መማርና ማደግ

ክርስቲያናዊ ትምህርት

ከኢንተርናሽናል ኮርስፖንዳንስ ኢንስቲትዩት ጋር በመተባበር
በድዌይን ተርነር ተዘጋጅቶ በሥነ መለኮት በቤቴ አማካኝነት
ከእንግሊዘኛ ወደ አማርኛ የተመለሰ የክርስቲያናዊ ትምህርት
መማሪያ መጽሐፍ

Helping Others Grow
A Study of Christian Education

ሁለተኛ ዕትም
ያሳታሚው መብት በሕግ የተጠበቀ ነው

ሥነ መለኮት በቤቴ
2002 አዲስ አበባ

ማውጫ

መግቢያ 3

ሕያውነትና ዕድገት 7

ወደ ብስለት ማምራት 26

ክርስቲያኖች እንዲያድጉ መርዳት 43

ማወቅና ማድረግ 66

ማደግና መማር 87

ተማሪ አስተማሪውን ይመስላል 117

ሰዎች እንዲማሩ መርዳት 138

በቤተሰብ ውስጥ ማደግ 157

በአነስተና የኅብረት ቡድን ውስጥ ማደግ 175

በቤተ ክርስቲያን ማደግ 198

የሙከራ ፈተና መልሶች 217

መግቢያ

"ቤተ ክርስትያን የትምህርት ፕሮግራም እንዲኖራት ለምን አስፈለገ?" ወይም "ትምህርት ከቤተ ክርስቲያን ዓላማ ጋር በምን መልኩ ይጣመዳል?" በማለት ጠይቀህ ሊሆን ይችላል። ክርስቲያናዊ ምግባ ለቤተ ክርስቲያን አገልግሎት በጣም አስፈላጊ ነው ። የትምህርት አገልግሎት በክርስትና ዕምነት ለማደግና ለመብሰል ይጠቅማል። ሌሎችን ለመድረስ በምናደርገው ጥረት እንድንዘጋጅና እንድንሰለጥን ይረዳናል። ይህንን ኮርስ ማጥናትህ ወደ መንፈሳዊ ብስለት እንድታድግና የበለጠ ክርስቲያናዊ ትምህርት እንደሚያስፈልግህ እንድታይ ይረዳሃል። ሌሎችንም ስለ ክርስትና ዕምነት ለማስተማር በምታገኘው አጋጣሚና ዕድል እንድትሳተፍ ሊያስለጥንህና ትጥቅ ሊሆንህ ይችላል።

ክርስቲያኖች መጽሐፍ ቅዱስን ዕምነትንም ሆነ ተግባርን ሁሉ በተመለከተ ከፍተኛው ባለሥልጣን እንደሆነ ይገነዘባሉ። አገልግሎታቸውንም ከመጽሐፍ ቅዱስ በሚያገኙት እሳቤዎችና መርሆዎች ላይ ይመሠርታሉ። በዚህ ኮርስ ውስጥ በቀጥታ ከመጽሐፍ ቅዱስ የቀረበውንና ስለመማርና ማስተማር የተሰጠውን ተግባራዊ ትምህርቶች በማጥናት ስለ ክርስቲያናዊ ምግባ የተሻለ መረዳት ታገኛለህ።

በሥራ ላይ የሚውለው የማስተማር ዘዴ ከቦታ ወደ ቦታ ሊለያይ ይችላል። እኔ ያለሁበት ቦታ የምንጠቀምበት የማስተማር ዘዴ በአንተ አካባቢ ጥቅም ላይ ከሚውለው ይለይ ይሆናል። ቢሆንም መጽሐፍ ቅዱስ አገልግሎታችንን የምንመራበት ሠፋ ያለ መሠረት ያለው መርሆዎችን ይሰጠናል። ከዚህም የተነሳ እነዚህን መርሆዎች እንደ አስፈላጊነቱ በተለያዩ ዘዴዎች ውስጥ ልንጠቀምባቸው እንችላለን ። ስለ መንፈሳዊ ሕይወት ባሕሪና ክርስቲያናዊ ዕድገት መርሆዎች ስንነጋገር፣ ለመንፈሳዊ ሕይወት ዕድገታችን የሚሆኑ መጽሐፍ ቅዱሳዊ መመሪያዎችንና የሰዎችን መንፈሳዊ ፍላጎት ለመመለስ እነዚህን መመሪያዎች እንዴት በተግባር እንደምናውል እንመለከታለን።

መማርና ማደግ፡ ክርስቲያናዊ ትምህርት የተባለው ይህ ትምህርት የምግባ አገልግሎትን መጽሐፍ ቅዱሳዊ መሠረትና ማስተማር በቤተ ክርስቲያን ውስጥ እንዴት በተግባር ላይ እንደሚውል የሚያሳየን ትምህርት ነው ። በተለያየ የዕድሜ እርከን ላይ የሚገኙ ተማሪዎችን ፍላጎት በትኩረት ከማመልከቱም በላይ፤ በእጥቢያ ቤተ ክርስቲያን፣ በአነስተኛ ቡድንና በክርስቲያን ቤተሰብ ውስጥ ክርስቲያናዊ ምግባን እንዴት መፈጸም እንደሚቻል በሠፊው ያስተምርሃል።

የትምህርቱ ዓላማዎች

ይህንን ትምህርት በምታጠናቅቅበት ጊዜ የሚከተሉትን ማድረግ መቻል አለብህ።

1. ለክርስቲያናዊ ምግባ አስፈላጊነት መጽሐፍ ቅዱሳዊ ምክንያቶችን ማቅረብ፤
2. ክርስቲያናዊ ምግባ ከመማርና ማስተማር ጽንሰ ሐሳብና ሂደት ጋር እንዴት እንደሚዛመድ ማስረዳት፤
3. የሌሎችን መንፈሳዊ ሕይወት ለመመገብ የቀረበልህን ዕድል መገንዘብና ማጠቀም፤
4. ምግባን ከተፈጥሮአዊና መንፈሳዊ ሕይወት ዕድገት ጋር ማዛመድ፤
5. በተማሪና በአስተማሪ መካከል ባለው ግንኙነት የክርስቲያናዊ ምግባን አስፈላጊነትና ውጤት ማወቅ፤
6. ክርስቲያናዊ ምግባ በቤተሰብ ግንኙነት ውስጥ ያለውን ሚና ማስረዳት።

የትምህርቱ አዘገጃጀትና የአጠናኑ ስልት

እያንዳንዱ ክፍለ ትምህርት የሚከተሉትን በቅደም ተከተል ይይዛል።

1. ርዕስ
2. መግቢያ
3. የክፍለ ትምህርቱ አከፋፈል
4. የክፍለ ትምህርቱ ዓላማዎች
5. የትምህርቱ ዝርዝር
6. ለጥናቱ የሚረዱ የጥናት ማጠናከሪያ ጥያቄዎች
7. የሙከራ ፈተና (ከትምህርቱ በበተመጨረሻ)
8. የጥናት ማጠናከሪያ ጥያቄዎች መልስና በመጽሐፉ መጨረሻም የሙከራ ፈተናዎች መልስ ቀርበዋል።

የትምህርቱ አከፋፈልና ዓላማዎች በጥናቱ ርዕስ ጉዳይ ላይ አጠቃላይ ሃሳብ ይሰጣሉ፤ ጥናቱን በምታጠናበት ወቅት እጅግ አስፈላጊ በሆኑት ነጥቦች ላይ እንድታተኩር ይረዱሃል።

በትምህርቱ ዝርዝር ውስጥ የቀረቡት ጥያቄዎች አብዛኛዎቹ በዚህ የጥናት መጽሐፍ ላይ የቀረቡትን ክፍት ሥፍራዎችን በመሙላት ሊመለሱ የሚችሉ ናቸው። ሆኖም ረዘም ያሉ መልሶችን በማስታወሻ ደብተርህ መጻፍ ይገባል። መልሶችን በማስታወሻ ደብተርህ የምትጽፍ ከሆነ የጥናቱን ቁጥርና ርዕሱን መመዝገብህን እርግጠኛ ሁን።

የራስህን መልሶች ከመስጠትህ በፊት በመጽሐፉ የቀረቡትን መልሶች እትመልከት። የራስህን መልሶች የምትበጥ ከሆነ ያጠናኸውን ጥናት በተሻለ ሁኔታ ትረዳዋለህ። የጥናት ማጠናከሪያ ጥያቄዎችን ከመለስህ በኋላ በክፍለ ትምህርቱ በስተመጨረሻ ከተሰጡት መልሶች ጋር አስተያይ። ከዚያ በኋላም በትክክል ያልመለስካቸውን አርማቸው። የቀረቡትን መልሶች በድንገት ተመልክተህ የሚቀጥለውን ጥያቄ መልስ ማግኘት እንዳትችል መልሶቹ የቀረቡት በቁጥር ቅደም ተከተል አይደለም። እነዚህ የጥናት ማጠናከሪያ ጥያቄዎች እጅግ አስፈላጊዎች ናቸው። በጥናቱ የቀረቡትን ዋና ዋና ሃሳቦች እንድታስታውስ ከመርዳቱም በላይ ከትምህርቱ ያገኘሃቸውን የሕይወት መርሆዎች ተግባራዊ እንድታደርግ ይረዳሃል።

1 ሕያውነትና እድገት

ትምህርት

ገርማና ፀሐይ አዲስ በተወለደው ሕፃን በጣም ተደስተዋል። የልጁም መወለድ ለቤታቸው ትልቅ ደስታን አምጥቷል። እናም አሁን እያጣጣሙ ያለውን ሕይወት በቃላት ሊገልጹት አይችሉም። ይሁን እንጂ በትከሻቸው ላይ ያረፈውን ኀላፊነት ቀስ በቀስ እየተረዱት መጥተዋል። የሕፃኑ ሕልውና የተመሠረተው በእነርሱ ላይ ነው፤ ማለትም ሕፃኑ በሕይወት ሊኖር የሚችለው የሚያስፈልገውን ሁሉ ሲያዘጋጁለትና በአግባቡ ሲንከባከቡት ብቻ ነው።

የተወለደው ሕፃን እንደምን ፈጥኖ አደገ! ፀሐይ የሕፃኑን እድገት ልብ ብላ ታያለች። በየዕለቱ ቁመቱና ሰውነቱ እየጨመረ ነው፤ ሕፃኑ የተወለደው ኀላፊነታቸውን በትክክል ከሚያውቁና ለልጃቸውም የሚያስፈልገውን ከብካቤ ከሚያደርጉ ወላጆች በመሆኑ በየቀኑ እያደገ ነው።

ሳምንቱ በወር፥ ወሩ በዓመት እየተተካ በሄደ ቁጥር፥ ሕፃኑም ጊዜውንና ወቅቱን ጠብቆ ሊያድግ እንደሚችል እንገምታለን። ከዓመታት በኋላ ሕፃኑ ከምን ደረጃ ላይ ሊደርስ እንደሚችል መገመት ለፀሐይ ከባድ አይደለም። ምክንያቱም ሕፃኑ ሕያው ነው፤ ሕያው በመሆኑ ያድጋል።

ልክ እንዲሁ፥ በመንፈሳዊ ሕይወት ውስጥ መንፈሳዊ ብስለት መታየት አለበት። በዚህ ትምህርት ውስጥ መንፈሳዊ እድገት እንዲኖር ከተፈለገ፥ መንፈሳዊ ሕይወትን መመገብ እጅግ አስፈላጊ መሆኑን እንመለከታለን፤ ከዚህ በተጨማሪ መንፈሳዊ እድገት እንዲኖር ምን መመገብ እንዳለብን እንማራለን።

የክፍለ ትምህርቱ አከፋፈል

- የመንፈሳዊ እድገት ጠባይ
- መመገብና መንፈሳዊ እድገት
- ለመንፈሳዊ እድገት የሚያስፈልጉ ነገሮች

የክፍለ ትምህርቱ ዓላማ

ይህን ክፍለ ትምህርት በትጨርስ ከዚህ የሚከተሉትን ነገሮች ትማራለህ፤

- የመንፈሳዊ እድገትን ጠባይና አስፈላጊነት የሚያብራሩ ዐረፍተ ነገሮችን መለየት ትችላለህ።
- መንፈሳዊ ሕይወትን መመገብ ያስፈለገበትን ምክንያት ማብራራት ትችላለህ።
- የተለያዩ መንፈሳዊ እድገቶች እንዳሉ መለየት ትችላለህ።
- ለመንፈሳዊ እድገት የሚያስፈልጉት ነገሮች ምን እንደሆኑና የአንድን ሰው መንፈሳዊ እድገት ለእድገቱ ከሚያስፈልጉት ነገሮች ጋር ማዛመድ ትችላለህ።

የክፍለ ትምህርቱ መመሪያዎች

1. በገጽ 2–3 ላይ ያለውን የትምህርቱን መግቢያና አከፋፈል በጥንቃቄ አንብብ። እንዲሁም የትምህርቱን ዓላማና በትምህርቱ ውስጥ በየመሐሉ የተሰጡትን ሌሎች ዓላማዎች አንብብ። እነዚህ ዓላማዎች ትምህርቱን አጥንተህ ከጨረስህ በኋላ ምን ማድረግ እንደምትችል ይነግሩሃል። የጥናት ማጠናከሪያ ጥያቄዎቹና የሙከራ ፈተናዎቹ የተዘጋጁት የትምህርቱን ዓላማ መሠረት በማድረግ ነው።

2. ትምህርቱን ካነበብህ በኋላ «የትምህርቱ ዝርዝር» በሚለው ስር ያሉትን ጥያቄዎች መልስ። የመጽሐፍ ቅዱስ ክፍሎችን እንድታነብ በትጠየቅ፥ ክፍሎቹን በጥሞና አንብብ። የትምህርቱን ዋና ሐሳብ በሚገባ ለመረዳት፥ በትምህርቱ ውስጥ የተሰጡትን የመጽሐፍ ቅዱስ ክፍሎች ማንበብ አስፈላጊ ነው። በትምህርቱ ውስጥ የምታገኛቸውን ጥያቄዎች በሙሉ፥ በተሰጡት ክፍት ቦታዎች ላይ መልሳቸውን ጻፍ። መልሱ ረጅም ከሆነ በማስታወሻ ደብተርህ ላይ ጻፍ። የጥያቄዎቹን መልስ ከመመልከትህ በፊት የራስህን መልስ መጻፍ ልማድህ ብታደርግ ከትምህርቱ ብዙ መማር ትችላለህ። መልስህን በትምህርቱ መጨረሻ ላይ ከተሰጡት መልሶች ጋር አስተያይ።

3. በትምህርቱ መጨረሻ የተሰጠውን የሙከራ ፈተና ሥራ። መልስህንም በመጽሐፉ መጨረሻ ከተሰጠው መልስ ጋር በማስተያየት የተሳሳትከውን ሁሉ እንደገና በመከለስ ከትምህርቱ ውስጥ ተመልከት።

የክፍለ ትምህርቱ ዝርዝር

የመንፈሳዊ ዕድገት ጠባይ

የመንፈሳዊ ዕድገት መለኪያ

ዓላማ 1 የመንፈሳዊ ሕይወት መጽሐፍ ቅዱሳዊ መለኪያ ምን እንደሆነ የሚያመለክቱትንና አንድ አዲስ ክርስቲያን ጌታ ከእርሱ የሚጠብቀውን የተቀደሰ ሕይወት እንዴት መለማመድ እንደሚችል የሚገልጹትን ዐረፍተ ነገሮች ለይ።

ክርስቲያኖች የሚሰብኩትን የምስራች ቃል በምተህ በታምን አስደሳችና አዲስ ሕይወት መኖር ትጀምራለህ። ይህ አዲስ ሕይወት «አዲስ ልደት» ወይም «መንፈሳዊ ልደት» ተብሎ ይጠራል። ይህን አዲስ ሕይወት በክርስቶስ ያገኘ ሰው ሁሉ መንፈሳዊ ልደት አግኝቷል። ፍጥረታዊው (ምድራዊ) ሕይወት በመደበኛው ሁደት ሕይወት ውስጥ በጊዜ የተወሰነ ሲሆን በተቃራኒው፥ የመንፈሳዊ ሕይወት ሕዋስ ዘላለማዊ ነው። የመንፈሳዊ ሕይወት ሕዋስ ከ[illegible]ንነት ወራት ጋር ተመሳሳይ በመሆኑ ለእድገትና ለብስለት ሕግ የተገዛ ነው።

ኢየሱስ ከዚህ የሕይወት ሕዋስ ልንወርስ የምንችላቸውን ነገሮች አስመ ልክቶ ሲናገር እንዲህ ብሎ ነበር «እኔ ግን ሕይወት እንዲሆንላቸውና እንዲትረፈረፍላቸው መጥቻለሁ።" ዮሐ. 10፥10)። ከእርሱ የሚለይህንና በኃጢአት የተሞላ ሕይወት ወደ እርሱ አምጥተህ ነበር። እርሱ ግን አዲስ ሕይወት ሰጠህ! የራሱን ሕይወት ሰጠህ! ደግሞም የተትረፈረፈ ሕይወት እንዲኖርህ ይፈልጋል።

«የተትረፈረፈ ሕይወት» ሲባል፥ አንድ ሰው በሕይወቱ የሚለማመደው የተቀደሰ ሕይወት ማለት ነው። እንደሚታወቀው በጣም ትንሽ ምግብ እየተመገቡ ሕይወትን ለጥቂት ጊዜ ማቆየት ይቻላል። ሆኖም በዚህ ጊዜ አንድ ሰው እንደ ልቡ ሊሯሯጥና ሊሠራ እንዲሁም በኑሮው ደስተኛ ሊሆን አይችልም። ይህ እንግዲህ በዝቅተኛ ደረጃ ላይ ያለ ሕይወት ነው። ባንጻሩም አንድ ሰው በቂ ምግብ የሚመገብ ከሆነ፥ ጤናማ ኑሮ መኖርና ሠርቶ መግባት ይችላል! ከዚህም በላይ እንደ ልቡ ለመሯሯጥ የሚያስችል በቂ የሰውነት ጥንካሬ ይኖረዋል። በኑሮው ሁሉ የተሳካለት ሰው አድርጎ ራሱን ይመለከታል። እንደ ልቡ መግባትና መውጣት ይችላል! ሥራውንም በሚገባ ማከናወን ይችላል። የሚያስፈልገውን ሁሉ ያገኘ ሰው እንደሚያድገው እርሱም ያድጋል፥ ይበስላል። ደግሞም በነገር ሁሉ ይበረታል። በዚህ ዐይነት የተፈጠረበትን ዓላማ ከግብ ያደርሳል። በዚህም «የተትረፈረፈ ሕይወትን» ይለማመዳል።

በመንፈስ በትወለድ፥ የኢየሱስ ክርስቶስ መንፈስ በአንተ ውስጥ ለመኖር ወደ አንተ ይመጣል። ይህ አዲስ ልደት በመንፈስ እንድናድግ ማለትም ኢየሱስ

ክርስቶስን እንድንመስል ኀይል ይሰጠናል (ቆላ. 1፥27)። አሁን የክርስቶስ መንፈስ በአንተ ውስጥ ይኖራል፤ ሕይወትህንም ይቆጣጠራል። የሕይወትህ ጌታ እንደመሆኑ፥ የሕይወትህ ጌታ እንዲሆን በፈቀድህለት መጠን ሕይወቱን በአንተ ሕይወት ይገልጣል (ሮሜ 6፥9–10)።

እስቲ አሁን ገና አዲስ ስለተወለደ ሕፃን አስብ። ይህ ሕፃን ወደፊት ምን እንደሚሆን ማን ያውቃል? ሕፃኑ ማደግና መጎልበት የሚያስፈልገው አካል አለው። ይህ ሕፃን ተገቢ ክብካቤ፥ የተመጣጠነ ምግብ፥ የተስተካከለ መኖሪያ፥ ተገቢ ድጋፍና ልዩ መብት ከተሰጠው ሙሉና በነገር ሁሉ የበሰለ ሰው ወደ መሆን ደረጃ ይደርሳል። ሕፃኑ ወደፊት ሙሉ ሰው ለመሆን የሚያስችለውን ነገር ሁሉ በውስጡ ይዟል፤ ሆኖም እነዚህ ነገሮች በተገቢው መንገድ ማደግ የሚገባቸው ነገሮች ናቸው።

ይህን ገና አዲስ በተወለደ ሕፃን ላይ የምናየውን ዕድገት ወደ መንፈሳዊው ዓለም አምጥተን በመንፈሳዊ ሕይወት መብሰል ከሚለው ሐሳብ ጋር ልናስተያየው እንችላለን። ጌታ እያንዳንዳችን የተትረፈረፈ ሕይወት እንድናገኝ ይፈልጋል። ታዲያ አንድ ሰው የተትረፈረፈ ሕይወት የሚያገኘው እንዴት ነው? ከፍ ሲል እንዳመለከትነው፥ አዲስ ልደት ባገኘህ ጊዜ (ዳግም በተወለድህ ጊዜ) አዲስ ሕይወት መኖር ጀምረሃል። እንደ መንፈሳዊ ሕፃን መኖር ጀምረሃል፤ ደግሞም በክርስቶስ ሕፃን ሆነህ መኖር ጀምረሃል። በሁሉ ነገር ፍጹም የእግዚአብሔር ልጅ ሆነሃል። ሆኖም ገና ሙሉ በሙሉ አላደግህም። የተትረፈረፈውን አዲሱን ሕይወት ለማግኘት በመንፈሳዊ ሕይወት መብሰልና መጎልበት ያስፈልጋል።

ባጠቃላይ አንድ ሰው በመንፈስ ቅዱስ ቁጥጥር ስር ሊሆን በመንፈስ ማደግ ይጀምራል። ይህ ሰው በመንፈስ ቅዱስ ቁጥጥር ስር ሲሆን በሕይወቱ ለማደግ ዝግጁ ነው፤ ሆኖም መንፈሳዊ ምግብ ያስፈልገዋል። በሕይወቱ ማደግ ሲጀምር የተሰጠውን አስደናቂ ዕድል ብቻ ሳይሆን የተሰጠውንም ኀላፊነት ማስተዋል ይጀምራል። የእግዚአብሔርን ቃል እያወቀ ሲመጣ ስለ መንፈሳዊ ሕይወት ያለውም መረዳት በዚያው መጠን እያደገ ይሄዳል። ሕይወቱ በመንፈስ ቅዱስ ቁጥጥር ስር ሲሆንና በየዕለቱም ከመንፈስ ቅዱስ ጋር ሲራመድ በሕይወቱ ውስጥ የእግዚአብሔር ሐሳብ ምን እንደሆነ የበለጠ ግልጽ እየሆነለት ይመጣል (ገላ. 5፥25)። ከዚህ ቀጥለን እንደምንመለከተው፥ ሥጋዊ ሕይወታችን ምግብና ክብካቤ እንደሚያስፈልገው ሁሉ በሕይወታችንም ውስጥ የተዘራው መንፈሳዊ ዘር እንዲበስልና እንዲያፈራ ምግብና ክብካቤ ያስፈልገዋል።

(1). «እውነት» የሆነውን ዐረፍተ ነገር አክብብ።

ሀ. አንድ ሰው አዲስ ሕይወትን ሲያገኝ ወዲያውኑ ፍጹምና በነገር ሁሉ የበሰለ ሰው ሆኖ እንደሚያድግ ቅዱሳት መጻሕፍት ያስተምራሉ፤ በሌላ አነጋገር እንዲህ ያለውን ሕይወት ያገኘ ሰው ማደግና መብሰል አይጠበቅበትም።

ለ. የመንፈሳዊ ሕይወት ዕድገት ደረጃዎች እንደሌሉ ኢየሱስ አስተምሯል፤ ስለዚህ አንድ ሰው አዲስ ሕይወትን ሲያገኝ ወዲያውኑ የተትረ ፈረፈ ሕይወትን ይቀበላል።
ሐ. ጌታ የተትረፈረፈ መንፈሳዊ ሕይወትን እንዳዘጋጀልን ቅዱሳት መጻሕ ፍት ያስተምራሉ፤ ይሁን እንጂ ይህ ሕይወት በዕድገትና በብስለት ሕግ የተገዛ ነው።
መ. አንድ ሰው የኢየሱስ መንፈስ ሕይወቱን እንዲቆጣጠርና እንዲመራ ሲያደርግ በዕድገት ሂደት ላይ ነው።
ሠ. አዲስ ሕይወትን የተቀበለ አዲስ ክርስቲያን መንፈሳዊ ምግብ ሲመገብ፥ ለመንፈሳዊ ሕይወቱ ተስማሚ የሆነ ሁኔታ ሲመቻችለትና መንፈስ ቅዱስ በሚመራው አቅጣጫ ለመሄድ ሕይወቱን አሳልፎ ሲሰጥ እያደገና እየበሰለ ይሄዳል።

የመንፈሳዊ ዕድገት አስፈላጊነት

ዓላማ 2 በዚህ መጽሐፍ ላይ በዝርዝር እንደተጠቀሰው ስለ መንፈሳዊ ዕድገት አስፈላጊነት የተሰጠውን ትክክለኛ ትርጉም መረዳት።

ለቶ የማያድግ ሕፃን ምን እንደሚመስል አስበህ ታውቃለህ? ብዙ ዘመን የኖረ ነገር ግን አሁንም ሕፃን የሆነና ምንም ያላደገ ሰው አይተህ ታውቃለህ? እንዲህ ዐይነት ሰው ብታይ ወዲያውኑ ይህ ሰው አንድ ችግር አለበት ትላለህ። እንዲህ የምትለው አንድ ሕፃን ከተወለደ በኋላ በየጊዜው ማደግና መብሰል እንዳለበት ስለምታስብ ነው። ሕይወት ያለውና ጤናማ የሆነ ሰው ሁሉ ያድጋል፤ ይበስላል።

ኢየሱስ የመንፈሳዊ ዕድገት መርሆችን ለደቀ መዛሙርቱ አስተምሮአል። መንፈሳዊ ሕይወትን ከወይን ግንድና ከቅርንጫፍ ጋር በማነጻጸር በግንዱ ላይ ያለ ቅርንጫፍ ከግንዱ ተለይቶ ሊያድግና ሊያፈራ እንደማይችል አስረድቶአል። በወይኑ ግንድ ላይ የሚገኙ ቅርንጫፎች ከወይኑ ግንድ ጋር ፍጹም መጣበቅ አለባቸው። ምክንያቱም ቅርንጫፍ የሚያድገውና ፍሬ የሚያፈራው ከግንዱ ጋር ሲጣበቅ ብቻ ነው። ልክ እንዲሁ ከእውነተኛው የወይን ግንድ ከኢየሱስ ክርስቶስ ጋር ፍጹም ያልተጣበቀ ክርስቲያን መብሰልና መንፈሳዊ ፍሬ ማፍራት ከቶ አይችልም (ዮሐ. 16፥1–16፤ ቁ. 4፥ 5፥ 8 እና 16 ልብ ብለህ ተመልከት)። በመንፈሳዊ ሕይወቱ የማያድግና የማይበስል ክርስቲያን የሚጠብቀው ነገር ቢኖር መንፈሳዊ መበስበስ፥ መድረቅና በመጨረሻም መንፈሳዊ ሞት ነው (ዮሐ. 16፥2–6)።

አንድ ሕፃን ልጅ በአንድ ቀን እንደማያድግ ጠንቅቀን እናውቃለን። ዕድገትና ብስለት ጊዜ የሚፈልጉ ነገሮች ናቸው። በመንፈሳዊ ሕይወትም ዕድገት የሚመጣው በዚሁ የዕድገት ሕግ መሠረት ነው። ዕድገታችንን እንደ ሕፃን ብንጀምርም፥ ውሎ አድሮ ግን ዕድገትና ብስለት ይመጣል። አንድ ሕፃን ወደ ጉልምስና (ሙሉ ሰው ወደ መሆን) እንደሚያድግ ሁሉ፥ በክርስቶስ ሕፃን የሆነ ሰው እንዲሁ ወደ መንፈሳዊ ብስለት ያድጋል። ይህ ዕድገት ይኖራል

ብለን የምናምነው፥ ሰውየው በመንፈስ ሕያው በመሆኑ ነው። ከመንፈስ ሕያው የሆነ ሰው በትክክል እስከተመገበና በመንፈስ ቅዱስ ቁጥጥር ስር እስከሆነ ድረስ ያድጋል፤ ይበስላል። ያን ጊዜ ብቻ ነው አንድ ሰው እግዚአብሔር የጠራውን መንፈሳዊ ዓላማ ፈጸመ ማለት የሚቻለው። ያን ጊዜ አብ በሕይወቱ እንዲያፈራው የሚፈልገውን ዘላለማዊ ፍሬ ማፍራትና (ዮሐ. 15፥16) እግዚአብሔር በዚህ ምድር እንዲፈጽመው የሚሻውን ሥራ ማከናወን ይችላል።

2–3 ለጥያቄዎቹ ከተሰጡት መልሶች ውስጥ «እውነት» የሆነውን ዐረፍተ ነገር አክብብ።

(2). ሕያው የሆነ ሕይወት

ሀ. ሕፃን እንደሆነ ይቀራል።
ለ. እያደገና እየበሰለ ይሄዳል።
ሐ. ባንድ ጊዜ ያድጋል።
መ. ለውጥ የሚታይበት ከሆነ ትንሽ ፍሬ ያፈራል።

(3). መንፈሳዊ ዕድገት እንዲኖር ጌታ ኢየሱስ ስላዘዘ አዲስ ሕይወት የተቀበሉ ሁሉ በመንፈሳዊ ሕይወታቸው ማደግ አለባቸው፤ ምክንያቱም (ትክክለኛ የምትለውን መልስ ምረጥ)።

ሀ. አዲስ ሕይወት ባገኘን ጊዜ ወዲያውኑ ፍጹምና ሙሉ ሰው እንሆናለን።
ለ. አንድ ሰው የተቀበለውን መንፈሳዊ ስጦታ ማሳደግ እጅግ አስቸጋሪ ነው።
ሐ. በመንፈሳዊ ሕይወቱ ያደገ ሰው የጌታን ፈቃድ ይፈጽማል፤ ደግሞም የጌታን ሥራ ውጤታማ በሆነ መንገድ ያከናውናል።

መመገብና መንፈሳዊ ዕድገት

ዓላማ 3 መንፈሳዊ ሰው ለምን መመገብ እንዳለበት የሚገልጹትን ዐረፍተ ነገሮች ምረጥ።

ልጅ የወለደች እናት ልጅዋ በሕይወት እንዲኖርና እንዲያድግ ከፈለገች ሕይወቱ መመገብ እንዳለበት ታውቃለች። አንድ አዲስ የተወለደ ሕፃን በሕይወት ለመኖር የሚያስፈልገውን ነገር ሁሉ የሚያገኘው ከሌሎች ነው። አዲስ የተወለዱ ሕፃናት ሁሉ የሌሎች ጥገኞች ናቸው። በመሆኑም እናቶች ለልጆቻቸው የሚያስፈልገውን ነገር ሁሉ በማዘጋጀት ልጆቻቸውን በፍቅር ይከባከባሉ። እንዲህ ያለ ክብካቤ የማይደረግላቸው ሕፃናት ቶሎ ይሞታሉ። አዲስ የተወለዱ ሕፃናት ራሳቸውን በራሳቸው መመገብ የማይችሉ በመሆናቸው የሌሎችን ዕርዳታ በእጅጉ ይሻሉ።

ልክ እንዲሁ መንፈሳዊ ሕይወትም መመገብ አለበት። አንድ ሰው መንፈሳዊ ልደትን እንዲያገኝ መርዳት ለዚያ ሰው የምንሰጠው የመጀመሪያ ክርስቲያናዊ

ኀላፊነት ነው። ሰውየው አዲስ ልደት ካገኘ በኋላ በመንፈሳዊ ሕይወቱ እንዲሰነብትና እንዲበስል መንፈሳዊ ሕይወቱን መመገብ አለብን። በመንፈስ ሕፃናት የሆኑ ሁሉ የእግዚአብሔር ልጆች ቢሆኑም፥ መንፈሳዊ ስጦታቸውን ገና ማሳደግ ጀመሩ እንጂ ጌታ እንደሚፈልገው የተትረፈረፈ መንፈሳዊ ሕይወት ገና አላገኙም። በመንፈሳዊ ሕይወት ሕፃናት የሆኑ ሰዎች መንፈሳዊ ምክርና ዕርዳታ የሚሰጧቸውን ወንድሞችና እኅቶች ይሻሉ። እንዲህ ያለ ምክርና ዕርዳታ የሚያገኙ ሰዎች በመንፈሳዊ ሕይወታቸው እያደጉና እየበሰሉ ይሄዳሉ። እንግዲህ አዲስ አማኞች ሁሉ በመንፈሳዊ ሕይወት ለመኖርና ወደ ክርስቲያናዊ ብስለት ለማደግ መንፈሳዊ ሕይወታቸው መመገብ አለበት።

አዲስ ሕይወት በአግባቡ ከተመገበ፥ ብስለት እንደሚኖር እሙን ነው። እንዲህ ያለውን ዕድገት በአትክልት በእንስሳት በሕፃናት ወይም በአዲስ አማኝ ሕይወት ላይ ማየት ይቻላል። የመመገብ አገልግሎት አዲስ መንፈሳዊ ሕይወት ወደ ሙሉ ብስለት የሚያድግበትን መንገድ ያመቻቻል።

እዚህ ላይ ጴጥሮስ ለላለው አገልግሎት ኢየሱስ የተናገረውን ቃል ታስታውስ ይሆናል። መንፈሳዊ ሕይወትን የመመገብ ተልዕኮ በተለያየ ክርስቲያናዊ ብስለት ደረጃ ላይ ያሉትን ሁሉ ያካትታል፤ ከግልገል እስከ በግ ድረስ ያሉትን (ዮሐ. 21፥15–17 ተመልከት)። ጴጥሮስ በተለያየ የብስለት ደረጃ ላይ ያሉትን ሁሉ መመገብ አስፈላጊ መሆኑን ከተረዳ በኋላ መላውን መንጋ እንዲጠብቅ ጌታ የሰጠውን ትእዛዝ በሙሉ ልብ ተቀበለ፤ በመልእክቱም ላይ ሕፃናት ስለሆኑትና (1ጴጥ. 2፥2) ስለ ጠቅላላው መንጋ ጠቅሶአል (1ጴጥ. 5፥1–4)። ከዚህ በተጨማሪ ሌሎች ክርስቲያን አገልጋዮች በዚሁ መሠረት መንፈሳዊ ሕይወትን እንዲመግቡ መክሮአል፤ ጴጥሮስ መንፈሳዊ ሕይወት የሚያድገውና ወደ ታላቀለትም ደረጃ የሚደርሰው በአግባቡ ሲመገብ እንደሆነ ያውቃል።

(4). «እውነት የሆነውን ዐረፍተ ነገር አክብብ።

ሀ. መንፈሳዊ ሕይወት የዕድገትና የብስለት የመጨረሻው ደረጃ ላይ እስኪደርስ ድረስ ፈተናን መቋቋም አይችልም።
ለ. መንፈሳዊ ሕይወት በሕፃንነት ደረጃ ላይ ብዙ ጥንካሬ ስለ ሌለው እስኪጠነክርና እስኪበለል ድረስ የክርስቲያን ወንድሞችን እርዳታ ይሻል።
ሐ. መንፈሳዊ ሕይወት በክርስቲያናዊ ምግባ በመታገዝ ሊያድግ ይችላል።
መ. መንፈሳዊ ሕይወትን ለንመግብ፥ ለመንፈሳዊ ዕድገት ተስማሚ የሆኑ ሁኔታዎችን ልናመቻች እንችላለን፤ ሆኖም ድካማችን ፍሬ ያፍራ ወይም አያፍራ አስቀድመን መናገር አንችልም።

ለመንፈሳዊ እድገት የሚያስፈልጉ ነገሮች

ግላማ 4 አንድን ሰው ወደ መንፈሳዊ ብስለት የሚያደርሱት የመንፈሳዊ ዕድገት ንጥረ ነገሮች ምንና ምን እንደሆኑ ለይ።

በሕይወት ስመኖር መሠረታዊ የሆኑት ነገሮች ምን እንደሆኑ ቀደም ሲል በዝርዝር እንሥተን ተመልክተናል፤ እነርሱም ምግብ፣ ምቹ አካባቢ፣ በሕፃንነት ወራት ተገቢ ክብካቤ፣ ስውነትን ማፍታታትና ፍቅር ናቸው። ልክ እንዲሁ መንፈሳዊ ሕይወት ማደግና መብሰል የሚችለው ለዕድገቱ አስፈላጊ የሆኑትን ንጥረ ነገሮችን ሲያገኝ ነው። አንድ ሰው በመንፈሳዊ ሕይወቱ የሚያድገው የእግዚአብሔርን ቃል ሲመገብ፣ በጤናማ ክርስቲያናዊ ኅብረት ሲደገፍ፣ የተቀበለውን መንፈሳዊ ስጦታ እንዲጠቀምበት ሲነቃቃና (ማስት ሲጸልይ፣ የተሰጠውን መንፈሳዊ ስጦታ ሲለማመድና የተማረውን የእግዚአብሔር ቃል በሕይወቱ ሲተረጉም) ያገኘውን አዲስ ሕይወት ከሌሎች ጋር ሲካፈል ነው። እርግጥ ነው በአንድ ክርስቲያን ሕይወት ውስጥ ዕድገትንና መንፈሳዊ ሕይወትን እንጠብቃለን። ጌታም የሰጠን ትእዛዝ የሚፈጸመው መንፈሳዊ ዕድገት ሲኖር ነው። እንግዲህ አንድ ሰው በመንፈሳዊ ሕይወቱ ሲበስል፣ ትክክለኛውን የመንፈሳዊ ሕይወት ሁደት ፈጽሟል ማለት ነው፤ ሁደቱም መወለድ፣ ማደግ፣ መብሰልና ፍሬ ማፍራት ነው። በዚህ ዐይነት የሚኖርበትን ዓላማ ይፈጽማል። በመንፈሳዊ ሕይወቱ በስሉ የተገኘ ሰው እግዚአብሔርን ያከብራል፤ ደግሞም የተቀበለው ደኅንነትና የዘላለም ሕይወት የተፈጠረ በትን ዓላማ ከግቡ ያደርሳል። የመንፈሳዊ ዕድገት ንጥረ ነገሮች መንፈሳዊ ዕድገትንና ብስለትን እንዴት እንደሚያስገኙ በዝርዝር ከመመልከታችን በፊት የመንፈሳዊ ዕድገት ደረጃዎችን እንመርምር።

የመንፈሳዊ ዕድገት ደረጃዎች

ግላማ 5 የተለያዩ የመንፈሳዊ ዕድገት ደረጃዎች እንዳሉ እንዲሁም የእያንዳንዱ ባሕርይ ምን እንደሆነ ልብ ስል።

ለዕድገት የተመጣጠነ ምግብ አስፈላጊ እንደሆነ እናውቃለን። አንድ ሕፃን ከተወለደ ከጥቂት ጊዜ በኋላ መመገብ ይጀምራል። ይህም ለህልውናውና ለዕድገቱ ወሳኝ ነው። አንድ ሰው እየበሰለ ሲሄድ የሚያልፍባቸው የተለያዩ የዕድገት ደረጃዎች አሉ። ከእነዚህ የዕድገት ደረጃዎች ውስጥ አንዱ የተለያዩ ምግቦችን መመገብ መቻል ነው። ሕፃናት የሚመገቡት ወተት ብቻ ነው፤ ሕፃናት ለዕድገት የሚያስፈልጋቸው ወተት ብቻ ነው። ነገር ግን ከጥቂት ጊዜ በኋላ ከተለያዩ የእህል ዐይነቶች የተዘጋጁ ምግቦችን፣ አትክልቶችንና ፍራፍሬዎችን መመገብ ይጀምራሉ። ከዚያም ከሥጋ የሚዘጋጁ ምግቦችን ጨምሮ የተመጣጠነ ምግብ መመገብ ይቀጥላሉ። ከዚህ የምንረዳቸው ሁለት ዐቢይ ነገሮች አሉ፤ ❶ ምግብ ለዕድገት እጅግ አስፈላጊ ነው፤ ❷ በተለያየ የዕድገት ደረጃ ላይ ላሉ ሕፃናት (ሰዎች) ከዕድገት ደረጃቸው ጋር የሚስማማ ምግብ መመገብ አለባቸው።

ይህን ምሳሌ ወደ መንፈሳዊ ዓለም አምጥተን ከመንፈሳዊ ሕይወት ጋር ልናገናዝበው እንችላለን። መንፈሳዊ ሕይወት መንፈሳዊ ምግብ ያስፈልገዋል፤ ያለ መንፈሳዊ ምግብ መንፈሳዊ ዕድገት ሊኖር አይችልም። ይሁንና ቀደም ሲል እንደተመለከትነው በተለያየ የመንፈሳዊ ዕድገት ደረጃ ላይ ላሉ ሰዎች የሚያስፈልጋቸው ከዕድገት ደረጃቸው ጋር የሚስማማ መንፈሳዊ ምግብ ነው።

የእግዚአብሔር ቃል የሆነው መጽሐፍ ቅዱስ መንፈሳዊ ምግብ ነው። መጽሐፍ ቅዱስ ለመንፈሳዊ ሕፃናት ወተት ነው፤ ለበሰሉ ደግሞ ጠንካራ ምግብ ነው (1ቆሮ. 3፥1–2፤ 1ጴጥ. 2፥2፤ ዕብ. 5፥12–14)።

(5). 1ቆሮ. 3፡1-2፣ 1ጴጥ. 2፡2፣ ዕብ 5፡12-14 እና ኤፌ. 4፡11-16 አንብብና በጥቅሶቹ መሠረት የሚከተሉትን ጥያቄዎች መልሱዋቸው።

ሀ. በእነኚህ ጥቅሶች ውስጥ የተጠቀሱት ሁለት ዓይነት የመንፈሳዊ ምግቦች ምንድን ናቸው?
ለ. በእነኚህ ጥቅሶች መሠረት በክርስቶስ ላልጠነከሩት ________________፣ ለጠንካሮች ደግሞ ____________ ተመድቦአል።
ሐ. የበሰሉት ጠንካራ ምግብ ይወስዳሉ። ማለትም______________ መለየት የተማሩ ሲሆን፣ ይህም እነርሱን____________ያዘጋጃቸዋል። እንዲሁም የክርስቶስ አካል እንዲገነባ ያደርጋል፤ ሁላችንም________እንድንበስልና እንድንደርስ ያደርገናል።

እስከ አሁን ድረስ በተለያየ የመንፈሳዊ ዕድገት ደረጃ ላይ ያሉ ሰዎች ከዕድገት ደረጃቸው ጋር የሚስማማ መንፈሳዊ ምግብ መመገብ እንዳለባቸው ስንመለከት ነበር። አሁን ደግሞ በ1ቆሮ. 2፥10–3፥3 ላይ የተገለጹትን ሦስት የሕይወት ደረጃዎች በዝርዝር እንመለከታለን። በዚህ ክፍል ላይ፣ ❶ የእግዚአብሔር መንፈስ የሌለበት ሰው፤ ❷ ሥጋዊ ሰው፤ እንዲሁም ❸ መንፈሳዊ ሰው እንዳሉ ተገልጾአል። ሐዋርያው ጳውሎስ እነዚህን ሦስት የሕይወት ደረጃዎች አንድ በአንድ እያነሳ ምንነታቸውን ያሳየናል። ከዚህ ገለጻ ለመንፈሳዊ ዕድገትና ብስለት ምን እንደሚያስፈልግ በትክክል እንረዳለን።

በመጀመሪያ የምንመለከተው «የእግዚአብሔር መንፈስ የሌለበት ሰው» ተብሎ የተጠቀሰውን ነው። ይህ ሰው ዳግም ስላልተወለደ በመንፈስ ሙት ነው (2፥14)። ይህን ሰው የምንመድበው በመጨረሻው ደረጃ ላይ ነው። በሁለተኛ ደረጃ የምንመለከተው «ሥጋዊ ሰው» የተባለውን ነው (3፥3)። ይህ ሰው ዳግሞ የተወለደ በመሆኑ በመንፈስ ሕያው ነው፤ ሆኖም መንፈሳዊ ሕፃን ሆኖ ቀርቷል፤ ካለበት ደረጃ ምንም አልተንቀሳቀሰም። በሦስተኛ ደረጃ የምናገኘው «መንፈሳዊ ሰው» የተባለውን ነው (2፥12፤ 13፣ 15)። ይህ ሰው በመንፈሳዊ ዕድገት ሂደት ውስጥ በአግባቡ ስላደገ፣ በሕይወቱ የምናየው አንድ ጎልማሳ ሰው የሚያደርገውን ነው።

ከዚህ የጳውሎስ መልእክት እንደምንረዳው፣ በእነዚህ ሦስት የሕይወት ደረጃዎች ላይ ያሉ ሰዎች መንፈሳዊ እውነትን ለመቀበልና ለመረዳት ያላቸው

ችሎታ የተለያየ ነው። አንድ ሰው የእግዚአብሔርን ቃል ለመረዳት ያለው ችሎታ በየትኛው የብስለት ደረጃ ላይ እንዳለ ያሳያል። «የእግዚአብሔር መንፈስ የሌለበት ሰው» መንፈሳዊ ምግብን መረዳት ወይም መመገብ አይችልም፤ ይህ ሰው የሚፈልገው ሌላ ነገር ነው። ባንጻሩም «ሥጋዊ ሰው» መንፈሳዊ ሕፃን ነው። ይህ ሰው መመገብ ያለበት መንፈሳዊ ወተት ብቻ ነው። ምክንያቱም ይህ ሰው የሚረዳው ቀላል መንፈሳዊ እውነቶችን ብቻ ነው። ሁልጊዜ የሚፈልገው የጌታን በረከት መቀበልና ደስ መሰኘት ብቻ ነው። ነገር ግን ለመንፈሳዊ ጉልምስና ያለው አመለካከት በጣም ጠባብ ነው። በመሆኑም መንፈሳዊ ሰው ለመሆንና መንፈሳዊ ጡንቻዎቹንም ለማሳደግ ምንም ፍላጎት የለውም። አሁኑኑ ተነሥቶ ራሱን ማዘጋጀት ሲችል፥ ነገ ይሄን አደርጋለሁ ነገ ያንን አደርጋለሁ እያለ የነገ ሰው ሆኖ ይቀራል። «መንፈሳዊ ሰው» ግን ራሱን ሙሉ በሙሉ ለጌታ ስጥቶ ስለሚኖር፥ ከእግዚአብሔር ጋር ያለው ኅብረት ዘወትር እየጠነከረ ይሄዳል። ሁልጊዜ ለማግኘት የሚፈልገው ጠንካራ መጽሐፍ ቅዱሳዊ አስተምህሮዎችንና የእግዚአብሔርን ቃል ጠንካራ ምግብና ሥጋ ነው። ከዚህ በተጨማሪ የተረዳውን እውነት ለሌሎች ያካፍላል፤ በመንፈሳዊ ብስለት ከእርሱ በታች የሆኑ ሰዎችን ያበረታታል፤ በክርስቶስ አካል ውስጥ ፍሬያማ የሆነ አገልግሎትና ትምህርት ይሰጣል።

ጳውሎስ የመንፈሳዊነት ደረጃዎችን አስመልክቶ የሰጠን ትምህርት የሚያሳየን፥ የእግዚአብሔር ቃል መንፈሳዊ ዕድገትን የሚያመጣ መንፈሳዊ ምግብ መሆኑን ነው። አንድ ሰው ለእግዚአብሔር ቃል የሚሰጠው ቦታ በመንፈሳዊ ሕይወቱ ጤናማና ፍሬያማ ሆኖ እንዲበስል አልያም ዝንተ ዓለሙን መንፈሳዊ ሕፃን ሆኖ እንዲቀር ያደርገዋል፤ መንፈሳዊ ሕፃን ሆኖ የቀረ ሰው ደግሞ ለከፋ ነገር የተጋለጠ ነው።

(6). በስተግራ በኩል የተጠቀሱትን ባሕርያት በስተቀኝ በኩል ከተሰጡት የመንፈሳዊ ሕይወት ደረጃዎች ጋር አዛምድ።

____ ሀ. ደስ ሲለውና ሲሰማው ብቻ መንፈሳዊ ይሆናል እንጂ፤ መንፈሳዊ ኃላፊነቱን አልተገነዘበም።	1. የእግዚአብሔር መንፈስ የሌለው ሰው
____ ለ. መንፈሳዊ ነገርን ጨርሶ አይረዳም፤ አያስተውልም።	2. ሥጋዊ ሰው
____ ሐ. የእግዚአብሔርን ቃል እውነት ለመረዳት ከልብ ይፈልጋል፤ ሚዛናዊ ፍርድ ይሰጣል የተረዳውን እውነት ለሌሎች ያካፍላል።	3. መንፈሳዊ ሰው
መ. አዲስ ልደት አላገኘም።	
____ ሠ. አዲስ ልደት/ሕይወት አግኝቷል፤ ነገር ግን መንፈሳዊ ሕፃን ሆኖ ቀርቷል።	
ረ. ከመንፈሳዊ ሕፃንነት ወደ መንፈሳዊ ብስለት እያደገ ይሄዳል።	

የእግዚአብሔርን ቃል መመገብ

ዓላማ 6 መጽሐፍ ቅዱስ መንፈሳዊ ዕድገትን እንዴት እንደሚያመጣ የሚገልጹ ዐረፍተ ነገሮችን ምረጥ።

ስለ መንፈሳዊ ዕድገት ደረጃዎች ስንነጋገር፥ የእግዚአብሔር ቃል መንፈሳዊ ዕድገትን የሚያመጣ መንፈሳዊ ምግብ መሆኑን ተወያይተናል። የአንድ ሰው መንፈሳዊ ዕድገት ለእግዚአብሔር ቃል በሚሰጠው ቦታ የተወሰነ መሆኑንም ተነጋግረናል። አሁን ደግሞ መጽሐፍ ቅዱስ መንፈሳዊ ዕድገትን እንዴት እንደሚያመጣ ጠለቅ ብለን እንመርምር።

ይህ የምናየው ዓለም ስለ ፈጣሪያችን ስለ እግዚአብሔር ብዙ የሚያስተምረን ነገር ቢኖርም ይህ መገለጥ ግን ጥቅልና ከፊል ነው። ይሁን እንጂ እግዚአብሔር በቅዱሳት መጻሕፍት ውስጥ ራሱን የበለጠ ገልጦልናል። ይህ የምናየው ዓለም የእግዚአብሔርን ኀያልነትና ጠቢብነት ሲገልጥልን፥ መጽሐፍ ቅዱስ ደግሞ ቅድስናውን፥ ዳኝነቱን፥ እውነቱን፥ ምሕረቱንና ፍቅሩን ይገልጥልናል። ከዚህ በተጨማሪ ቅዱሳት መጻሕፍት የእግዚአብሔርን ባሕርይ፥ ሐሳብና ፈቃድ ገልጠውልናል። በዚህ ዐይነት እግዚአብሔር ማንነቱን አስታወቀን።

የእግዚአብሔር ቃል፥ እግዚአብሔር ለሕይወታችን ያሰውን ሐሳብ ያስታውቀናል። እርሱን ደስ የሚያሰኘው አገልግሎት እንዴት ያለ እንደሆነ፥ ከእርሱ ጋር ያለን ኅብረት እየጠነከረ እንዳይሄድ የሚያደርገውን ስሕተት እንዴት ማረም እንደምንችል፥ መንፈሳዊ ሕይወት ምን እንደሆነ፥ መንፈሳዊ ድል እንዴት ማግኘት እንደምንችል፥ የክርስቲያን ሕይወት ግብ ምን እንደሆነ ያስተምረናል። ባጭሩ መጽሐፍ ቅዱስ ለመንፈሳዊ ሕይወት ካርታ ነው።

ቅዱሳት መጻሕፍት በእግዚአብሔር መንፈስ ቀስቃሽነት የተጻፉና ሕይወት ሰጪ በመሆናቸው መንፈሳዊ ዕድገትን ያስገኛሉ። በቅዱሳት መጻሕፍት ላይ የሚኖረው መንፈሳዊ ሕይወት በክርስቲያኖችም ላይ ይኖራል። በቃሉ ውስጥ ያለው የእግዚአብሔር ሕይወት እግዚአብሔር ለሚሰጠው አዲስ ሕይወት ምንጭ ነው። በውስጣችን ያለው መንፈሳዊ ሕይወት ከቃሉ ውስጥ ለሚፈሰው መንፈሳዊ ምግብ መልስ ይሰጣል። ቃሉ ለመንፈሳዊ ሕይወታችን ተስማሚ ምግብ ነው። ሆኖም እግዚአብሔር ያሰበውን ነገር በሕይወታችን እንዲፈጽም ፈቃደኞች መሆን አለብን። እግዚአብሔር የሚፈልገውን ነገር ስንፈልግ፥ ክርስቶስን እየመሰልን እናድጋለን (2ቆሮ. 3፥18)።

(7). መጽሐፍ ቅዱስ መንፈሳዊ ሕይወትን እንዴት እንደሚመግብ (መጽሐፍ ቅዱስ ለመንፈሳዊ ሕይወት እንዴት ምግብ ሊሆን እንደሚችል) የሚገልጸውን ዐረፍተ ነገር አክብብ።

ሀ. መጽሐፍ ቅዱስ መንፈሳዊ ሕይወትን ለማቆየትና ለማሳደግ የሚረዳንን ምግብ ይሰጠናል።

ለ. የመጽሐፍ ቅዱስ እውነት አንድ ሰው የእግዚአብሔርን ፈቃድ እንዲ ያውቅና ላወቀው እውነት ምላሽ እንዲሰጥ ይረዳዋል።
ሐ. በቃሉ ውስጥ የሚገኘው የእግዚአብሔር ሕይወት በእያንዳንዱ አማኝ ሕይወት ውስጥ ከሚገኘው የእግዚአብሔር ሕይወት ጋር ዝምድና/ ጥምረት አለው፤ ስለዚህ አንድ አማኝ ቃሉ እንዲለውጠው ራሱን ሲሰጥ እግዚአብሔር የሚፈልገውን ዐይነት ሰው እየሆነ ይሄዳል።
መ. አማኞች መጽሐፍ ቅዱስ ስለ መንፈሳዊ ሕይወት የሚያስተምረውን እውነት ሲያውቁ በመንፈሳዊ ሕይወታቸው ያድጋሉ።

በእርስ በርስ ግንኙነት መመገብ

ዓላማ 7 የእርስ በርስ ግንኙነት መንፈሳዊ ዕድገትን እንዴት እንደሚያመጣ የሚገልጹትን ዐረፍተ ነገሮች ምረጥ።

አንድ ሕፃን ቢወለድ የቤተሰቡ አባል ይሆናል። እያንዳንዱ የቤተሰብ አባል ለሕፃኑ ቦታ መስጠትና ለሕፃኑም የሚያስፈልገውን ነገር ያደርጋል። ለአዲሱ ሕፃን የሚያስፈልገውን ነገር ሁሉ ለማድረግ ቤተሰቡ ይተባበራል። እያንዳንዱ የቤተሰብ አባል ለሕፃኑ የሚያስፈልገውን ነገር ለማዘጋጀትና የሕፃኑን ሕይወት ለማሳደግ ራሱን ይሰጣል። ሕፃኑ በሚያድግበት ጊዜ ሁሉ ቤተሰቡ በሙሉ ለሕፃኑ የሚያስፈልገውን ነገር ያዘጋጃል፤ ሕፃኑን ይከባከባል። አንዱ ለሌላው ማካፈል፥ አንዱ ሌላውን መንከባከብና እርስ በርስ መደጋገፍ በማንኛውም ቤተሰብ ውስጥ የማይታጣ ባሕርይ ነው። በቤተሰቡ መካከል የሚታየው የእርስ በርስ ግንኙነት ጥንካሬ በቤተሰቡ ውስጥ ለሚጨመረው አዲስ ሕይወት ወሳኝ ነው።
በመንፈሳዊ ሕይወትም ልክ እንዲሁ ነው። ከሌሎች ክርስቲያኖች ጋር የምናደርገው ኅብረት ለመንፈሳዊ ዕድገት ዐይነተኛ አስተዋጽዖ አለው። በአማኞች መካከል የሚደረግ ኅብረት ለመንፈሳዊ ዕድገት መሠረት ነው።

አንድ አዲስ ክርስቲያን በመንፈሳዊ ነገር በጣም ከበሰለ ሰው ጋር የጠበቀ ኅብረት ቢኖረው መልካም ነው። የበሰለው ክርስቲያን እንደ መንፈሳዊ አባት ሆኖ አዲሱን ክርስቲያን በፍቅር እየተንከባከበ ያሳድጋል። እንደዚህ ዐይነቱ ሰው አዲሱ ክርስቲያን የእግዚአብሔርን ቃል እንዲያጠናና ከሕይወቱ ጋር እንዲያዛምድ ሲረዳው ይችላል፤ ደግሞም ምሳሌያዊ ሕይወት በመኖር የሚያስፈልገውን መንፈሳዊ ምክር ሊሰጠውና በጸሎት ሊያግዘው ይችላል።

እንዲሁም እግዚአብሔር አጥቢያ ቤተክርስቲያን መንፈሳዊ ሕይወት የሚያድግባት ስፍራ እንድትሆን ወስኖአል። በርካታ ክርስቲያኖች አጥቢያ ቤተክርስቲያንን የሚመለከቷት እንደ እግዚአብሔር ቤተሰብ ነው። በመሆኑም አንድን አዲስ ክርስቲያን ከአጥቢያ ቤተክርስቲያን ጋር አንድ እንዲሆን መርዳት፥ አንድን አዲስ ሕፃን ከቤተሰቡ ጋር አንድ እንዲሆን ከመርዳት ጋር ሊነጻጸር ይችላል። ቀደም ሲል እንደተመለከትነው፥ እግዚአብሔር ከእርሱ የተሾሙ መሪዎችን ለምሳሌ ሠጋቢዎችን፥ ዲያቆናትንና አስተማሪዎችን በአጥቢያ አብያተ ክርስቲያናት ውስጥ እንዲኖሩ ያደረገው ክርስቲያኖች

በመንፈሳዊ ሕይወት እንዲያድጉና እንዲበስሉ ለማድረግ ነው (ኤፌ. 4፥11–16)። በቤተክርስቲያን ውስጥ የሚደረጉ አገልግሎቶች ለምሳሌ የእግዚአብሔርን ቃል ማጥናት፥ በኅብረት ማምለክ፥ መመስከር፥ ፍሬያማ አገልግሎትና ትምህርት መስጠት፥ ኅብረትና ዲሲፕሊን ሁሉ አንድ ዐቢይ ዓላማ አላቸው፤ ያም ዓላማ መንፈሳዊ ሕይወትን መመገብና መንፈሳዊ ዕድገትን ማምጣት ነው።

(8). «እውነት» የሆነውን ዐረፍተ ነገር አክብብ።

ሀ. የአንድ ሰው መንፈሳዊ ሕይወት የሚያድገው፥ ከሌሎች ሰዎች ጋር ኅብረት ቢያደርግና መንፈሳዊ ውሳኔን የሚጠይቁ ከባድ ነገሮች ሲገጥሙት ሌሎች ሰዎች ትክክለኛው የህይወት አቅጣጫ የቱ እንደሆነና እንዳልሆነ እንዲወስኑለት ሲያደርግ ነው።
ለ. የአንድ ሰው መንፈሳዊ ሕይወት የሚያድገው፥ እንደ መንፈሳዊ አባት ሆነው ከሚንከባከቡት፥ ከሚያፈቅሩትና ከሚረዱት የበሰሉ ክርስቲያኖች ጋር ኅብረት ሲያደርግ ነው።
ሐ. ቤተክርስቲያን መንፈሳዊ ሕይወት የሚያድግበት ስፍራ ናት፤ ምክንያቱም በዚያ የመጽሐፍ ቅዱስ ጥናት አለ፤ በኅብረት ማምለክ አለ፤ አገልግሎት መስጠትና ዲሲፕሊን ማድረግ አለ።
መ. በቤተክርስቲያን ውስጥ ኅብረት ስላለ መንፈሳዊ ዕድገትም አለ፤ አንድ ሰው የቤተክርስቲያን አባል ቢሆን፥ ወዲያውኑ በመንፈሳዊ ሕይወቱ ያድጋል፤ ይበስላል።

ያገኙትን ነገር በሥራ ላይ በማዋል መመገብ

ዓላማ 8 መንፈሳዊ ዕድገትን የሚያመጡና የማያመጡ ነገሮች ምን እንደሆኑ ለይ።

ጤናማና ለሥራ ብቁ የሆነ ሰውነት የተሰጠኝ ለምንድን ነው? ብለን ተገርመን ይሆናል። ጤናማ የሆነ ሰውነት አገልግሎቱ ምንድን ነው? የተሰጠንን ጤናማና ለሥራ ብቁ የሆነ ሰውነት በሚገባ መጠቀም አለብን? ወይስ ዝም ብሎ መቀመጥ አለበት? ጤናማ ሰውነት የተሰጠን ለራሳችን ጥቅም ብቻ ነው? ወይስ ለሌሎችም ኀላፊነት አለብን? ሰውነታችን ሥራ ካልሠራ የተሰጠውን ጤንነትና ብቃት በየጊዜው እያጣ ይሄዳል? ስለ መንፈሳዊ ሕይወት ስናስብ እነዚህና እነዚህን የመሳሰሉ ጥያቄዎች ወደ ኅሊናችን ይመጣሉ።

ቀደም ቢል እንደተመለከትነው፥ ኢየሱስ ደቀ መዛሙርቱ ፍሬ እንዲያፈሩ መክሮአቸዋል። በዚህ በኢየሱስ ምክር ውስጥ የምናገኘው መንፈሳዊ ጤንነትን ብቻ ሳይሆን መንፈሳዊ ሕይወትን ጭምር ነው (ዮሐ. 15፥1–8)። ከኢየሱስ ንግግር እንደምንረዳው፥ አንድ ሰው ፍሬ ማፍራት አለበት፤ አለበለዚያ መንፈሳዊ ጥፋት ይደርስበታል። የዕድገትም ሆነ የብስለት ግቡ ማገልገልና ፍሬ ማፍራት ነው ክርስቲያኖች በነገር ሁሉ እንዲያድጉ ማሳሰቢያ እንደተሰጣቸው

ሁሉ (2ጢሞ. 2፥10፤ 2ጴጥ. 3፥18) ዓለም የእግዚአብሔርን የማዳን ጸጋ እንዳያውቅ የእግዚአብሔርን ቃል እውነት እንዲናገሩ ትእዛዝ ተሰጥቶአቸዋል (ማቴ. 28፥19–20፤ ማር. 16፥15፤ የሐዋ. 1፥8)። የዕብራውያን መልእክት ጸሐፊ የበሰሉ ክርስቲያኖች የእግዚአብ ሔርን እውነት ለማስተማርና እውነትን ከሐሰት ለመለየት ችሎታ እንዳላ ቸው ሲናገር (ዕብ. 5፥12) ጳውሎስ ደግሞ የተለያዩ አገልግሎቶች በቤተ ክርስቲያን ውስጥ እንዲኖሩ የተደረገው "ይኸውም የክርስቶስ አካል ይገነባ ዘንድ፣ ቅዱሳንን ለአገልግሎት ሥራ ለማዘጋጀት ሲሆን፣ ይህም የሚሆነው ሁላችንም የእግዚአብሔርን ልጅ በማመንና በማወቅ ወደሚገኘው አንድነት በመምጣትና ሙሉ ሰው በመሆን፣ በክርስቶስ ወዳለው ፍጹምነት ደረጃ እስከምንደርስ ነው" (ኤፌ. 4፥12–13)።

ክርስቲያኖች የክርስቶስ አምባሳደር (መልእክተኛ) ለመሆን እንደተጠሩ ሲረዱ፥ የእግዚአብሔርን የምሥራች ቃል ለሌሎች ሰዎች መናገር ይጀምራሉ። የዕድገትና የብስለት ሂደት በራሱ መጨረሻ እንዳልሆነ ያስተውላሉ። በሌላ አነጋገር የተጠሩት በመንፈሳዊ ነገር እድገና በስሎ ለመቀመጥ እንዳልሆነ ይገነዘባሉ። ሕይወትን የሚሰውጠውን የጌታን ኀይል ባልተረዱ ሰዎች መካከል የሚኖሩት ሕይወት የሰጣቸውን ጌታ እያከበሩና የእርሱንም ሕይወት ለሌሎች እያካፈሉ ነው። የበሰለ ክርስቲያን ጌታ ለምን እንደጠራው ያውቃል፤ የተጠራበትንም ዓላማ በአግባቡ ይፈጽማል። የጌታንም ፈቃድ ለማድረግ ሕያው እየሆነ ያድጋል፤ የክርስቶስን ቤተክርስቲያን በመንፈሳዊ ነገር ያንጻል፤ በቁጥር ያሳድጋል።

(9). ከሚከተሉት ምሳሌዎች ውስጥ ትክክለኛ የክርስቲያን ተግባር ከሆነው፣ ስመንፈሳዊ ሕይወት ልምምድና ለመንፈሳዊ ዕድገት ከሚረዳው በፊት ያለውን ፊደል አክብብ።

ሀ. ደበበ ያለማቋረጥ ቤተ ክርስቲያን ይከታተላል። እንዲሁም የእግዚአብሔርን ቃል ያጠናል። በሰራ ቀን በምሳ ሰዓት የመጽሐፍ ቅዱስ ጥናት ይመራል። ዕድል ባገኘ ጊዜ ሁሉ የደኅንነቱን ልምምድ ለሰዎች ያካፍላል። ጌታን ከተቀበለ ጊዜ ጀምር በየቀኑ ለቤተሰቡ ጥሩ የጥሞና ጊዜ አብረው እንዲያደርጉ ያበረታታል። ቤተሰቡ በየጊዜው ሌሎችን ለመርዳት መፈለግና የሌሎችን ፍላጎት ለማሟላት የተነሳሱ ናቸው።

ለ. በለጠ ለብዙ ዓመታት ክርስቲያን ነው። በተሰማውና በሚመቸው ጊዜ ቤተ ክርስቲያን ለመከታተል ጥረት ያደርጋል። ለሌሎች መስክሮ አያውቅም፣ እንዲሁም በመጽሐፍ ቅዱስ ጥናት አይሳተፍም፡ ቋሚ የጥሞና ጊዜ የለውም። በቤተ ክርስቲያን አገልግሎትና ሕብረት ተሳትፎ አያውቅም። ምክንያቱም የቤተ ክርስቲያን አገልግሎቶችን የመርዳት ኃላፊነት እንዳለበት አይሰማውም። ምክንያቱም ግንኙነቱን የሚያየው ማኅበር እንደሆነ ብቻ ነው። ጓደኞቹ እንደ ማንኛውም አማኝ እንዳልሆነ ሰው ይቆጥሩታል። ምክንያቱም በእርሱና በእነርሱ መካከል ያለው ልዩነት በጣም ጥቂት በመሆኑ ነው።

(10). ትክክለኛ መልስ ነው የምትለውን አክብብ። መንፈሳዊ ሕይወት የሚያድገው፣

ሀ. ስለ መንፈሳዊ ሕይወት፥ ግብና መድረሻ ያለንን ዕውቀት በየጊዜው በማሳደግ ነው።
ለ. ያገኘነውን ዕውቀት ለሌሎች ስናካፍል፥ ስንኖርና ስንጠቀምበት ነው።
ሐ. ሌሎችን በተለይም በመንፈሳዊ ሕይወታቸው ሕፃናት የሆኑትን ሰዎች በመንፈሳዊ ሕይወታቸው እንዲያድጉ ስናሳድግና ስንረዳ ነው።
መ. ፍሬያማ መንፈሳዊ ሠራተኛ ለመሆን በየጊዜው ዕውቀታችንን ለማሳደግ ስናጠና ነው።

(11). በዚህ ክፍል ውስጥ መንፈሳዊ ዕድገት የሚመጣው እንዴት እንደሆነ ወይም አንድ ሰው በመንፈሳዊ ሕይወቱ የሚያድገው እንዴት እንደሆነ የተማርኸውን እውነት (1) መንፈሳዊ ዕድገትን ያመጣል (2) መንፈሳዊ ዕድገትን አያመጣም በማለት መልስ።

ሀ. በቤተ ክርስቲያን ውስጥ ላለ አገልግሎት መወዳደርና እኔን ብትመር ጡኝ እንዲህና እንዲያ አደርግላችኋለሁ ማለት።
ለ. የእግዚአብሔርን ቃል ያለ ማቋረጥ ማጥናት ቃሉ የህይወታችንና የአገ ልግሎታችን መመሪያ እንዲሆን ማድረግ።
ሐ. ወንጌል ሕይወትን የመለወጥ ኀይል እንዳለው ለማያውቁ ሰዎች ወንጌልን ማብሠር።
መ. በቤተክርስቲያን ውስጥ ባሉ አገልግሎቶች ላይ ዘወትር መጠመድ፤ ለምሳሌ ለቤተክርስቲያን ሕንፃ ግንባታ ገንዘብ ማሰባሰብ፥ ለቤተ ክርስቲያን አባላት የጥናት ቡድኖችን ማቋቋም፥ የውይይት መድረኮችን ማደራጀት፥ በቤተ ክርስቲያንና በዓለም መካከል ያለውን ልዩነት ለማጥበብ መንፈሳዊ ያልሆኑ ሥራዎችን ማስፋፋት።
ሠ. አዲስ የተወለዱና በመንፈሳዊ ሕይወታቸው ሕፃናት የሆኑ ሰዎች፥ በመንፈሳዊ ሕይወታቸው እንዲቆሙና ወደ ተትረፈረፈ ሕይወት እንዲያድጉ ማስተማር።
ረ. የክርስቶስን አካል ማገልገል፥ ችግረኞችን፥ ሕሙማንን፥ አረጋውያንንና ያዘኑ ሰዎችን መርዳት።

የሙከራ ፈተና

ምርጫ፤ ከዚህ በታች ለተሰጡት ጥያቄዎች ትክክለኛውን መልስ አክብብ።

1. አንድ ሰው አዲስ ልደት ባገኘ ጊዜ የሚቀበለው መንፈሳዊ ሕይወት፥ ከዚህ በታች ከተጠቀሱት ከሰዎች የሕፃንነት ወራት ጋር የትኛውን ይመስላል?

ሀ. መንፈሳዊ ሕይወት ለመንፈሳዊ ዕድገት ግድ የለውም።
ለ. መንፈሳዊ ሕይወት ሳናውቀውና ሳናስተውለው እንዲሁ ያድጋል።
ሐ. መንፈሳዊ ሕይወት የሚያድገው እንደ ዕድል ነው፤ ስለዚህ አንዳንዶች በመንፈሳዊ ሕይወታቸው ያድጋሉ ሌሎች ደግሞ አያድጉም።
መ. መንፈሳዊ ሕይወት ለዕድገትና ለብስለት ሕግ የተገዛ ነው።

2. ጌታ በልጆቹ ሕይወት ውስጥ እንዲታይ የሚፈልገው መንፈሳዊ ዕድገት፥ ከዚህ በታች ከተጠቀሱት የክርስቲያኖች ምላሽ ጋር በቀጥታ ይዛመዳል።

ሀ. መንፈሳዊ ሕይወቱ የክርስቶስን ሕይወት እስኪመስል ድረስ እንዲ ያድግ ከመጓጓት ጋር።
ለ. መንፈሳዊ ምግብ ከመመገብና በሥራ ላይ ከማዋል ጋር።
ሐ. መንፈስ ቅዱስ ሕይወቱን እንዲቆጣጠርና እንዲመራ ከመፍቀድ ጋር።
መ. በለ እና በሐ ላይ የተጠቀሱትን ከማድረግ ጋር።
ሠ. በሀ፥ በለ እና በሐ ላይ የተጠቀሱትን ከማድረግ ጋር።

3. ከዚህ በታች ከተጠቀሱት ዐረፍተ ነገሮች ውስጥ ከአንዱ በስተቀር ሁሉም ስለ መንፈሳዊ ዕድገት አስፈላጊነት በቂ ምክንያት ይሰጣሉ፤ በዚህ ትምህርት ውስጥ ያላነሳነውን ምክንያት የሚሰጠው ዐረፍተ ነገር የቱ ነው?

ሀ. በመንፈሳዊ ሕይወቱ ሕያው የሆነ ሰው ያድጋል፤ ደግሞም ይበስላል፤ ይህ ሕያው በሆነ ሰው ላይ የሚጠበቅ ዕድገት ነው።
ለ. ጌታ በመንፈሳዊ ሕይወታችን እንድናድግና ፍሬ እንድናፈራ አዞአል።
ሐ. መንፈሳዊ ሕፃንነትን ለመከላከል መንፈሳዊ ዕድገት ያስፈልጋል።
መ. መንፈሳዊ ዕድገት ሊኖር የሚችለው በመንፈስ ቅዱስ የሚመራ ትክክለኛ ምገባ ሊኖር ነው፤ መንፈሳዊ ዕድገት በአንድ ምሽት የሚከሰት ሳይሆን በሂደት ውስጥ የሚታይ ነው።

4. በዚህ ትምህርት ውስጥ እንደተመለከትነው መንፈሳዊ ሕይወትን የምንመግበው አዲስ አማኞች

ሀ. ከቀድሞው ሕይወታቸው ወደ አዲሱ ሕይወታቸው በቀላሉ መሸጋገር እንዲችሉ ነው።
ለ. በቀደሙ ክርስቲያኖች ላይ የደረሰው መከራና ፈተና በእነርሱም ላይ እንዳይደርስ ነው።
ሐ. ለመንፈሳዊ ዕድገታቸው በሌሎች ክርስቲያኖች ላይ ጥገኛ እንዲሆኑ ነው።

መ. በመንፈሳዊ ሕይወታቸው እስከ መጨረሻው እንዲዘልቁና ወደ ክርስቲያናዊ ብስለት እንዲያመሩ ነው።

5. እንደ መጽሐፍ ቅዱስ አባባል የበሰለ ክርስቲያን ሰው ነው የሚባለው

ሀ. በእያንዳንዱ መንፈሳዊ ድርጅት ውስጥ የተሻለውን ቦታ ለመያዝ የሚናፍቅ።
ለ. በተረዳው መንፈሳዊ እውነት አማካይነት መልካሙን ከክፉው መለየት የሚችል።
ሐ. ሌሎችን እንዲመራ ብዙ ሰዎች የሚመርጡትና ስለሌሎች ሰዎች ውሳኔን የሚወስን።

6. መጽሐፍ ቅዱስ እንደሚናገረው መንፈሳዊ ሕይወትን መኖር ያልጀመረ ሰው

ሀ. በኃጢአቱና በበደሉ የሞተ ሰው ነው።
ለ. ለመንፈሳዊ ነገር በጥቂቱ ምላሽ የሚሰጥ ሰው ነው።
ሐ. በዚህ ዓለም የሚሆነውን ነገር ማለተዋል የማይችል ሰው ነው።
መ. መንፈሳዊ እውነትን መቀበልም ሆነ መረዳት የማይችል ሰው ነው።

7. በመጽሐፍ ቅዱስ ውስጥ ሥጋዊ ሰው የተባለው የሚያሳየው ባሕርይ

ሀ. መንፈሳዊ ምግብ ሊመገብ ፍላጎት የለውም፤ ከትምህርትና ከጥልቅ መንፈሳዊ ትምህርቶች ይልቅ በመንፈሳዊ ሕፃንነት ውስጥ መኖርን ይመርጣል።
ለ. መንፈሳዊ እውነትን መረዳት አይችልም፤ የተሰጠውን መንፈሳዊ ኀላፊነት አያውቅም፤ በሕይወቱ መንፈሳዊ ለውጥ ለማምጣት ውሳኔ ማድረግ አይችልም።
ሐ. የዚህን ዓለም ተድላ፥ ሀብት፥ ዝናና ክብር ይወዳል።
መ. ከዓለም ጋር ያለውን ወዳጅነት ላለማጣት ሲል መንፈሳዊ እውነትን አይቀበልም።

8. መንፈሳዊ ሰው የሚታወቅባቸው ባሕርያት

ሀ. መንፈሳዊ ካልሆኑ ሰዎችና ከዚህ ዓለም ተገልሎ ይኖራል።
ለ. የሕግና የሥርዐት እንዲሁም የአለባበስ ወግ አጥባቂ ነው፤ ከሰዎች ጋር የሚቀሳቀሰው ከስንት አንዴ ነው።
ሐ. ለጌታ የተሰጠ ሕይወት አለው፤ የእግዚአብሔርን ቃል የማስተማር ችሎታ አለው፤ መንፈሳዊ እውነትን ከሐሰት የመለየት ችሎታ አለው።
መ. የተንሳቀለ ገጽታ ስማሳየትና ራሱን በመጣል ያምናል።

9. መጽሐፍ ቅዱስ እንደሚገልጸው የመንፈሳዊነት እድገት ደረጃ የሚለ ያይበት ዋናው ምክንያት

ሀ. ለቃሉ በምንሰጠው ጊዜና መስጠታችን ነው።
ለ. መንፈሳዊ እውነትን በመቀበልና በመረዳት ችሎታ ነው።
ሐ. በሰዎቹ ሁኔታ ይለያያል። እንዳንዶች ለእውነት ምላሽ በመስጠታ ቸውና ሌሎች ባለመስጠታቸው ይለያያል።
መ. መንፈሳዊ ያልሆነና የበሰለ ሰው ልዩነቱ በተቀበለው በብርሃን መጠን መለያየት ነው።

10. የአንድ ሰው መንፈሳዊ ዕድገት በቀጥታ የሚገናኘው

ሀ. ወደ ቤተ ክርስቲያን ከመሄድና የቤተ ክርስቲያንን ሥርዐት ከማጥናት ጋር ነው።
ለ. ከሚኖርበት አካባቢ ምቹነት ጋር ነው። ምቹ ከሆነ በቶሎ ያድጋል፤ ምቹ ካልሆነ እያድግም።
ሐ. ስለ መንፈሳዊ ነገር ከወሰደው ሥልጠና ጋር።
መ. ለእግዚአብሔር ቃል ምላሽ ከመስጠቱ ጋር።

11. ግንኙነት ቢኖር መንፈሳዊ ዕድገት ይኖራል፤ ምክንያቱም

ሀ. አንድ ሰው ከመንፈሳዊ ሕፃንነት ወደ ሙሉ ሰውነት እንዲያድግ ዐይነተኛ ሚና አለው።
ለ. ለአንድ ሰው እምነትና ሕይወት መሠረት ነው።
ሐ. መልካም ባሕሪን ለማሳደግ የእግዚአብሔርን ቃል ስለሚተካ ነው።
መ. የአንድን ሰው መንፈሳዊ ሕይወት ለማሳደግ ከሚያስፈልጉት ነገሮች ውስጥ እጅግ ትልቅ በመሆኑ ነው።

12. በዚህ ትምህርት ውስጥ እንዳየኸው ለመንፈሳዊ ዕድገት ውስጥ የበሰሉና ያልበሰሉ አማኞችን የሚመለከት አንድ እውነት አለ።

ሀ. መንፈሳዊ ኀላፊነታቸውን እንዲሁም ከአማኞች የሚጠበቀውን ነገር ያውቃሉ።
ለ. የተረዱትን መንፈሳዊ እውነት በሥራ ያውላሉ፤ የተረዱትን ዕውነት ለሌሎች ያካፍላሉ፤ ሌሎች በመንፈሳዊ ሕይወታቸው እንዲያድጉ ያደርጋሉ።
ሐ. ሌሎች እንዴት መሻሻል እንዳለባቸው ሐሳብ መስጠት ይችላሉ፤ የሌሎችን ድካም መመዘን ይችላሉ።
መ. ለሌሎች ሰዎች የእግዚአብሔርን ፈቃድ መለየት ይችላሉ፤ በተለይም ላልበሰሉ ሰዎች የእግዚአብሔርን ፈቃድ ይለያሉ፤

የጥናት ማጠናከሪያ ጥያቄዎች መልስ

1. ሀ. ሐሰት ለ. ሐሰት ሐ. እውነት መ. እውነት ሠ. እውነት

7. "ሀ"፣ "ለ" እና "ሐ" መክበብ ይኖርብሃል። "መ" ትክክል አይደለም። በአእምሮ እውቀት ብቻ በመንፈሳዊነት ማደግ አይኖርም። የመጽሐፍ ቅዱስ እውነት እእምሮን ብቻ ሳይሆን የግለሰቡን ባሀሪም ይለውጣል።

2. ለ

8. ሀ. ሐሰት ለ. እውነት ሐ. ሐሰት መ. ሐሰት

3. ሐ

9. ሀ

4. ሀ. ሐሰት ለ. እውነት ሐ. እውነት መ. ሐሰት

10. "ለ"፣ "ሐ" እና "መ"ን መክበብ አለብህ። "ሀ" ትክክል አይደለም። መንፈሳዊ ዕድገት ከእውቀት ያለፈን ነገር ይጠይቃል። እውቀትን በሕይወት ውስጥ መተግበርን ይጠይቃል።

5. ሀ. ወተትና ጠንካራ ምግብ።
ለ. ወተት፣ ጠንካራ ምግብ
ሐ. መልካሙን ከክፉ፣ ለአገልግሎት፣ በመንፈሳዊ አንድነት ወደ ክርስቶስ ሙላት።

11. ሀ. 2 ለ. 1 ሐ. 1 መ. 2 ሠ. 1 ረ. 1

6. ሀ. 2 ለ. 1 ሐ. 3 መ. 1 ሠ. 2 ረ. 3

2 ወደ ብስለት ማምራት

ትምህርት

ግርማና ፀሐይ ወደ ቤተሰባቸው የተቀላቀለውን አዲስ ሕፃን እንዴት መያዝ እንዳለባቸው እየተላመዱ መጥተዋል። ወዳጆቻቸውና ዘመዶቻቸው ሕፃኑን ዳንኤልን ስመጠየቅ በመምጣታቸው ተደስተዋል። አንዳንዶች «አባቱን ይመስላል» እያሉ ግርማን ያስደስቱታል። ፀሐይም ብትሆን አባትና ልጅ እንደሚመሳሰሉ ተረድታለች። ግርማና ፀሐይ፥ ግርማ ሕፃን ሆኖ የተነሣውን ፎተግራፍ ከአማኑኤል ፎተግራፍ ጋር እያስተያዩ ይደሰታሉ። ሁለቱም በጣም ይመሳሰላሉ።

አንተም እንዲህ ያለ ነገር ገጥሞህ ይሆናል። አንድ ሰው ከቤተሰቦችህ መካከል አንዱን እንደምትመስል ነግሮህ ይሆናል። የቤተሰቦቻችንን ፎቶግራፍ መመልከትና በመካከላቸውም ያለውን መመሳሰል መመልከት እጅግ የሚያስደስት ነገር ነው።

ልክ እንዲሁ በክርስቲያናዊ ሕይወትም ውስጥ አንዳንድ «ተመሳሳይና ተዛማጅ» ነገሮችን እናገኛለን። ኢየሱስ የራሱን ሕይወት ሰጥቶናል። አማኞች በነገር ሁሉ እየበሰሉ ሲሄዱ የኢየሱስ ሕይወት ይበልጥ ይገለጥላቸዋል። በዚህ ክፍል የመንፈሳዊ ዕድገት ግብ ክርስቶስን መምሰል እንደሆነ እንማራለን። ከዚህ በተጨማሪ በዕድገትና በብስለት ሂደት ውስጥ ምን ምን ነገሮች እንደሚካተቱ መጽሐፍ ቅዱስ የሚያስተምረውን ነገር እንመለከታለን። በዚህ ክፍል የምንማረው ነገር ሌሎች በነገር ሁሉ እንዲበስሉ ለምንሰጠው አገልግሎት ትልቅ ትምህርት እንደሚሰጠን እናረጋግጣለን።

የክፍለ ትምህርቱ አከፋፈል

- ክርስቶስን መምሰል
- ሰዎችን ሙሉ ማድረግ (ሰዎችን ወደ ክርስቶስ ሙላት ማድረስ)
- ደረጃ በደረጃ

የክፍለ ትምህርቱ ዓላማ

- ይህን ትምህርት ስትጨርስ፦
- የመንፈሳዊ ዕድገት ግብ ምን እንደሆነ በትክክል መግለጽ ትችላለህ።
- ሰዎችን ወደ ክርስተስ ሙላት ለማድረስ የምገባ ሚና ምን እንደሆነ መለየት ትችላለህ።
- አንድ ሰው ከሕፃንነት ወደ መንፈሳዊ ብስለት የሚያልፍበትን ሂደት መናገር ትችላለህ።

የክፍለ ትምህርቱ ዝርዝር

ክርስቶስን መምሰል

መንፈሳዊ ዕድገት ከእያንዳንዱ ይጠበቃል

ዓላማ 1 ክርስቲያኖች ክርስቶስን መምሰል ያለባቸው ለምን እንደሆነ የሚገልጹትን ዐረፍተ ነገሮች ለይ።

ሕይወት ያለው ነገር ሁሉ የየራሱ የሆነ የተለየ ባሕርይ አለው። ሕይወት የራሱን የተለየ ባሕርይ የሚያገኘው በመራባት ነው። ዘር ሕይወት አለው። ሕይወት ለዕድገት ተስማሚ የሆነውን ነገር ካገኘ ባሕሪውን ይገልጣል። ለምሳሌ ሩዝ፥ በቆሎ፥ ባቄላ ወይም ማንኛውንም ዐይነት ዘር ብንተክል ከጥቂት ጊዜ በኋላ የምናገኘው ምን እንደሆነ እናውቃለን። ለሕይወት የራሱን የተለየ ባሕርይ የሚሰጠው ነገር የሚገኘው በዘሩ ውስጥ ነው። ዘሩ ተስማሚ የሆነ ነገር ሲያገኝ በዘሩ ውስጥ ያለው ሕይወት ይገለጣል፤ እያደገም ይሄዳል።

ስለ መንፈሳዊ ሕይወት ስንነጋገር ይህን እውነት ማጤን በጣም አስፈላጊ ነው። እግዚአብሔር በክርስቶስ አማካይነት የሚሰጠን «አዲስ ሕይወት» የራሱን ሕይወት ነው። እግዚአብሔር የሚሰጠን ሕይወት የራሱ የሆነ የተለየ ባሕርይ አለው። ይህ «አዲስ ሕይወት» ተስማሚ መንፈሳዊ ምግብ ሲያገኝ እያደገና እየበሰለ ይሄዳል፤ እኛም በየጊዜው እርሱን እንመስላለን። የእኛ ኀላፊነት መንፈስ ቅዱስ የሚለንን ነገር መስማትና አዲሱን ሕይወታችንን እንደፈቃዱ እንዲቀርጽና እንዲቆጣጠር መፍቀድ ነው (ሮሜ 8፥5–11፤ ገላ. 5፥25)።

(1). «እውነት» የሆነውን ዐረፍተ ነገር አክብብ

ሀ. የክርስቲያኖች ሕይወት ባግባቡ ከተመገበ ክርስቶስን ወደ መምሰል ያድጋል።
ለ. አንድ ሰው አዲስ ሕይወትን በተቀበለ ጊዜ መንፈሳዊ ሕይወቱ ወዲያውኑ ያድጋል።
ሐ. በመንፈሳዊ ሕይወት ዕድገት ውስጥ ትልቁ ኀላፊነታችን ለመንፈስ

ቅዱስ ሥራ ምላሽ መስጠት ነው።
መ. አዲስ ሕይወት በተቀበለ ሰው ላይ ክርስቶስን የሚመስል ሕይወት ማየት የሚጠበቅ ነው።
ሠ. እግዚአብሔር የሰጠን ሕይወት ከእኛ ምን መውጣት እንዳለበት ተጽዕኖ ያደርጋል።

መንፈሳዊ ዕድገት የእግዚአብሔር ዓላማ ነው

ዓላማ 2 የውድቀትን ውጤትና እግዚአብሔር ሰዎችን ለማዳን የወሰደውን እርምጃ የሚገልጹ ዐረፍተ ነገሮችን ምረጥ።

ዘፍ. 1፥26–27 ላይ እንደምናነበው ሰው በመጀመሪያ የተፈጠረው በእግዚአብሔር መልክና አምሳያ ነው። ሰው የተፈጠረው በእግዚአብሔር ሲሆን የተፈጠረውም በእግዚአብሔር መልክ ነው። ሰው በመጀመሪያ ሲፈጠር የተፈጠረው እግዚአብሔር በሚፈልገው ዐይነት ነበር። ነገር ግን የሰው ልጅ በኃጢአት ሲወድቅ ይህ መልክ ተበላሸ። ከዚህም የተነሣ ርኩስ ፍጥረት ሆነ፤ በእርሱም ያለው የእግዚአብሔር መልክ ክፉኛ ጠፋ። እግዚአብሔር ሰዎችን ለማዳን በሚሠራው ሥራ ውስጥ ዓላማው፥ የሰውን ልጅ በመጀመሪያ ሲፈጥረው ወደነበረው መልክ መመለስ ነው። እግዚአብሔር የሰውን ልጅ ኃጢአት ሞት እንደሚያመጣበትና ከእርሱም እንደሚለየው አስጠንቅቆታል። የሰው ልጅ ኃጢአት በሠራ ጊዜ በመንፈስ ሞተ። ነገር ግን በኢየሱስ አዲስ ሕይወት ተሰጠን፤ አሁን በመንፈስ ሕያው ነን። ይህ ሕይወት በውስጣችን እያደገና እየበሰለ ሲሄድ፥ እርሱን ይበልጥ እየመሰልን እንመጣለን።

2–3 ለቀረቡት ጥያቄዎች ከተሰጡት መልሶች ውስጥ ትክክለኛውን መልስ አክብብ።

(2). ሰው የተፈጠረው በእግዚአብሔር አምሳል ሲሆን ውድቀት በዚህ ላይ ያስከተለው ችግር ምንድን ነው?

ሀ. ምንም ያመጣው ችግር የለም። ሐ. በዘመናት ውስጥ እየተሻሻለ ሄዷል።
ለ. ስኃጢአት ተበከለ። መ. ምንም የምናውቀው ነገር የለም።

(3). እግዚአብሔር የሰውን ልጅ ሊያድን የፈለገው ለምንድን ነው?

ሀ. ብቻውን እንዳይሆን። ሐ. ኃጢአተኛ መሆኑን ሊያሳየው።
ለ. በኃጢአቱ ምክንያት ጎስቋላ እንዳይሆን። መ. ያጣውን መልክ ሊያድስለት።

የመንፈሳዊ ዕድገት ግብ

ዓላማ 3 እግዚአብሔር በክርስቶስ አዲስ ሕይወት እንዲያገኙ የመረጣቸው ሰዎች ምን ሊመስሉ እንደሚገባ የሚገልጸውን ነገር ለይ።

መጽሐፍ ቅዱስ እንደሚነግረን፥ እግዚአብሔር የእርሱን ሕይወት ያገኙ ሰዎች ምን ሊመስሉ እንደሚገባ አስቀድሞ በዘላለማዊ ዕቅዱ ወስኖአል። እግዚአብሔር በእኛ የጀመረው ሥራ ሲጠናቀቅ ምን እንደምንመስል ያውቃል (ሮሜ 8፥28–29) ያነቧል።

(4). ሮሜ 8፡28-29 አንብብና የሚከተለውን ጥያቄ መልስ። በኢየሱስ ክርስቶስ አዲስ ሕይወትን የተቀበሉት አስቀድሞው የተወሰኑት ምን እንደሆኑ ነው?

እዚህ ላይ የእግዚአብሔርን ሕይወት ያገኙ ሰዎች በነገር ሁሉ እንዲያድጉ ፈቃዱ እንደሆነ መረዳት አለብን። የእግዚአብሔርን ሕይወት ያገኙ ሰዎች እያደጉ ሲሄዱ፥ የእግዚአብሔር ባሕርይ በእነርሱ ውስጥ ይገለጣል፤ ደግሞም የክርስቶስ ሕይወት በንግግራቸው፥ በተግባራቸውና በዕለት ተዕለት ፕሮግራማቸው ሁሉ ውስጥ ይታያል። ጴጥሮስ ይህን የዕድገት ሂደት አስመልክቶ አዲስ ሕይወት ስላገኙ ሰዎች ሲናገር «በጌታችንና በአዳኛችን በኢየሱስ ክርስቶስ ጸጋና እርሱንም በማወቅ እደጉ» ይላል (2ጴጥ. 3፥18)።

(5). እግዚአብሔር በክርስቶስ አዲስ ሕይወትን የተቀበሉ ሁሉ እንዲሆኑ የወሰነው

ሀ. በክብር፥ በማዕረግና በባሕርይ መላእክትን እንዲመስሉ።
ለ. በየትኛውም ረገድ መለኮትን እንዲመስሉ።
ሐ. በየጊዜው እየተለወጡ የእግዚአብሔርን ልጅ እንዲመስሉ።
መ. በአንድ ወቅት በሕይወታቸው ውስጥ በሚከሰት ድንገተኛ ገጠመኝ ፍጹም እንዲሆኑ።

(6). መጽሐፍ ቅዱስ «የበሰላችሁ ሁኑ» ሲል ምን ማለቱ ነው?

ሀ. በነገር ሁሉ ክርስቶስን ምሰሉ።
ለ. ያለ ማቋረጥ የቤተክርስቲያን ፕሮግራሞችን ተካፈሉ።
ሐ. ከአንዳንድ ማኅበራዊ ኑሮ ተገለሉ።
መ. ከዚህ ዓለም ኑሮ ተገለሉ።

አንድ ጊዜ ሁለት ልጆች በጨዋታ ላይ ሳሉ የሚነጋገሩትን ነገር አደምጥ ነበር። ልጆቹ ከሁለቱ ማን እንደሚበልጥ ይነጋገሩ ነበር። ወዲያው ሁለቱም ቆሙና ጀርባ ለጀርባ ተጋጠሙ። ቀጥሎም ከሁለቱ ማን በቁመት እንደሚበልጥ ለማየት ሁለቱም እጆቻቸውን በአናታቸው ላይ ለደው መለካት ጀመሩ። አንደኛው ልጅ በቁመት ሌላኛውን ልጅ በመብለጡ በጣም ደስ አለው። ሆኖም ሌላኛው ልጅ በቁመት መበለጡን ሲያይ እጅ አልሰጠም። በቁመት የተበለጠው ልጅ «ቆይ! አንተም እንደ አባትህ ስታድግ፥ እኔም እንደ አባቴ ሳድግ፥

ያን ጊዜ በቀመት አበልጥሃለሁ» አለው። ይህ ልጅ አንድ መሠረታዊ ነገር ተረድቶአል። ይህ ልጅ የዕድገትን ገጽታ ተመልክቶአል። ልጁ ማደግ የሚፈልገው እንደ አባቱ ነው፤ ምሳሌም ያደረገው አባቱን ነው። ይህ ምሳሌ ወደ ክርስቶስ ሙላት መድረስ ማለት ምን ማለት እንደሆነ በቀላሉ ያስረዳናል።

በየጊዜው ከኢየሱስ ጋር ጀርባ ለጀርባ ተጋጥመን መንፈሳዊ ሕይወታችንን እንለካለን። ኢየሱስ በነገር ሁሉ ቢበልጠንም፥ ሁልጊዜ ራሳችንን የምንለካው በእርሱ መለኪያ ነው። ሁልጊዜ እርሱን መምሰል አለብን።

የክርስቲያናዊ ምግባ (ክብካቤ) ተግባር

ዓላማ 4 ክርስቲያናዊ ምግባ ተግባር ምን እንደሆነ ግለጽ።

የመንፈሳዊ ዕድገት ግብ ኢየሱስ ክርስቶስን መምሰል ነው፤ በሌላ አነጋገር የክርስቲያኖች ግብ ክርስቶስን መስሎ መገኘት ነው። የክርስቶስ ሕይወት በውስጣችን በሙላት እንዲያድግ ስናደርግ፥ በየጊዜው ክርስቶስን ይበልጥ እየመሰልን እንሄዳለን። በእኛ ውስጥ ካለው የኢየሱስ ሕይወት የተነሣ፥ እርሱን እየመሰልን እንሄዳለን፤ ኢየሱስን እየመሰልን የምንሄደው ግን የኢየሱስ ሕይወት በእኛ ውስጥ እንዲያድግ ወይም ፍጹም እንዲሆን ፈቃደኞች ስንሆን ብቻ ነው።

መንፈሳዊ ሕይወትን የሚያሳድጉ ሰዎች ትልቁ ተግባር ለጤናማ ዕድገት የሚያስፈልጉ ነገሮችን ማዘጋጀት ነው። ለዚህ አገልግሎት የተመረጡ ሰዎች የሚያገለግሉት መንፈሳዊ ሕይወትን ነው። የአገልጋዮቹ ተግባር የክርስቶስ ባሕርይ በሕዝቡ ሕይወት ውስጥ እስኪታይ ድረስ፥ በነገር ሁሉ እንዲያድጉ መርዳት ነው።

ሰዎች በመንፈሳዊ ሕይወታቸው እንዲያድጉና ክርስቶስንም እየመሰሉ እንዲሄዱ ስታደርግ፥ በክርስቲያናዊ ምግባ ተግባር ውስጥ ተሳትፎ እያደረግህ ነው። ይህም እግዚአብሔር ለሰዎች ባለው መልካም ሐሳብ ውስጥ የተተከረ መልካም በእግዚአብሔር ዘንድ ትልቅ ዋና ያለው አገልግሎት ነው።

(7). በዚህ ትምህርት ውስጥ በተማርኸው መሠረት የክርስቲያናዊ ምግባ ተግባር ሰዎች. . . (ይህን ያላለቀ ዐረፍተ ነገር በትክክል የሚያሟላውን መልስ አክብብ)።

ሀ. መሠረታዊ የመጽሐፍ ቅዱስ ዕውቀት እንዲያገኙ መርዳት
ለ. በመንፈሳዊ ሕይወታቸው እያደጉ እንዲሄዱና ወደ ክርስቶስ ፍጹም ሙላት እንዲደርሱ መርዳት
ሐ. ጥልቅ መንፈሳዊ ግንዛቤዎችን እንዲጨብጡና ሕግን የመተንተን ችሎታ እንዲኖራቸው መርዳት
መ. በሚኖሩበት ኅብረተሰብ ውስጥ የሚያዩትን ባሕል ይህ ጥሩ ነው፥ ይህ መጥፎ ነው እንዲሉ መርዳት

ሰዎችን ሙሉ ማድረግ
(ሰዎችን ወደ ክርስቶስ ሙላት ማድረስ)

ክርስቶስን ማእከል ያደረገ ሕይወት

ዓላማ 5 የክርስቲያኖች ሕይወት ማእከል ማድረግ ያለበት ማንን እንደሆነ ግለጽ።

ክርስትና ያማከለው (ማእከል ያደረገው) ሕይወትን በመሆኑ ክርስቲያናዊ ምግባ የሚያተኩረው በሕይወት ላይ ነው። ክርስትና የሚዞረው የእግዚአብሔር ዘላለማዊ ልጅና የሕይወት ሁሉ ምንጭ በሆነው በክርስቶስ ዙሪያ ነው። እርሱ ለሚቀበሉት ሁሉ ሕይወት ይሰጣል። ለኢየሱስ ክርስቶስ ሙሉ በሙሉ የተሰጠ ሕይወት የሚጀምረው በእምነት ለወንጌል ከምንሰጠው ምላሽ ነው። ይህ የአዲስ ሕይወት መጀመሪያ ምልክት ነው። ይህ የተሰጠ ሕይወት ግን የደቀ መዝሙር ሕይወትንና ዘወትር ክርስቶስን እየመሰሉ መሄድን ያካትታል። በዚህ የመንፈሳዊ ልደትና ዕድገት ሂደት ውስጥ ኢየሱስ የክርስቲያኖች ሕይወት ማእከል ነው። በክርስቲያናዊ ምግባ አማካይነት ዘወትር እያደጉ የሚሄዱ ክርስቲያኖች በሕይወታቸው ውስጥ ክርስቶስን እንዴት ማስቀደምና የሕይወታቸውም ማእከል ማድረግ ይማራሉ።

(8). የክርስቲያን ሕይወት ማዕከል ያደረገው በ__________________ ነው።

ክርስቶስን ያማከለ ሕይወት እንዴት ያለ ነው?

ዓላማ 6 ኢየሱስን የሕይወታችን ማእከል ማድረግ ማለት ምን ማለት እንደሆነ መግለጽ።

ሰዎች ኢየሱስን የሕይወታቸው ማእከል እንዲያደርጉ መርዳት የሰዎቹን መላ ሕይወት ይመለከታል። ስለ ሰዎች ማንነት ስናስብ፥ የሰዎችን ሕይወት አእምሮአዊ፥ አካላዊ፥ስሜታዊ፥ ማኅበራዊና መንፈሳዊ ብለን ለብዙ ቦታ እንከፍላለን። ምንም እንኳ የሰዎችን ሕይወት ከእነዚህ የተለያዩ ክፍሎች አንጻር ማጥናት ጠቃሚ ቢሆንም፥ ሰዎች ባሕርያቸው (በእነሱነታቸው) ሙሉ መሆናቸውንና በትንንሽ ክፍሎች መከፈል የማይችሉ መሆናቸውን ማስታወስ ያስፈልጋል። የትኛውም የሕይወት እንቅስቃሴአችን ሌሎችን ይነካል፤ ደግሞም በአካባቢያችን ለምናገኘው ነገር ሁሉ መልስ የምንሰጠው በሙሉ እኛነታችን ነው።

ክርስቲያኖች በክርስቶስ አማካይነት ከእግዚአብሔር ጋር የሚያደርጉት ኅብረት (ግንኙነት) መላ ሕይወታቸውን ይመለከታል። ክርስቶስ የሕይወታችን ማእከል በመሆኑ ሕይወታችንን በሙሉ ይቆጣጠራል። በመንፈሳዊ ሕይወታችን ይበልጥ እያደግንና ክርስቶስንም እየመሰልን ስንሄድ፥ እርሱም ሕይወታችንን ይበልጥ ይቆጣጠራል።

ያልዳነ ሰው	አዲስ ክርስቲያን	የበሰለ ክርስቲያን
ይህን ሰው ሙሉ በሙሉ የተቆጣጠረው ራሱ ሰውየው ነው።	ይህ ሰው ክርስቶስን ያማከለ ሕይወት ለመኖር ቢሞክርም ክርስቶስ ሙሉ በሙሉ አልተቆጣጠረውም፤ የሰውየው ሕይወት በክርስቶስ ቁጥጥር ስር መሆን አለበት።	ይህን ሰው ሙሉ በሙሉ የተቆጣጠረው ክርስቶስ ነው፤ ይህ አማኝ ክርስቶስን ለመምሰል እያደገ ነው።

(9). «እውነት» የሆነውን ዐረፍተ ነገር አክብብ።

ሀ. እያንዳንዱ የሰው ሕይወት ከሌላው ጋር ሳይገናኝ ራሱን ችሎ ይንቀሳቀሳል።
ለ. ክርስቲያኖች ከእግዚአብሔር ጋር ያላቸው ግንኙነት መላ ሕይወታቸውን ይነካል።
ሐ. ሰዎች ኢየሱስን የህይወታቸው ማዕከል እንዲያደርጉት መርዳት መላ ሕይወታቸውን ይመለከታል።
መ. ክርስቲያኖች በመንፈሳዊ ሕይወታቸው ይበልጥ እያደጉ በሄዱ ቁጥር ኢየሱስ ሕይወታቸውን ይቆጣጠራል።
ሠ. ክርስቲያኖች እየበሰሉ በሄዱ መጠን ሕይወታቸው ከብዙ ስታ እየተከፋፈለ ይሄዳል።

ሰዎችን ሙሉ በማድረግ ውስጥ የክርስቲያናዊ ምግባ ሚና

ዓላማ 7 ክርስቲያናዊ ምግባ ሰዎችን በኢየሱስ እንዴት ሙሉ ሰው እንደሚያደርግ መግለጽ።

የክርስቲያናዊ ምግባ ዓላማ ሰዎችን በነገር ሁሉ ሙሉ ማድረግ ነው፤ በሌላ አነጋገር ከኢየሱስ ክርስቶስ ጋር ባላቸው አንድነት በአእምሮአዊ፥ በስሜታዊ፥ በመንፈሳዊና በማኅበራዊ ነገሮቻቸው የተሰወጡ ሰዎችን ማፍራት ነው።

ስለ ክርስቲያናዊ ምግባ መልካም ግንዛቤ ያላቸው ሰዎች፥ የእያንዳንዱን ሰው አስፈላጊነት ጠንቅቀው ያውቃሉ፤ ለእያንዳንዱም ሰው የተሰጠውን የተለየ ጸጋ ያስተውላሉ፤ ይህንንም ጸጋ ለእግዚአብሔር ክብር ያሳድጋሉ። ክርስቲያናዊ ምግባ የክርስቲያኖችን መላ ሕይወት የሚመለከት ሲሆን ክር ስቲያኖች ሙሉ ሆነው እንዲያድጉና ሙሉ ሕይወትን እንዲኖሩ ያደርጋል።

ይህ ሰዎችን በኢየሱስ ሙሉ የማድረግ አገልግሎት ወደ ደቀመዝሙርነት የሚያደርስ ሲሆን ይህም ኢየሱስ የሰጠውን ትእዛዝ በሙሉ ልብ በመታዘዝ ይገለጣል። ለወንጌል ጥሪ ለእምነት ምላሻቸውን የሰጡ ሰዎች ጌታ ኢየሱስን የሚታዘዝና የሚወድ ሕይወት ይኖራቸዋል። እነዚህ ሰዎች ኢየሱስን የሚወዱት ለፍጹም ልባቸው፥ ሐሳባቸውና ነፍሳቸው ነው፤ እንዲህ ዐይነት ሕይወት ለኢየሱስ ሙሉ በሙሉ የተሰጠ ሕይወት ነው።

በፍጹም ልባቸው፥ ሐሳባቸውና ነፍሳቸው ነው፤ እንዲህ ዐይነት ሕይወት ለኢየሱስ ሙሉ በሙሉ የተሰጠ ሕይወት ነው።

(10). ከዚህ ስታች ከተጠቀሱት ዐረፍተ ነገሮች ውስጥ ከአንዱ በስተቀር ሁሉም ክርስቲያናዊ ምግባ ሰዎች በክርስቶስ ሙሉ እንዲሆኑ እንዴት እንደሚረዳ ይናገራሉ። ትክክለኛ ያልሆነው ዐረፍተ ነገር የቱ ነው? ክርስቲያናዊ ምግባ . . .

ሀ. የእያንዳንዱን አማኝ አእምሮአዊ ክህሎት ያሳድጋል።
ለ. የአማኞችን ስሜታዊና መንፈሳዊ ችሎታ ያሳድጋል።
ሐ. የእያንዳንዱን አማኝ ማኅበራዊ ክህሎት ያሳድጋል።
መ. የአማኞችን ፖለቲካዊ ችሎታና ብቃት ያሳድጋል።
ሠ. የአማኞችን መንፈሳዊ ብቃት ያሳድጋል።

(11). የክርስቲያናዊ ምግባ ሚና ሰዎችን በነገር ሁሉ ሙሉ ማድረግ መሆኑን ከተስማማህ፥ የክርስቲያን ምግባ ተግባር በአንተ ሕይወት ምን ያህል ለውጥ አምጥቶአል? መልስህን በማስታወሻ ደብተርህ ላይ ጻፈው።

ሰዎችን በነገር ሁሉ ለማሳደግ የመጽሐፍ ቅዱስ ሚና

ዓላማ 8 መጽሐፍ ቅዱስ ሰዎችን በነገር ሁሉ እንዴት ሙሉ እንደሚያደርግ መግለጽ።

በትምህርት 1 ላይ መጽሐፍ ቅዱስ በመንፈሳዊ ዕድገት እንዴት እንደሚጠቅም ተነጋግረናል። እግዚአብሔር ራሱን የገለጠው በቅዱሳት መጻሕፍት አማካይነት ነው፤ ስለዚህ በመንፈሳዊ ሕይወት ለማደግ ቅዱሳት መጻሕፍትን ማጥናትና መማር አለብን። ክርስቶስን ለመምሰል ከፈለግን፥ ክርስቶስ በእግዚአብሔር ቃል ውስጥ ተገልጦልናል። መጽሐፍ ቅዱስን የምናጠናው ዕውቀትን ለማግኘት ስንል ብቻ አይደለም። የምንማረው ፈተናውን ለማለፍ አይደለም፤ የምንማረው ክርስቶስን ያማከለ ሙሉ ሕይወት ለመኖር ነው።

የእግዚአብሔር እውነት በኢየሱስ ክርስቶስ ሕያው ሆኖ ተገልጦልናል። የእርሱ ሕይወት በእኛ ውስጥ ስለሚኖር እግዚአብሔር የእርሱን ሕይወት በእኛ ውስጥ ይገልጣል። የክርስቲያኖች ሕይወት ውስጣቸው በሚኖረው የእግዚአብሔር እውነት ሙሉ በሙሉ መለወጥ አለበት፤ በዚህ ዐይነት ሕይወታቸው የእግዚአብሔርን እውነት ያንጸባርቃል። የክርስቲያኖች ሕይወት እያደገ ሲሄድ፥ ባሕሪያቸው፥ ለነገሮች ያላቸው አመለካከትና ውስጣዊ አስተያየታቸው በኢየሱስ ላይ የታየውን እየመሰለ ይሄዳል። ክርስቶስንም የበለጠ እየመሰሉ ይሄዳሉ።

2ጢሞ. 3፥14–17 መጽሐፍ ቅዱስ አራት ጥቅሞችን እንደሚሰጥ ይናገራል፤ መጽሐፍ ቅዱስ ለትምህርት፥ ለተግሣጽ፥ ልብን ለማቅናትና በጽድቅም ላለው

ምክር ይጠቅማል። እነዚህ ሁሉ ነገሮች አንድ ግብ እንዳላቸው ልብ እንበል፤ ግቡም የእግዚአብሔርን ሰው ለመልካም ሥራ ሁሉ ማዘጋጀት ነው። ቅዱሳት መጻሕፍት እግዚአብሔር እንድንሆን የሚፈልገውን ነገር እንድንሆን ያዘጋጁናል፤ ቅዱሳት መጻሕፍት ሰውን ሙሉ ለማድረግ ይጠቅማሉ ማለት እንችላለን። በመንፈሳዊ ሕይወታችን ለማደግ ከፈለግን፥ መጽሐፍ ቅዱስን ማጥናት አለብን፤ ሌሎች ሰዎች በመንፈሳዊ ሕይወታቸው እንዲያድጉ ለመርዳት የምንፈልግ ከሆነ፥ መጽሐፍ ቅዱስን እንዲያጠና ልንረዳው ያስፈልጋል።

(12). «እውነት» የሆኑትን ዐረፍተ ነገሮች አክብብ።

ሀ. መጽሐፍ ቅዱስ ሰዎች ሙሉ ሆነው እንዲያድጉ ዐይነተኛ አስተዋጽዖ ያደርጋል፤ ምክንያቱም ለመንፈሳዊ ዕድገት አስፈላጊ የሆኑ መርሆችን ይሰጠናል።

ለ. መጽሐፍ ቅዱስ መንፈሳዊ ዕድገት ወሰንና ድንበር እንዳለው ይናገራል።

ሐ. መጽሐፍ ቅዱስ የእግዚአብሔርን ፈቃድ ይገልጥልናል፤ ለመንፈሳዊ ዕድገት መሠረታዊ የሆኑና ሰዎችን ወደ ክርስቶስ ፍጹም ሙላት ለማድረስ የሚያስችሉ መመሪያዎችን ይሰጠናል።

መ. መጽሐፍ ቅዱስ ልንከተለው የሚገባንን እውነተኛ ምሳሌ በኢየሱስ ክርስቶስ አሳይቶናል።

ሠ. መጽሐፍ ቅዱስን የምናጠናው ዕውቀታችንን ለማስፋትና መንፈሳዊ ሰዎች መሆናችንን ለሌሎች ለማሳየት ነው።

በዚህ ትምህርት ውስጥ እስከ አሁን ድረስ የተማርነውን ነገር ባጭሩ እንከልስ። የበሰሉ ክርስቲያኖች ክርስቶስን እንደሚመስሉ ተገንዝበሃል። በክርስቶስ አዲስ ሕይወት የተቀበሉ ሁሉ በመንፈሳዊ ሕይወታቸው እንዲያድጉ የእግዚአብሔር ፈቃድ ነው፤ በዚህ ዐይነት የክርስቶስ ሕይወት በእነርሱ ውስጥ የበለጠ ይገለጣል። በክርስትና ሕይወት ለመብሰል፥ ሕይወታችንን በሙሉ ለክርስቶስ መስጠት እንዳለበት ተምረሃል። በክርስቲያናዊ ምግባ አገልግሎት ላይ የተሰማሩ ሰዎች ትልቁ አገልግሎት ሰዎች ክርስቶስን እንዲመስሉ መርዳት እንደሆነ ተገንዝበሃል። ሰዎች በሕይወታቸው ሙሉ እንዲሆኑ ለማድረግ መጽሐፍ ቅዱስ እጅግ አስፈላጊ እንደሆነ ተምረሃል። እነዚህን መሠረታዊ ሐሳቦች በሚገባ ካልተረዳህ፥ ወደሚቀጥለው ክፍል ከማለፍህ በፊት በዚህ ትምህርት ውስጥ ያጠናኸውን ነገር እንደገና ከልስ።

ደረጃ በደረጃ

የክርስቲያናዊ ምግባ ግብ

ዓላማ 9 በክርስቲያናዊ ምግባ ውስጥ በመካከለኛና በመጨረሻ ግብ መካ ከል ያለውን ልዩነት ለይ።

አንድ ሕፃን ሲወለድ፥ ማደግ ይጀምራል። ሕፃኑ ጎልማሳ እስኪሆን ድረስ ያድጋል፤ በየጊዜው እየበሰለ ይሄዳል። ከሕፃንነት እስከ ጉልምስና ያለው የዕድገት ሂደት፥ ጊዜ እንደሚወስድ እናውቃለን። ቀደም ሲል የዕድገትና የብስለት ደረጃዎች እንዳሉ ተምረናል። በእያንዳንዱ የዕድገት ደረጃ ውስጥ

ሕፃኑ እያደገ መሆኑን የሚያሳዩ ነገሮች እንዳሉ እናስተውላለን፤ ለምሳሌ ሕፃኑ ቀስ በቀስ መናገር ይጀምራል። በእያንዳንዱ የዕድገት ደረጃ ውስጥ የሚታዩት ለውጦች «መካከለኛ ግብ ይባላሉ። እነዚህ መካከለኛ ግቦች ወደ ጉልምስና ደረጃ የሚያደርሱ በመሆናቸው መሰስተኛ ዓላማን ይወክላሉ። እነዚህ መካከለኛ ዓላማዎች በራሳቸው መልካም ናቸው፤ ሆኖም እነዚህ መካከለኛ ዓላማዎች ወደ «መጨረሻው ግብ» የሚደርሱ ደረጃዎች እንደሆኑ ስንገነዘብ የበለጠ መልካም መሆናቸውን እናስተውላለን። እነዚህን አሳቤዎች መረዳት ሰዎች የሚያስፈልጋቸውን ነገር እንዴት ማሟላት እንደምንችል የበለጠ ያስተምሩናል።

መንፈሳዊ ሕይወት በዕድገቱ ከተፈጥሮአዊ ሕይወት ጋር ተመሳሳይ ነው። አንድ ሰው አዲስ ሕይወት ካገኘበት ጊዜ ጀምሮ በመንፈሳዊ ሕይወቱ ማደግ ይጀምራል። የአማኞች መንፈሳዊ ሕይወት የመጨረሻው ግብ ክርስቶስን መምሰል ነው (ሮሜ 8፥29፤ 12፥2፤ 2ቆሮ. 3፥18)። አንድ ሰው መንፈሳዊ ጉዞውን ሲጀምር፥ በትክክል ለማደግ የሚያስፈልጉትን ነገሮች መመገብ አለበት። የቃሉን ወተት ለመመገብ መመኘት አለበት (1ጴጥ. 2፥2)። ከዚያም በእግዚአብሔር ቃል መሠረት ለመንፈሳዊ ሕይወት ዕድገት የሚያስፈልጉትን መሠረታዊ መመዘኛዎችን ይማራሉ። በዕድገቱ የመጀመሪያ ደረጃ ላይ ምን ማድረግ እንዳለበትና በሕይወቱ የሚጠበቀው ነገር ምን እንደሆነ እየተረዳ ይመጣል። ባጭር አነጋገር «መራመድን ይማራል»። የእግዚአብሔርን ቃል እየተጠማና የተማረውንም ነገር በሕይወቱ እየተለማመደ ሲመጣ እምነቱ ያድጋል። የእግዚአብሔርን ቃል እየተረዳ ሲሄድ የመንፈሳዊ ውጊያን ባሕርይ እየተማረና (ኤፌ. 6፥10–18) የነፍሱን ጠላት እየለየ ይመጣል። ከበሰሉ ክርስቲያኖች ጋር ይበልጥ እየተቀራረበ ሲሄድ፥ መንፈሳዊ ድል የሚገኘው በጸሎት መሆኑን ይረዳል። ወደፊት እየገሰገሰና በቃሉ እየበረታ ሲሄድ እንዲሁም ከጌታና ከሌሎች ክርስቲያኖች ጋር ያለው ኅብረት እየጠነከረ ሲሄድ በመንፈሳዊ ሕይወቱ እያደገና እየበሰለ ይሄዳል። ወደ መጨረሻው ግብ እየገሰገሰ ሲሄድ በየጊዜው ክርስቶስን እየመሰለ ይሄዳል። ቃሉን ዘወትር ለመመገብ መመኘት፥ በጸሎት መትጋት፥ እውነትን ከሐሰት ለመለየት መማር በአንድ ጊዜ የምንማራቸው ነገሮች አይደሉም። እነዚህ እያንዳንዳቸው የመካከለኛ ግብ ደረጃ ቢሆኑም ክርስቶስን ለመምሰል ግን የመጨረሻ ግቦች ናቸው።

የክርስቲያናዊ ምግባ የመጨረሻው ግብ፥ አንድ ሰው በነገር ሁሉ እንዲያድግና ክርስቶስን እንዲመስል መርዳት ነው።

(13). በሚቀጥሉት ሐሳቦች ውስጥ በክርስቲያን ምግባ ውስጥ የመካከለኛ ውን ግብ ለሚያመለክተው ቁጥር "1" ጻፍ። እንዲሁም በክርስቲያ ናዊ ምግባ ውስጥ የመጨረሻውን ግብ ከሚያመለክተው ፊት ለፊት ቁጥር "2"ትን ጻፍ።

_____ሀ. አዲስ አማኝን የእግዚአብሔርን ቃል እንዲያነብና ሕይወቱን በዚህ መሠረት ላይ እንዲያደርግ ማስተማር።

_____ለ. አማኞችን ቀስ በቀስ የሕይወታቸውን አቅጣጫ ወደ ክርስቶስ መምሰል የሚለውጠውን የመንፈሳዊ ዕድገትን መመሪያዎች ማስተማር።

____ሐ. አነሳሽ የሆኑትን የውጤታማ ዐሎት ክርስቲያናዊ መርሆች እንዴት ለመንፈሳዊ እድገት እንደሚረዱ ማስተማር።

____መ. ወደ መንፈሳዊ ሙላት እንዲደርሱ አማኞችን ማነሳሳት፤ ምክንያቱም በክርስቶስ ፊት ሲቆሙ የበሰሉ እንዲሆኑና ምንም ነገር እንዳይጎድላቸው ይሆናሉ።

____ሠ. የአማኞች አብሮ መሰብሰብን አስፈላጊ መሆኑን በማስተማር በግላቸውም ሆነ ከአካሉ ጋር በአንድነት መታነፅ እንዲችሉ ያደርጋል።

ወደ ክርስቲያናዊ ብስለት የሚያደርስ ጎዳና

ዓላማ 10 ክርስቶስን ለመምሰል በሚደረገው ጉዞ ላይ የሚያስፈልጉትን ስድስት ነገሮች ጥቀስ።

ኤፌ. 4፥11–16 አንብብ። በዚህ ትምህርት ውስጥ ቁጥር 13ን አንብበሃል። ይህ ክፍል ክርስቲያኖች ወደ ክርስቶስ ሙላት ልክ መድረስ እንዳለባቸው ይናገራል። ከዚህ በተጨማሪ የበሰለ ክርስቲያን የአንድ አጥቢያ ቤተክርስቲያን አካል ሆኖ በአካሉ ውስጥ ንቁ ተሳትፎ እንደሚያደርግ ያስተምራል።

ወንጌልን መማር የሚያመጣው ለውጥ

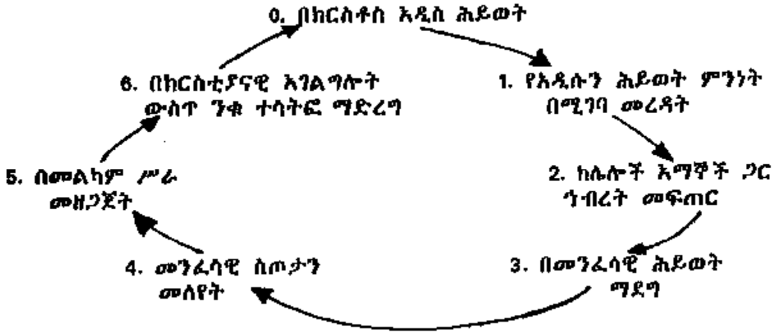

የመንፈሳዊ ሕይወት ዕድገት ሞዴል
(የክርስቲያናዊ ምገባ አገልግሎት መመሪያ)

አዲስ ሕይወት ከተቀበልህ በኋላ በክርስቲያናዊ አገልግሎት ውስጥ ንቁ ተሳትፎ እያደረግህ ስትሄድ ሌሎች ሰዎች አዲስ ሕይወት መቀበልና አንተ ከተነሣህበት ደረጃ ጀምረው እንዳንተ እያደጉ መሄድ ይጀምራሉ። ከዚህ የሚከተለው ሞዴል ይህንን ዑደት ግልጽ ያደርግልናል።

(14). በማስታወሻ ደብተርህ ላይ አንድ ጌታን የተቀበለ ሰው ከመንፈሳዊ ሕፃንነት ወደ መንፈሳዊ ብስለት ሊያደርሰው የሚችለውን፥ መውሰድ ያለበትን ደረጃዎች ዘርዝር።

ስድስት የዕድገት ደረጃዎች

ዓላማ 11 ለመንፈሳዊ ሕይወት ዕድገት የሚያስፈልጉትን ስድስት የዕድገት ደረጃዎች ለይ።

አንድ ሰው በመንፈሳዊ ሕይወቱ እንዲያድግ ለመርዳት፥ እነዚህን ስድስት የዕድገት ደረጃዎች በትክክል ለመጠቀም፥ ደረጃዎቹን አንድ በአንድ መዘርዘር ብቻ ሳይሆን ምን እንደሆኑም መግለጽ እስከትችል ድረስ በሚገባ መረዳት አለብህ።

1. የአዲሱን ሕይወት ምንነት በሚገባ መረዳት። ይህን ጉዳይ ማወቅ ምን ያህል አስፈላጊ እንደሆነ ቀደም ሲል ተመልክተናል። ሕፃናት ጠንካራ ምግብ መመገብ እስከሚችሉ ድረስ ወተት መመገብ አለባቸው። ክርስቲያን የሆነ ሰው በሕይወቱና በአስተሳሰቡ ውስጥ ብዙ ለውጦች ይከሄዳሉ። ይህ ሰው ስላገኘው ደኅንነት ማረጋገጫ ያስፈልገዋል። ደግሞም ወደ መንፈሳዊ ዕድገትና ብስለት የሚያደርሱትን መሠረታዊ ትምህርቶች ማግኘት ያስፈልገዋል። አንድ አዲስ ክርስቲያን እነዚህን ነገሮች ማስተዋል ሲጀምር ክርስቲያናዊ ሥርዐት የሆነውን የውሃ ጥምቀት በመውሰድ እምነቱን በይፋ ያውጃል።

2. ከሌሎች አማኞች ጋር ኅብረት መፍጠር። ክርስቲያኖች እግዚአብሔር በክርስቶስ የሰጠውን ሕይወት ያገኙ ሰዎች በመሆናቸው እርስ በርስ ኅብረት ያደርጋሉ። ክርስቲያኖች ሁሉ የአንድ አካል ይኸውም የክርስቶስ አካል ክፍል ናቸው። ይህ የክርስቶስ አካል በዚህ ምድር የሚገለጠው በአጥቢያ ቤተክርስቲያን ውስጥ ያሉ አማኞች በሚያደርጉት ኅብረት ነው። ከዚህ አካል ጋር (ወይም በአጥቢያ ቤተክርስቲያን ውስጥ ካሉ አማኞች ጋር) ኅብረት የሌለው አማኝ ከቶ መብሰል (ማደግ) አይችልም፤ ባንጻሩም አካሉ ለማደግ የእያንዳንዱን አማኝ ስጦታና ችሎታ ይፈልጋል።

3. በመንፈሳዊ ሕይወት ማደግ። አንድ ሰው በሚኖርበት ዘመን ምግብ እንደሚመገብ ሁሉ አዲሱም ሕይወት ዘወትር መመገብ አለበት። ቀደም ሲል እንደተማርኸው አንድ ሰው በመንፈሳዊ ሕይወቱ ማደግ የሚችለው የእግዚአብሔርን ቃል የበለጠ ሲመገብ ነው። ክርስቲያን የእግዚአብሔርን ቃል የበለጠ ቢመገብ በቃኝ ማለት አይችልም፤ ነገር ግን እያደገ ሲሄድ ጠንካራ ምግቦችን መመገብ ይችላል። በዚህ ደረጃ አማኙ የግል የመጽሐፍ ቅዱስ ጥናትና የጸሎትን አስፈላጊነት መረዳት ይጀምራል። ቅዱሳት መጻሕፍትን ከቅዱሳት መጻሕፍት እያነጻጸረና እያስተያየ ሲሄድ፥ የመጽሐፍ ቅዱስን ሐሳብ የመረዳት ችሎታውን ማሳደግ ይጀምራል።

4. ለአገልግሎት የተሰጠውን ስጦታ መለየት። እግዚአብሔር ለእያንዳንዱ አማኝ ስጦታን ሰጥቷል። እያንዳንዱ ክርስቲያን የተሰጠውን ስጦታ በአገልግሎት ላይ ማዋል አለበት። በዚህ ዐይነት ስጦታውን የተቀበሉት አማኞችና ቤተክርስቲያን ሙሉ ሆነው ያድጋሉ። አንዳንድ ክርስቲያኖች የተቀበሉት ስጦታ ምን እንደሆነ አያውቁም። ሌሎችን ለማገልገል የተሰጣቸው ስጦታ ምን እንደሆነ እርግጠኞች አይደሉም። እነዚህ ሰዎች አገልግሎታቸው ምን እንደሆነ መመርመርና በክርስቶስ አካል ውስጥ ላሉት ሰዎች የትኛው አገልግሎታቸው በረከት እንደሆነ መለየት አለባቸው። እንደዚሁም የትኛው አገልግሎታቸው ለልባቸው ደስታንና እርካታን እንደሰጣቸው ራሳቸውን መጠየቅ አለባቸው። በዚህ ዐይነት ስጦታቸው ምን እንደሆነ ማወቅ ይችላሉ።

5. ለመልካም ሥራ መዘጋጀት። አንድ ሰው ስጦታው ምን እንደሆነ በትክክል ካወቀ በኋላ ስጦታውን ማሳደግ አለበት። አንድ ሰው ስጦታውን በትክክል ሊለይ የሚችለው በአካሉ ውስጥ ሲያገለግል ነው። ደግሞም አንድ ሰው ስጦታውን ማሳደግ የሚችለው በቤተሰቡ፣ በወዳጆቹና ባለበት በማንኛውም ስፍራ በስጦታው ሲያገለግል ነው። ለክርስቲያናዊ አገልግሎት ብቁ ሆኖ ለመገኘት እግዚአብሔር እንድናደርገው የሚፈልገውን ነገር ለማድረግ ፈቃደኞች መሆን ይጠበቅብናል! እግዚአብሔር በመንፈሳዊ ሕይወታችን እንድናድግ ይፈልጋል! በመንፈሳዊ ሕይወት ማደግ ደግሞ የመንፈሳዊ ብስለት ምልክት ነው።

6. በክርስቲያናዊ አገልግሎት ውስጥ ንቁ ተሳትፎ ማድረግ። ለመልካም ሥራ ለመዘጋጀት አስፈላጊውን ትምህርትና ሥልጠና ማግኘት ትልቅ ነገር ነው! ሆኖም ያገኘነው ትምህርትና ሥልጠና ፍሬ ማፍራት የሚችለው በጌታ ሥራ ውስጥ ንቁ ተሳትፎ ስናደርግ ብቻ ነው። እግዚአብሔር ምን አገልግሎት እንደሰጠን ለይቶ ማወቅና የተሰጠንን ነገር በትጋት መፈጸም አስፈላጊ ነው።

(15). በስተቀኝ የሚገኙትን የዕድገት ደረጃዎች በስተግራ ከተሰጡት መግለጫዎች ጋር አዛምድ።

_____ሀ. ከአማኞች ጋር ኅብረት ማድረግ አለበት፤ ከአካሉ የሚያስፈልገውን ክብካቤ ማግኘት አለበት።	1. የአዲሱ ሕይወት ምንነት።
_____ለ. እግዚአብሔር የሰጠውን የተለየ ችሎታ ለይቶ እንዲያውቅ መደረግ አለበት።	2. ከአማኞች ጋር ኅብረት መፍጠር።
_____ሐ. የጌታን ሥራ እንዲሠራ መበረታታትና ጌታ የሚሰጠውን ዕድል ሁሉ እንዲጠቀም መታገዝ አለበት።	3. መንፈሳዊ ሕይወትን ማሳደግ።
_____መ. እግዚአብሔር የሰጠውን መንፈሳዊ ስጦታ ማሳደግ አለበት።	4. ስጦታን መለየት።
_____ሠ. ስለ ክርስቲያናዊ ባሕርይ፣ ሥርዐተ እሴትና በክርስቶስ ስላገኘው ደኅንነት መማር አለበት።	5. ለአገልግሎት መዘጋጀት።
_____ረ. የእግዚአብሔርን ቃል እውነት እንዲመዝን፣ መጸለይና መንፈሳዊ ችሎታውን እንዲያዳብር መበረታታት አለበት።	6. በአገልግሎት ውስጥ ንቁ ተሳትፎ ማድረግ።

ክርስቲያናዊ ዕድገትን የሚያመጡ ነገሮችና መንፈሳዊ ብስለት

ዓላማ 12 ወደ መንፈሳዊ ብስለት የሚያደርሱት ስድስቱ ደረጃዎች ከክርስቲያናዊ ምገባ ጋር እንዴት እንደሚገናኙ የሚገልጻውን ዐረፍተ ነገር ለይ።

የክርስቲያናዊ ምገባ የመጨረሻው ግብ ሰዎች በመንፈሳዊ ሕይወታቸው አድገው ክርስቶስን እንዲመስሉ መርዳት እንደሆነ ተምረሃል። ወደዚህ ግብ የሚያደርሱት ስድስቱ ደረጃዎች ምን እንደሆኑም ተምረሃል። ክርስቲያናዊ ምገባ እነዚህን መሠረታዊ ደረጃዎች መሠረት በማድረግ ሰዎች ከአንድ መንፈሳዊ ደረጃ ወደ ሌላ መንፈሳዊ ደረጃ እንዲያድጉ መርዳት አለበት። ሁሉም የዕድገት ደረጃዎች ግብ ማድረግ ያለባቸው መንፈሳዊ ዕድገትንና ብስለትን መሆን አለበት። ይህ ሲሆን እነዚህ ስድስት ደረጃዎች ለክርስቲያናዊ ምገባ ዐይነተኛ መሣሪያ ልናደርጋቸው እንችላለን።

(16). ወደ መንፈሳዊ ብስለት የሚያደርሱት ስድስቱ ደረጃዎች ከክርስቲ ያናዊ ምገባ ጋር የሚገናኙት

ሀ. ማእከላዊ ነገር ከመሆናቸውም በላይ የመጨረሻው ግብ ናቸው።
ለ. መካከለኛ ዓላማዎች ሲሆኑ ወደ መጨረሻው ግብ የሚያደርሱ ደረጃዎች ናቸው።
ሐ. ስለ መጨረሻው ግብ ትክክለኛ ዕይታ እስካለን ድረስ ብዙ የሚያሳስቡን ነገሮች አይደሉም።

የሙከራ ፈተና

ምርጫ። ለእያንዳንዱ ጥያቄ ትክክለኛ መልስ ከሆነው በፊት ያለውን ፊደል አክብብ።

1. መንፈሳዊ ዕድገት ሂደት ሲሆን የመጨረሻ ግቡ

ሀ. በእያንዳንዱ ማኅበረሰብ ውስጥ ምሳሌ የሚሆኑ ዜጎችን ማፍራት ነው
ለ. እያንዳንዱ አማኝ ክርስቶስን ወደ መምሰል እንዲደርስ ነው።
ሐ. የአማኙን ማኅበራዊ ንቃተ ህሊና እንዲያድግ ነው።
መ. አማኙ ስራሱ በመማረጥና በመወሰን ከመንፈሳዊ ሕጻንነት ወደ ብስለት እንዲደርስ ነው።

2. መንፈሳዊ ዕድገት በሰው ውስጥ የሚያካትተው መታደስ፡፡

ሀ. በመጀመሪያ የነበረውን እግዚአብሔርን መምሰል ነው፡፡
ለ. አባቶቹ የነበራቸውን የዕድገት ችሎታና ኃይል ነው፡፡
ሐ. ወዲያው የሚሆነው የመንፈሳዊ ፍጹምነት ችሎታ ነው፡፡
መ. ስለ እግዚአብሔር የበለጠ መገንዘብ የሚችለው የህሊናውን ችሎታ ነው፡፡

3. በመንፈሳዊ ብስለትና ክርስቶስን በመምሰል መካከል ያለውን ግንኙነት ጥሩ አድርጎ የሚገልጸው ዐረፍተ ነገር የትኛው ነው?

ሀ. መንፈሳዊ ብስለት ከጊዜ ጋር ሲዛመድ፤ ክርስቶስን መምሰል ከዘላለም ጋር ይዛመዳል፡፡
ለ. መንፈሳዊ ብስለት ቀለ አያለ ከሚመጣው ክርስቶስን መምሰል ይቀድማል፡፡
ሐ. መንፈሳዊ ብስለት ክርስቶስን መምሰልን በሙላት ማግኘት ነው፡፡
መ. መንፈሳዊ ብለለት ፍጹምነት የጎደለው ሲሆን፤ ክርስቶስን መምሰል ግን ፍጹምነት ነው፡፡

4. ክርስቲያናዊ ምግበ ሰዎችን የሚረዳው

ሀ. ተገቢ የምግባር ልክታ ላይ እንዲደርሱ በማድረግ ነው፡፡
ለ. ተቀባይነት ያለው የተለያዩ የአምልኮ ዓይነቶችን እንዲያለተውሉ በማድረግ ነው፡፡
ሐ. በቂ የመጽሐፍ ቅዱስ ዕውቀት እንዲያገኙ በማድረግ ነው፡፡
መ. በመንፈሳዊነት እንዲያድጉ በማድረግ ነው፡፡

5. የክርስቲያናዊ ምገባ ሚና የሰዎችን ሁለንተናዊ ዕድገት አስገኝቷል ማለት የሚቻለው

ሀ. እያንዳንዱ ሰው የራሱን ሁነኛ ሰው መሆን እንዲገነዘብ ሲያደርግ ነው፡፡
ለ. እያንዳንዱ ለው እምነቱን መልካም ሥራ በመሥራት እንዲገልጽ ሲያበረታታ ነው፡፡
ሐ. እያንዳንዱ ስው ለእግዚአብሔር ክብር ይኖር ዘንድ ያለውን ዕምቅ ችሎታ ወይ ሥራ ሲተረጉም ነው፡፡
መ. እያንዳንዱ ለው ውስጥ አዎንታዊ አስተሳሰብና ድርጊት እንዲኖረው ሲያደርግ ነው፡፡

6. የክርስቲያናዊ ምግባ ዋና ተግባር ሰውን ሙሉ ማድረግ ነው፡፡ ይህም ማለት፡

ሀ. ክርስቶስን መምሰል ነው፡፡
ለ. በተፈጥሮአዊ ዕድገቱ ሙሉ በሙሉ ሲያድግ ነው፡፡

ሐ. ፍጹምነቱን ሲገነዘብ ነው፡፡
መ. ውሱንነትን ተገንዝቦ ሊያድግ በሚችለው መጠን ሁሉ ሲያድግ ነው፡፡

7. በክርስቶስ ያገኘነው አዲስ ሕይወት ወደ መንፈሳዊ ብስለት እንደሚያድግ ስንረዳ፡

ሀ. ደረጃዎቹን መለየት ስለማይቻል የእድገትን ሂደት መግለጽ አስቸጋሪ እንደሆነ እንገነዘባለን፡፡
ለ. የእያንዳንዱ መንፈሳዊ ዕድገት ከሌላው የተለየ ስለሆነ የክርስቲያናዊ ምግባ ኃላፊነት ከባድ መሆኑን እንረዳለን፡፡
ሐ. እድገቱ ሙሉ እንዲሆን እያንዳንዱ የእድገት ደረጃ የተወሰነ ጊዜን እንደሚጠይቅ እንረዳለን፡፡
መ. የእድገትና የብለለት ደረጃዎች መኖራቸውን እንገነዘባለን፡፡

8. ከሚከተሉት አንዱ ብቻ ክርስቶስን ወደመምሰል ስንጓዝ ሊኖረን የሚያስፈልግ አይደለም፡፡

ሀ. አዲሱን ሕይወት ማወቅና ከአማኞች አካል ጋር መቀላቀል፡፡
ለ. የመንፈሳዊ ሕይወት ዕድገትና የፀጋ ሥጦታዎችን ማወቅ፡፡
ሐ. መንፈሳዊ ችሎታችንን መገንዘብና ሁለንታዊ ማንነትን ማሳደግ፡፡
መ. ለአገልግሎት መዘጋጀትና ንቁ ተሳትፎ ማድረግ፡፡

9. በትምህርቱ ውስጥ እንደቀረበው የክርስቲያናዊ ምግባ የመጨረሻ ግብ

ሀ. አዲሱ አማኝ ራሱን ችሎ እስኪቆም ድረስ መመገብ፡፡
ለ. ክርስቶስን በመምሰል ወደሚጋለጥ ብስለት እስከሚደርስ ድረስ መላ የሕይወቱ አቅጣጫ እንዲያድግ መንፈሳዊ ሕይወቱን መመገብ፡፡
ሐ. በአስተሳሰብ፣ በቃልና በተግባር እንከን የሌለው ሰው ለማፍራት መታገል፡፡
መ. "እህዛብን ሁሉ አስተምሩ" የሚለውን መጽሐፍ ቅዱሳዊ ትዕዛዝ መወጣት፡፡

የጥናት ማጠናከሪያ ጥያቄዎች መልስ

9. ሀ. ሐሰት
ለ. እውነት
ሐ. እውነት
መ. እውነት
ሠ. ሐሰት

1. ሀ. እውነት
ለ. ሐሰት
ሐ. እውነት
መ. እውነት
ሠ. እውነት

10. መ

2. ለ

11. የአንተ መልስ። የሰውን ሁለንተና ለማገልገል ጥረትህን ማሳደግ እንዳለብህ ተረድተህ ይሆናል። በክርስቶስ አዲስ ሕይወትን ያገኙ የተሻለ ዜጋ፣ የተሻለ ወዳጅ፣ የተሻለ ባል፣ ሚስት፣ ልጆች ወይም ወላጆች ወደመሆን ሊያድጉ ይገባል። እንደሁኔታው መልካም ሠራተኛ ወይም መልካም አሠሪ መሆን ይገባቸዋል። ጌታ ሊሆኑ እንደ ሚፈልጋቸው እንዲሆኑ ይገባቸዋል። ከመጀመሪያ ይልቅ መንፈሳዊ ኃላፊነታቸውን የሚያውቁና የሚፈጽሙ መሆን አለባቸው።

3. መ

12. ሀ. እውነት ሐ. እውነት ሠ. ሐሰት
ለ. ሐሰት መ. እውነት

4. ክርስቶስን እንዲመስሉ ተወስነዋል።

13. ሀ. 1 ለ. 1 ሐ. 1 መ. 2 ሠ. 2

5. ሐ

14. ወንጌል መማር ስለሚያመጣው ለውጥ የተሰጡትን ስድስት ደረጃዎች ተመልከት።

6. ሀ

15. ሀ. 2 ለ. 4 ሐ. 6 መ. 5 ሠ. 1 ረ. 3

7. ለ

18. ለ

8. ኢየሱስ ክርስቶስ

3 ክርስቲያኖች እንዲያድጉ መርዳት

ትምህርት

ፀሐይ ሕፃን አማኑኤል ምን እንደሚያስፈልገውና የሚያስፈልገውንም ነገር እንዴት ተጠንቅቃ እንደምታቀርብለት ሲያይ ግርማ ሁልጊዜ ይደነቃል። ፀሐይ ሕፃናትን እንዴት መከባከብ እንደሚቻል የሚያስተምር በአንድ የታወቀ የዩኒቨርስቲ መምህር የተጻፈ መጽሐፍ ለግርማ አሳየችው። የአማኑኤልን መወለድ ሲጠባበቁ ሳለ ይህን መጽሐፍ ለፀሐይ ገዝታ የሰጠቻት የፀሐይ እናት ነች። መጽሐፉ አንዲት እናት ልታውቅ የሚገባውን ነገር ሁሉ በሚገባ ያስተምራል። ፀሐይ እናቷ ታናሽ ወንድሟ ንና እኅቷን እንዴት ታሳድግ እንደነበር በሚገባ አይታለች። አንዳንድ ጊዜ እናቷ ወጣ ስትል ከእጠገባቸው ሆና ታጫውታቸዋለች። እንግዲህ ፀሐይ ልጅ ማሳደግን የተማረችው ከሌሎች ሰዎችና ከራሷ ልምድ ነው።

ክርስቲያኖች ስለ መንፈሳዊ ዕድገት ወይም ስለ መፈሳዊ ብስለት ደህና ግንዛቤ ሊኖራቸው ይገባል! ሌሎችን በመንፈሳዊ ሕይወት እንዴት ማሳደግ እንደሚቻል በቂ ትምህርት ሊያገኙ ይገባል። መጽሐፍ ቅዱስ ይህን ተልዕኮ ስመወጣት የሚያስፈልጉት መበኮታዊ ስልቶችና መለኮታዊ ስጦታዎች ምን እንደሆኑ በሚገባ ያስተምረናል።

በዚህ ትምህርት ውስጥ ሰዎችን ደቀ መዛሙርት ማድረግ መለኮታዊ ስልት እንደሆነ እንማራለን፤ ደግሞም መለኮታዊ ስጦታዎቹ ቤተክርስቲያንና መንፈስ ቅዱስ እንደሆኑ እንማራለን። ከዚህ በተጨማሪ ሰዎችን በመንፈሳዊ ሕይወታቸው ለማሳደግ መደበኛና መደበኛ ያልሆኑ መንገዶች እንዳሉ እንማራለን። ሰዎችን ደቀ መዛሙርት በማድረግ ሥራ ስትጠመድና

እግዚአብሔር የሰጠህን ስጦታ መጠቀም ስትጀምር፥ የሰዎች ሕይወት በአስደናቂ ሁኔታ ሲለወጥ ታያለህ፤ ደግሞም እንዲያድጉ የምትረዳቸው ሰዎችም ሆኑ አንተ ራስህ ስታድግ ታያለህ። መንፈሳዊ ሕይወት እንዲያድግ መመገብ እንዲህ ያለ በረከት ያስገኛል።

የክፍለ ትምህርቱ አከፋፈል

- መለኮታዊ ስልት
- መለኮታዊ ስጦታዎች
- የመንፈሳዊ ዕድገት የምገባ መንገድ

የክፍለ ትምህርቱ ዓላማ

ይህን ትምህርት እጥንተህ ስትጨርስ ከዚህ የሚከተሉትን ነገሮች ትማራለህ

- ሰዎችን ደቀ መዛሙርት ማድረግ ከመንፈሳዊ ዕድገት ጋር ያለው ዝምድና ምን እንደሆነ የሚገልጹትን ሐሳቦች ትረዳለህ፤
- የቤተ ክርስቲያን ባሕርይ፥ ለአገልግሎት የሚሰጡን ስጦታዎችና የመንፈስ ቅዱስ አገልግሎት ከመንፈሳዊ ዕድገት ጋር ያላቸው ዝምድና ምን እንደሆነ መግለጽ ትችላለህ፤
- መንፈሳዊ ዕድገትን ለማምጣት መደበኛና መደበኛ ያልሆኑት መንገዶች የትኞቹ እንደሆኑ መለየት ትችላለህ።

የክፍለ ትምህርቱ ዝርዝር

መለኮታዊ ስልት

ክርስቲያኖች ሕያው ናቸው፤ በመሆኑም በየጊዜው ያድጋሉ፥ ክርስቶስንም እየመሰሉ ይሄዳሉ። እንግዲህ የቤተክርስቲያንና የበሰሉ ክርስቲያኖች ተልዕኮ ክርስቲያኖች በመንፈሳዊ ሕይወታቸው እንዲያድጉ መርዳት ነው። መንፈሳዊ ዕድገትን እንዴት ማምጣት ይቻላል ብለህ ትገረም ይሆናል። ሕይወት ያለው ነገር ሁሉ እንደሚያድግና እኛም ሕይወት ካለው ነገር ዕድገትን እንደምንጠብቅ ተምረሃል፤ ይሁን እንጂ ትክክለኛ ዕድገት የሚኖረው ለዕድገት የሚያስፈልጉት ነገሮች ሲሟሉ ነው። ክርስቲያኖች በመንፈሳዊ ሕይወታቸው እንዲያድጉ መርዳት በሚለው ርዕስ ስር ትክክለኛ ዕድገት ሊኖር የሚችለው ምን ምን ነገሮች ሲሟሉ እንደሆነ እንማራለን። መጽሐፍ ቅዱስ ደቀ መዛሙርት ማድረግ የሚል መለኮታዊ ስልት እንዳለ ያስተምረናል።

ደቀ መዝሙር ምንድን ነው?

ዓላማ 1 ደቀ መዝሙር ምን እንደሆነና የክርስቲያናዊ ምገባ ግብ ምን እንደሆነ የሚገልጸውን ዐረፍተ ነገር ለይ።

አንዳንድ ጊዜ ደቀ መዝሙር የሌሎችን ሰዎች ትምህርት የሚከተል «ተከታይ» ተደርጎ ይታያል። በአዲስ ኪዳን ውስጥ ደቀ መዝሙር ማለት «ተማሪ» ማለት ነው። ሆኖም ደቀ መዝሙር «ተማሪ» ነው ሲባል ጥልቅ ትርጉም አለው። ደቀ መዝሙር የሚለው ቃል ከሌላ ሰው ጋር ኅብረትና አንድነት ማድረግን ያካትታል። ስለዚህ አንድ ሰው ደቀ መዝሙር ነው ሲባል ከመምህሩ ጋር ኅብረትና አንድነት አለው ማለት ነው። አንድ ተማሪ የመምህሩን ውስጣዊ አመለካከት ላያገኝ የመምህሩን ትምህርት ብቻ ሊያገኝ ይችላል። አንድ ደቀ መዝሙር ከመምህሩ ይማራል፤ ደግሞም የመምህሩን ውስጣዊ አመለካከት፥ ተግባርና ለነገሮች ያለውን አስተያየት ይካፈላል። ደቀ መዝሙር መምህሩን ይመስላል። ለመምህሩ ታማኝ ነው፤ መምህሩንም ለመምሰል ይመኛል። ደቀ መዝሙር መምህሩን ለመምሰል ይጥራል፤ መምህሩ የሚያደርገውን ነገር እርሱም ለማድረግ ይሞክራል፤ ስለዚህ አንድ ሰው ደቀ መዝሙር ነው የሚባለው መምህሩ በቃልም ሆነ በድርጊት የሚያስተምረውን ነገር በሙሉ ልቡ ለመቀበል ዝግጁ ሲሆን ነው። የአንድ ደቀ መዝሙርና የአንድ መምህር ግንኙነት ሁለት ሰዎችን የሚያካትት በመሆኑ «መደበኛ ያልሆነ ግንኙነት» ይባላል፤ እንዲህ የተባለበትም ምክንያት አንደኛው ሰው (መምህሩ) ያስተምራል፥ ያለውን ዕውቀት ያካፍላል፤ ሌላኛው ሰው (ደቀ መዝሙሩ) ያየውን ነገር ለመውረስ ይሞክራል። ይህ ዐይነቱ ግንኙነት በአንድ ተማሪና በአንድ የትምህርት ቤት መምህር መካከል ካለው «መደበኛ ከሆነ ግንኙነት» የተለየ ነው።

ደቀ መዝሙር ምን እንደሆነ ለመረዳት የንግድ ሥርዐትን ለመማር ከአንድ አዋቂ ዘንድ የሄደን ሰው መመልከት ይጠቅመናል። ራሱ መምህሩ አሁን የተካነበትን የንግድ ሥርዐት የተማረው ከሌላ ሰው ነው። ይህ ሰው አሁን ያገኘውን ዕውቀት እስኪቀስም ድረስ እያንዳንዱን እርምጃ እየተከታተለ ከሚያስተምረው መምህር ስር ሆኖ በቂ ትምህርት ወስዷል። ሰውየው በንግድ ሥራው ላይ ሳለ ችግር ሲገጥመው ወደ መምህሩ ዘንድ ይመጣና ከመምህሩ ጋር ጥቂት ጊዜ ያሳልፋል። በዚህ ጊዜ መምህሩ ሥራውን እንዴት እንደሚሠራ ከመምህሩ ጎን ሆኖ ይመለከታል፤ ከዚያም ከመምህሩ የተማረውን ነገር እርሱም በሥራ ላይ ያውላል። መምህሩን ለመምሰል ይጥራል፤ ሰውየው መምህሩን ለመምሰል በሚያደርገው ጥረት ውስጥ የራሱን ዘዴና ችሎታ ያዳብራል። በዚህ ዐይነት የንግድን ሥርዐት ለመማር ወደ አንድ መምህር ዘንድ የሄደው ሰው መምህሩን መስሎ ይመለላል። መምህሩ የሰጠውን ትምህርት ሁሉ በሥራ ላይ በማዋል መምህሩን እየመሰለ ይሄዳል። እንግዲህ የንግድን ሥርዐት ለመማር የሄደው ሰው ከመምህሩ የሚማረው መምህሩን በመከተልና በመምሰል ነው።

ደቀ መዛሙርት ማድረግ በአንዳንድ ነገር የንግድን ሥርዐት ለመማር የሄደው ሰው ያደረገውን ነገር ይመስላል። በመካከላቸው ካለው ግንኙነት የተነሣ የንግድን ሥርዐት ለመማር የሄደው ሰው በብዙ ነገር መምህሩን እንደሚመስል መገመት እንችላለን። የንግድን ሥርዐት ለመማር የሄደው ሰው ከመምህሩ ጋር አብሮ በመሆንና መምህሩንም በመምሰል የመምህሩን ችሎታ፥ ዕውቀትና ዘዴ ተምሮአል። ልክ እንዲሁ አንድ ደቀመዝሙር መምህሩን ይመስላል።

ክርስቲያኖች ክርስቶስን በሚመስሉ የክርስቶስ ደቀ መዛሙርት ተደርገው ይታያሉ።

በጥንት ዘመን የተማሩ ሰዎች የራሳቸውን ደቀ መዛሙርት ያደራጁ ነበር። እነዚህ ደቀ መዛሙርት በአብዛኛው በዕድሜ ወጣቶች ሲሆኑ ትምህርት ለመማር ሲሉ ከመምህሮቻቸው ስር የማይጠፉና ምናልባትም የመምህሮቻቸውን ሥጋዊ ፍላጎት (ምግብ ማዘጋጀት፥ ልብስ ማጠብ፥ ወዘተ) የሚያሟሉ ናቸው። በኤሊና በሳሙኤል መካከል ያለው ግንኙነት ከዚህ ጋር ሳይመሳሰል አይቀርም (1ሳሙ. 1፥21–28፤ 3፥1)። እንደ ሶቅራጥስ ያሉ የጥንት የግሪክ ፈላስፎች ደቀ መዛሙርት ነበሯቸው፤ የአይሁድ መምህራኖችም እንደዚሁ ደቀ መዛሙርት ነበሯቸው። ዮሐንስ መጥምቁ ደቀ መዛሙርት ነበሩት፤ ኢየሱስም ደቀ መዛሙርት ነበሩት። እነዚህ ደቀ መዛሙርት ከአስተማሪያቸው ጋር የጠበቀ ግንኙነት አላቸው፤ ደግሞም የአስተማሪያቸውን ትምህርት ይከተላሉ፤ እርሱንም ለመምሰል ይጣጣራሉ። በአጭር ቃል እንደ መምህራቸው ለመሆን ይመኛሉ።

(1). እውነት ከሆነው ዐረፍተ ነገር ፊት ያለውን ፊደል አክብብ።

ሀ. ተማሪ የሚለው ቃል ደቀ መዝሙር የሚለውን ቃል ሙሉ በሙሉ ይገልጸዋል።
ለ. ደቀ መዝሙር የሚለው ቃል ከሌላ ሰው ጋር ያለ ግንኙነትን ያመለክታል።
ሐ. የደቀ መዝሙርና የመምህር ግንኙነት በቅድሚያ የተመሠረተው በመደበኛ መልክ ነው።
መ. መምህሩ በአመለካከቱ፣ በድርጊቱና በአመለካከታዊ ግምቱ ለደቀ መዝሙሩ ምሳሌ መሆን አለበት።

(2). የደቀ መዝሙርነት ሂደት ወደፊት ባለሙያ ለመሆን በመሠልጠን ላይ ያለ ተለማማጅን ይመስላል፤ ምክንያቱም

ሀ. በሁለቱም ሁኔታዎች ሥልጠና የሚወስደው ሰው ውጤታማ የሚሆነው ከብዙ ዓመታት ሥልጠና በኋላ ነው።
ለ. ደቀ መዝሙር የሚማረው በሚገባ በመመልከት፣ አብሮ በመሆንና የመምህሩን ትዕዛዝ በመፈጸም ነው።
ሐ. በሁለቱም ውስጥ የግንኙነቱ ጠባይ መደበኛና አንድ ትክክለኛ መለኪያን የሚጠብቅ ነው።

የክርስቲያናዊ ምገባ የመጨረሻው ግብ፥ ሰዎች በመንፈሳዊ ሕይወታቸው እየበሰሉ እንዲሄዱና ክርስቶስን እንዲመስሉ መርዳት ነው። በሌላ አነጋገር የክርስቲያናዊ ምገባ ግብ ሰዎችን ደቀ መዛሙርት ማድረግ ነው። ግቡ ሰዎች ክርስቶስን እንኳ እኔን ወይም አንተን እንዲመስሉ ማድረግ እንዳልሆነ ማስታወስ ያስፈልጋል። መብሰልና ማደግ ብሎም ክርስቶስን መምሰል ያለበት በሰውየው ውስጥ ያለው የክርስቶስ ሕይወት ነው። ሐዋርያው ጳውሎስ በፊልጵስዮስ የሚገኙ ክርስቲያኖችን ሲመክር ይህ ሐሳብ በኅሊናው ያለ

ይመስላል፤ በክርስቶስ ኢየሱስ ላይ ይታይ የነበረው ባሕርይ በእነርሱም ላይ እንዲታይ ይመክራቸዋል (ፊልጵ. 2፥5–11)።

አንተ ካደግህበት ባሕል ውጭ ካደጉ ሰዎች ጋር ስትገናኝ ይህ እውነት የበለጠ ጉልህ ሆኖ ይታያል። ከእነዚህ ሰዎች ጋር በትገናኝ ዓላማህ የአንተን ባሕልና አስተሳሰብ እንዲወርሱ ማድረግ አይደለም። ይልቁንም ዓላማህ በራሳቸው ባሕላዊ አስተሳሰብ ውስጥ ሆነው ክርስቶስን እንዲመስሉ ማድረግ ነው።

(3). እውነት ከሆነው ዐረፍተ ነገር ፊት ያለውን ፊደል አክብብ።

ሀ. የበሰሉና በመብሰል ላይ ያሉ ክርስቲያኖች ሌሎች ክርስቲያኖችን በመንፈሳዊ ሕይወታቸው ክርስቶስን ወደ መምሰል እንዲመጡ ይረዷቸዋል።
ለ. የክርስቲያናዊ ምገባ ግብ ኃጢአት የሌለባቸውና በላቀ ዕውቀታቸው እግዚአብሔርን የሚያከብሩ ሰዎችን ለማፍራት ነው።
ሐ. በክርስቲያናዊ ምገባ ውስጥ ግቡ ደቀ መዛሙርት ክርስቶስን እንዲመስሉ መርዳት ነው ሲባል በየትም ሥፍራ የሚገኙ ክርስቲያ ኖች አንድ ዓ ይነት ባህልን እንዲጋሩ ማድረግ ነው።
መ. ቃሉ ክርስቲያኖች ክርስቶስን በሰመምሰል ምሳሌ እንዲሆኑ ይመክራል፤ ምክንያቱም ክርስቲያን ያልሆኑና አዳዲስ ክርስቲያኖች የክርስ ቶስን ሕይወት በተግባር በምሳሌነት እንዲያዩ ያደርጋቸዋል።

ኢየሱስ ሰዎችን እንዴት ደቀ መዛሙርት ያደርግ ነበር?

ዓላማ 2 ኢየሱስ ሰዎችን እንዴት ደቀ መዛሙርት ያደርግ እንደነበር የሚገልጸውን ዐረፍተ ነገር ለይ።

ኢየሱስ በግልጽ ያስተምርና ተአምራትንም ያደርግ ስለነበር በርካታ ሰዎች ይከተሉት ነበር፤ ኢየሱስን የሚከተሉ ሰዎች ደቀ መዛሙርት እየተባሉ ይጠሩ ነበር። ትምህርቱን ይከተሉ ነበር፤ ከእርሱም ዘወትር ይማሩ ነበር ከእነዚህ ሰዎች መካከል ኢየሱስ ዐሥራ ሁለት ሰዎችን መርጦ ከእነርሱ ጋር ልዩ ግንኙነት ያደርግ ነበር። ዓላማው ሐዋርያት ማድረግ ነው፤ ሐዋርያ ማለት የተላከ ማለት ነው። እነዚህን ዐሥራ ሁለት ሰዎች በሚገባ ለማሠልጠን ትልቅ ዕቅድ ያዘ፤ ኢየሱስ እነዚህን ዐሥራ ሁለት ሰዎች ለማሠልጠን የፈለገው እርሱ የጀመረውን ሥራ ከፍጻሜ እንዲያደርሱ ነው። እነርሱም እንደ ኢየሱስ ሰዎችን ደቀ መዛሙርት በማድረግ ሥራ መጠመድ አለባቸው። ኢየሱስ ከዐሥራ ሁለቱ ሰዎች ጋር ያደርግ የነበረውን ልዩ ግንኙነት አንድም ቀን አቋርጦ አያውቅም። ይልቁንም ወንጌልን እንዲሰብኩ ወደ ዓለም ሁሉ ላካቸው፤ በእርሱ ምትክ ሆኖ እንዲያጽናናቸው መንፈስ ቅዱስን ሰጣቸው። ኢየሱስ ዐሥራ ሁለቱን ሐዋርያት እንዴት ያስተምር እንደነበር በማጤን፥ ሰዎችን ደቀ መዛሙርት ስናደርግ በአስተማሪውና በተማሪው መካከል ሊኖር ስለሚገባው ግንኙነት ብዙ ነገር እንማራለን።

(4). በዚህ ክፍል ውስጥ በተሰጠው ትምህርት መሠረት የተሻለውን መልስ በመምረጥ ፊደሉን አክብብ። ኢየሱስ የተጠቀመበት ደቀ መዝሙር የማድረግ ዘዴ ምን ዓይነት ነው?

ሀ. ከብዙ ተከታዮች መካከል ከመጀመሪያ ጀምሮ ራሳቸውን ሙሉ በሙሉ ለእርሱ ለመስጠት ፈቃደኛ የሆኑት መምረጥ።
ለ. ብዙ ደቀ መዝሙር ሊሆኑ የሚችሉ መምረጥና ራሳቸውን በሚገባ ያልሰጡትን ማስናበት።
ሐ. በሕዝብ መካከል በነበረው አገልግሎትና በተዓምራታዊ ሥራው የተሳቡትን መጥራትና በተለየ ደረጃ ደግሞ ጥቂቶችን አሠልጥኖ ደቀ መዝሙር ማፍራት እንዲችሉ ማድረግ።

ኢየሱስ ዐሥራ ሁለት ሰዎችን መረጠ

ዓላማ 3 ኢየሱስ ለምን ዐሥራ ሁለት ሰዎችን እንደመረጠ ስተሰጡት ምክንያቶች ውስጥ የበለጠ አሳማኝ የሆነውን ምክንያትና ዐሥራ ሁለቱ ደቀ መዛሙርት ብቻ ከእርሱ ጋር እንደሆኑ ለምን እንደፈለገ የሚገልጸውን ዐረፍተ ነገር ለይ።

ኢየሱስ እርሱ ላሰበው አገልግሎት የሚልካቸውን ሰዎች ለማሠልጠን ዐሥራ ሁለት ሰዎችን መረጠ። ዓላማው ደቀ መዛሙርት ሊያደርጋቸውና እነርሱም በተራቸው ሌሎችን ደቀ መዛሙርት እንዲያደርጉ ሊልካቸው ነው።

ማር. 3፥14ን በጥንቃቄ አንብብ። በዚህ ክፍል ላይ ሁለት መሠረታዊ ነገሮችን ማስተዋል ይቻላል። ኢየሱስ በመጀመሪያ ከእርሱ ጋር እንዲሆኑ ዐሥራ ሁለት ሰዎችን ጠራ፤ ከዚያም የጠራቸውን ሰዎች ለአገልግሎቱ ላከ። ኢየሱስ እነዚህን ሰዎች የጠራው ለእርሱ አገልግሎት ሊያሠለጥናቸው ነው። ኢየሱስ የመረጣቸውን ሰዎች ለማሠልጠን የተጠቀመው ሰዎችን ደቀ መዛሙርት የማድረግ ስልት ነው። ከእርሱ ጋር እንዲሆኑና ልዩ ኅብረት (ግንኙነት) እንዲያደርጉ እንዲሁም ከእርሱ ጋር በመሆን፥ እርሱ የሚያደርገውን በማየትና ያስተማራቸውንም መርሆች በሥራ ላይ በማዋል እንዲከተሉት ጠራቸው። ኢየሱስ እነዚህን ሰዎች የጠራቸው ከእርሱ ጋር ልዩ ግንኙነት እንዲያደርጉ ብቻ አይደለም። እርግጥ ነው ወደ ጠራቸው ዓላማ መድረስ የሚችሉት ከእርሱ ጋር ልዩ ግንኙነት ሲያደርጉ ነው። ይሁንና የመጨረሻው ግብ ለአገልግሎቱ ብቁ እንዲሆኑ ማሠልጠን ነው።

ኢየሱስ ከመረጣቸው ሰዎች ጋር ጊዜውን ያሳልፍ ነበር

ኢየሱስ ከመረጣቸው ዐሥራ ሁለት ሰዎች ጋር ጊዜውን ሊያሳልፍ ለእነርሱ ያለው ዓላማ ምን እንደነበር በትክክል ያሳያል። ዓላማው ዕውቀትን ሊያስተምራቸው አይደለም። ይልቁንም ዓላማው እርሱን እንዲመስሉ ማድረግ ነው። ኢየሱስ በሚገባ የሠለጠነ ሰው መምህሩን ይመስላል የሚል እምነት አለው (ሉቃ. 6፥40)። አዲስ ኪዳን በተጻፈበት በመጀመሪያው ቋንቋ (ማለትም በኮይኔ ግሪክ) «ብደንብ ከተማረ» (አዲሱ ትርጉም) የሚለውን ቃል ለመግለጽ

የገባው የግሪኩ ቃል «ፈጽሞ ከተማረ» የሚል ትርጉም አለው። ቃሉ ሰዎችን ፍጹምና ሙሉ ማድረግ አስፈላጊ መሆኑን ይገልጻል። እንግዲህ ኢየሱስ እዚህ ላይ እንደሚለው «ፈጽሞ የተማረ እንደ መምህሩ ይሆናል»።

የኢየሱስ ደቀ መዝሙር ሰዎችን ሙሉና የበሰሉ አማኞች ማድረግ አለበት። ወደዚህ ግብ ስመድረስ መንገዱ ከዐሥራ ሁለቱ ደቀ መዛሙርት ጋር ጥብቅ ግንኙነት ማድረግ እንደሆነ ኢየሱስ ያውቃል። በዚህ ዐይነት እርሱ የሚፈልገውን ነገር እንዲያደርጉ በማሠልጠን ምሳሌ ሊሆናቸው ይችላል።

ኢየሱስ በእርሱ ዘንድ ያለውን ሐሳብ በዐሥራ ሁለቱ ደቀ መዛሙርት ላይ ማተም ይፈልጋል። ደቀ መዛሙርቱ እርሱ የሚሰጣቸውን መንፈስ መጠማት አለባቸው፤ ስጠፉ ሰዎች እርሱ ያለውን ቅንአት መካፈል አለባቸው፤ እንዲሁም የአባቱ ፈቃድ በሰማይ እንደሚፈጸም ሁሉ በምድርም እንዲፈጸም መሻት አለባቸው። ኢየሱስ ከእርሱ ጋር ጊዜ በማሳለፍ የሚገኘውን በረከት ያውቃል። እርሱን ስመምሰል የእርሱን ርኅራኄ ስማየት፥ የእርሱን ፍቅር ስማስተዋልና የእርሱን ጸጋ ለመቅመስ ወደ እርሱ መቅረብ አለባቸው። ከአስተማሪው ጋር መሆን አስተማሪውን መምሰል ነው። ወደ እውነተኛው አስተማሪ በቀረብን ቁጥር እርሱን እየመሰልን እንመጣለን 2ቆሮ. 3፥18። ከኢየሱስ ጋር ስንሆን ሰዎችን እንዴት ደቀ መዛሙርት ማድረግ እንደምንችል ብቻ ሳይሆን የእርሱን ሸክም እንረዳለን፤ ለእርሱ አገልግሎት የተሰጠ ሕይወት ስመኖር እንመ ኛለን፤ ደግሞም የእርሱ ፈቃድ በዚህ ምድር እንዲፈጸም እንፈልጋለን።

(5). የሚከተለውን ዐረፍተ ነገር በትክክል የሚያሟላውን በመምረጥ ከፊት ለፊት ያለውን ፊደል አክብብ።

ሀ. በርካታ ሰዎችን ማሠልጠን ውጤታማ እንዳልሆነ በለሚያውቅ ነው።
ለ. በቤተ ክርስቲያን ውስጥ የመሪዎችን የሥልጣን ተዋረድ በመመስረት ውጤታማ የቤተ ክርስቲያን አስተዳደር ለማምጣት ነው።
ሐ. ደቀ መዝሙር ለማድረግና ለአገልግሎት ብቁ ለማድረግ ነው።
መ. ክርስትና የተወለደበትን ሥፍራ ይዞ የተማከለ መሪነት እንዲቀጥል ለማድረግ ነው።
ሠ. ሌሎችን ደቀ መዝሙር ለማድረግ እንዲያስችላቸው እነርሱን ለማዘጋጀት ነው።

(6). በትምህርታችን መሠረት ከኢየሱስ ጋር መሆን ጠቃሚ የሚሆነው ከምን የተነሳ ነው?

ሀ. ኢየሱስ ሙሉ ሰው እንደ መምህሩ እንደሚሆን በለሚያውቅ ነው።
ለ. ኢየሱስ በሚገባ የሰለጠነ ሰው ለሌሎች ቦታ እንደማይሰጥና ለብቻው የሚያስበውን እንደሚያደርግ በለሚያውቅ ነው።
ሐ. በሚገባ ለመሠልጠን ሰዎች ለረጅም ጊዜ መደበኛ ትምህርት በክፍል ውስጥ በመከታተል፥ በጠበቀ ሥነ ሥርዓት ውስጥ ከሌላው ሥር ሥልጠና መውሰድን እንደሚጠይቅ ኢየሱስ በለሚያውቅ ነው።

መ. የቀረበ ግንኙነት በመምህሩና በደቀ መዝሙሩ መካከል መመሳሰ ልን እንደሚያመጣ ኢየሱስ ስለሚያውቅ ነው።

ኢየሱስ የመረጣቸውን ሰዎች ያስተምር ነበር

ዓላማ 4 ኢየሱስ ዐሥራ ሁለቱን ደቀ መዛሙርት ለማስተማር የተጠቀመ በትን ዘዴ ለይ።

ኢየሱስ ከዐሥራ ሁለቱ ደቀ መዛሙርት ጋር ያሳለፍ የነበረው ጊዜ በመማር ማስተማር ሂደት ላይ ከሚታየው ግንኙነት ጋር ተመሳሳይ ነገር ቢኖረው፥ በአንድ ትምህርት ቤት ወይም ክፍል ውስጥ ከምናየው ግንኙነት ግን በጣም የተለየ ነው። ከተማሪዎች ጋር በክፍል ውስጥ አንድ ሰዓት ማሳለፍ በቂ አይደለም። ኢየሱስና ዐሥራ ሁለቱ ደቀ መዛሙርት አብረው ይኖሩ ነበር። የሕይወትን ውጣ ውረድ አብረው ይካፈሉ ነበር። መምህሩ ካስተማራቸው ትምህርት ጋር ይታገሉ ነበር፤ ከመምህሩ የተማሩትን ነገር ካሉበት ሁኔታ ጋር ለማስማማት ይጣጣሩ ነበር።

አንዳንድ ጊዜ ኢየሱስ አዲስ እውነት ሲያስተምርና ሲያብራራ ዐሥራ ሁለቱ ቁጭ ብለው ያደምጡት ነበር። ኢየሱስ ባስተማረው ትምህርት ላይ ጥያቄና ማብራሪያ ይጠይቁ ነበር፤ ኢየሱስ ደግሞ ጥያቄአቸውን በደስታ ይመልስላቸው ነበር። እንግዲህ በዚህ የመቀባበል ድባብ ውስጥ ነው ኢየሱስ የግልጽነትን መንፈስ የዘራው። ውሎ ሲያድር እነዚህ ዐሥራ ሁለት ሰዎች ራሳቸውን ለኢየሱስና ለእርስ በራሳቸው ግልጽ አድርገው ማቅረብ ጀመሩ።

ዐሥራ ሁለቱ ደቀ መዛሙርት ኢየሱስ ከሰዎች ጋር ሲነጋገርና ችግራቸውንም እንዴት ይፈታላቸው እንደነበር ብዙ ጊዜ አይተዋል። አብዛኛውን ጊዜ እርሱ ሲያደርግ የነበረውን ነገር እነርሱም ያደርጉ ነበር። ይሁን እንጂ ብዙ ጊዜ ኢየሱስ የሚናገረውና የሚያደርገው ነገር ያስገርማቸው ነበር፤ በሰዎች ፊት ያሳይ የነበረው ጥበብ፥ ጸጋና ኀይል ያስደንቃቸው ነበር፤ ለምሳሌ ያህል (ማር. 4፥35–41፤ ዮሐ. 8፥1–11 ተመልከት)። እነዚህ ሊታመኑ የማይችሉ አጋጣሚዎች በዐሥራ ሁለቱ ደቀ መዛሙርት ላይ የማይረሳ ትዝታ አሳድሮባቸዋል፤ መምህራቸው ከሄደ በኋላ እንኳ እርሱ ይናገራቸውና ያደርጋቸው የነበሩትን ነገሮች እያስታወሱ ያሰላስሉ ነበር። አንዳንድ ጊዜ ኢየሱስ ሆን ብሎ እርሱ በሚያደርጋቸው ነገሮች ውስጥ እንዲሳተፉ ያደርግ ነበር፤ በዚህ ዐይነት በተግባር ይማሩ ነበር።

ዐሥራ ሁለቱ ደቀ መዛሙርት ከኢየሱስ ጋር የነበራቸው ግንኙነት ኀላፊነትን ያካተተ ግንኙነት ነው። ጥሪውን ሲቀበሉ እርሱን ለመታዘዝና የእርሱን አመራር ለመቀበል ራሳቸውን ሰጥተዋል። በሌላ አነጋገር አሁን መሪያቸውና አዛዣቸው ኢየሱስ ነው። በመጀመሪያው አካባቢ ላይ ለእርሱ የነበራቸው መስጠት አጠያያቂ ነበር፤ ነገር ግን ከትንሣኤውና ከበዓለ ሃምሳ ቀን በኋላ ለእርሱ ያላቸውን ታዛዥነት ማንም ሊጠራጠር አይችልም። እርሱ የሰጣቸው

መመሪያ መፈክራቸው ሆኖአል፤ ዛሬ የክርስቶስ ደቀ መዛሙርትን ለእግዚአብሔር ሥራ የሚያነሣሣው ይህ መፈክር ነው (ማቴ. 28፥19–20)።

ኢየሱስ ዐሥራ ሁለቱን ደቀ መዛሙርት አስተማረ፤ እነርሱም ተማሩ፤ ይሁን እንጂ ትምህርቱ ብዙዎች ከሚሰማመዱት ነገር እጅግ የተለየ ነው። ከሚያስተምራቸው ሰዎች ጋር የቅርብ ግንኙነት ማድረግ ነበረበት፤ ጥያቄአቸውንና ስሜታቸውን መረዳት ነበረበት። ደቀ መዛሙርቱ በዚህ ነገር የኢየሱስን ምሳሌነት መከተል ይጠበቅባቸዋል። ዓላማው እነርሱን ሙሉ ሰው በማድረግ ለአገልግሎቱ ማሠልጠን ነው። ሰዎችን የሚያሳስቡና የሚያነጋግሩ ነገሮች እነርሱንም ሊያሳስባቸውና ሊያነጋግራቸው ይገባል፤ አድሎአዊነት፥ ማኅበራዊ ፍትሕ፥ ሕዝባዊ ኀላፊነት፥ ድህነት፥ ብቸኝነት፥ ሐዘን፥ ፍርሃትና ሞት እነርሱንም ሊያወያያቸው ይገባል። የሚኖሩበት ኅብረተሰብ ለእነዚህ ነገሮች የሚሰጠውን ቦታ እነርሱም መስጠት አለባቸው (ማቴ. 9፥35–38)። በሃይማኖታዊ ጉዳዮች ላይ ብቻ እንዲያተኩሩ አልተጠሩም፤ አድማሳቸውን በማስፋት የዓለምን ጩኸት ማድመጥ አለባቸው (ማቴ. 13፥38)።

በአንድ ረገድ ኢየሱስ ለዐሥራ ሁለቱ የሰጠው መመሪያ በክፍል ውስጥ ከሚሰጠው መመሪያ ጋር ተመሳሳይ ነው። ለምሳሌ የተራራው ስብከት በክፍል ከሚሰጠው ትምህርት ጋር በጣም ተመሳሳይ ነው። ሌላ ጊዜ ደግሞ በክፍል ውስጥ የሚያስተምር አንድ መምህር እንደሚያደርገው ጥያቄዎችንና አነጋጋሪ ሐሳቦችን ያነሣል (ማቴ. 18፥13)። ኢየሱስ ለማስተማር የሚጠቀምበት ዘዴ የተፈተነና ተቀባይነት ያለው ዘዴ ነው። በሌላ በኩል ደግሞ ኢየሱስ መደበኛ ያልሆነ ዘዴን በመጠቀም ከሕይወት ጋር የሚገናኙ ነገሮችን በማንሳት ያስተምራል (ማቴ. 19፥13–15 እና 16–26 ተመልከት)። ይሁን እንጂ ኢየሱስ የሚጠቀምበት የማስተማር ዘዴ ግቡን ለመምታት ተስማሚ ዘዴ እንደሆነ ማወቅ አለብን፤ የኢየሱስ ግብ ሰዎችን ደቀ መዛሙርትና ሙሉ ሰው ማድረግ ነው።

(7). ኢየሱስ አሥራ ሁለቱን ለማስተማር የተጠቀመበትን በማያመለ ክተው ዐረፍተ ነገር ፊት ለፊት ያለውን ፊደል አክብብ። ኢየሱስ ደቀ መዛሙርቱን ያስተማረው

ሀ. በምሳሌነትና የሕይወቱን ልምምድ በማካፈል።
ለ. ያስተማረውን እውነት እንዲተገብሩ በማድረግና የሰጣቸውን ምሪት በውስጣቸው በመኖር።
ሐ. ጥያቄዎቻቸውን በመመለስና እውነቱን በሙላት በማብራራት
መ. በክፍል ውስጥ ለሚሰጥ መደበኛ ትምህርት ቅድሚያ በመስጠት

ኢየሱስ የመረጣቸውን ሰዎች ላካቸው

ዓላማ 5 መንፈሳዊ ዕድገትን ለማምጣት ሰዎችን ደቀ መዛሙርት ማድረግ መለኮታዊ ስልት የሆነበትን ምክንያት የሚገልጹትን ዐረፍተ ነገሮች ለይ።

ኢየሱስ እርሱ ለጀመረው አገልግሎት የመረጠው ዘዴ ሰዎችን ደቀ መዛሙርት ማድረግ ነው፤ ልክ እንዲሁ ክርስቲያኖች ሌሎችን ደቀ መዛሙርት እንዲያደርጉ አዞአል። ማቴ. 28፥18–20 አንብብ፤ ከዚያም ከሞት የተነሣው ክርስቶስ ለደቀ መዛሙርቱ የሰጠውን ዐቢይ መመሪያ አስተውል። «ሂዱና . . . እያጠመቃችኋቸው . . . እያስተማራችኋቸው ደቀ መዛሙርት አድርጉአቸው»። መሻቱ ያለው በተከታዮቹ እጅ ነው፤ ጌታ እንዳዘዛቸው «መሄድ» አለባቸው። የተልዕኮአቸው ባሕርይና አድናፍ ግልጽ ነው፤ ተልዕኮአቸው «አሕዛብን ሁሉ ደቀ መዛሙርት ማድረግ ነው»። ሰዎችን ደቀ መዛሙርት የሚያደርጉትም «እያጠመቁና እያስተማሩ ነው»። ዛሬ ከክርስቲያኖች ሁሉ የሚጠበቀው ይህ ነው። ወደ ተሳኩበት ሲሄዱ ከእነርሱ የሚጠበቀው ምንድን ነው? መልሱ ሰዎችን ደቀ መዛሙርት የምናደርግበትን ስልት ምሳሌ አድርጎ ትቶልናል፤ የእርሱ ተከታዮች የሆኑ ሁሉ ይህንን ምሳሌ መከተል አለባቸው። ከዚህ ቀጥሎ የምናቀርበው ሐሳብ ይህንን ዐቢይ ተልዕኮ ለመፈፀም ምን ምን ነገሮች እንደሚያስፈልጉ ግንዛቤ ይሰጠናል።

ኢየሱስ ወደ ሰማይ ከመመለሱ ጥቂት ቀደም ብሎ ሰዎችን ደቀመዛሙርት አድርጉ የሚል ትእዛዝ ሰጥቶአል። ኢየሱስ ይህንን ትእዛዝ የሰጠው እርሱ የጀመረውን አገልግሎት ደቀ መዛሙርቱ ከፍጻሜ እንዲያደርሱት ነው። በሌላ አነጋገር ኢየሱስ ለደቀ መዛሙርቱ ኀላፊነትን ሰጥቷል። ኢየሱስ ይህንን ትእዛዝ ሲሰጥ የሚሠራው ሥራ ምን እንደሆነና ሥራውም የሚሠራበት ስልት ምን እንደሆነ መመሪያ ሰጥቶአል። ዐሥራ ሁለት ደቀ መዛሙርትን አፈራ፤ እርሱ ያፈራቸው ደቀ መዛሙርት ወደ ዓለም ሁሉ ሄደው ሌሎች ደቀ መዛሙርትን እንዲያፈሩ ትእዛዝ ሰጠ። እርሱ ለእነርሱ ያደረገውን ነገር እነርሱም ለሌሎች እንዲያደርጉ ሳካቸው።

ይህ «ታላቅ ተልዕኮ» ኢየሱስ ወደ ሰማይ ተመልሶ ከመሄዱ በፊት ለደቀ መዛሙርቱ ያስተማረው የመጨረሻው ትምህርት በመሆኑ፥ ሰዎችን ደቀ መዛሙርት ማድረግ ሰዎች ክርስቶስን እንዲመስሉ ከሰማይ የተሰጠ መለኮታዊ ስልት እንደሆነ በእርግጠኛነት መናገር እንችላለን። ክርስቲያናዊ ምግባ ሰዎችን ደቀ መዛሙርት ማድረግን ያካትታል።

(8). ከ1 እስከ 3 የተለጡትን የታላቁ ተልዕኮን ዝርዝር ክፍሎች በፊደል ተራ ከተቀመጡት ትክክለኛ እንቅስቃሴዎች ጋር አዛምድ።

1. ሂዱ
2. አህዛብን ደቀ መዝሙር አድርጉ
3. እያጠመቃችሁ - እያስተማራችሁ

_____ሀ. ደቀ መዝሙር የማድረጊያ ዘዴ
_____ለ. የአማኞች ሥራ በዓለም ዙሪያ
_____ሐ. ደቀ መዝሙር ለማድረግ መነሳሻ
_____መ. የአማኞች ሥራና የምሥክርነት አድማስ

(9). ደቀ መዝሙር ማድረግ የክርስቲያናዊ ምግባ መለኮታዊ ስልት ተደርጎ ሊወሰድ ይገባል፤ ምክንያቱም

ሀ. ተገቢ አካሄድና ለመፈጸም የሚመች ነው።
ለ. አሥራ ሁለቱ ደቀ መዛሙርት ተከታዮች የሚያገኙበት ተገቢ መንገድ ነው።
ሐ. ኢየሱስ ያዘዘው ስልት ነው።
መ. አይሁዳውያን ሁሉ የሚረዱት፥ የሚቀበሉትና የሚደግፉት መንገድ ነው።

መለኮታዊ ስጦታዎች

ክርስቲያናዊ ዕድገትን ለማምጣት እግዚአብሔር ስጦታዎችን እንደሰጠ መጽሐፍ ቅዱስ ይናገራል። በዚህ ክፍል እግዚአብሔር ሦስት ዋና ዋና ስጦታዎችን እንደሰጠ እንማራለን፤ እነርሱም ❶ ቤተ ክርስቲያን ❷ የመንፈስ ቅዱስ ስጦታዎች ❸ መንፈስ ቅዱስ ናቸው።

የቤተ ክርስቲያን ጠባይ

ዓላማ 6 በክርስቲያናዊ ምገባ ውስጥ ቤተ ክርስቲያን ያላትን ሚና የሚገልጸውን ዐረፍተ ነገር ለይ።

ኢየሱስ በዚህ ምድር ሳለ ቤተ ክርስቲያንን መመሥረት ጀምሮ ነበር (ማቴ. 18፥18)። ቤተ ክርስቲያን ክርስቲያኖችን ሁሉ ትይዛለች፤ ማለትም ከኢየሱስ ጋር አንድ የሆኑ፥ በእርሱም ለማደግ የሚፈልጉና እርሱ በሰጣ ቸው መንፈሳዊ ሕይወት የሚመላለሱ ሰዎችን ትይዛለች (1ቆሮ. 1፥1–2)።

ቤተ ክርስቲያን ሕያው አካል ናት። ይህ እውነት በመጽሐፍ ቅዱስ ውስጥ ብዙ ጊዜ ተጠቅሶ በምናገኘው ምሳሌ ተገልጾ እናያለን። ይህን እያሰብህ ሮሜ 12፥1–8፤ 1ቆሮ. 12፥12–27 እና ኤፌ. 4፥11–18 አንብብ፤ ስታነብ በእነዚህ ክፍሎች ውስጥ ከተነገረው የአካል ምሳሌ ስለ ቤተክርስቲያን ባሕርይ ምን እንደምንማር ልብ በል።

አካል የተሠራው ከተለያዩ የአካል ክፍሎች ወይም ብልቶች ነው። እያንዳንዱ የአካል ክፍል የየራሱ የሆነ የተለየ አገልግሎት አለው። እያንዳንዱ የአካል ክፍል አስፈላጊ ነው፤ ምክንያቱም አንዱ የአካል ክፍል የሚሠራውን ሥራ ሌላ የአካል ክፍል አይሠራውም። አንዱ የአካል ክፍል በሌላው የአካል ክፍል ላይ ጥገኛ ነው። አንዱ የአካል ክፍል ሥራውን በአግባቡ መሥራት ባይችል፥ ሌላው የአካል ክፍሎች ይታወካሉ። እያንዳንዱ የአካል ክፍል የተሰጠውን ሥራ ካልሠራ አካሉ ጤናማና ፍሬያማ መሆን አይችልም። አንዱ የአካል ክፍል በሌላው የአካል ክፍል ላይ ጥገኛ በመሆኑ የአካሉ ጥንካሬ የሚወሰነው በእያንዳንዱ የአካል ክፍል አገልግሎት ላይ ነው።

በእሳት የተቃጠሉ ወይም ከፉኛ የተጎዱ ሰዎች አይተህ ይሆናል። ቁስሉ ተገቢ ሕክምና ካላገኘ ቶሎ ይመረቅዛል። ቁስሉ ከመረቀዘ ደግሞ በሽተኛው የበለጠ ይታመማል። በዚህ ጊዜ አካሉ የቆሰለውን ክፍል ለመርዳት ይረባረባል፤ በዚህ ዐይነት አካሉ እየዳነ ይሄዳል። የተጎዳው የአካል ክፍል እንዲፈወስ የአካሉ ሁሉ ምኞት ነው። ስለዚህ አንድ የአካል ክፍል ሲጎዳ መላው የአካል ክፍል የተጎዳውን ክፍል ለመርዳት ስለሚረባረብ የተጎዳው የአካል ክፍል ብቻ ሳይሆን መላው አካል ይደከማል፤ ዕረፍትም ይፈልጋል። ምክንያቱም መላው አካል የተጎዳውን ክፍል ለመታደግ ያለውን ኀይል ሁሉ ጨርሷል።

በክርስቶስ አካል ማለትም በቤተክርስቲያን ውስጥ እያንዳንዱ የአካል ክፍል ወይም አባል የደከሙና ያላደጉ የአካል ክፍሎች ጤናማና ሙሉ እንዲሆኑ የበኩላቸው ተግባር ይፈጽማሉ። ደካማና ያልበሰሉ አባላት ብርቱና ሙሉ ከሆኑ አባላት የሚያስፈልጋቸውን እርዳታ ያገኛሉ።

ሰዎች በመንፈሳዊ ሕይወታቸው እንዲያድጉ ቤተክርስቲያን ዐይነተኛ አገልግሎት ትሰጣለች፤ ምክንያቱም አንዱ አባል ለሌላው አባል እጅግ አስፈላጊና ጠቃሚ ነው። ቤተክርስቲያን ሰዎችን በሚወዱ፥ በሚንከባከቡና ለሰዎች ርኅራኄን በሚያሳዩ ሰዎች የተገነባች ሕያው አካል በመሆኗ፥ ለመንፈሳዊ ዕድገት ትልቅ መሠረት ናት። እንደ እውነቱ ከሆነ ክርስቲያናዊ ምገባ የቤተክርስቲያን አገልግሎት (ተግባር) ነው፤ ቤተክርስቲያን ሰዎች በመንፈሳዊ ሕይወታቸው እንዲያድጉ የምትረዳቸው በአካሉ ውስጥ ንቁ ተሳትፎ ማድረግ እንዲችሉ፥ በአጥቢያ ቤተክርስቲያን ውስጥ ትርጉም ያለው ኅብረት ማድረግ እንዲችሉና በክርስቶስ አካል ውስጥ የተሰጣቸውን ተግባር ከግቡ እንዲያደርሱ ነው።

(10). ከ1-3 የተቀመጡትን የመጽሐፍ ቅዱስ ምንባቦች ስለ ቤተክርስ ቲያን ወይም ስለ አካል ከተሰጡት ኃሳቦች ጋር አዛምዳቸው።

1. ሮሜ 12:1-8 2. 1ቆሮ. 12:12-27 3. ኤፌ. 4:11-16

ሀ. የአንድ ሰው ሥጦታ የሚወሰነው ባሰው የእምነት መጠንና በአካሉ ፍላጎት ነው።

____ለ. ሥጦታዎች ወይም አገልግሎቶች በክርስቶስ አካል ውስጥ የተሰጡት የእግዚአብሔርን ሕዝብ ለአገልግሎት ለማዘጋጀት፣ ለመንፈስ አንድነት፣ ስለ መንፈሳዊ ነገሮች ለማሳወቅና ለመንፈሳዊ ሕያወት ብስለት ነው።

____ሐ. የክርስቶስ አካል የተገነባው አንዱ በሌላው ላይ የሚደጋገፍና እያንዳንዱ ክፍል አካሉ እንዲሰራ ጠቃሚ ክፍል ሆኖ ነው።

____መ. ለሰው የተሰጡትን የመንፈስ ቅዱስ ሥጦታዎች ሲለማመ ዳቸው በትህትና እንዲያመሰግን እንጂ ስለተሰጡት ስጦታዎች እንዲታበይ አይደለም።

____ሠ. የክርስቶስ አካል እርስ በርሱ የሚተሳሰብ ክፍል ስለሆነ አንዱን ክፍል የሚነካ ጉዳይ አካሉን ሁሉ ይነካል።

____ረ. የአካሉ አገልግሎቶች በመንፈሳዊነት ሙሉ ሰው መሆንን፣ የአካሉን ፍላጎትና ያሀም ፍላጎት የሚሟላበትን መንገድ ማወቅን ያስገኛሉ።

____ሰ. እግዚአብሔር የተለያዩ አገልግሎቶችን ለአካሉ ሰጥቷል።

(11). እውነት ከሆነው ዐረፍተ ነገር ፊት ያለውን ፊደል አክብብ።

ሀ. ቤተ ክርስቲያን እርስ በርሳቸው ከሚደጋገፉ የተለያዩ ክፍሎች የተሠራች ህያው አካል ነች።
ለ. በቤተ ክርስቲያን ውስጥ እያንዳንዱ አባል ሙሉ እንዲሆንና ከሌላው ተነጥሎ ለብቻው እንዲንቀሳቀስ ይጠበቅበታል።
ሐ. በቤተ ክርስቲያን ውስጥ ደካማና ያልበሰሉ አባላት ከጠንካሮችና ከበሰሉ አባላት መረዳትንና እንክብካቤን ያገኛሉ።
መ. የክርስቶስ አካል አንዱ ክፍል በሚገባ ባያድግ መላው አካል ይጎዳል።
ሠ. የክርስቲያናዊ ምገባ ግብ ግለሰብን ለመገንባት ሲሆን፥ ከአጥቢያ ቤተ ክርስቲያን ጋር ያለውን ግንኙነት አይመለከትም።

የአገልግሎት ሥጦታዎች

ዓላማ 7 የመንፈስ ቅዱስ ስጦታዎች ለመንፈሳዊ ዕድገት እንዴት ጥቅም እንደሚሰጡና የመንፈስ ቅዱስ ስጦታን የተቀበለ ሰው ኀላፊነት ምን እንደሆነ የሚገልጹትን ዐረፍተ ነገሮች ለይ።

እያንዳንዱ አማኝ በክርስቶስ አካል ውስጥ የተሰጠውን አገልግሎት እንዲያከናውን ከእግዚአብሔር ስጦታን (ወይም ስጦታዎችን) ተቀብሎአል። ክርስቲያኖች ለመንፈሳዊ አገልግሎት ብቁ እንዲሆኑ የመንፈስ ቅዱስን ስጦታ እንደተቀበሉ አራት የመጽሐፍ ቅዱስ ክፍሎች ያስተምራሉ፦

ሮሜ 12:1-8፣ 1ቆሮ. 12፣ ኤፌ. 4:11-16 እና 1ጴጥ. 4:10-11 ናቸው።

እነዚህን የመጽሐፍ ቅዱስ ክፍሎች በጥንቃቄ አጥና። እነዚህ ክፍሎች ስለ መንፈሳዊ አገልግሎት ትልቅ ትምህርት ይዘዋል። ከዚህ የሚከተሉት ነጥቦች ክፍሎቹ የሚያስተምሩትን እውነት በአጭሩ ይናገራሉ፦

1. እያንዳንዱ አማኝ አንድ ወይም ከዚያ በላይ የመንፈስ ቅዱስ ስጦታዎችን ተቀብሎአል።
2. እነዚህ ስጦታዎች የተሰጡት በመንፈስ ቅዱስ ነው።
3. በአካሉ ውስጥ ያሉት የአካሉ ክፍሎች አንድ ዐይነት ስጦታ አልተቀበሉም፤ ወይም ሁሉም አንድ ዐይነት አገልግሎት አያገለግሉም።
4. አካሉ የሁሉንም ስጦታዎች አገልግሎት ይሻል።
5. ስጦታዎቹ የተሰጡት ለፍሬያማ ክርስቲያናዊ አገልግሎት ነው።
6. ስጦታዎቹን በተገቢው መንገድ መጠቀም ለአካሉ ዕድገት እጅግ አስፈላጊ ነው።

7. እያንዳንዱ አባል በሌላው አባል ላይ ጥገኛ ነው፤ ስለዚህ ሁሉም አባላት ለአካሉ የየራሳቸው የሆነ ኀላፊነት አላቸው።
8. ስጦታዎቹን መጠቀም ያለብን በክርስቲያናዊ ፍቅር መንፈስ ነው።

ከመንፈስ ቅዱስ የተቀበልነውን የተለያዩ ስጦታዎች በአግባቡ መጠቀም በመላው አካል ዕድገት እጅግ ወሳኝ ነው። በዚህ ዐይነት የመንፈስ ቅዱስ ስጦታዎች ሁሉም የአካል ክፍሎች በመንፈሳዊ ሕይወታቸው እንዲያድጉ ዐይነተኛ ጥቅም ይሰጣሉ። ቤተክርስቲያን አንዱ ሌላውን የሚያገለግልባት ሕያው አካል ናት። እያንዳንዱ ስጦታ ለአካሉ ዕድገት አስተዋጽዖ ያደርጋል። እነዚህ ስጦታዎች ክርስቲያናዊ ሕይወትን ለማሳደግና ለመገንባት ትልቅ መሠረት ናቸው። የመንፈስ ቅዱስ ስጦታዎች መንፈሳዊ ዕድገትን ለማምጣት ዐይነተኛ መሣሪያ ናቸው።

እግዚአብሔር በቤተክርስቲያን ከሰጠው ስጦታዎች ውስጥ አስተማሪዎች ትልቁን ቦታ ይይዛሉ። እግዚአብሔር እንዲህ ያሉ ሰዎችን በቤተክርስቲያን ውስጥ ያስቀመጠው የሌሎችን ሰዎች ሕይወት እንዲያሳድጉና ሙሉ እንዲያደርጉ ነው። ክርስቲያኖች በሕይወታቸው ክርስቶስን እየመሰሉ እንዲሄዱ አስተማሪዎች ትልቅ ኀላፊነት አለባቸው።

(12). የአገልግሎት ሥጦታዎች መንፈሳዊ ዕድገትን ስለማምጣታቸው በትክክል ከሚያብራሩት ዐረፍተ ነገሮች ፊት ያሉትን ፊደላት አክብብ።

ሀ. የአገልግሎት ሥጦታዎች ዓላማ አንዳንድ የአካሉ ክፍሎች ስቀረው የአካል ክፍል ጥቅም እንዲሰሩ ለማስቻል ነው።
ለ. የአገልግሎት ሥጦታዎች የክርስቶስን አካል ለማነጽ ያገለግላሉ።
ሐ. እያንዳንዱ አማኝ የተወሰነ የአገልግሎት ሥጦታ በላስው ሌሎችን ሊያገለግላቸውና በመንፈሳዊ ሕይወታቸው እንዲያድጉ ሊረዳቸው ይችላል።
መ. እግዚአብሔር አስተማሪዎችን መጽሐፍ ቅዱስን ለማስተማር ልዩ ሥልጣን በመስጠት በቤተ ክርስቲያን ውስጥ የተለየ ቦታ እንዲይዙ አድርጓል።
ሠ. እግዚአብሔር አስተማሪዎችን በቤተ ክርስቲያን ውስጥ መንፈሳዊ ዕድገትን ለማምጣት ሌሎችን የእግዚአብሔርን ቃል በማስተማር እንዲመግቡ አስቀምጧቸዋል።

(13). በዚህ ክፍል ውስጥ በተሰጠው የመጽሐፍ ቅዱስ ጥቅስ መሠረት ሥጦታውን በመጠቀም ረገድ ለእያንዳንዱ አማኝ የተሰጠው ኃላፊነት ምንድን ነው?

ሀ. ሥጦታውን ቢፈልግ እንዲጠቀም ባይፈልግ እንዲታቀብ።
ለ. ሥጦታውን ለጋራ ጥቅም እንዲጠቀምበት
ሐ. ለእርሱ የተሰጠውን ሥጦታ ለሌሎች ከተሰጣቸው ጋር በማነጻጸር ጥቅም ላይ ማዋል እንዳለበት እንዲመዝን።

የመንፈስ ቅዱስ አገልግሎት

ዓላማ 8 የመንፈስ ቅዱስ አገልግሎት ምን እንደሆነና መንፈስ ቅዱስ መንፈሳዊ ዕድገትን እንዴት እንደሚያመጣ የሚገልጸውን ዐረፍተ ነገር ለይ።

ኢየሱስ «አሕዛብን ሁሉ ደቀ መዛሙርት አድርጉ» በማለት ትእዛዝ ሲሰጥ፥ ይህንን ተልዕኮ መፈጸም እንድንችል ከእርሱ የሆነውን ኀይል እንደሚሰጠንና ከእኛ ጋር እንደሚሆን ቃል ገብቶልናል። ኢየሱስ ይህንን ትእዛዝ ለደቀ መዛሙርቱ የሰጠው ወደ አብ ከመሄዱ ጥቂት ቀደም ብሎ ሲሆን አጽናኙ እርሱም መንፈስ ቅዱስ ከእነርሱ ጋር በመሆን ከጌታ የተቀበሉትን ተልዕኮ ለመፈጸም ኀይል እንደሚሰጣቸው ተስፋ ሰጥቶአቸዋል። ዐሥራ ሁለቱ ደቀ መዛሙርት የጥንቷ ቤተክርስቲያን ዓዕማድ በመሆናቸው፥ ከእነርሱ በኋላ ለሚመጡና ለወንጌል ቃል ምላሽ የሚሰጡትን ሁሉ ይወክላሉ። መንፈስ ቅዱስ ከእነርሱ ጋር በመሆን ጌታ የሰጣቸ ውን ኀላፊነት እንዲፈጽሙ እንዳገዛቸው ሁሉ ከእኛም ጋር ይሆናል።

አዲስ የተወለዱ ክርስቲያኖች በሙሉ ለማደግ ምግብ (መንፈሳዊ ትምህርት) ያስፈልጋቸዋል። መንፈሳዊ እውነትን ለመማር፥ መንፈሳዊ ነገርን ለማስተዋልና መንፈሳዊ ምግብን ለመመገብ ፍላጎት እናጣ ይሆናል። ነገር ግን ከጎናችን በመሆን እነዚህንና ሌሎችንም ነገሮች ሲሰጠን መንፈስ ቅዱስ፥ አጽናኙና እውነተኛው መምህር ተሰጥቶናል።

በክፍል ትምህርት 1 ላይ መጽሐፍ ቅዱስ ለክርስቲያናዊ ምገባ መሠረት እንደሆነ ተምረሃል። የእግዚአብሔርን ማንነት፥ ዕቅድና ፈቃድ ለሰው ልጆች የሚያስታውቁት ቅዱሳት መጻሕፍት የተጻፉት በራሱ በእግዚአብሔር መንፈስ ቀስቃሽነት ነው። በመጽሐፍ ቅዱስ የጽሕፈት ሥራ ላይ መንፈስ ቅዱስ ትልቅ ሚና እንደነበረው 2ጢሞ. 3፥16–17 እና 2ጴጥ. 1፥20–21 በግልጽ ይናገራሉ። በመጀመሪያ መንፈስ ቅዱስ እርሱ የገለጠላቸውን እውነት እንዲጽፉ ለመረጣቸው ሰዎች የእግዚአብሔርን ሐሳብ ያስታውቃ ቸዋል (1ቆር. 2፥10–15)። ይህ መገለጥ ለዚህ የጽሑፍ ሥራ ለተመረጡ ሰዎች የእግዚአብሔርን ነገር በግልጽ ያሳያቸዋል። እነዚህ ሰዎች የተገለጠ ላቸውን ነገር ሲጽፉ መንፈስ ቅዱስ ይመራቸዋል፤ እንዲሁም እግዚአብሔር እንዲጽፉት የሚፈልገውን ነገር ብቻ እንዲጽፉ ይቆጣጠራቸዋል። የየራሳ ቸውን ቋንቋ (የአገላለጽ ስልት) እንዲሁም ከልምድና ከሕይወት የተማሩትን ነገር እንዲጠቀሙ ቢፈቅድላቸውም የጻፉት ግን የእግዚአብ ሔርን እንጂ የእነርሱን ቃል አይደለም። በዚህ ዐይነት የተጻፈው ቃል «እስትንፋሰ እግዚአብሔር» በመባል ይታወቃል። እንግዲህ እግዚአብሔር ፈቃዱን የገለጠልን በመንፈሱ አማካይነት ነው፤ ይህ የእግዚአብሔር ፈቃድ በቅዱሳት መጻሕፍት ላይ ተጽፎ ይገኛል።

መንፈስ ቅዱስ ለቅዱሳት መጻሕፍት ጸሐፊዎች የእግዚአብሔርን ሐሳብ ይገልጥላቸው እንደነበር ሁሉ ለእኛም የእግዚአብሔርን ሐሳብ ይገልጥልናል። መንፈስ ቅዱስ በቅዱሳት መጻሕፍት ላይ የተጻፉትን እውነቶች ያበራልናል። ይህ የመንፈስ ቅዱስ ሥራ «አብርሆተ መለኮት» ይባላል። ይሁን እንጂ

መንፈስ ቅዱስ የሚገልጥልን አዲስ እውነት አይደለም፤ ምክንያቱም የእግዚአብሔር እውነት ሙሉና ፍጹም በሆነ መንገድ በክርስቶስ በአንዴና ለመጨረሻ ጊዜ ተገልጦልናል። በመንፈሳዊ ሕይወታችን ለማደግ የሚያስፈልጉንን ነገሮች እኛ ማድረግ አንችልም (ሮሜ 7)። ነገር ግን አስተማሪ የሆነው መንፈስ ቅዱስ በኢየሱስ ምትክ ሆኖ የኢየሱስን ሥራ በእኛ ውስጥ ይሠራል። ክርስቶስ ያስተማራቸውን ትምህርት ለደቀ መዛሙርቱ ያብራላቸውና ያስታውቃቸው እንደነበር ሁሉ፥ መንፈስ ቅዱስ ለእኛም የቅዱሳት መጻሕፍትን እውነት ያብራልናል። አዲስ መረዳት፥ አዲስ ማስተዋልና አዲስ አብርሆት ይሰጠናል። ይሁንና እውነትን ማሳየት ብቻ ሳይሆን ወደ እውነትም ያደርሰናል፤ ደግሞም የተረዳነውን እውነት እንድንኖርበትና ለሕይወታችን ትርጉም እንዲሰጥ ይረዳናል። በዚህ ዐይነት ክርስቶስ በእኛ ውስጥ ይኖራል፤ እኛም እርሱን በሚያከብረው መንገድ የእርሱን ፈቃድ እንፈጽማለን። እንግዲህ መንፈስ ቅዱስ በአገልጋዮቹ በኩል በስጠን ቃል አማካይነት ያስተምረናል፤ ክርስቶስንም እንድንመስል ይመግበናል።

ከዚህ በተጨማሪ መንፈስ ቅዱስ ለውስጥ ሰውነታችን ቃሉን በማብራት ያስተምረናል። ለልባችን ይናገረናል፤ ክርስቶስ የሰጠንን ሥራ ተግተን እንድንሠራ ያንቃቃናል። አንዳንድ ጊዜ እንዴት እንደምንኖርና እርሱም የሰጠንን ስጦታ እንዴት እንደምንጠቀም በሌሎች በኩል ይቆጣጠረናል። ሌላ ጊዜ ደግሞ ከክርስቲያናዊ ባሕርይ ጋር የማይሄዱና የማይጣጣሙ ነገር ችን ስናደርግ ይወቅሰናል። እውነትን ለማወቅ በተጠማ ልብ ስንጸልይ ቃሉን ያስተምረናል። መንፈስ ቅዱስ የማይሳሳትና አቻ የሌለው መምህር ነው።

ሌሎች ሰዎች በመንፈሳዊ ሕይወታቸው እንዲያድጉ ስናስተምር መንፈስ ቅዱስ በተለየ መንገድ ይረዳናል (ኤፌ. 4፥11–12)። የእግዚአብሔርን ቃል ስናስተምር መንፈስ ቅዱስ የተለየ መረዳት ይሰጠናል። መንፈስ ቅዱስ በማንኛውም የመማር ማስተማር አገልግሎት ውስጥ ስለሚገኝ የእግዚአብሔርን እውነት ግቡ በሆነ መንገድ ለሰዎች ማቅረብ እንድንችል ይረዳናል። በዚህ ዐይነት የምናስተምራቸው ሰዎች መንፈሳዊ ሕይወታ ቸውን የሚያሳድግ እውነት ያገኛሉ። መለኮታዊ ኀይሉ ለሚያስተምሩትም ሆነ መንፈሳዊ እውነትን ለሚማሩት ብርታትን ይሰጣቸዋል።

ከመንፈስ ቅዱስ አገልግሎት የተነሣ ክርስቲያናዊ ምገባ ልዩ ነው።

1. መጽሐፍ ቅዱስ እንዲጻፍ ያደረገ መንፈስ ቅዱስ ነው።
2. የእግዚአብሔርን እውነት እንድንረዳ ያግዘናል።
3. የእግዚአብሔርን እውነት ግቡ በሆነ መንገድ እንድናስተላልፍ ኀይልና ልዩ ችሎታ ይሰጠናል።
4. የተማርነውን እውነት በሥራ ላይ እንድናውል ይረዳናል።
5. ያነቃቃናል፥ ያነሣሣናል፥ ይወቅሰናል ወይም ይገሥጸናል።

መንፈስ ቅዱስ አስተማሪዎችንና ተማሪዎችን ሲረዳ ከእኛ ጋር ነው። መንፈስ ቅዱስ ከእኛ ጋር ሲሆን ሰዎች በመንፈሳዊ ሕይወታቸው ያድጋሉ፥ በመንፈሳዊ አገልግሎት ይዘጋጃሉ፥ ክርስቶስን ለመምሰል ኀይል ያገኛሉ።

(14). ስለ መንፈስ ቅዱስ ሥጦታ የተሰጡትን የመጽሐፍ ቅዱስ ጥቅሶች በማንበብ፥ በማያያዝ የተሰጡትን ጥያቄዎች መልስ።

ሀ. ማቴ. 28፡18-20 እና ሉቃ. 24፡49። በነዚህ ጥቅሶች ምን ዓይነት ተስፋዎች ተሰጥተዋል?
ለ. የሐዋ. 1፡4፣5፣8 ምን ትዕዛዝ ተሰጧል? ለምን?
ሐ. ዮሐ. 14፡15-16፣ 26፤ 15፡26 ኢየሱስ እርሱ ሲሄድ ማንን እንደሚልክ ላቸው ነገራቸው? በክርስቶስ ስም የሚላከው መንፈስ ቅዱስ ሁሉን ነገር ። ክርስቶስ የነገራቸውንም ነገር________________። ስለ ክርስቶስም ።
መ. ዮሐ. 16፡13-15 ኢየሱስ መንፈስ ቅዱስ ሲመጣ ያከናውናል ያላቸውን ነገሮች ዘርዝር።
ሠ. 1ቆሮ. 2፡5-15 በዚህ ቦታ መንፈስ ቅዱስ ምን እንደሚያደርግ ይናገራል? ለምን?

(15). ከ1-4 የተሰጡትን የመንፈስ ቅዱስ አገልግሎቶች በፊደል ተራ ከተቀመጡት ገለጻዎች ጋር አዛምዳቸው።

1. መገሰጥ	3. የመንፈስ አብርሆት
2. በእግዚአብሔር መንፈስ መነዳት	4. ወቀሳና ተግሳጽ

ሀ. አንድ ሰው ከክርስቲያን ተግባር ጋር የማይስማማ ነገር ሲናገርና ሲያደርግ መንፈስ ቅዱስ ለማረም የሚያደርገው ሥራ።
ለ. አንድ ሰው እግዚአብሔር ለመናገር የፈለገውን እንዲናገር በመንፈስ ቅዱስ የመመራት ሥራ።
ሐ. በሌላ በምንም መንገድ ሊታወቅ የማይችለውን የመንፈስ ቅዱስ የአንድን ሰው አእምሮና ፈቃድ በመክፈት የእግዚአብሔርን ዓላማ ማስታወቅ።
መ. የመንፈስ ቅዱስ የክርስቶስን ሥራ ለአማኞች በማብራት የበለጠ ክርስቶስን እየመሰሉ እንዲሄዱ ማነሳሳትና መምራት።
ሠ. የመንፈስ ቅዱስ ለአንድ ሰው እግዚአብሔር ያዘጋጀለትን ነገር የማስተማር ሥራ።

(16). በማስታወሻ ደብተርህ መንፈስ ቅዱስ መንፈሳዊ ዕድገት ለማም ጣት እንዴት እንደሚመግብ ባጭሩ አብራራ።

የመንፈሳዊ ዕድገት የምገባ መንገድ

ዓላማ 9 መንፈሳዊ ዕድገትን ለማምጣት የምንጠቀምባቸውን መደበኛና መደበኛ ያልሆኑ መንገዶችን ለይ።

መላው የቤተክርስቲያን አባላትም ሆኑ እያንዳንዱ አማኝ በመንፈሳዊ ዕድገት አገልግሎት ላይ መሳተፍና ሰዎች ክርስቶስን እንዲመስሉ መርዳት አለባቸው። በብዙ አብያተ ክርስቲያናት ውስጥ ይህ ሰዎችን የመመገብ አገልግሎት የተሰጠው በየአብያተ ክርስቲያናቱ ውስጥ ለሚገኙ የትምህርት ክፍሎች ነው።

ሌሎች አብያተ ክርስቲያናት ሰዎችን ደቀ መዝሙር የማድረግ አገልግሎትን የሚያዩት በተለየ መልክ ነው። ሰዎችን ደቀ መዛሙርት የምናደርገው በቤተክርስቲያኒቷ ውስጥ ባሉት መደበኛ አገልግሎቶችና ከሰዎቹ ጋር ግንኙነት በማድረግ ነው የሚል አመለካከት አላቸው። ስክርስቲያናዊ ምገባ ያለን አመለካከት የተለያየ ቢሆንም ክርስቲያናዊ ምገባ መደበኛና መደበኛ ያልሆኑ ስልቶች ያስፈልጉታል።

የትኛውንም ዐይነት መንገድ ብንከተል፥ መንፈሳዊ ዕድገትን የሚያመጣው መንፈሳዊ ምግብ የሆነው የእግዚአብሔር ቃል ነው። ደቀ መዝሙር ከምናደርጋቸው ሰዎች ጋር የሚኖረን የቅርብ ግንኙነት፥ ለመንፈሳዊ ዕድገት የራሱ የሆነ አስተዋጽዖ አለው። የእግዚአብሔርን እውነት የምናስተላልፍበት መንገድ ብዙ ጊዜ ሲሠራበት የነበረ መደበኛ መንገድ ነው፤ አስተማሪው ያስተምራል፥ ተማሪው ይማራል። የቅርብ ግንኙነት በማድረግ ስናስተምር አሁን መደበኛ ባልሆነ መንገድ እያስተማርን ነው፤ የበሰሉ ክርስቲያኖች ካልበሰሉ ክርስቲያኖች ጋር የቅርብ ግንኙነት እያደረጉና ምሳሌ እየሆኑ ክርስቲያናዊ ሕይወትን እንዴት መኖር እንዳለባቸው በተግባር ያሳዩአቸዋል። ያልበሰሉ ክርስቲያኖች ከበሰሉ ክርስቲያኖች ጋር ጊዜ በመውሰድና እነርሱን በመምሰል ይማራሉ። እንግዲህ መንፈሳዊ ሕይወትን የማሳደግና የመመገብ አገልግሎት መደበኛና መደበኛ ባልሆነ መንገድ ሊከናወን ይችላል ማለት ነው።

ኢየሱስ ከዐሥራ ሁለቱ ደቀ መዛሙርት ጋር የነበረው ግንኙነት በክፍል ውስጥ አንድ አስተማሪ ከተማሪዎቹ ጋር ካለው ግንኙነት በጣም የተለየ ነው። ኢየሱስ የመረጣቸውን ሰዎች ደቀ መዛሙርት ለማድረግ የተጠቀመበት መንገድ ክርስቲያናዊ ምገባን መደበኛ ባልሆነ መንገድ እንዴት እንደምናከናውን ትልቅ ምሳሌ ሊሆነን ይችላል።

በክርስቶስ አካል ውስጥ የሚታየው ግንኙነትና የአካሉ ክፍሎች በተሰጣቸው ስጦታ አንዱ ሌላውን ለማገልገልና ለማሳደግ የሚያሳዩት ትብብር፥ ቤተ ክርስቲያን ከአካሉ ክፍሎች ወይም ከአባሎች ጋር የቅርብ ግንኙነት በሚያደርጉ አስተማሪዎች የምትታነጽ መሆኗን በግልጽ ያመለክተናል። በዚህ መንገድ የሚመጣው ዕድገት መደበኛ ያልሆነ ክርስቲያናዊ ምገባ ይባላል።

መደበኛ በሆነ መንገድ የምናከናውነው ክርስቲያናዊ ምገባ በአብዛኛው የሚያተኩረው እውነትንና ዕውቀትን በማስተላለፍ ላይ ነው። መደበኛ በሆነ መንገድ በመጠቀም መጽሐፍ ቅዱስን፥ የቤተክርስቲያናችንን አስተምህሮና መንፈሳዊ ዕውቀቶችን ማስተማር ይቻላል። ይህ መደበኛ የማስተማሪያ መንገድ በትምህርት ቤት ውስጥ አስተማሪዎች ከሚጠቀሙበት ስልት ጋር ተመሳሳይ ነው። ኢየሱስ በዎችን ደቀ መዛሙርት በሚያደርግበት ወቅት ብዙ ጊዜ የሚሠራበትንና መደበኛ የሆነውን የማስተማሪያ ስልት ተጠቅሞአል። እርግጥ ነው በሚያስተምርበት ወቅት የማስተማሪያ ክፍሎችን አልተጠቀመም፤ ሆኖም መደበኛ የሆነውን የማስተማሪያ ስልት በሚገባ ተጠቅሞበታል። የክርስቲያናዊ ምገባ ዓላማ የሰዎችን ጭንቅላት በዕውቀት መሙላት ሳይሆን ክርስቶስን ማእከል ያደረገ ሕይወት እንዲኖሩ መርዳት ነው፤ እርግጥ ክርስቶስን ማእከል ያደረገ ሕይወት ለመኖር ዕውቀት ያስፈልጋል። ሳልበሰሉ

ክርስቲያኖች ዕውቀትን ለማስተላለፍ ክፍሎች፥ ዐውደ ጥናቶችና ተመሳሳይ ፕሮግራሞች ጥሩ መንገዶች ናቸው። ይህ ዕውቀት ሕይወትን የሚለውጥ ዕውቀት በመሆን ክርስቲያኖች በመንፈሳዊ ሕይወታቸው እንዲበስሉና ክርስቶስንም የበለጠ እንዲመስሉ ያግዛቸዋል።

ፍሬያማ ክርስቲያናዊ ምገባ መደበኛውንና መደበኛ ያልሆነውን የማስተማሪያ ስልት ያካተተ ነው። ክርስቲያኖች በመንፈሳዊ ሕይወታቸው እንዲያድጉ የምንረዳቸው ከሆነ ከእነርሱ ጋር የቅርብ ግንኙነት መፍጠር አለብን። የክርስቶስን ሕይወት ልናሳያቸውና ክርስቶስን እየመሰሉ መኖር ማለት ምን ማለት እንደሆነ ምሳሌ ልንሆናቸው የምንችለው አብረናቸው ስንኖር ነው። ከዚህ በተጨማሪ መጽሐፍ ቅዱሳዊና አስተምህሮአዊ እውነቶችን እንዲረዱ የምንፈልግ ከሆነ መደበኛውን የማስተማሪያ ስልት ተከትለን ማስተማር አለብን። ክርስቲያናዊ ምገባ ሁለቱንም ማለትም መደበኛና መደበኛ ያልሆነውን የማስተማሪያ ስልት ያካትታል። ክርስቲያኖች በመንፈሳዊ ሕይወታቸው እንዲያድጉ የምንረዳቸው ከሆነ ሁለቱንም የማስተማሪያ ስልቶች መጠቀም አለብን።

(17). መንፈሳዊ ዕድገት እንዲመጣ በሚደረገው ክርስቲያናዊ ምገባ ውስጥ መደበኛ እና መደበኛ ያልሆኑ አካሄዶችን ለይ። ለመደበኛ አካሄድ ምሳሌ የሆኑትን "1" ቁጥርን፣ መደበኛ ሳልሆኑት የቀረቡትን ምሳሌዎች ደግሞ "2" ቁጥር በመስጠት ለይ።

ሀ. ኢየሱስ መንፈሳዊ ዕድገት እንዲኖር የተከተለው ምገባ ከአሥራ ሁለቱ ጋር አብሮ በመሆን ነው።
ለ. ጳውሎስ ጢሞቴዎስን ስለ ክርስትና ሕይወት ራሱን እንደ ምሳሌ እንዲያቀርብ ይመክረዋል።
ሐ. መጋቢ በሪሁን በክርስትና ሕይወታቸው ለማደግ የሚሹትን ተከ ታታይ ትምህርቶች ያስተምሯቸዋል። ተማሪዎቹ የቤት ሥራቸውን መሥራትና ትምህርቱን በክፍል ውስጥ እንዲወያዩ ይጠበቅባቸዋል።
መ. መጋቢ ደቦጭ ምዕመኑን በቡድን በማደራጀት በየወሩ ስብሰባ እንዲ ያደርጉና ኅብረት እንዲኖራቸው፣ እንደተሰማቸውም እንዲጸልዩና ቃሉን እንዲያጠኑ አድርገዋል።
ሠ. ጳውሎስ በገማልያል እግር ሥር ተቀምጦ ህግን ጠንቅቆ እንዳጠና ይገልጻል።

የሙከራ ፈተና

1. መጽሐፍ ቅዱሳዊው ኃሳብ እንደሚያመለክተን የደቀ መዝሙርነት ሂደት ከእድገት ጋር ያለው ግንኙነት ምን ዓይነት ነው?

ሀ. በተዘዋዋሪ ይገናኛሉ፤ ምክንያቱም የአንዱ አስፈላጊነት ከፍተኛ ሲሆን የሌላው ግን በሁለተኛ ደረጃ የሚቀመጥ ነው።
ለ. ምንም አይገናኙም፤ ደቀ መዝሙር ማድረግ የሚቻለው መንፈሳዊ ብስለት ሲኖር ብቻ ነው።
ሐ. ግንኙነታቸው ሁለቱም መንፈሳዊ ነገሮች መሆናቸው ብቻ ነው።
መ. ቀጥተኛ ግንኙነት አላቸው፤ እንደ ሰው ደቀ መዝሙር ሲሆንና በመንፈሳዊ ሕይወቱ ሲበስል ጌታውን ይመስላል።

2. የደቀ መዝሙርነት ሂደት በዚህ ትምህርት ውስጥ ሥልጣኝ አሠልጣ ኙን ስመምስል ከሚያደርገው ጥረት ጋር የተመሳሰለው

ሀ. ደቀ መዝሙር የአስተማሪውን ቃልና ኃሳብ በመቅዳት የእርሱን ክህሎት ለማግኘት ስለሚሞክር ነው።
ለ. ደቀ መዝሙር አስተማሪውን ስመምሰል በመሞከር በመንፈሳዊ ሕይወቱ ስለሚበስል ነው።
ሐ. ደቀ መዝሙር ለዓመታት በረዳትነት ካልቆየ ውጤታማ ሊሆን አይችልም።
መ. ደቀ መዝሙር በሳል አስተማሪ መሆን ከፈለገ ከሁሉ የተሻለ አስተማሪ መምረጥ አለበት።

3. በትምህርታችን መሠረት የደቀ መዝሙርነት ሂደት ዓላማና ግብ ሰዎች በመንፈሳዊ ሕይወታቸው እየበሰሉ

ሀ. በመንፈሳዊነት የራስ ብቃት እንዲኖራቸው ነው።
ለ. በማኅበራዊ ሕይወት ብቃት እንዲኖራቸው ነው።
ሐ. ክርስቶስን እንዲመስሉ ነው።
መ. ሐዋርያዊ ምሳሌ እንደሆኑ ነው።

4. በማርቆስ ወንጌል መሠረት ኢየሱስ በመንፈሳዊ ሕይወታቸው እንዲያድጉ ደቀ መዛሙርትን የመገባቸው ከእርሱ ጋር እንዲሆኑ በማድረግና በመላክ ነበር። የላካቸው፡

ሀ. ለአገልግሎት የታጠቁ እንዲሆኑና ስለ ደቀ መዝሙርነት የተማሩትን መመሪያዎች እንዲተገብሩ ነው።
ለ. ስህተት ሲሰሩ በመጠኑ እየታረሙ በራሳቸው መሻት እንዲያድጉ ነው።
ሐ. በራሳቸው ማሰብና ማድረግ የማይችሉ በመሆናቸው በእርሱ ተጽዕኖ ሥር እንደሆኑ ነው።
መ. በጽንሰ ኃሳብም ሆነ በተግባር በብቃት እንዲማሩና በዘመኑ የትምህርት ሥርዓት ላይ እንዲደርሱ ነው።

5. ስለ ቤተክርስቲያን ጠባይ የተማርነው፥ መንፈሳዊ ዕድገት ለማምጣት ትልቅ የመመገቢያ ምንጭ መሆኗን ነው፤ ምክንያቱም

ሀ. እጅግ ሰፋት ያለውን የሰውን ፍላጎት መመለስ የሚችል ተቋማዊ ጥንካሬና ምንጭ ብቻ ነው።
ለ. እያንዳንዱ አማኝ ያለውን ቁሳዊ ፍላጎት ስመመስስ የቤተ ክርስቲያን ድርጅታዊ መዋቅር አስፈላጊ ስለሆነ ነው።
ሐ. ቤተ ክርስቲያን እርስ በእርስ የሚደጋገፍና አንዱ ለሌላው ድጋፍ፣ ጥንካሬና ጤንነት የሚሆን ክፍል ያላት ህያው ድርጅት ናት።
መ. ቤተ ክርስቲያን በጋራ መንፈሳዊ ዕድገት ለማስገኘት የመመገብ ኃለፊነት አላት እንጂ የግለሰብ አማኞች ኃላፊነት አይደለም።

6. የአገልግሎት ሥጦታዎች መንፈሳዊ ዕድገት የሚያመጡት

ሀ. በርካታ አማኞች የተለያዩ ሥጦታዎችን በመለማመድ ምዕመናን ለማደግ የሚያስችላቸውን ውጤታማ አገልግሎት እንዲያገኙ በማድረግ ነው።
ለ. በክርስቶስ አካል ውስጥ ያሉ ጥቂት አባላት ስጦታዎችን በመለማ መድ ሌሎች ሥጦታ የሌላቸው በርካታ አማኞች እንዲጠቀሙና እንዲያድጉ ሲያደርጉ ነው።
ሐ. በክርስቶስ አካል ውስጥ የተመረጡ አንዳንድ አማኞች እድገትና ሥልጣን ሲያገኙ ሥጦታቸውን እየተጠቀሙ ሲሄዱ ነው።
መ. አንድ ሰው መንፈስ ቅዱስ ሲያንሳሳው ምላሽ የሚሰጥ ከሆነ ያድጋል ምላሽ የማይሰጥ ከሆነ ግን በመንፈሳዊ ሕይወቱ አያድግም።

7. መንፈስ ቅዱስ ከሚከተሉት መንገዶች ከአንዱ በስተቀር መንፈሳዊ እድገትን ያመጣል። እነዚህን መንገዶች የማይወክለው የትኛው ዐረፍተ ነገር ነው?

ሀ. የእግዚአብሔርን ቃል ስጥቶናል እናም እንድንገነዘበው ይረዳናል።
ለ. ብዙውን ጊዜ ክርስቶስን እንድንመስል ከፍላጉታችን ውጪ ያንቀሣቅሰናል።
ሐ. እንድንገለገልበት እና በየእለቱ ኑሮዋችን እንድንተገብረው የእግዚአ ብሔርን እውነት ያስተላልፍልናል።
መ. በየእለቱ ኑሮችን ያነሳሳናል፤ ይወቅሰናል እንዲሁም ተጽዕኖ ያሳድር ብናል።

8. መደበኛ የሆነው የክርስቲያናዊ እድገት ምገባ በምን ባህሪው ይታወቃል?

ሀ. እጅግ ጥቂት መዋቅርና አንድ ለአንድ የሆነ የተማሪ እና የአስ ተማሪ ግንኙነት።
ለ. ጠንካራ መዋቅርና ምንም የማይቀያየር የመማር ማስተማር ሁኔታ።
ሐ. ብዙ ጊዜ በክፍል ውስጥ የሚካሄድ የተስመደና የኖረ የትምህርት መንገዶች መጠቀም።
መ. የመምህሩ እና የተማሪው የተዛመደ ግንኙነት።

9. መደበኛ ያልሆነው የክርስቲያናዊ እድገት ምግባ የሚታወቀው በየትኛው ባህሪው ነው?

ሀ. ልቅ ወይም ግድየለሽ የሆነ የትምህርት ሁኔታ አቀራረብና ለመደበኛና ለተለመደው የትምህርት ዘዴ ቦታ የሌለው።
ለ. ሰዎች እውቀትን ለማስተላለፍ የሚጠቀሙበት ተራና የየዕለቱ መንገድ።
ሐ. ንጹህ የሆነውን . . . ከሚችሉት ምሳሌዎች ውጪ እውነት በሆኑት የትምህርት መረጃዎች መደገፍ።
መ. ግለሰባዊ የሆነ ግንኙነት፣ ምሳሌነት፣ አብሮ መሆንና እንቅስቃ ሴዎች።

10. መደበኛ ስለሆነው እና መደበኛ ስላልሆነው የክርስቲያናዊ እድገት ምግባ ከትምህርቱ ያዘት ስመነሣት በትክክል ለማለት የምንችለው፡

ሀ. መደበኛ መንገድ ለስስሉ ክርስቲያኖች የተመረጠ ሲሆን መደበኛ ያልሆነው ደግሞ ጥቂት ላደጉ ክርስቲያኖች ነው።
ለ. ውጤታማ የሆነ የክርስቲያናዊ እድገት ምግባ ሁለቱንም መንገዶች ያካትታል። ምክንያቱም በእድገት ሂደት ውስጥ ሁለቱም ጠቃሚ ተግባር ስላላቸው ነው።
ሐ. በተለምዶ መደበኛው መንገድ በብቸኛነት ጥቅም ላይ ሲውል የቆየ ሲሆን፤ በአሁኑ ወቅት ግን መደበኛ ያልሆነው መንገድ የበለጠ የተሻለ እንደሆነ ይታመናል።
መ. ትልቅና የተደራጀ ቡድን ለከፍተኛ ጥቅም መደበኛ የሆነውን መንገድ ሲጠቀም፣ ትንሽ የሆነው ቡድን ግን መደበኛ ያልሆነውን መንገድ ቢጠቀም ይመረጣል።

የጥናት ማጠናከሪያ ጥያቄዎች መልስ

9. ሐ

1. ሀ. ሐሰት ለ. እውነት ሐ. ሐሰት መ. እውነት

10. ሀ. 1 ለ. 3 ሐ. 2 መ. 1 ሠ. 2 ረ. 3 ሰ. 1 እና 3

2. ለ

11. ሀ. እውነት ለ. ሐሰት ሐ. እውነት መ. እውነት ሠ. ሐሰት

3. ሀ. እውነት ለ. ሐሰት ሐ. ሐሰት መ. እውነት

12. ሀ. ሐሰት ለ. እውነት ሐ. እውነት መ. ሐሰት ሠ. እውነት

4. ሐ

13. ለ

5. ሀ. ሐሰት ለ. ሐሰት ሐ. እውነት መ. ሐሰት ሠ. እውነት

14. ሀ. ሁልጊዜ ከእነርሱ ጋር እንደሚሆንና ሰማያዊ ኃይል እንዲለብሱ አብ የገባላቸውን የተስፋ ቃል እንደሚፈጽምላቸው።
ለ. አብ የገባላቸውን ተስፋ፣ መንፈስ ቅዱስን እስኪለብሱ በኢየሩሳ ሌም እንዲቆዩ፤ መንፈስ ቅዱስም መጥቶ በዓለም ዙሪያ የክርስቶስ ምስክሮች እንዲሆኑ ስለሚያደርጋቸው ነው።
ሐ. እጽናኙን የእውነት መንፈስ፣ ያስተምራቸዋል፣ ያስታውሳቸዋል፣ ይመሰክራል።
መ. የሚከተሉትን መጥቀስ ይኖርብሃል። የጌታን ተከታዮች ወደ እውነት ሁሉ ይመራል፤ የሚሰማውን ይናገራል እንጂ ከራሱ አይናገርም፤ የወደፊቱን ይገልጻል፤ የጌታን ቃል ለተከታዮቹ በማስተማር እርሱን ያከብረዋል።
ሠ. የእግዚእብሔርን ነገር ይመረምራል። ይህን የሚያደርገው እግዚ አብሔር ለእኛ የሰጠንን እንድናውቅ ነው። የእርሱ ትምህርት መንፈሳዊ መረዳት እንድናገኝና በመንፈሳዊ ሕይወታችን እንድንበስል ያደርጋል።

6. "ሀ"፣ "ሐ" እና "መ"

15. ሀ. 4 ሐ. 1 ሠ. 1 እና 3 (መንፈስ ቅዱስ ቃሉን በመግለጥ
ለ. 2 መ. 3 እማኙ እንዲበራለት ያደርጋል)

7. መ

16. የአንተ መልስ ከእኔ መልስ በጥቂቱ ሊለይ ይችላል። በመጀመሪያ መንፈስ ቅዱስ የመገለጥ እና የእግዚእብሔርን እውነት ለሰዎች የሚያስተላልፍ ወኪል መሆኑን አስተውያለሁኝ። ከኢየሱስ የመጀመሪያ መምጣት ጀምሮ የጌታ አማካሪና መልዕክተኛ ሆኖ ሁሉንም እማኞች ያገለግላል። የክርስቶስን ቃል ለልባችን ያበራል። የእግዚእብሔርን ቃል እንድንረዳ ያደርጋል፤ ከክርስቲያናዊ ባህሪ ጋር የማይሄድ ነገር በተናገርን ወይም ባደረግን ጊዜ ይገስፀናል። አንዳንድ ነገሮች በእኛ ላይ ለበጎ የሆነ ተፅእኖ በሚያመጡበትም ጊዜ ሆነ በሚጐዱን ጊዜ ይመሰክሩልናል። በተጨማሪም ሌሎቹን እንዲያድጉ እንድንረዳቸው ያበችለናል።

8. ሀ. 3 ለ. 2 ሐ. 1 መ. 2

17. ሀ. 2 ለ. 2 ሐ. 1 መ. 2 ሠ. 1

4 ማወቅና ማድረግ

ትምህርት

ግርማ ዳቦ እንዴት እንደሚጋገር መመሪያ የሚሰጠውን መጽሐፍ ፀሐይ በማግኘቷ በጣም ደስ አለው። ይህን መጽሐፍ የፀሐይ እናትና አያት ለብዙ ዓመታት ሲጠቀሙበት ነበር። የፀሐይ ቤተሰቦች የሚጋግሩትን ዳቦ በጣም ይወደዋል። ሁልጊዜ ትኩስና ጣፋጭ ዳቦ ነው። ፀሐይ መጽሐፉን ካነበበች በኋላ እቃ ቤት አለቀመጠችው። እርሷና ግርማ ከተጋቡ ጀምሮ እንደምታደርገው ሁሉ አሁንም የዳቦ ሊጡን ድሮ ከምትጠቀምባቸው ቅመሞች ማዘጋጀቷን ቀጠለች። አንድ ዳቦ ጋግራ እንዳወጣች የማሪያ ዳቦ እንደ እናቷ ዳቦ ዐይነት እንዳልሆነ ግርማ አወቀ። ፀሐይ ጣፋጭ ዳቦ እንዴት እንደሚጋገር መመሪያ የሚሰጣትን መጽሐፍ ሳትከተል እንደ ድሮዋ የዳቦ ሊጡን ማዘጋጀት ቀጠለች። መጽሐፉ የሚሰጠውን መመሪያ ካልተከተለች ፀሐይ የምትጋግረው ዳቦ እንደ እናቷ ዳቦ ጣፋጭ ሊሆን አይችልም።

አዲስ ነገር ተምረሀ፣ የተማርኸውን ነገር ወዲያውኑ በሥራ ላይ ሳታውል የቀረህበትን ጊዜ ታስታውስ ይሆናል። መማር እውነትን ማወቅን ያካትታል፤ ነገር ግን በዚህ ብቻ አያበቃም። መማር ያወቅነውን እውነት በሥራ ላይ ማዋልና በዕለት ተዕለት ኑሮአችን ውስጥ መለማመድን ያጠቃልላል። በዚህ ትምህርት ውስጥ፣ መማር እውነትን ማወቅና ያወቅነውን እውነት በሥራ ላይ ማዋልና የባሕርይ ለውጥ ማምጣት እንደሆነ እንማራለን።

የክፍለ ትምህርቱ አከፋፈል

- ሁለቱ የመማር እሳቤዎች
- የተማሪውን አመለካከት መለወጥ
- የመማር ደረጃዎች
- ሰዎች እንዴት ይማራሉ?
- ለለ ክርስቲያናዊ ዕድገት ምገባ መማር

የክፍለ ትምህርቱ ዓላማ

ይህን ትምህርት አጥንተህ ስትጨርስ ከዚህ የሚከተሉትን ነገሮች ትማራለህ፦

- የአንድ ሰው ዕውቀት፣ አመለካከትና ባሕርይ እንዲለወጥ ከተፈለገ ሰውየው የተማረውን ነገር በሚገባ ማውጠንጠንና ከሕይወቱ ጋር ማዛመድ አስፈላጊ መሆኑን ትገነዘባለህ።
- ሰዎች አንድን ነገር የሚማሩት በተለያዩ የትምህርት ደረጃዎች ውስጥ ሲያልፉና ከቀላል እስከ ከባድ የትምህርት ዐይነቶችን ሲማሩ እንደሆነ ትረዳለህ፤
- በክርስቲያናዊ ምገባ አገልግሎት ላይ የተማሩ ሰዎች፣ ተማሪዎች በአስተሳሰባቸው፣ በአመለካከታቸውና በሕይወ ታቸው ክርስቶስን እየመሰሉ እንዲሄዱ ምን ዐይነት መንፈሳዊ እውነት ማስተማር እንዳለባቸው ትረዳለህ፤

የክፍለ ትምህርቱ ዝርዝር

ሁለቱ የመማር እሳቤዎች

ዓላማ 1 ሰዎች አንድን ነገር የሚማሩት፣ ትምህርቱ ከአስተማሪው ወደ ተማሪው እንዳለ ሲዛወር ነው ወይም ተማሪው ራሱ ትምህርቱን እንዲገነዘብና እንዲያውቅ ሲደረግ ነው የሚለውን ብሂል መርምር።

ስለ መማርና ማስተማር የራስህ መረዳት እንዳለህ አልጠራጠርም። ሙያዊ ወይም መደበኛ ትርጉም ሳትሰጥ ትችላለህ። ነገር ግን እነዚህን ቃላት ምን ዓ ይነት ኃሳብ እንዳዘሉ የራስህ ግንዛቤ አለህ።

(1). ለእነዚህ ቃላት በተረዳኸው መጠን ቀለል ያለ ትርጉም ስጣቸው።
ሀ. መማር ማለት. . .
ለ. ማስተማር ማለት. . .

እነዚህን ቃላት በተረዳኸው መጠን እንድትጽፍ ተጠይቀሃል። የምታ ስበውን ስለጻፍክ ትክክለኛ የሆነ ወይም ያልሆነ መልስ የለም። ብዙ ሰዎች ይህን ጉዳይ በተመለከተ ከታወቁት ሁለት አመለካከቶች አንዱን ወይም ሌላውን ይደግፋሉ። እነዚህን አመለካከቶች በማብራራበት ጊዜ የአንተ ኃሳብ ከየትኛው ጋር እንደሚስማማ ማየት ትችላለህ።

አንዳንድ ሰዎች አንድን ነገር መናገር እንደ ማስተማር፣ መስማትን ደግሞ እንደ መማር ይቆጥሩታል። አንድ ሰው ታሪክ ቢናገር፣ እውነትን ቢተነትን ወይም መረጃን ቢያብራራ እንዳስተማረ ይቆጠራል። እንዲሁም አንድ ሰው አስተማሪው እነዚህን ነገሮች ሲያስተምር ቢሰማ እንደተማረ ይቆጠራል። ተማሪው አስተማሪው የሚናገረውን ነገር እንዲጽፍ ወይም በቃሉ እንዲያጠና ይደረግ ይሆናል። ተማሪው ከጊዜ በኋላ አስተማሪው የተናገረውን ነገር ሁሉ

ቢያስታውስና ከዚያም አልፎ በቃሉ ቢናገር በዚህ አመለካከት መሠረት ይህ ተማሪ የተማረውን ነገር በሙሉ ጥጥት አድርጓል።

የመማር ማስተማር ሂደትን በዚህ መልክ የሚያዩ አስተማሪዎች ተማሪዎቻቸው ቁጭ ብለው እንዲያደምጧቸው ይፈልጋሉ። የአስተማሪ ድርሻ የተሰጠውን ትምህርት ማስተማር ብቻ ነው የሚል እምነት አላቸው፤ ስለዚህ እነርሱ እንደ ዋና ነገር የሚያዩት የሚያስተምሩትን ትምህርት ብቻ ነው። ስእነዚህ ሰዎች ማስተማር ማለት ከአስተማሪው ወደ ተማሪው ዕውቀትን ማስተላለፍ ነው። ይህን የመማር ማስተማር ሂደት እንዴት ታየዋለህ? የአስተማሪውንስ ሥራ እንዴት ትመለከተዋለህ?

በዚህ የመማር ማስተማር ሂደት ውስጥ የሚመደቡ አስተማሪዎች የዕውቀት ሁሉ ምንጭ ተደርገው ይቆጠራሉ። አስተማሪው በሚያስተምረው ነገር ላይ ይህ ቀረው የማይባል ዕውቀት እንዳለው ይቆጠራል፤ ተማሪዎቹ ደግሞ ጥቂት ወይም ምንም ነገር እንደሌላቸው ይቆጠራሉ። እንግዲህ የአስተማሪው ድርሻ ይህ ቀረው የማይባለውን ዕውቀት «ባዶ ኀሊና» ወደ ሆነው ወደ ተማሪዎቹ ማስተላለፍ ነው። ይህን የመማር ማስተማር ሂደት የሚከተሉ አስተማሪዎች የትምህርቱን ሙርሑ ግብር ለመሸፈንና ተማሪዎች ብዙ ዕውቀት እንዲያገኙ ስማድረግ ሲሉ በችኮላ ሲያስተምሩ ይታያሉ። ይህ አመለካከት ዕውቀትን ከአስተማሪ ወደ ተማሪ በማስተላለፍ መርህ ላይ የተመሠረተ በመሆኑ *«ግዘወራ ትምህርት»* ወይም *«ግዘወራ የመማር ማስተማር ሂደት»* ይባላል። (ዝወራ የሚለው ቃል ዘወረ ከሚለው ቃል የመጣ ሲሆን ትርጉሙም ቦታ አዘዋወረ ወይም ቦታ አለዋወጠ ማለት ነው፤ ከአንድ ቦታ ወደ ሌላ ቦታ ማዞር)።

ሌላው ዐይነት የመማር ማስተማር ሂደት ተማሪዎችን የሚያሳትፈው ዘዴ ነው። የዚህ አመለካከት ተከታዮች እንደሚሉት ተማሪው የተማረውን ነገር በቃሉ እንዲደግም ከማድረግ ይልቅ በራሱ እንዴት መማር እንደሚችል መንገዱን ማሳየት አስፈላጊ ነው። ተማሪው የሚማረውን ነገር እንዲረዳና ከዚህ በፊት ከተማረው ነገር ጋር እንዲያገናዝብ፥ የራሱን አመለካከት እንዲያዳብርና በሕይወቱ ለሚገለጥ ሙት ችግሮች እንዴት መፍትሄ መስጠት እንደሚችል መርዳት ያስፈልጋል። ይህ አመለካከት ተማሪው የተሰጠውን ትምህርት በራሱ አጥንቶና መርምሮ እውነትን እንዲያገኝ ያደርጋል።

ይህ ሁለተኛው አመለካከት በምን ላይ እንደሚያተኩር ልብ በል፤ አስተማሪው የሚያስተምረው ሰውየውን እንጂ ትምህርቱን አይደለም። በዚህ ጊዜ ተማሪውና የተማሪው ውጤት ወሳኝ ነገሮች ናቸው። ይህ የማስተማሪያ ስልት ተማሪው የሚማረውን ነገር እንዲያስተውል አስተማሪው መሪ መሆን እንዳለበት ያስገነዝባል። የዚህ አመለካከት ተከታዮች ትልቁ ግብ የተማሪውን አእምሮ በዕውቀት መሙላት ሳይሆን ተማሪው የሚማረውን ነገር እያስተዋለ ካለበት ሁኔታ ጋር እንዲያስማማ መርዳት ነው፤ ተማሪው በራሱ ጥረት እውነት እንዲረዳና የተረዳውን እውነት በሥራ ላይ እንዲያውል መምህሩ ሲረዳው ይችላል የሚል እምነት አላቸው። ከዚህ የተነሣ ይህ አመለካከት *«በራስ ጥረት መማር»* ወይም *«ራስን በራስ ማስተማር»* ተብሎ ይጠራል።

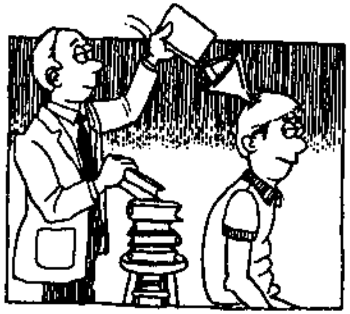

የዝወራ ትምህርት

ራስን በራስ ማስተማር

(2). የሚከተሉትን ሁለት ታሪኮች ካነበብክ በኋላ ከእያንዳንዱ ጥያቄ ፊት ለፊት የዝወራ የመማር ማስተማር ምሳሌ ከሆነ "1" ቁጥር፤ በራስ ጥረት የመማር ምሳሌ ከሆነ ደግሞ "2" ቁጥርን ጻፍ።

ብስራት በቤተ ክርስቲያን ውስጥ ለብዙ ጊዜ ህጻናትን የሰንበት ትምህርት ታስተምራለች። ሁልጊዜ ትምህርቷን ስትጀምር እንደምትለው ዛሬም እንዲሁ አለች። "እሺ ልጆች አሁን ተቀመጡ። መጽሐፍ ቅዱስ በማስተምራችሁ ጊዜ እጃችሁን አጣምራችሁ በፀጥታ ተቀመጡ" ከዚያም ተማሪዎቹ ቁጭ ብለው እያዳመጧት የመጽሐፍ ቅዱስ ታሪክ ትነግራቸዋለች።

ሔኖክ ደግሞ በሌላ ቤተ ክርስቲያን ውስጥ ለተወሰኑ ጊዜያት ህጻናትን የሰንበት ትምህርት ያስተምር ነበር። እርሱ በሚያስተምርበት ክፍል ውስጥ ተማሪዎቹ የተማሩትን የመጽሐፍ ቅዱስ ታሪክ በምሳሌ ለመስራት ያለማቋረጥ ሲንቀሳቀሱ ትመለከታለህ። እያንዳንዱ ተማሪ በየተራ ከተጠቀሱት የመጽሐፍ ቅዱስ ታሪኮች ምን እንደተማረ ለሌሎች ያካፍላል። ደግሞም የተማሩትን በቲያትር መልክ ሲያስቀምጡት ታያለህ። የሆነው ሆኖ በዚህ ክፍል ውስጥ ተማሪዎቹ በመጽሐፍ ቅዱስ ትምህርት ጊዜ በነጻነት ሲወያዩና ተሳትፎ ሲያደርጉ ትመለከታለህ።

ሀ. በክፍል ውስጥ የምትሰጠውን የማስተማር ሂደት በማየት ብስራት የትኛውን የመማር ማስተማር ስልት ትከተላለች?
ለ. ሔኖክ በክፍል ውስጥ የሚከተለው የመማር ማስተማር ዘይቤ የትኛውን ዓይነት ነው?
ሐ. ለአንደኛው ጥያቄ የጻፍከው ትርጉም የሚመሳሰለው ከየትኛው አመለካከት ጋር ነው?

(3). ከላይ ከተጠቀሱት ሁለት ክፍሎች ብዙ የመማር ሂደት የሚካሄድ በት የትኛው ይመስልሃል? በቀደመው እውቀትና ልምድ ላይ ለመገንባትና ተማሪው ለችግሮች መፍትሔ እንዲፈልግ የሚያደርገው የትኛው ነው? ለምን? መልስህን በማስታወሻ ደብተርህ ላይ ጻፈው።

ብስራት በአብዛኛው የገዘወራ ትምህርትን አመለካከት የምትከተል ትመበላለች። በምታስተምርበትና የመጽሐፍ ቅዱስ ታሪክ በምትናገርበት ጊዜ ህጻናቱ በመጠኑም ቢሆን በመስማት ይማራሉ። ሔኖክ ግን በራስ ጥረት የመማርን ሂደት ይከተላል። ተማሪዎቹ በግላቸው ከትምህርቱ ጋር እንዲገናኙ በማድረግ ራሳቸውን በራሳቸው እንዲማሩ የተለያዩ ዓይነት የትምህርት እንቅስቃሴዎችን ያዘጋጅላቸዋል።

እነዚህ ሁለት የመማር ማስተማር አመለካከቶች በሥራ ላይ በሚውሉበት ክፍል ተገኝተህ ነገሩን ተመልክተህ ይሆናል። ቀደም ባለው ጊዜ ዕውቀትን ከአስተማሪው ወደ ተማሪው እንዲዳሰ የማስተላለፍ ስልት ብዙ ሲሠራበት የቆየ ሲሆን ይህ ስልት አሁንም ይሠራበታል። ይሁንና ከቅርብ ጊዜ ወዲህ በርካታ አስተማሪዎች የሚከተሉት «በራስ ጥረት መማር» ወይም «ራስን በራስ ማስተማር» የሚለውን ስልት ነው። ይህ የመማር ማስተማር ስልት የተወሰደው ከቅርብ ጊዜ ወዲህ ሰፊ ጥናት ከተደረገባቸው እንደ ሥነ ልቡና ካሉ የትምህርት ዘርፎች ነው። እንተ እስከ አሁን ድረስ የተማርኸው በዝወራ ስልት ከሆነ ይህ ስልት ዕውቀትን ለማስተላለፍ ጥሩው መንገድ ነው ወይ የሚል ጥያቄ አድሮብህ ይሆናል። በዚህ ዓለም ስንኖር ለሚያሳስቡን ነገሮች መልስ ለመስጠት ብዙ እውነቶችን መማር አስፈላጊ ነው። በዙሪያችን ያለውን ዓለም በንቃት ለመከታተልና በነገር ሁሉ አስተዋይ ሰው ለመሆን እነዚህን ነጥቦች ማስታወስ አስፈላጊ ነው። ሆኖም ትልቁ ነገር በዚህ ዓለም ስትኖር የተረዳኸውን እውነት ተጠቅመህ በየዕለቱ የሚገጥሙህን ፈተናዎች መፍታት መቻልህ ነው። ከዚህ ቀጥሎ እንደምንመለከተው የተረዳኸውን እውነት በትክክል መጠቀም የምትችለው በመኖር ወይም በመለማመድ ነው።

ከዚህ ቀጥሎ ስለ ማስተማርና ስለ መማር የተሰጡትን ትርጉሞች በቃልህ አጥና። የእነዚህን ቃላት ትክክለኛ ትርጉም በሙከራ ፈተና ስለምትጠየቅ ትርጉማቸውን በሚገባ አስተውል።

1. መማር ማለት በራስ ጥረት (ወይም ራስን በራስ በማስተማር) እውነትን ማወቅና ላወቅነው ነገር ተገቢውን ምላሽ መስጠት ማለት ነው።
2. ማስተማር ማለት ሰዎች እንዲማሩ መርዳት ማለት ነው።

ምናልባት ማስተማርና መማር ተደጋጋፊ ነገሮች መሆናቸውን እያስተዋልህ ላትመጣ አልቀረህም። በአጠቃላይ ሲታይ አንድ ሰው በአግባቡ ካለተማረ ሰዎች ትምህርት ተምረዋል ማለት ነው። ትምህርቱን የሚማሩት ሰዎች በአግባቡ ካልተማሩ ፍሬያማ ትምህርት ተሰጥቷል ማለት አይችልም። ማስተማርና መማር የአንድ ሳንቲም ሁለት ገጽታዎች ናቸው። አንዱን

ከሌላው ነጥሎ ማየት ከቶ አይቻልም። ከዚህ የተነሣ ይህን ሂደት የመማር ማስተማር ሂደት ልንለው እንችላለን።

(4). ከታች ከተዘረዘሩት ድርጊቶች ፊት ለፊት የዝወራ ትምህርት እንቅስቃሴ ከሆኑ "1" ቁጥር፤ በራስ ጥረት የመማር እንቅስቃሴ ከሆነ "2" ቁጥር ጻፍ።

______ ሀ. የመጽሐፍ ቅዱስ ጥቅስ በቃል መያዝ
______ ለ. የተለያዩ አመለካከቶችን መወያየት
______ ሐ. ኃሳብን መመርመር
______ መ. ገለጻ መስማት
______ ሠ. ሙከራዎች ማካሄድ
______ ረ. ከጥቁር ሰሌዳ ላይ ትምህርቱን መገልበጥ
______ ሰ. በካርታ ላይ ከተማን መጠቆም
______ ሸ. ታሪክን ማድመጥ

የተማሪውን አመለካከት መለወጥ

ዓላማ 2 ትምህርት የሚያመጣውን ውጤትና ለውጥ ለይ።

አንድ ነገር ለመማር ለውጥ በጣም አስፈላጊ ነገር ነው። ተማሪው አንድ እውነት በተረዳ ጊዜ ለዚያ ለተረዳው ነገር ምላሽ ይሰጣል። ተማሪው ለተረዳው ነገር ምላሽ ካልሰጠ፥ ተምሯል ማለት አይችልም፤ እንዲሁም ተማሪው ካልተማረ፥ ትምህርቱ ፍሬያማ አልሆነም።

(5). ማቴ. 28:19-20 አንብብና ኢየሱስ ደቀ መዛሙርቱ እንዲጠብቁ በሰጠው ትዕዛዝ ውስጥ ምን እንዲያደርጉ አስተማራቸው?

ደቀ መዛሙርት ኢየሱስ ያዘዘውን ነገር ሁሉ «እንዲጠብቁ» በማስተማርና ተማሪዎች አንድን ነገር መማር የሚችሉት ለመለወጥ ፈቃደኛ ሲሆኑ ነው በሚለው መካከል ያለውን ዝምድና አስተዋልህ? አንድ ሰው ኢየሱስ የሰጠውን ትእዛዝ ሳይረዳ እንዴት ሊታዘዝና ሕይወቱን በዚያ ነገር ላይ ሊመሠረት ይችላል? መታዘዝ ማለት የተማርነውን ነገሩን መቀበልና ማድረግ ማለት ነው። ዕውቀት ፍሬያማ እንዲሆን ከተፈለገ በሥራ ላይ መዋል አለበት። እንግዲህ የመማር ትልቁ ግብ የተማርነውን እውነት በሥራ ላይ ማዋል፥ የተማርነውን እውነት የራሳችን ገንዘብ ማድረግና በተማርነው መሠረት ሕይወታችንን ለመለወጥ ዝግጁ መሆን ነው።

ይህን እውነት መረዳት ክርስቲያናዊ ዕድገትን ለማምጣት በምንሠራው ሥራ ላይ ትልቅ ተጽዕኖ ያመጣል። ግባችን ሰዎች በክርስቶስ አድገው እንዲለወጡ መርዳት ነው፤ የክርስቶስ ሕይወት በእነርሱ ሕይወት ውስጥ ሕያው ሆኖ እንዲታይ ማገዝ ነው። ክርስቲያናዊ ምገባ ሰዎች በየጊዜው እየተለወጡ እንዲሄዱና ክርስቶስን እንዲመስሉ ትልቅ አስተዋጽዖ ያደርጋል። ክርስቲያን በሆንን ጊዜ፥ ሕይወታችን ክርስቶስን ከመምሰል የራቀ ነበር፤ ነገር ግን

የክርስቶስ ሕይወት በእኛ ውስጥ እያደገ ሲመጣና እኛም ለስ እርሱ የተማርነውን ነገር በሕይወታችን ለንለማመድ፥ እርሱን እንመስላለን።

(6). ቀደም ብሎ በተሰጠው ኃሳብ መሠረት የሚከተለውን ዐረፍተ ነገር ሙሉ ሲያደርግ ከሚችለው ፊት ስፊት ያለውን ፊደል እክብብ። የመማር ሂደት የሚካሄደው፡

ሀ. ትምህርቱን ሁሉ መምህሩ ሲናገር ነው።
ለ. ተማሪዎች ወጥነት ባለው መልኩ በእውነት ሲለወጡ ነው።
ሐ. ተማሪዎች በጥሞና ሲያዳምጡና ጥቂት ምላሽ ሲሰጡ ነው።
መ. ተማሪዎች እውነቱን በተግባር ሲፈጽሙ ነው።
ሠ. ተማሪዎች አዲስ ነገር ሲያውቁና ምላሽ ሲሰጡ ነው።
ረ. ተማሪዎች እውነቱን ሰምተው ምንም ሳያደርጉ ሲቀሩ ነው።

ሰዎች አንድን ነገር እንዲማሩ ከተፈለገ በተማሪዎቹ ሕይወት ውስጥ ለውጥ መምጣት አለበት። ተማሪዎች መለወጥ ያለባቸው እንዴት ነው? አዲስ የተወለደ ሕፃን እያደገ በሄደ ቁጥር ይለወጣል። ለብዙ ጊዜ ሲወስድ የነበረውን መልክ ይዞ ያድጋል፤ ሆኖም ቀስ በቀስ የጎልማሶችን ባሕርይ እየወረሰ ይመጣል። በዕድገት ውስጥ ለውጥ ያለ ነገር ነው። በትምህርት የሚመጣ ለውጥ ብዙ ጊዜ የሚያያይዘው ከዕድገት፥ ከብስለትና ለመለወጥ ፈቃደኛ ከመሆን ጋር ነው። ይህ ለውጥ ነው፤ ዕድገት ነው።

በማስተማር ሥራ ላይ የተሰማሩ ሰዎች ትምህርት ሦስት ዐይነት ለውጦችን እንደሚያመጣ ይናገራሉ፤ እነርሱም ❶ የዕውቀት ለውጥ፤ ❷ የአመለካከት ለውጥ እና ❸ የባሕርይ ለውጥ ናቸው። እነዚህን ለውጦች ከራስ (ዕውቀት)፥ ከልብ (አመለካከት) እና ከእጅ (ባሕርይ) ጋር ብናያይዛቸው በቀላሉ ለማስታወስ ይረዳናል። ትምህርት በእነዚህ ሦስት የሕይወት ዘርፎች ላይ ለውጥ ያመጣል።

ቀድሞ በነበረን ግንዛቤ ላይ አዳዲስ እውነቶችን መጨመር፥ የዕይታ እንጻራችንን ማስተካከልና በዙሪያችን ያለውን ዓለም የምናይበትን መለወጥ የዕውቀት ለውጥ ነው። የአመለካከት ለውጥ ደግሞ ለነገሮች ያለንን ግምትና ስሜትን ያካትታል። ለነገሮች ያለን ግምት ሲለወጥ ለአ አንድ ነገር ያለን አመለካከት ሊያድግ ወይም ሊቀንስ ይችላል። የባሕርይ ለውጥ አንድን ነገር ለማድረግ ያለንን ችሎታ ያካትታል። ይህ ለውጥ አዲስ ችሎታን መቅሰም ወይም አንድን ሥራ ለመሥራት ዘዴኛና ፈጣን ወይም የላቀ ክህሎት ሊሆን ይችላል። በመንፈሳዊው ዓለም ለውጥ የግብና የልማድ ለውጥን ያካትታል፤ ለክርስቲያናዊ ዕድገት እንቅፋት የሚሆኑትን እየተዉ ለክርስቲያናዊ ዕድገት የሚበጁትን እያያዙ መሄድ አንድ ራሱን የቻለ ለውጥ ነው።

አመለካከትን መለወጥ ከሁሉ የበለጠ ከባድ ነው። ሰዎች ቀድሞ የያዙትን ነገር በቀላሉ አይተዉም። የሰዎች ስሜት ጥልቅ በመሆኑ ለለ ነገሮች ያለንን አመለካከት ግምት መለወጥ የስሜትና የአመለካከት ለውጥ ያመጣል። ለነገሮች

ያለንን ግምት መለወጥ ቀላል አይደለም፤ ሆኖም በክርስቲናዊ ምገባ አገልግሎት ላይ የተሰማሩ ሰዎች ትልቁ ግብ ይህ ነው። አስፈላጊው ትምህርት ሲሰጥ፥ በሁሉም አቅጣጫ ለውጥ ይመጣል።

(7). ከዚህ ቀጥሎ የተሰጡትን ሦስት የለውጥ ዓይነቶች ከታች ከተሰጡት ተግባራዊ እንቅስቃሴ ጋር አዛምድ።
1. ዕውቀት 2. አመለካከት 3. ባህሪ

_____ ሀ. የመጽሐፍ ቅዱስ ጥቅሶችን በቃል መያዝ
_____ ለ. ለእግዚአብሔር ያለ ፍቅር መጨመር
_____ ሐ. ስዕልን ቆርጦ ማውጣት
_____ መ. ስለሌላ ሰው ችግር ማዘን
_____ ሠ. በአስተምህሮ ጉዳይ የተለየ አቋም ላይ መድረስ
_____ ረ. የመጽሐፍ ቅዱስ ጥናት ቡድንን መምራት መማር
_____ ሰ. ቀደም ሲል የምናምነውን እምነት የሚደግፍ ተጨማሪ ማስረጃ ማግኘት
_____ ሸ. ኃላፊነትን በአግባቡና በሙሉ ኃይል መፈጸም እንደሚገባ መረዳት
_____ ቀ. ውጤታማ የአመስካከር ስልት ማዳበር
_____ በ. የሰንበት ትምህርት የማስተማር ችሎታ ማዳበር
_____ ተ. የእግዚአብሔርን ህልውና ምክንያት አስደግፎ ማቅረብ መቻል
_____ ቸ. የቆየ የቤተ ክርስቲያን ሥርዐት እንዲጠበቅ መቅናት

የመማር ደረጃዎች

ዓላማ 3 ለዚህ በታች ከተሰጡት ዝርዝር መግለጫዎች ውስጥ የመማር ደረጃዎችን ለይ።

አንድን ሰው አውቀዋለሁ የምትለው መቼ ነው? አንድ ጊዜ ብቻ ያገኘኸውን ሰው አውቀዋለሁ ማለት ትችላለህ? በተደጋጋሚ ለታገኘው መልኩንና ስሙን እያወቅኸው ትመጣለህ፤ ነገር ግን ይህን ሰው በእርግጥ ታውቀዋለህ? አንድን ሰው በሚገባ ለማወቅ ከሰውየው ጋር ብዙ መገናኘትና መነጋገር ያስፈልጋል። ከአንድ ሰው ጋር ብዙ ጊዜ ለመገናኘትና ለመነጋገር ከሰውየው ጋር ወዳጅ መሆን ግድ ነው፤ ይህ ግንኙነት የወዳጅነት ደረጃ እንለዋለን።

የመማር ደረጃዎች

ልክ እንዲሁ በርካታ የመማር ደረጃዎች አሉ። አንድ ደረጃ ላይ ሆነን አንድ እውነት እንማራለን፤ ሌላ ደረጃ ላይ ስንሆን ደግሞ ሌላ እውነት እንማራለን። በማስተማር ሥራ ላይ የተሰማሩ ሰዎች አራት ዐይነት የመማር ደረጃዎች እንዳሉና እነዚህ ደረጃዎች ከምገባ ጋር የተያያዙ እንደሆኑ ይናገራሉ።

1. *ለነብናቢ፤* ተማሪው አንድን እውነት በቃሉ ያጠናል፤ በቃሉ ያጠናውን በተጠየቀ ጊዜ እንዳለ ቃል በቃል ይናገራል።

ለዚህ ለብነት የሚሆን ተማሪው አንድን የመጽሐፍ ቅዱስ ጥቅስ በቃሉ አጥንቶ ቃል በቃል መልስ ይናገራል።
ለዚህ ለብነት የማይሆን ተማሪው ያጠናውን የመጽሐፍ ቅዱስ ጥቅስ በራሱ ቃል ይናገራል።

2. *በራሱ ቋንቋ ለብራሪ፤* ተማሪው አንድን እውነት በራሱ ቋንቋ መናገርና መግለጽ ይችላል፤ የተማረውን እውነት ሳይስት ማለትም ትርጉሙን ሳይለውጥ በሌላ ቋንቋ ይገልጻል።

ለዚህ ለብነት የሚሆን ተማሪው አንድን የመጽሐፍ ቅዱስ ክፍል በራሱ ቋንቋ አስፋፍቶ ይጽፋል፤ ወይም አንድን የእምነት አቋም በራሱ ቋንቋ ተንትኖ ይገልጻል።
ለዚህ ለብነት የማይሆን ተማሪው በእምነት መግለጫው ላይ ያለውን የእምነት አቋም እንዳለ መልሶ ይጽፋል።

3. *ለገናዛቢ፤* ተማሪው በየጊዜው በተማረው እውነቶች መካከል ያለውን ዝምድና ያስተውላል፤ አሁን ያገኘውን ዕውቀት ቀደም ሲል ከተማረው ነገር ጋር ያስማማል፤ አስተያየቶችን ይሰጣል፤ አመለካከቶችን ይቀርጻል፤ አዳዲስ ከህሎቶችን ያዳብራል።

ለዚህ ለብነት የሚሆን ተማሪው የመጽሐፍ ቅዱስ መርሆች ያላቸውን ትርጉም በሚገባ ይረዳል፤ ደግሞም የተረዳውን ከራሱ ሕይወት ጋር ያዛምዳል።

ለዚህ ለብነት የማይሆን ተማሪው አስተማሪው የተናገረውን ነገር እንዳለ ቃል በቃል ይደግማል፤

4. *በሕይወት ተግባሪ፤* ተማሪው የተማረውን ነገር በመጠቀም በሕይወቱ የገጠመውን ችግር ይፈታል፤ አመለካከቱንና ባሕሪውን ያስተካክላል፤ በጥሩና በመጥፎ ወይም በእውነትና በሐሰት መካከል ይፈርዳል፤ የተማረውን ነገር በሥራ ላይ ሲያውል አዳዲስ አስተሳሰቦችንና ዘዴዎች ይፈጥራል ያፈልቃል። ይህን ለማድረግ የነገሮቹን ምንነት መለየትና የገጠመውን ችግር ለመፍታት አስፈላጊውን መረጃ መሰብሰብ ያስፈልጋል።

ለዚህ ለብነት የሚሆን ተማሪው ከቅዱሳት መጻሕፍት በተማረው መሠረት ለመኖር የቀድሞ ዐመሉንና ባሕሪውን ይለውጣል።

ለዚህ ለብነት የማይሆን ተማሪው ስለ አሰራት ሲነገር ይሰማል፤ ነገር ግን ከሚያገኘው ገንዘብ ላይ አይሰጥም።

(6). ቀጥሎ የተሰጡትን የመማር ደረጃዎች ቁጥራቸውን በመጻፍ ከታች ከተሰጡት ድርጊቶች ጋር አዛምድ።

1. እነብናቢ	3. አገናዛቢ
2. በራሱ ቋንቋ አብራሪ	4. በሕይወት ተግባሪ

ሀ. ዮሐ. 3፡16ን በቃል መጥቀስ።
ለ. ከጥንታዊ የእረኛ ምሳሌ ይልቅ ዘመናዊ ምሳሌ በመጠቀም መዝ. 23ን መጻፍ።

ሐ. ሁለት ምንባቦችን በማቀናጀት አንድ የሕይወት መመሪያ ላይ መድረስ።
መ. የኢየሱስን የተራራው ስብከት በማጥናት ጠላትን መውደድ።
ሠ. ደጎነት የሚለውን ቃል ትርጉም በራስህ አባባል ማብራራት።
ረ. ከተሰጡት አራት ምርጫዎች መካከል ጥቅሱን በትክክል የሚያሟላውን መምረጥ።
ሰ. ስብከት በመስማት የተገኘን ማስረጃ በመጠቀም የመጽሐፍ ቅዱስ ጥናት መምሪያ ማዘጋጀት።
ሸ. ብዙ የመጽሐፍ ቅዱስ ጥቅሶችን በማንበብ የመንፈሳዊ ብስለት አስፈላጊነትን መረዳት።
ቀ. ከመጽሐፍ ቅዱስ ያወቅነውን አዲስ ነገር ቀደም ሲል ከተማርነው እውነት ጋር ማነጻጸር።
በ. በማስተማርና በመንፈሳዊ ብስለት መካከል ያለውን ግንኙነት ከተማሩ በኋላ መጽሐፍ ቅዱስን ለማስተማር ፈቃደኛ መሆን።
ተ. ያለ መዝሙር መጽሐፍ መዝሙር መዘመር።
ቸ. የራስን ቃላት በመጠቀም ከአራቱ አንዳን የመማር ደረጃ መግለጽ።
ኀ. የመጽሐፍ ቅዱስ መዝገበ ቃላት ሳይጠቀሙ እምነትን አስመልክቶ የራሳችንን ትርጉም መስጠት።
ነ. ለአስተማሪው ጥያቄ ከመጽሐፍ ላይ የተገኘ መልስ መስጠት።
ኘ. በዮሴፍ ሕይወት ላይ የቀረበውን ትምህርት በማጥናት በአስቸጋሪ ጉዳይ ላይ የተሳሳተ ምርጫ መምረጡን መረዳት።
አ. የመጽሐፍ ቅዱስን ኃሳብ ከተማረ በኋላ ባህሪውን መለወጥ እንዳለበት መረዳት።

ሰዎች እንዴት ይማራሉ?

ዓላማ 4 ሰዎች በመማር ማስተማር ሂደት ውስጥ አንድን ነገር እንዴት እንደሚማሩ አስተውል።

ሰዎች ይማራሉ! ይህ የማይታበል ሐቅ ነው። ሰዎች ለመማር ምን ያስፈልጋቸዋል? ሰዎች እንዴት ይማራሉ?

ሰዎች የሚማሩት በስሜት ሕዋሶቻቸው ነው

ሰዎች አካባቢያቸውን የሚያውቁበት አምስት የስሜት ሕዋሳት አሉአቸው! እነርሱም ዐይን (ማየት)፥ ጆሮ (መስማት)፥ አፍንጫ (ማሽተት)፥ እጅ (መዳሰስ) እና ምላስ (መቅመስ) ናቸው። ሰዎች ከአንዱ የስሜት ሕዋስ ይልቅ በሌላው ሕዋስ ብዙ ይማራሉ። ከትምህርት መስክ የተገኙ ዘገባዎ እንደሚያረጋግጡት፥ ሰዎች በስሜት ሕዋሶቻቸው አማካይነት የሚማሩት ነገር በአብዛኛው ከዚህ የሚከተለውን ይመስላል።

እንዴት እንማራለን?

በማየት	83%
በመስማት	11%
በማሽተት	3.5%
በመዳሰስ	1.5%
በመቅመስ	1%

አንድን ነገር ስመማር፥ ማየትና መስማት ትልቁን ቦታ ይይዛሉ። ከአንድ ነገር ብዙ የምንማረው ስናይና ስንሰማ ነው። በማየትና በመስማት የምናገኘው ዕውቀት በጣም የላቀ ነው። የተማርነውን ነገር በሚገባ ለመያዝና ለማስታወስ ደግሞ ነገሩን ከእነዚህ ሕዋሶች በተጨማሪ በሌሎች ሕዋሶቻችን ማስተዋል አለብን።

ምን ያህል እንማራለን?

ካነበብነው	10%
ከሰማነው	20%
ካየነው	30%
ካየነውና ከሰማነው	50%
ከሰማነውና ከተናገርነው	70%
ከሰማነውና ካደረግነው	90%

እንግዲህ አንድን ነገር በሚገባ ለመማርና የተማርነውን ነገር ለመያዝ (ለማስታወስ) ነገሩን በብዙ ሕዋሶቻችን መማር ያስፈልጋል። በመሠረቱ አንድ ሰው ብዙ የሚማረው የሰማውን ነገር ሲናገር ወይም የሰማውን ነገር ሲያደርግ ነው።

ቀደም ሲል በዚህ ትምህርት ውስጥ አንድ ተማሪ የተማረውን እውነት በሥራ ላይ ማዋል አለበት ተብሎ የተማርኸውን ነገር አሁን ለሰ በሜት ሕዋሶች ከተማርኸው ነገር ጋር እስቲ በኀሊናህ አመዛዝን በመስማትና በማድረግ የተማርነው ነገር ከእኛ ጋር ብዙ ጊዜ ይቆያል። በሕይወት ውስጥ ለሚገጥሙን ውሳኔዎች ትክክለኛውን መልስ ሰጥቶ ለመሄድ እውነትን መሠረት ማድረግ ያስፈልጋል! የመማር ግቡም ይኼው ነው።

በመሳተፍ መማር

ተማሪው ራሱ መማር ይችላል፡ ተማሪው ከተማረው እውነት ጋር የበሰጠ መተዋወቅና እውነትን በራሱ መማር አለበት። ማንም ሰው ለእርሱ ሊማርለትም ሆነ በግልጽ ሊያስተምረው አይችልም። ተማሪው የሚጠበቅበትን ለውጥ እንዲያመጣ ከተፈለገ ከተማረው ነገር ጋር መተዋወቅ አለበት። በመሳተፍ መማር ሲባል ከምንማረው ነገር ጋር የተለየ ጊዜ እየወሰድን ነገሩን በተግባር መፈተንና መመርመር ማለት ነው። ይህ ተሳትፎ ከአእምሮአዊ፥

ስሜታዊና ሥጋዊ (አካላዊ) ሊሆን ይችላል፤ በክርስቲያናዊ ምገባ ውስጥ ይህ ተሳትፎ መንፈሳዊ ነገርን ይመለከታል። ሰዎች ከሚማሩት ነገር ጋር በቀጥታ በመገናኘት፥ ነገሩን በተግባር በመፈተንና ከነገሩ ጋር በመተዋወቅ ይማራሉ።

ምንም እንኳ ሌላ ሰው ልንማርለትም ሆነ እንዲማር ልናስገድደው ባንችልም፥ ተማሪው ከሚማረው ነገር ገር የቅርብ ግንኙነት እንዲኖረው ሁኔታዎችን ልናመቻችለት እንችላለን። አንድ ሰው በመንፈሳዊ ሕይወቱ እንዲያድግ የምንረዳው ከሆነ፥ ለሚማረው ነገር ተስማሚ ለፍራ መፍጠር፥ አስፈላጊ የመማሪያ መሣሪያዎችን ማዘጋጀትና ለመማር፥ ለመለወጥና፥ እውነትን በራሱ ለመረዳት እንዲችል የመፈተሻ ጊዜ ልንሰጠው ያስፈልጋል።

በሥራ ላይ በማዋል መማር

ሰዎች የተማሩትን ነገር በሥራ ላይ በማዋል ይማራሉ። አንድ ድርጊት ዘወትር ሲፈጸም ልማድ ይሆናል። ከዚያም የለመድነውን ነገር ሳናውቀው ስናደርግ እንገኛለን። ንግግርን የምንማረው በዚህ ዐይነት ነው። ቢሲክሌት መንዳት የምንማረው በልምምድ ነው፤ እንዲሁም ውሃ ዋና የምንማረው በመዋኘት ነው። በክርስትና ሕይወት ውስጥ የዘወትር ልማድ ልናደርጋቸው የሚገቡ በርካታ ነገሮች አሉ፤ ለምሳሌ መጽሐፍ ቅዱስን ማንበብ፥ መጸለይ፥ የቤተክርስቲያን አገልግሎቶችን መካፈልና የእግዚአብሔርን ቃል መታዘዝ በእኛ ውስጥ ሊታዩ የሚገቡ ባሕርያት ናቸው።

አንድን ነገር ዘወትር ማድረግ ዝቅተኛ የመማሪያ መንገድ ተደርጎ ይቆጠር ይሆናል፤ ምክንያቱም ድርጊቱ የሚያደርገው ሰው ድርጊቱን የሚያደርገው ሳያስብ ወይም ሳያስተውል ነው። አንድን ነገር በተደጋጋሚ ማድረግ ልማድ ሊሆን ይችላል። የድርጊቱን ምንነት ሳናስተውል ወይም እየተደረገ ያለው ነገር ምን እንደሆነ ሳንገነዘብ ነገሩን በልማድ ብቻ ልናደርግ እንችላለን። በአንድን ነገር በልማድ ማድረግ አሉታዊ አዎንታዊ ጎን አለው። ሌሎችን ሰዎች ስናስተምርና ክርስቶስን እንዲመስሉ ስንረዳ እነዚህን ነገሮች ልብ ማለትና ነገሩን በጥበብ መጠቀም ያስፈልጋል።

ችግርን በመፍታት መማር

ችግርን በመፍታት ሰዎች መማር ይችላሉ። ሰዎች አንድ ችግር ሲገጥማቸው ከችግሩ መውጫ መንገድ ይፈልጋሉ። በአገራችን የሚነገር አንድ ብሂል አለ፤ «ደፋርና ጭስ መውጫ አያጣም»። ለገጠመን ችግር መፍትሄ መፈለግ የሰብዓውያን አንዱ ባሕርይ ነው።

ሰዎችን ስናስተምር፥ ከምናስተምራቸው ሰዎች ጋር በምንፈታው አንድ አስቸጋሪ ጥያቄ ወይም ርዕሰ ጉዳይ መጀመር ጥሩ የማስተማሪያ ዘዴ ነው። ተማሪዎች መጽሐፍ ቅዱስን እንዲያነቡና እንዲያጠኑ በረዳቸው መጠን በሕይወታቸው ለሚገጥማቸው ችግር ትክክለኛውን መፍትሄ እያገኙ ይሄዳሉ። አስተማሪው ተማሪዎቹ የገጠማቸውን ችግር እንዲፈቱ ቢመራቸው ተማሪዎቹ ለገጠማቸው ችግር ሁሉ መልስ ላይኖረው ይችላል። ተማሪው ለገጠመው

ችግር የተለያዩ አማራጮችን ከተመለከተ በኋላ ውሳኔ ያደርጋል፤ በዚህ ዐይነት ለገጠመው ችግር ብዙ ነገሮችን ይማራል። በዚህ ጊዜ የማለተዋል ችሎታው ይዳብራል፤ ይህም ተማሪው የሚገጥመውን ችግር በራሱ ለመፍታት እንዲደፍር ይረዳዋል።

(፬). ከዚህ ቀጥሎ የተሰጡትን ሰዎች የሚማሩባቸውን መንገዶች ከታች ከቀረቡት የመማር እንቅስቃሴዎች ጋር አዛምድ።

1. በስሜት ህዋሳቶች
2. በመሳተፍ
3. በሥራ ላይ በማዋል
4. ችግርን በመፍታት

ሀ. የመጽሐፍ ቅዱስን ጥቅስ ማመሳከት
ለ. ስዕል መመልከት
ሐ. የመቅደስ ምሳሌ መስራት
መ. ከሁለት አንዱን በመምረጥ ውሳኔ ማድረግ
ሠ. ታሪክ መስማት
ረ. የመጽሐፍ ቅዱስ ጥቅስ በቃል ማጥናት
ሰ. ከጎረቤት ጋር የተፈጠረን ችግር መፍታት
ሸ. በመጽሐፍ ውስጥ የተሰጠ የቤት ሥራ መሥራት

አንድ ነገር መማር ቀላል አይደለም። አንድን ነገር ለመማር ብዙ ነገሮች ያስፈልጋሉ፤ የተማሪው ግላዊ ባሕርይ፥ ተስጥኦ፥ ፍላጎት፥ አስተዳደግና ለነገሮች ያለው ግምት እውነትን ለመረዳትና የተረዳውን እውነት በሥራ ላይ ለማዋል ዐይነተኛ ሚና አላቸው። መማር ማለት ሕይወትን ማሠልጠን ማለት ነው። አለቀድመው የታቀዱ የማስተማሪያ ለልቶች ተማሪው ከሚማረው እውነት ጋር እንዲተዋወቅ ሲረዱት፥ የተማረውን እውነት የሚፈትሽለት መድረክ ማዘጋጀት ደግሞ የተማረውን እውነት መቼና የት በሥራ ላይ እንደሚያውለውና በሕይወቱ ለሚገጥሙት ችግሮች ትክክለኛውን መፍትሄ እንዴት መስጠት እንደሚችል ብቁ ያደርጉታል፤ ታዲያ ይህን ሁሉ ማመቻቸት የአስተማሪው ድርሻ ነው።

ስለ ክርስቲያናዊ ዕድገት ምገባ መማር

ዓላማ 5 ትምህርትን ለክርስቲያናዊ ምገባ ጋር የሚያያይዘውን ዐረፍተ ነገር ለይ።

መማር እውነትን ማወቅንና ማድረግን ያካትታል፤ የተማርነውን እውነት መመርመርና የተረዳነውን እውነት በሥራ ላይ ማዋልን ያጠቃልላል። ተማሪው ከተማረው ነገር የተነሣ መለወጥ አለበት። ዕውቀቱን እያሻሻለ፥ አመለካከቱንና ባሕሪውን እያራቀ ማደግ አለበት።

ክርስቲያናዊ ምገባ ከሕይወት ጋር የተያያዘ ነገር ነው። መጽሐፍ ቅዱሳዊና መንፈሳዊ ዕውቀቶችን ከመሰብሰብ በላይ ነው። ክርስቲያናዊ ምገባ ሕይወትን

የመለወጥና ክርስቶስን የመምሰል ሂደት ነው፤ ሰዎች መንፈሳዊ ብስለትን እንዲያገኙ የመርዳት አገልግሎት ነው።

ልናጠናው የሚገባ አንድ የተገለጠ እውነት አለ። ይኸውም እግዚአብሔር ራሱን በተጻፈ እውነት አማካይነት ገልጾልናል። በክርስቲያናዊ ምገባ አገልግሎት ላይ የተሰማሩ ሁሉ ሰዎች ይህን እውነት ለማወቅ ከፈለጉት፥ መጽሐፍ ቅዱስን ማጥናት እንዳለባቸው ማስተማር አለባቸው።

በክርስቲያናዊ ምገባ አገልግሎት ላይ የተሰማሩ ሰዎች ሌላው ሊያውቁት የሚገባው ነገር የሰዎች አመለካከት ትልቁን ቦታ የሚይዝ መሆኑን ነው። የአመለካከት ለውጥ ለክርስቲያናዊ ምገባ ትልቅ መሠረት ነው። ኢየሱስ እንዳስተማረው እግዚአብሔርን በሙሉ ልብ መውደድ የክርስትና መሠረታዊ ባሕርይ ነው። የፈቃድ ነጸብራቅ የሆነው ይህ ፍቅር ባልንጀራን የሚወድ ፍቅር በመጨረሻም ሰውየው ስለ ራሱ ያለውን አመለካከት የሚገልጽ ነው። ፍቅር አመለካከትን ይለውጣል፤ የሰዎች አመለካከት ውስጣቸው በሰረገው ፍቅር ይታወቃል። በመንፈሳዊ ሕይወታችን ስናድግና ክርስቶስን ስንመስል አመለካከታችን የእርሱን አመለካከት ይመስላል።

እንዲሁም ዕውቀትና አመለካከት በራሱ በቂ አይደሉም። ክርስቶስን በሙሉ ልብ መታዘዝ አስፈላጊ ነው። የክርስቶስ እውነት በምናስተምራቸው ሰዎች ውስጥ ካልታየ ኀላፊነታችንን ተወጥተናል ማለት አይቻልም። በክርስትና ሕይወት ውስጥ ታዛዥነት ትልቅ ቦታ አለው በክርስቲያናዊ ምገባ አገልግሎት ውስጥ ትልቁ ተልዕኮአችን መንፈሳዊ ሕይወትን ማሳደግ በመሆኑ የክርስቶስ ሕይወት በምናገለግላቸው ሰዎች ውስጥ በግልጽ እስኪታይና ባሕርያቸውም የእርሱን ባሕርይ እስኪመስል ድረስ ሰዎችን ልንረዳ ይገባል።

(10). እውነተኛ ከሆነው ዐረፍተ ነገር ፊት ያለውን ፊደል አክብብ።

ሀ. ክርስቲያናዊ ምገባ የሚያደርገው ነገር በቅድሚያ ዕውቀት በመስጠት ለውጥ ማምጣት ነው።
ለ. መማር የእውቀት፣ የአመለካከትና የባህሪ ለውጥን ያጠቃልላል።
ሐ. የምገባ አገልግሎት በብዙ አቅጣጫ ለውጥ ለማምጣት ስለሚፈልግ በአጭር ጊዜ የተገኙ ውጤቶች ይህን ያስገኛሉ።
መ. ክርስቲያናዊ ምገባ ኢየሱስ ባስቀመጠው መንገድ የሚደረግ የሕይወት ለውጥን ያካትታል።
ሠ. ክርስቲያናዊ ምገባ የመጽሐፍ ቅዱስን እውነት መማርን ያጠቃልላል
ረ. እውነት ሕይወት ለዋጭ ኃይል ስለሆነ የለውጥ ፍሳጎት ከተማሪው መምጣት አለበት እንጂ እኛ ተጽዕኖ ማድረግና ለውጥን ማደፋፈር የለብንም።
ሰ. እድገት ለማምጣት ክርስቲያናዊ ምገባን ስናኪያሂድ የኛ ሙከራ የእውቀት ለውጥ ለማምጣት የተቃኘ መሆን አለበት።
ሸ. በክርስቲያናዊ ምገባ ሂደት ውስጥ መማር በክርስቲያን ሕይወት ውስጥ የክርስቶስ ባህሪ እንዲገለጥ ያደርጋል።

የሙከራ ፈተና

1. በዚህ ትምህርት መሠረት የእውቀት፣ የአስተሳሰብና የባህሪ ለውጥ የሚያስገኝ ትምህርት ለመማር ግለሰቡ ትምህርቱን በሕይወቱ ውስጥ በሥራ ላይ ማዋል አለበት፤ ምክንያቱም፦

   ሀ. አንድ ሰው የሚያየውንና የሚሰማውን አልፎ አልፎ ስለሚያስታውስ ነው።
   ለ. ተግባር ከማይጠይቁት ይልቅ ተግባራዊ ምላሽ የሚጠይቁ ትምህርቶች ብዙ ሊታወሱ ይችላሉ።
   ሐ. ሰው ከሚያስበው ይልቅ የሚያደርገው ነገር የበለጠ አስፈላጊ ነው።
   መ. ከሰውየው ማንነት ይልቅ የሚያደርገው ነገር የበለጠ አስፈላጊ ነው።

2. ወንጌልን ለሌላው መናገሩ የአማኙ ኃላፊነት እንደሆነ ቢነገረውና፤ አማኙ ጥሩ ተምሮአል ማለት የሚቻለው፦

   ሀ. ስለ ወንጌል ሥርጭትና ስለ ኃላፊነት ብዙ ካነበበ ነው።
   ለ. ነፍሳትን ስለመማረክና ስለውጤታማ ምሥክርነት ብዙ ሴሚናር ከተካፈለ ነው።
   ሐ. ስለ ኃላፊነቱ የተነገረውን መልእክት በአግባቡ ከተቀበለና በሙሉ ልቡ ከተለማማ ነው።
   መ. አጋጣሚውን በመጠቀም ለማያምን ሰው ስለ ክርስቶስ ከመሰከረ ነው።

3. ኢየሱስ ቤቱን በአሸዋ ላይ ስለ ሰራው ሰነፍ ሰው የተናገረው ምሳሌ (ማቴ. 7፡24-27) ቃሉን ሰምቶ ስለአለመታዘዝ የተነገረ ነው። ይህ የሚያስተምረን፦

   ሀ. ሰዎች ሁሉ የቃሉን እውነት የመረዳት ችሎታ የላቸውም።
   ለ. በአንድ ሰው ውስጥ ጥሩ ለውጥ የሚመጣው የተማረውን እውነት በሕይወቱ ሲተገብረው ነው።
   ሐ. እውቀት ከድርጊት ይልቅ በጣም አስፈላጊ መሆኑን ነው።
   መ. ድርጊት በእውቀት ላይ የተመሠረተ አለመሆኑን ነው።

4. የዘወራ ትምህርትን ስልት የሚጠቀሙ አንዳንድ አስተማሪዎች የጥረታቸውን ውጤት የሚመዝኑት ተማሪዎች የተሰጣቸውን መረጃ ያለምንም መዛባት ማስታወስ በመቻላቸው ላይ ተመስርተው ነው። ይህ ምላሽ የትኛውን የመማር ዓይነት ያስታውሰናል።

ሀ. አነብናቢ	ሐ. አገናዛቢ
ለ. በራሱ ቋንቋ አብራሪ	መ. በሕይወት ተግባሪ

5. በጥናታችን መሠረት በራስ ጥረት ስለመማር ትኩረት የማይሰጠው ለየትኛው ነው።

ሀ. ተማሪው በመማር ሂደቱ ውስጥ በመሳተፍ ትምህርቱን መረዳትና ከሚያውቀው ነገር ጋር ማዛመድ አለበት።
ለ. ተማሪው ስለሚያጠናው መጽሐፍ ግላዊ እምነት ሊያዳብር ይገባል።
ሐ. የትምህርቱ ይዘት የመማር ማስተማሩ ሂደት ዋነኛ ክፍል ነው።
መ. ተማሪው በሕይወት ውስጥ ችግርን ለመፍታት መጽሐፉን የአመለካከቱን ግምት ለማስተካከል እንዴት እንደሚጠቀምበት መማር አለበት።

6. ኢየሱስ አህዛብን ያዘዛቸውን ሁሉ እንዲጠብቁ እያስተማሩ ደቀ መዛሙርት እንዲያደርጓቸው የሰጠው ትዕዛዝ የሚያመለክተው፡

ሀ. በተማሪው ውስጥ የሚታይ ለውጥ ለመማሩ ማስረጃ መሆኑን ነው።
ለ. መማር እውነትን መቀበልና በሕይወት ውስጥ መተግበርን የሚያካትት መሆኑን ነው።
ሐ. ማስተማር ሁሉን አቀፍ ወይም እውነትን ሁሉ ማሳወቅ መሆኑን ነው።
መ. ሁሉም ትክክል ነው።
ሠ. "ሀ" እና "ለ" ትክክል ናቸው።

7. የመማር ለውጥ ሁሉ የሚከሰተው በእውቀት፣ በአመለካከትና በባህሪ በኩል ነው። የአመለካከት ለውጥ ማምጣት ከሁሉም የሚከብደው እቅጣጫ ነው፤ ምክንያቱም

ሀ. በሚያውቀው ዕውቀት ላይ አዲስ መረጃ መጨመር የሚከብድ በመሆኑ ነው።
ለ. ስሜታቸውንና አመለካከታቸውን ከመቀየር ይልቅ የኖሩበትን የአመለካከት ግምት አጥብቀው ስለሚይዙ ነው።
ሐ. አዲስ ችሎታን መማርና በሕይወት መተግበር ስለሚከብድ ነው።
መ. አዲስ የአመለካከት አቋም ወይም ስኖረው ተጨማሪ ድጋፍ ማግኘት ስለሚፈልግ ነው።

8. በጥናታችን መሠረት ትምህርታዊ ምርምር እንደሚያሳየው

ሀ. አንድ የትምህርት ደረጃ መኖሩንና አንድ ሰው በዚያው እየበሰለ እንደሚሄድ ይታወቃል።
ለ. ደረጃ በደረጃ ሁሉንም መረጃዎች መማር ለው በሕይወቱ የሚማረው ነው።
ሐ. የተለያየ የመማር ደረጃ መኖሩንና አንዳንድ መረጃዎችን በአንድ ደረጃ፣ ሌሎቹን ደግሞ በሌላ ደረጃ እንማራለን።
መ. ቀዳማይ መካከለኛና ዳሕራይ የተባሉ ሦስት ደረጃ ሲኖሩ፤ የምናገኘው ዕውቀት ሁሉ በነዚህ ውስጥ ይካተታል።

9. በአነብናቢ የመማር ደረጃ ላይ ያለ ተማሪ መለያ ባህሪው

ሀ. ሐቆችን በቃሉ ይደግማቸዋል፤ ቀየት ብሎ ግን ሲያስታውሳቸውና ሲረዳቸው ይችላል።
ለ. ሐቆችን ጠንቅቆ ስለሚያውቃቸው በራሱ ቃላት በትክክል ሊገልጻቸው ይችላል።
ሐ. ያገኛቸውን መረጃዎች ችግርን ለማቃለልና አስተሳሰቡን ለማዳበር ይጠቀምባቸዋል።
መ. በሐቆች መካከል ያለውን ግንኙነት ይገነዘባል፤ አዲስ መረጃን ቀደም ብሎ ከሚያውቀው በማገናኘት ያስማማቸዋል።

10. ተማሪው ያገኘውን መረጃ የሕይወት ችግሮችን ለማቃለል፣ አመለካከቱንና ባህሪውን ለማሻሻል የአስተሳሰብ ግምቱን ለማስተካከል ሲጠቀምበት በየትኛው ደረጃ ላይ ይገኛል ማለት ይቻላል?

ሀ. አነብናቢ
ለ. በሕይወት ተግባሪ
ሐ. አገናዛቢ
መ. በራሱ ቋንቋ አብራሪ

11. ተማሪው የተማረውን በሚገባ ስለሚያውቅ ትርጉሙን ሳይቀይር በሌላ መልክ ለውጦ የራሱን ቃላት በመጠቀም ሲያቀርበው በየትኛው የመማር ደረጃ ላይ ይገኛል?

ሀ. አገናዛቢ
ለ. በሕይወት ተግባሪ
ሐ. አነብናቢ
መ. በራሱ ቋንቋ አብራሪ

12. በሐቆች መካከል ያለውን ግንኙነት በማወቅ አዲስ መረጃን አስቀድሞ ከሚያውቀው ጋር የሚያገናዝብና ድምዳሜ በመስጠት የአስተሳሰብ ግምቱን የሚያዳብር ተማሪ በየትኛው የመማር ደረጃ ላይ ይገኛል?

ሀ. አገናዛቢ
ለ. በሕይወት ተግባሪ
ሐ. አነብናቢ
መ. በራሱ ቋንቋ አብራሪ

13. ሰዎች እንዴት እንደሚማሩ ልንሰጥ የምንችለው ማጠቃለያ የትኛው ነው?

ሀ. በሁሉም ስሜት ህዋሳቶቻቸው በእኩል ይማራሉ።
ለ. ሁለቱን የስሜት ህዋሳት በማቀናጀት የበለጠ ይማራሉ።
ሐ. በማየትና በመስማት ውጤታማ ትምህርት ይማራሉ።
መ. ትምህርት መማር ከሚጠቀሙበት የስሜት ህዋሳት ጋር አይገናኝም

14. በዚህ ትምህርት ውስጥ እንደተመለከትነው ትምህርታዊ ምርምር እንደሚያመለክተው የማስታወስ ችሎታችን ከፍ ያለ የሚሆነው

ሀ. በመማር እንቅስቃሴ ውስጥ ውስጥ ከአንድ የበለጡ የስሜት ህዋሳት ስንጠቀም ነው።
ለ. የቀረበልንን መረጃ ማየትና መስማት ስንችል ነው።

ሐ. የምንማረውን መስማትና መናገር ስንችል ነው።
መ. ተማሪው ሲሰማና በሰማው ላይ ተመርኩዞ ሲያደርግ ነው።

15. ሰዎች እንዴት እንደሚማሩ ባጠናነው ውስጥ ከሚከተሉት ከአንዱ በቀር ሁሉም ተጠቅሰዋል። ያልተጠቀሰው የትኛው ነው?

ሀ. ለውጥ እንዲመጣ ተማሪው በግሉ በትምህርቱ ውስጥ መሳተፍ አለበት።
ለ. ተማሪው አንድን ነገር ልማድ እስኪሆን ድረስ ደጋግሞ በማድረግ በተግባር ይማራል።
ሐ. ተማሪው አስቸጋሪ ሁኔታ ውስጥ ሲገባ ችግሩን በመፍታት ይማራል
መ. ተማሪው ያለምንም ምሪት በራሱ በመነሳሳት ሲማር የተሻለ ሊያደርግና በፍጥነት ሊማር ይችላል።

16-17. ከታች በቀረቡት ምሳሌዎች ውስጥ የትኛው የማስተማር መንገድና የትምህርት ደረጃ በተግባር ላይ እንደዋለ ልብ ብለህ ተመልከት። ከዚያም በትምህርት አቀራረቡ ውስጥ የሚታየውን አዎንታዊና አሉታዊ ሁኔታዎችን በአጭሩ አብራራ። መሻሻል አለበት የምትለውንና ተግባር ላይ የዋለው የትምህርት አቀራረብ እንዳለ ሊቀጥል ይገባል የምትልበትን ምክንያት ልትገልጽ ትችላለህ፡

16. ሮቤል በርካታ አዋቂዎች ያሉበት የሰንበት ትምህርት ክፍል አስተማሪ ነው። በየእሁዱ በክፍል ውስጥ ቆሞ ሲያስተምር የትምህርቱን ይዘት በሚገባ ለመግለጽ ጥሩ ማስታወሻ ይዞ ያቀርባል። ከጥሩ ዝግጅት ጋር በርካታ ምሳሌዎችንና የሕይወት ልምምዶችን በማቅረብ ትምህርቱን ያብራራል። ተማሪዎች የበለጠ እንዲገባቸው ካርታዎችንና የትምህርት መርጃ መሣሪያዎችን ይጠቀማል። አንዳንድ ተማሪዎች እርሱ ሲናገር ማስታወሻ ይይዛሉ፣ ብዙዎቹ ግን ቀልባቸውን ሰብስበው በፀጥታ ያዳምጣሉ፡ ተማሪዎች ያስተማረውን ትምህርት ያውቃሉ ብሎ ተስፋ ያደርጋል። በየሳምንቱ የሚሰጠው የሙከራ ፈተና ትምህርቱን በሚገባ ለማስታወሳቸው ማስረጃ ነው ብሎ ያምናል። እርሱ የተጠቀመበትን የማስተማር መንገድ በሚገልጸው ፊት ለፊት ያለውን ፊደል አክብብ።

ሀ. የዝወራ ትምህርት
ለ. በራስ ጥረት መማር
ሐ. መረዳት
መ. በራሱ ቋንቋ አብራሪ
ሠ. አገናዛቢ
ረ. በሕይወት ተግባሪ

17. ሸዋዬ የሁለተኛ ደረጃ ተማሪዎችን መጽሐፍ ቅዱስ ታስተምራለች። ተማሪዎቿ በትልቅ ጠረጴዛ ዙሪያ ይቀመጣሉ፤ በጠረጴዛውም ላይ የጥቅስ ማውጫዎች፣ የመጽሐፍ ቅዱስ መዝገበ ቃላቶች፣ ካርታዎች፣ ወረቀቶች፣ እርሳሶችና በርካታ የማጣቀሻ መጽሐፍት ተቀምጠዋል። ብዙ ጊዜ ትምህርቱን በአጭሩ ከገለጸችላቸው በኋላ በርካታ ጥያቄዎ ችን በሰሌዳው ላይ ትጽፍላቸዋለች። መልስ እንዲሰጡ በምታበረታታቸው ጊዜም ማንም ከውይይቱ ውጪ እንዳይሆን በጥንቃቄ ትመለከታለች። አብዛኛውን ጊዜ

መማርና ማደግ

ተማሪዎች ከጥናታቸው የተማሩ ትን በራሳቸው ቃላት ይገልጻሉ። ትምህርቱ በአስተሳሰባቸው፤ በስሜታቸውና በባህሪያቸው ላይ ያመጣውን ተጽዕኖ፤ ያገኙት አዲስ ዕውቀት ከአመለካከታቸው ጋር እንዴት እንደሚገናኝ ያስረዳሉ። ያገኙትን ዕውቀት በሕይወት ውስጥ ያሉ ችግሮችን ለመፍታትና የአመለካከት ግምታቸውን ለማስተካከል እንዲጠቀሙበት ይበረታታሉ። ሸዋዬ ጥረቷን የምትመዝነው በምላሻቸው፣ በአመለካከታ ቸውና በባህሪያቸው ላይ በምታየው ለውጥ ነው። ሸዋዬ የምትጠቀምበትን የማስተማር መንገድ በሚገልጸው ፊት ለፊት ያለውን ፊደል አክብብ።

ሀ. የዝወራ ትምህርት
ለ. በራስ ጥረት መማር
ሐ. መረዳት
መ. በራሱ ቋንቋ አብራሪ
ሠ. አገናዛቢ
ረ. በሕይወት ተግባሪ

18. በዚህ ትምህርት ውስጥ እንደቀረበው ማስተማር ማለት

ሀ. አንድን ነገር ለሰው መንገር ነው።
ለ. ሰዎችን በሥራ እንዲጠመዱ ወደሚያደርግ እንቅስቃሴ ውስጥ ማስገባት
ሐ. ሰዎች እንዲማሩ መርዳት ነው።
መ. የአንድን ነገር ትክክለኛነትና ተገቢነት ማሳመን ነው።

19. በዚህ ትምህርት ውስጥ እንደቀረበው መማር ማለት

ሀ. መረጃን ከምንጩ መስማት ነው።
ለ. መረጃ ሲቀርብ ማየትና መስማት ነው።
ሐ. ሰፊ ምርምር አድርጎ እውነቱን ማወቅ ነው።
መ. መረጃን ማወቅና ተገቢውን ምላሽ መስጠት ነው።

20. በዚህ ትምህርት ውስጥ እንደቀረበው የመማር ግብ

ሀ. በሕይወት ውስጥ የተማርነውን እውነት መሠረት አድርጎ ምርጫን መምረጥና ተግባርን መምራት።
ለ. ለአእምሮና ለማህበራዊ ግንኙነት የሚመች ውሳኔ ለማድረግ መመሪያ ማበጀት።
ሐ. የተሻለና ፍሬያማ ሕይወት ለመኖር የሚያስችል እውቀት፣ አመለካ ከትና ችሎታ ማዳበር።
መ. የሰውን ሁለንተና - እውቀት፣ አመለካከትና ችሎታ ማበልጸግ።

የጥናት ማጠናከሪያ ጥያቄዎች መልስ

6. ለ፣ መ እና ሠ

1. የአንተ መልስ።

7. ሀ. 1	መ. 2	ሰ. 1	በ. 3
ለ. 2	ሠ. 1	ሸ. 2	ተ. 1
ሐ. 3	ረ. 3	ቀ. 3	ቸ. 2

2. ሀ. 1	ለ. 2	ሐ. 3

8. ሀ. 1	ሠ. 2	ቀ. 3	ኀ. 2
ለ. 2	ረ. 1	በ. 4	ነ. 1
ሐ. 3	ሰ. 4	ተ. 1	ኘ. 3
መ. 4	ሸ. 3	ቸ. 2	አ. 3

3. የአንተ መልስ።

9. ሀ. 3	ሐ. 2	ሠ. 1	ሰ. 4
ለ. 1	መ. 4	ረ. 3	ሸ. 2

4. ሀ. 1	ሐ. 2	ሠ. 2	ሰ. 2
ለ. 2	መ. 1	ረ. 1	ሸ. 1

10. ሀ. ሐሰት	ሐ. ሐሰት	ሠ. እውነት	ሰ. ሐሰት
ለ. እውነት	መ. እውነት	ረ. ሐሰት	ሸ. እውነት

5. ደቀ መዛሙርት ኢየሱስ የሰጣቸውን ትዕዛዛት እንዲጠብቁ መማር አለባቸው።

5 ማደግና መማር

ትምህርት

ግርማ ገበሬ ነው። ግርማ ጠንካራ ገበሬ በመሆኑ የእርሻ መሬቱን በሚገባ እያረሰ ዘር ይዘራል፤ መሬቱ ጥሩ ምርት እንዲሰጥ ማዳበሪያ ያደርግበታል፤ ከመሬቱ የሚገኘውን ለብል ተባይ እንዳያጠቃው ተባይ ማጥፊያ መድኃኒት ይረጭበታል። ግርማ የተከሰው ካሮት፣ ባቄላ፣ ቲማቲምና ሌሎችም አትክልቶች በአርሉ ዙሪያ የሚገኙ ገበሬዎች ከተከሉት ሁሉ ፈጥኖ አደገ። ግርማ የሚያመርተው አትክልት በጥራቱ ከፍተኛ በመሆኑ በአቅራቢያው የሚገኙ ነጋዴዎች ለግርማ የበለጠ ዋጋ ሲከፍሉት ፈቃደኞች ናቸው።

ግርማ የዕድገትን መርህ በሚገባ ተረድቶአል፤ ግርማ በእርሻ መሬቱ ላይ በሚዘራው ዘር ውስጥ ያለው ሕይወት ተገቢውን ክብካቤ ካገኘ በጥሩ ሁኔታ ያድጋል። ተገቢውን ጥበቃና ክብካቤ ያገኘ ዘር እንያደገና እየበሰለ ሲሄድ ጤናማና ጠቃሚ ዘር መሆኑን በዕድገቱ እያሳየ ይሄዳል። ግርማ የጤናማ ዕድገት ምልክት ምን እንደሆነ ተረድቶአል። ዘሩ ከተዘራበት ጊዜ ጀምሮ ምን እንደሚያስፈልገው ያውታል፤ ዘሩ ገና ከመሬት ሲወጣ አረም እንዳያንቀው ከሥር ከሥር እየተከታተለ ያርመዋል፤ የዘሩን ዕድገት ጤናማ ለማድረግ በእያንዳንዱ የዕድገት ደረጃ ማድረግ የሚገባውን ነገር ሁሉ ያደርጋል።

ግርማን ውጤታማ ገበሬ ያደረገውን የዕድገት መርህ በመንፈሳዊ ዓለም ውስጥ አስተውለኸው ይሆናል። በዚህ ትምህርት ውስጥ የተማሪዎችን ዕድገትና ችሎታ ወደ ተሻለ ደረጃ ለማድረስ እንድትችል ስለ ተማሪዎች አንዳንድ መሠረታዊ እውነቶችን ትማራለን። ተስማሚ የመማሪያ ሁኔታዎችን በማመቻቸት፣ የተማሪዎችን የተለየ ፍላጎት በማስተዋልና ይህን የተለየ ፍላጎት እንዴት ማርካት እንደምትችል በማወቅ የተሻለ ትምህርት መስጠት ትችላለ። ይህን ትምህርት ስትማር ስለ ተማሪዎች አጠቃላይ ባሕርይ ብቻ ሳይሆን ያገኘኸውን ዕውቀት በሥራ ላይ ለታውል የአስተማሪዎች ሁሉ አስተማሪ የሆነውን የመንፈስ ቅዱስን ምሪትና ጊዜ እንዴት መስየት እንዳለብህ ማወቅ ይኖርብሃል።

የክፍለ ትምህርቱ አከፋፈል

- የሰዎችን ተፈጥሮአዊ ዕድገት ማወቅ
- የተማሪዎች ባሕርያት

የክፍለ ትምህርቱ ዓላማ

ይህን ትምህርት አጥንተህ ለትጨርስ ከዚህ የሚከተሉትን ነገሮች ትማራለህ፦

- ሰዎች እንዴት እንደሚያድጉ መግለጽና የሰዎች ዐበይት የህይወት ዘመኖች ምን እንደሆኑ መለየት ትችላለህ።
- ተማሪዎች በሕፃንነት ዘመናቸው፥ በወጣትነት ዘመናቸውና በጉልምስና ዘመናቸው የሚያሳዩትን ባሕርያትና በእነዚህ ዐበይት የህይወት ዘመኖች ሥር የሚካተቱትን ንዑስ የህይወት ዘመኖች መግለጽ ትችላለህ።
- በሰዎች ባሕርይ ላይ ተጽዕኖ የሚያመጡ ነገሮችን ዘርዝረህ መናገር ትችላለህ።

የክፍለ ትምህርቱ ዝርዝር

የሰዎችን ተፈጥሮአዊ ዕድገት ማወቅ

ሰዎች እንዴት እንደሚያድጉ መረዳት

ዓላማ 1 ሰዎች እንዴት እንደሚያድጉ የሚገልጸውን ዐረፍተ ነገር ለይ።

ከሰዎች ጋር የምንመሠርተው ግንኙነትና ሰዎችን ለማሳደግ የምንሰጠው ትምህርት ስለ ሰዎች ተፈጥሮ ባለን ግንዛቤ ላይ በእጅጉ የተመሠረተ ነው። ራሳችንን ለማወቅም ሆነ በመንፈሳዊ ሕይወታቸው እንዲያድጉ የምንረዳቸውን ሰዎች ለማወቅ፥ የሰዎችን ተፈጥሮአዊ ዕድገት ማወቅ ይኖርብናል።

ሰዎች በተለያየ መንገድ ያድጋሉ። ሕይወት ካገኘንበት ጊዜ ጀምሮ በአካል ማደግ እንጀምራለን። ሰውነታችን ለበርካታ ዓመታት ማደጉን ይቀጥላል፤ ይህ ዕድገት እስከ ጉልምስና ዘመን ድረስ ይዘልቃል። ከዚህ በተጨማሪ በአእምሮአዊ፥ በስሜታዊ፥ በማኅበራዊና በመንፈሳዊ ነገሮች እናድጋለን። ሰውነታችን (አካላችን) ዕድገቱን ከጨረሰ በኋላ እንኳ በእነዚህ አራት አቅጣጫዎች እስከ ሕይወታችን ማብቂያ ድረስ ማደጋችንን እንቀጥላለን። ሞት ወይም አርጅና ዕድገታችንን ካላደናቀፈው በቀር በአራቱም አቅጣጫ እስከ መጨረሻው እናድጋለን።

በእነዚህ አምስት አቅጣጫዎች ማደግ በጣም አስፈላጊ ነው። በእነዚህ አምስት አቅጣጫዎች ተገቢውን ዕድገት ማግኘት ማለት ሙሉ ሰው መሆን ማለት ነው። ሙሉ ሰው ለመሆን በሁሉም አቅጣጫዎች እኩል የሆነ ዕድገት ማግኘት ያስፈልጋል። በሁሉም አቅጣጫዎች እኩል ያላደገ ሰው በሕይወቱ ብዙ ቀውስ

ይገጥመዋል፤ በአንዱ አቅጣጫ አድጎ በሌላ አቅጣጫ ያላደገ ሰው ሚዛናዊ ሕይወት መኖር አይችልም። የክርስቲያናዊ ምግባ ግብ ሰዎችን ሙሉ ሰው ማድረግ፤ አንድን ሰው በእያንዳንዱ የህይወት አቅጣጫ ማሳደግ የክርስቲያናዊ ምግባ አንዱ ግብ ነው።

አብዛኛውን ጊዜ ክርስቲያኖች ለመንፈሳዊ ዕድገት ትልቅ ትኩረት ይሰጣሉ። በክርስቶስ ያገኘነው ሕይወት ዘላለማዊ በመሆኑ ለመንፈሳዊ ዕድገት የምንሰጠው ቦታ ከምንም የላቀ ነው። ሌላው የህይወት አቅጣጫ ጊዜያዊና ሞት በመጣ ጊዜ የሚያከትም ነው፤ ነገር ግን የሰው መንፈስ ከሞት በኋላ ወደ እግዚአብሔር ይመለሳል። ስለዚህ በክርስቲያናዊ ምግባ አገልግሎት ውስጥ ለመንፈሳዊ ሕይወት ዕድገት የምንሰጠው ቦታ ከፍተኛ ነው።

ዕድገት ቀስ በቀስ የሚመጣ ነገር በመሆኑ በአንድ ጊዜ ሙሉ ሰው መሆን እንደማይቻል መገንዘብ ተገቢ ነው። ዕድገት እንዲኖር ከተፈለገ ምግባ ያስፈልጋል። አስተማሪዎችም ሆኑ ሌሎች ክርስቲያኖች ለመንፈሳዊ ዕድገት የበኩላቸውን አስተዋጽዖ ለማድረግ ሰፊ ዕድል አላቸው።

(1). እውነት ከሆኑት ዐረፍተ ነገሮች ፊት ያሉትን ፊደላት አክብብ።

ሀ. ሰዎች በአካል፣ በአእምሮ፣ በስሜት፣ በማህበራዊና በመንፈሳዊ ሕይወት ያድጋሉ።
ለ. በሁሉም አቅጣጫ ማደግ ለክርስቲያን አስፈላጊ ነው።
ሐ. ሙሉነት የሚገኘው ሰው ሊያድግባቸው በሚችልባቸው አቅጣጫዎች ሚዛናዊ ዕድገት ሲኖር ነው።
መ. ክርስቲያናዊ ምግባ ለአካላዊ እድገት ቅድሚያ ይሰጣል።
ሠ. ክርስቲያናዊ ዕድገት ተፈጥሮአዊና በራሱ የሚመጣ ነው።
ረ. ከአካል ዕድገት በቀር ሌላው ሁሉ በሕይወት ዘመን ሁሉ መቀጠል አለበት።

ዐበይት የህይወት ዘመኖች

ዓላማ 2 የህይወት ዘመን ዕድገቶችን በትክክል ለይ።

ሦስት ዐበይት (ዋና ዋና) የህይወት ዘመኖች እንዳሉ ይታወቃል፤ እነርሱም *የሕፃንነት ዘመን፥ የወጣትነት ዘመንና የጉልምስና ዘመን* ናቸው። የሕፃንነት ዘመን የሚባለው፥ አንድ ሰው ከተወለደበት ጊዜ አንስቶ እስከ አሥራ አንድ ወይም አሥራ ሁለት ዓመት ድረስ ያለው የዕድሜ ክልል ነው። የወጣትነት ዘመን የሚባለው፥ ከአሥራ ሁለት ዓመት እስከ አሥራ ስምንት ወይም አሥራ ዘጠኝ ዓመት ድረስ ያለው የዕድሜ ክልል ነው። የጉልምስና ዘመን የሚባለው ደግሞ ከሃያ ዓመት አስከ ሞት ድረስ ያለው የዕድሜ ክልል ነው ሲሆን፥ ይህ የህይወት ዘመን ከሌሎቹ የህይወት ዘመኖች ሁሉ በጣም ረጅም ነው። ብዙ ሰዎች ረጅም ዘመን ስለሚኖሩ፥ ይህ የህይወት ዘመን፥ አንድ ሰው በአጠቃላይ ከሚኖረው ዘመን ሁለት ሦስተኛውን ወይም ሦስት አራተኛውን ይይዛል።

እዚህ ላይ የሕይወት ዘመን የዕድሜ ክልሎች በሁሉም አገር ተመሳሳይ ወይም አንድ ዓይነት ላይሆኑ ይችላሉ። በተለይም የወጣትነት ዘመን የዕድሜ ክልል ትልቅ ልዩነት የሚታይበት ነው። ምንም እንኳን አሥራ ስምንት ዓመት የሞላው ወጣት በሀግ ፊት እንደ ሀዋቂ በው የሚቆጠር ቢሆንም፣ ሥራ ለመያዝና በአንዳንድ ሥፍራ ትዳር ለመመሥረት ቢችልም በብዙ ቦታዎች ግን ገና በወጣትነት ዕድሜ ላይ እንዳለ ተደርጎ ይቆጠራል። በአንዳንድ ሥፍራዎች የወጣትነት ዕድሜ ክልል እስከ ሃያ አምሥት፣ በሌሎች ቦታዎችም እስከ ሠላሳ ዓመት ይዘልቃል።

ሰዎች በእነዚህ የህይወት ዘመን ዕድገቶች ውስጥ ሲያልፉ (ወይም ከአንዱ የህይወት ዘመን ዕድገት ወደ ሌላው የህይወት ዘመን ዕድገት ሲሻገሩ) ችሎታቸው፥ ፍላጎታቸውና ባሕርያቸው እንደሚለዋወጥ አስተውለህ ታውቃለህ? አንድ አዲስ የተወለደ ሕፃን አሥር ዓመት ሲሞላው በፊት ከነበረው ነገር በብዙ ይለያል። አንድ በሃያዎቹ ውስጥ ያለው ጎልማሳ በስልሳዎቹ ወይም በሰባዎቹ ውስጥ ካለ ጎልማሳ በብዙ ነገር ይለያል። እዚህ ላይ አንድ ነገር ግልጽ መሆን አለበት። ይኸውም እነዚህ ሦስት ዐበይት የህይወት ዘመኖች፥ ሰዎች የሚያልፉበትን እያሌ የህይወት ዘመን ዕድገቶች ሙሉ በሙሉ አይገልጹም። በመሆኑም እነዚህን ሦስት ዐበይት ክፍሎች እያንዳንዳቸውን በሌሎች ሦስት ንዑስ ክፍሎች ብንዘረዝር፥ በእያንዳንዱ ንዑስ ክፍል ውስጥ የሚታየውን የዕድገት ወይም የባሕርይ ለውጥ በሚገባ መመልከት እንችላለን።

1. *የሕፃንነት ዘመን*፤ ይህ የህይወት ዘመን የመጀመሪያው ዐቢይ የህይወት ዘመን ሲሆን፥ በሦስት ንዑስ ክፍሎች ይፈረጃል። እነርሱም ቀዳማይ (መጀመሪያ)፥ መካከለኛና ዳኅራይ (ኋለኛ) የሕፃንነት ዘመን ናቸው። ቀዳማዊ የሕፃንነት ዘመን ከውልደት ዕለት አንስቶ እስከ አምስት ወይም ስድስት ዓመት ድረስ ያለውን የዕድሜ ክልል ያመለክታል። በብዙ አገሮች ልጆች ትምህርት የሚጀምሩት በዚህ የዕድሜ ዘመን ማብቂያ ግድም ላይ ነው፤ መካከለኛ የሕፃንነት ዘመን ከአምስት ወይም ከስድስት ዓመት አንስቶ እስከ ዘጠኝ ወይም አሥር ዓመት ድረስ ያለውን የዕድሜ ክልል ያመለክታል። ደኅራይ የሕፃንነት ዘመን ደግሞ ከአሥር ዓመት አንስቶ እስከ ወጣትነት ዘመን መጀመሪያ ማለትም እስከ አሥራ ሁለት ዓመት ድረስ ያለውን የዕድሜ ክልል ያመለክታል።

2. *የወጣትነት ዘመን*፤ ይህ የህይወት ዘመን ሁለተኛው ዐቢይ የህይወት ዘመን ሲሆን፥ እንደ ሕፃንነት ዘመን ሁሉ ይህም የህይወት ዘመን በሦስት ንዑስ ክፍሎች ይፈረጃል። እነርሱም ቀዳማይ፥ መካከለኛና ዳኅራይ የወጣትነት ዘመን ናቸው። ቀዳማይ የወጣትነት ዘመን ከአሥራ ሁለት እስከ አሥራ አምስት ዓመት ክልል ውስጥ ያሉትን ወጣቶች ይይዛል። በብዙ አገሮች በዚህ የህይወት ዘመን ክልል ውስጥ የሚገኙ ወጣቶች የመለስተኛ ሁለተኛ ደረጃና የከፍተኛ ሁለተኛ ደረጃ ትምህርት ቤት ተማሪ ናቸው። መካከለኛ የወጣትነት ዘመን ከአሥራ አምስት እስከ አሥራ ሰባት ዓመት ክልል ውስጥ ያሉትን ወጣቶች ይይዛል። በብዙ አገሮች በዚህ የህይወት ዘመን ክልል ውስጥ የሚገኙ

ወጣቶች የከፍተኛ ሁለተኛ ደረጃ ትምህርት ቤት ተማሪ ናቸው። ዳኅራይ የወጣትነት ዘመን ከአሥራ ሰባት እስከ አሥራ ዘጠኝ ዓመት ክልል ውስጥ ያሉትን ወጣቶች ይይዛል። በዳኅራይ የወጣትነት ዘመን መጀመሪያ ላይ የሚገኙ ወጣቶች የከፍተኛ ሁለተኛ ደረጃ ትምህርታቸውን ያጠናቅቃሉ።

3. *የጉልምስና ዘመን*፤ ይህ የህይወት ዘመን ሦስተኛውና የመጨረሻው ዐቢይ የህይወት ዘመን ሲሆን፥ ይህም እንደ መጀመሪያውና እንደ ሁለተኛው ዐበይት የህይወት ዘመኖች ቀዳማይ፥ መካከለኛና ዳኅራይ ተብሎ በሦስት ንዑስ ክፍሎች ይፈረጃል። ቀዳማይ የጉልምስና ዘመን ከሃያ እስከ ሠላሳ ወይም አርባ ዓመት ክልል ያሉትን ጎልማሶች ያካትታል። በዚህ የህይወት ዘመን በርካታ አዳዲስ ነገሮች ጅማሬያቸውን ያገኛሉ፤ ሥራ መያዝ፥ ጎጆ መውጣትና ቤተሰብ መመሥረት ከብዙ ጥቂቶቹ ናቸው። መካከለኛ የጉልምስና ዘመን ከሠላሳ አምስት ወይም አርባ እስከ ሰልሳ ወይም ስልሳ አምስት ዓመት ክልል ያሉትን ጎልማሶች ያካትታል። በዚህ የህይወት ዘመን የሚገኙ ጎልማሶች ብዙ ነገሮቻቸውን ከግብ ያደረሱ ናቸው፤ ስምሳሌ በሚኖሩበት ኅብረተሰብ ውስጥ ስማቸውን ተክለዋል፤ ልጆቻቸውን አሳድገውና አስተምረው ሲወግ ለማዕረግ አብቅተዋል። ዳኅራይ የጉልምስና ዘመን ከሰልሳ ወይም ከስልሳ አምስት እስከ ሞት ድረስ ያለውን የዕድሜ ክልል ያካትታል።

ከጥቂት ዓመታት በፊት አንድ የህይወት መድኅን ድርጅት ዐበይት የሆኑትን የህይወት ዘመኖች ለመግለጽ ሦስት ፈርጆችን ተጠቅም ነበር። የሕፃንነትና የወጣትነት ዘመኖች «ትምህርት የመቅሰሚያ ዘመኖች» ተብለው ሲሰየሙ ቀዳማይና መካከለኛ የጉልምስና ዘመኖች ደግሞ «ገቢ የማግኛ ዘመኖች» ተብለው ተሰይመዋል። ደኅራይ የጉልምስና ዘመን ደግሞ «የትዝታ ወይም የውልታ ዘመን» ተብሎ ተጠርቷል። እዚህ ላይ ምናልባት በክርስቲያናዊ ምግባ አገልግሎት ላይ ያለንን ጊዜና ችሎታ ስምናውል ሰዎች ከዚህ አባባል ትምህርት ያለው ነገር እናገኛለን። በዚህ ክፍል የምናጠናው ትምህርት ግርማ የተከተለውን የመዝራትና የማጨድ መርህ በመጠቀም እኛም ሰዎችን በመንፈሳዊ ሕይወታቸው ለማሳደግ እንድንነሳሳ ያድርገን።

በጉልምስና የህይወት ዘመን ከሚታየው የባሕርይ ለውጥ ይልቅ በሕፃንነትና በወጣትነት የህይወት ዘመን የሚታየው የባሕርይ ለውጥ እጅግ ከፍተኛ ነው። ዐበይት የህይወት ዘመኖቹም ሆኑ በእነርሱ ሥር የሚገኙት ንዑስ ክፍሎች እንደ መጨረሻ ሕግ የሚታዩ አይደሉም። እያንዳንዱ ሰው በተለያየ ፍጥነት ያድጋል።

ዐበይትና ንዑስ የህይወት ዘመን ክፍሎች

[illegible] ቀዳማይ የሕፃንነት ዘመን	5/6 መካከለኛ የሕፃንነት ዘመን	9/10 ደኅራይ የሕፃንነት ዘመን	12/13 ቀዳማይ የወጣትነት ዘመን	15 መካከለኛ የወጣትነት ዘመን	17 ደኅራይ የወጣትነት ዘመን	18/20 ቀዳማይ የጉልምስና ዘመን	35/40 መካከለኛ የጉልምስና ዘመን	60/65 ደኅራይ የጉልምስና ዘመን
የሕፃንነት ዘመን			የወጣትነት ዘመን			የጉልምስና ዘመን		

ውልደት

ሞት

2-7 የሚከተሉት የእድሜ ደረጃዎች በየትኞቹ የሕይወት ዘመን ክፍሎች እንደሚመደቡ ፊደሉን በመክበብ አመልክት

(2). የአሥራ አንድ ዓመት ወንድ

ሀ. መካከለኛ የሕጻንነት ዘመን
ለ. ዳኅራይ የሕጻንነት ዘመን
ሐ. መካከለኛ የወጣትነት ዘመን

(3). የሃያ ሰባት ዓመት ሴት

ሀ. የጨቅላነት ዕድሜ
ለ. ዳኅራይ የወጣትነት ዘመን
ሐ. ቀዳማይ የጉልምስና ዘመን

(4). የሰባ ዓመት ሰው

ሀ. ዳኅራይ የጉልምስና ዘመን
ለ. መካከለኛ የጉልምስና ዘመን
ሐ. ዳኅራይ የወጣትነት ዘመን

(5). የሦስት ዓመት ሴት ልጅ

ሀ. ቀዳማይ የሕጻንነት ዘመን
ለ. መካከለኛ የሕጻንነት ዘመን
ሐ. ዳኅራይ የወጣትነት ዘመን

(6). የአሥራ አራት ዓመት ወንድ

ሀ. ቀዳማይ የሕጻንነት ዘመን
ለ. ቀዳማይ የወጣትነት ዘመን
ሐ. ቀዳማይ የጉልምስና ዘመን

(7). የአሥራ ዘጠኝ ዓመት ሰው

ሀ. መካከለኛ የጉልምስና ዘመን
ለ. መካከለኛ የወጣትነት ዘመን
ሐ. ዳኅራይ የወጣትነት ዘመን

ሰብንታዊ ዕድገት ማንነታዊ ዕድገት

ዓላማ 3 በሰዎች ሰብንታዊ ማንነታዊ ዕድገት ላይ ተጽዕኖ የሚያደርጉትን ሦስት ነገሮች የሚገልጸውን ዐረፍተ ነገር ለይ።

ሰዎች በእምስቱም የህይወት አቅጣጫዎች ትክክለኛ ዕድገት ሲያገኙ ሙሉ ሰው እንደሚሆኑ ትገነዘባለህ። እንዲሁም ሰዎች ከአንዱ የዕድገት ደረጃ ወደ ሌላው የዕድገት ደረጃ ሲሸጋገሩ የፍላጎት፥ የችሎታና የባሕርይ ለውጥ እንደሚያሳዩ ትማራለህ። በመጀመሪያ የምንመለከተው የሰብንት ዕድገትንና በዚህ ዕድገት ላይ ዐይነተኛ ተጽዕኖ የሚያስድሩትን ነገሮች ነው። ይህ አጭር ቅኝት ወደፊት በምናነሳውና በሰዎች የትምህርት የመቀበል ችሎታ ላይ ተጽዕኖ የሚያስድሩት ነገሮች ምን እንደሆኑ ግንዛቤ ይሰጠናል።

በተመሳሳይ የዕድሜ ክልል ያሉ ሰዎች በብዙ ነገር ተመሳሳይ ነገር አላቸው። እነዚህ ሰዎች አንድ ዐይነት የዕድገት ሥርዐትን ተከትለው ያድጋሉ። ይሁን እንጂ የአንዱ ሰው ዕድገት ከሌላው ሰው ዕድገት የተለየ ባሕርይ አለው። እያንዳንዱ ሰው ልዩ ነው፤ ደግሞም የራሱ የሆነ የተለየ ስሜት፥ ባሕርይና ሰብንት አለው፤ ሆኖም እነዚህ ነገሮች በልምድ፥ በምገባና በትምህርት ሊለወጡና ሊሻሻሉ ይችላሉ።

ሰብንት የሚለው ቃል የአንድን ሰው አጠቃላይ ማንነት የሚገልጽ ቃል ነው። የቃሉ ትርጉም የሰውየውን ሐሳብ፥ ድርጊት፥ አመለካከት፥ ልማድ፥ ስሜትና ባሕርይ ያካትታል። (ሰብንት የሚለው ቃል ሰብእ ከሚለው የግእዝ ቃል የመጣ ሲሆን የሰውን መላ ተፈጥሮ የሚገልጽ ቃል ነው፤ እኔ የሚል የራሱ ማንነትና መታወቂያ ያለውን ፍጡር ይገልጻል)።

በሰው ሰብንት ላይ በረጅም ጊዜ ውስጥ ከባድ ተጽዕኖ የሚያስድሩ በርካታ ኀይሎች አሉ። በዚህ ክፍል በሰብንት ዕድገት ላይ ተጽዕኖ የሚያድሩትን ሦስቱን ኀይሎች እንመለከታለን፤ እነርሱም ❶ ውርስ ባሕርይ ❷ አካባቢ እና ❸ ፈቃድ ናቸው።

1. ውርስ ባሕርይ፤ ከወላጆቻችን የምንወርሳቸው የተለዩ ባሕርያት ውርስ ባሕርይ ይባላሉ። የሰውነታችን ቁመትና ቅርጽ፥ የፀጉራችንና የዐይናችን ቀለም፥ ግላዊ ባሕርያችንና የማሰብ ችሎታችን ሰብንታችንን ከሚቀርጹት ውርስ ባሕርያት መካከል ጥቂቶቹ ናቸው። በውርስ ባሕርይ ምክንያት በሰዎች መካከል ለሚታየው የአስተሳሰብ ክህሎት ከፍተኛ ትኩረት እየተሰጠ ነው። እነዚህ የአስተሳሰብ ክህሎቶች አንድ ሰው የሚኖረውን የመማር ችሎታ ከወዲሁ በመጠኑ የሚወስኑት ይመስላል። ይህን ውርስ ባሕርይ በተለይ ሕፃናት ሲማሩና ሲያድጉ በሚያሳዩት ባሕርይ ላይ በቀላሉ መመልከት ይቻላል። ሰዎች በእያንዳንዱ የህይወት አቅጣጫ የሚያሳዩት ዕድገት እንዱ የተፈጥሮ ስጦታ ነው። ሆኖም ሰዎች የየራሳቸው የሆነ ልዩ ተፈጥሮና ውርስ ባሕርይ ስላላቸው እያንዳንዱ ሰው ከሌላው ሰው የተለየ ዕድገት ይኖረዋል።

2. አካባቢ፤ አካባቢ ሲባል ተወልደን ያደግንበት ቀዬ ማለት ነው። ሰዎች በዕድገታቸው ላይ የራሱን ተጽዕኖ በሚያደርስባቸው አካባቢ ውስጥ ተወልደው ያድጋሉ። ለምሳሌ እልም ባለ ገጠር በጎጆ ቤት ውስጥ የምናየው ሕይወትና ግርግር የበዛበት የከተማ ሕይወት የየራሳቸው ልዩነትና ተጽዕኖ አላቸው። እስቲ ለምሳሌ በገጠር ሲቆፍር፥ ሲያርስ፥ ሲያግድ፣ በየሜዳውና በየሸንተረሩ

ሲንሸራሸር ያደገን በተጣበበ ከተማ ብዙ ሕዝብ በበዛበት መንገድ አካባቢ ኳስ እየተጫወተ ካደገ ሕፃን ጋር አወዳድረው። ሕፃናት ተወልደው የሚያድጉበት አካባቢ ብቻ ሳይሆን ተወልደው የሚያድጉበትም ማኅበራዊ ሕይወት በሰብንታቸው ላይ የራሱን ተጽዕኖ ያሳድራል፤ ለምሳሌ ጎረቤቶች፥ ሥራና ትምህርት፥ የቤተሰብ ገቢ፥ የሚማሩበት ትምህርት ቤት፥ የሚውሉበት የመዝናኛ ቦታ፥ ባሕላዊና ሃይማኖታዊ ተግባሮች የሕፃናትን ሰብንት በተለየ መልክ ይቀርጻሉ። ባሕል ራሱ አካባቢ ከሚለው ነገር ውስጥ አንድ ክፍል ነው። እያንዳንዱ ባሕል የየራሱ መታወቂያ ባሕርያት አሉት። ሰዎች የሚያደርጉትን ነገር የሚያደርጉት ካደጉበት ባሕል አንጻር ነው። አካባቢ በአስተሳሰብ ክህሎታችን ላይ የራሱን አሉታዊና አዎንታዊ ጥላ ያጠላብናል። ብዙዎቻችን የምንመርጠው ለዕድገት የሚስማማንን አካባቢ ነው።

3. ፈቃድ፣ የሰዎች ፈቃድ በስብነት ዕድገታቸው ላይ ተጽዕኖ ያደርጋል። ሰዎች የመምረጥ ችሎታ ተሰጥቶአቸዋል። ሰዎች ዕድገት ሊያመጣላቸው የሚችሉትን ዕድሎች ሊመርጡ፥ አልያም እነዚህን ዕድሎች ችላ ሊሉ ይችላሉ። አንዳንድ ሰዎች እንደሚናገሩት ከሆነ፥ ለሰብነት ዕድገት ከውርስ ባሕርይ ወይም ከአካባቢ ይልቅ ፈቃድ እጅግ ወሳኝ ነው። በውርስ ባሕርይ ከምናገኘው የአስተሳሰብ ክህሎት ወይም አካባቢያችን ከሚለጠን ዕድል ይልቅ ፈቃድ ከፍተኛ ቦታ አለው።

(8). ትክክለኛ ከሆነው ዐረፍተ ነገር ፊት ያለውን ፊደል አክብብ።

ሀ. እያንዳንዱ ሰው የተወለደው ከማደግ፣ *መጻበርና የመማር ችሎታ* ጋር ነው።
ለ. የአእምሮ ችሎታ ሰዎች ሁሉ እኩል የሆኑበት አንዱ አቅጣጫ ነው።
ሐ. በዎች የሚኖሩበት አካባቢ ከማደግ፣ *መማርና መጻበር* ችሎታ ጋር ግንኙነት የለውም።
መ. ሰዎች የሚኖሩበት አካባቢ እድገትን፣ *መጻበርንና መማርን* ሊያፋጥን ወይም ሊያዘገይ ይችላል።
ሠ. በው ለማደግ፣ ለመጻበርና ለመማር ያለው ፍላጎት ሁኔታውን ለማፋጠን ይችላል።
ረ. አንድ ሰው ከውርሰ ባህሪው፣ ከአካባቢውና ከፈቃዱ የተነሳ ከተጎዳ ሁኔታውን ለማሻሻልና እንዲያድግ *መጣር* ከንቱ ልፋት ነው።

የተማሪዎች ባሕርያት

ግላማ 4 ተማሪዎች በእያንዳንዱ ዐበይት የሀይወት ዘመን ሊማሩት የሚገባውን ትምሀርት ለይ።

ዕድገት በመማር ላይ የሚያሳድረው የራሱ የሆነ ተጽዕኖ አለው። ሆኖም አንድ በው እያደገ ሲሄድ በሕይወቱ ዘመን የተማራቸው ነገሮች ለዕድገቱ መሠረት እየሆኑ ይመጣሉ። አሁን በቅድሚያ የምንመለከተው ዐቢይ የዕድገት ደረጃ የሕፃንነት ዘመንን ነው። አንድ ሕፃን ፍጹም ጥገኛ ሆኖ ይወሰዳል፤ ከዚያም

በቀላሉ ሊታዩ የሚችሉ ዕድገቶችን እያሳየ ያድጋል። ሕፃኑ ወደ ወጣትነት ደረጃ ሲሸጋገር አካላዊ፥ ማኅበራዊ፥ አእምሮአዊና መንፈሳዊ ዕድገቶችን ያሳያል። በዚህ ክፍል የዕድገትን የተለያዩ ደረጃዎች ታጠናለህ፤ ደግሞም በእነዚህ የዕድገት ደረጃዎች ውስጥ የሚታዩትን መሠረታዊ ባሕርያት ትመለከታለህ።

ቀዳማይ የሕፃንነት ዘመን

ከውልደት ጀምሮ ሕፃኑ ትምህርት ቤት እስከሚገባበት ጊዜ ድረስ ያለው ወቅት ብዙ ዕድገት የሚታይበት ወቅት ነው። አንዳንድ ሰዎች እንደሚናገሩት በዚህ የህይወት ዘመን የሚታየው ዕድገት በየትኛዎቹም የህይወት ዘመኖች ውስጥ ከሚታየው ዕድገት እጅግ ያልቃል።

አካላዊ ዕድገት

በጨቅላነት በቀዳማይ የሕፃንነት ዘመን፥ ሰዎች በጣም ፈጣን ዕድገት ይታይባቸዋል። በውልደት ጊዜ ሕፃኑ በጣም ትንሽና ጥገኛ ነው። ሰሚያስፈልገው ነገር ሁሉ በእናቱና በሌሎች ሰዎች ላይ ጥገኛ ነው። ሕፃኑ ትምህርት ቤት ሲገባ ግን በብዙ ነገሩ ያድጋል። ከአልጋ ላይ መውረድ፥ መቀመጥ፥ መቆም፥ መራመድና መሮጥ ይችላል። ሕፃኑ በዚህ ወቅት የሚያሳየው ፈጣን ዕድገት በአብዛኛው በትልልቅ ጡንቻዎቹ ዕድገት ላይ የተመሠረተ ነው። እነዚህ ትልልቅ ጡንቻዎች ብዙ ቅንጅትንና ልክነትን ሳይሹ ሕፃኑ እንደፈለገ እንዲንቀሳቀስ ያስችሉታል፤ እነዚህ ጡንቻዎች ዐቢይ የአካል እንቅስቃሴን ይቆጣጠራሉ። በዚህ ወቅት ትንንሽ ጡንቻዎች ገና አላደጉም፤ ትንንሽ ጡንቻዎች ረቂቅ ሥራዎችን ለመሥራት የሚያስችሉ ናቸው። በመሆኑም ሕፃኑ መስመር ማሰመር፥ መሰመር ጠብቆ መቁረጥና በመበመር ውሰጥ ያሉ ሥዕሎችን መቀባት አይችልም። ይህ በጊዜ ውስጥ የሚሆን ነገር ነው። የሕፃኑ ዕድገት በአብዛኛው የሚታየው በጨዋታ ውስጥ ነው። መሮጥ፥ መዝለል፥ መወርወር፥ ኳስ መምታት፥ በሕፃናት ላይ የሚታይ ዐቢይ ዕድገት ነው። ይህ የሚያስገነዝበን ሕፃናት እንዲህ ከመሳሰሉ የአካል እንቅስቃሴዎች እንዳይታቀቡ መጠንቀቅ ተገቢ መሆኑን ነው። ረጋ ብሎ የመቀመጥ ችሎታ ስለሌላቸው ለረጅም ጊዜ መቀመጥ አይችሉም። ደግሞም በጣም ፈጣን ስለሆኑ ቶሎ ይሰለቻሉ፤ ምክንያቱም ሁልጊዜ በእንቅስቃሴ ላይ ናቸው፤ ሰለዚህ አካላዊ እንቅስቃሴአቸውን የሚያዳብርና አእምሮአቸውን የሚያነሰብት ተስማሚ ሁኔታ ሊፈጠርላቸው ይገባል።

አእምሮአዊ ዕድገት

ቀዳማይ የሕፃንነት ዘመን አእምሮ የሚያድግበት ዘመን ነው። ሕፃኑ በስሜት ሕዋሳቱ ነገሮችን የሚለይበት ወቅት ነው። ሰዚህም ነው ሕፃኑ በአቅራቢያው የሚገኙ ነገሮችን በእጁ የሚነካካውና ወደ አፉ የሚጨምረው። ሕፃኑ ነገሮችን እየበየ ሰለሆነ ብርቱ ጥበቃ ያስፈልገዋል፤ ምክንያቱም ሕፃኑ ጎጂ ነገሮችን መዋጥ ወይም መንካት የሚያስከትለውን ጉዳት ገና አልተማረም። ሕፃናት

በአካባቢያቸው ላለው ሕይወት እንግዳ በመሆናቸው ሁልጊዜ ጠያቂ ፍጡራን ናቸው። በዙሪያቸው ያለውን ዓለም የሚያጠኑትና የሚያስሱት በዚህ መልክ ነው።

በዚህ ወቅት ሕፃናት ሐሳባቸውን ለመግለጽ ቋንቋ የሚማሩበት ወቅት ነው። የመጀመሪያዋን ቃል ከተናገሩበት ጊዜ ጀምሮ ቋንቋን የመጠቀም ችሎታቸው ፈጣን ዕድገት ያሳያል። ሕፃኑ ትምህርት ቤት ሲገባ ወደ 1,000 የሚጠጉ ቃላትን ያውቃል፤ ይህ ችሎታ ሕፃኑ በሚያድግበት አካባቢና ባሕል የተወሰነ ነው። ሕፃናት ቋንቋን የሚጠቀሙት ለመነጋገሪያ ብቻ ነው። ማንበብና መጻፍ ገና አልተማሩም። በዚህ ዕድሜ ላይ ያሉ ሕፃናትን ለማስተማር ሕፃናቱ የሚያውቁትን ቋንቋ መጠቀም አስፈላጊ ነው። የሚነገራቸውን ነገር ሁሉ የሚረዱት በመጠኑ ነው፤ ስለዚህ ለማለት የምንፈልገውን ነገር በትክክል የሚገልጹ ቃላትን ብቻ መጠቀም ተገቢ ነው።

በዚህ ቀዳማይ የዕድገት ዘመን፥ ሕፃናት በአንድ ሐሳብ ላይ ያላቸው ትኩረት በጣም ውሱን ነው። በሁለትና በሦስት ዓመት ዕድሜ ላይ ያሉ ሕፃናት በአንድ ሐሳብ ላይ የሚያተኩሩት ለሁለት ወይም ለሦስት ደቂቃ ብቻ ነው፤ ሆኖም ትምህርት ቤት መሄድ ሲጀምሩ በአንድ ሐሳብ ላይ የማተኮር ችሎታቸው ወደ ለባትና አሥር ደቂቃ ከፍ ይላል። ከዚህ የተነሣ አስተማሪዎች የሚያስተምሩትን ነገር፥ ሕፃናት በአንድ ሐሳብ ላይ ለማተኮር ከሚችሉበት ጊዜ ጋር ማስማማት አለባቸው። የተማሪዎቹ ሐሳብ ወደ ሌላ ነገር ላይ ከመዞሩ በፊት የሚማሩትን ነገር መለወጥ ያስፈልጋል።

አብዛኛውን ጊዜ ሕፃናት አላሚ ፍጡራን ናቸው። በዙሪያቸው ያለውን ገሃድ ዓለም ረስተው በሕልም ዓለም ለመኖር ትልቅ ችሎታ አላቸው። ይህን ባሕርያቸውን በመጠቀም ብዙ ቁም ነገሮችን ማስተማር ይቻላል። በዚህ የህይወት ዘመን በርካታ ወላጆች፥ ልጆቻቸው ቀላል መዝሙሮችንና አጭር ጥቅሶችን በቃላቸው እንዲያጠኑ ያበረታቱአቸዋል። ሕፃናት በዚህ የህይወት ዘመን የሚያሳዩት ክህሎት በጣም አስገራሚ ነው፤ ምክንያቱም የተማሩትን ነገር በቀላሉ ለመያዝ ትልቅ ችሎታ አላቸው፤ ከዚህ በተጨማሪ የመማር ፍላጎታቸው በጣም ከፍተኛ ነው።

በዚህ ቀዳማይ ዘመን ሕፃናት ቤተሰቦቻቸው ባሉበት ሰፍራ ድፍረት ይሰማቸዋል፤ የሚያስፈራቸውና የሚያስሰባቸው ነገር የለም። ሆኖም የማያውቁት ሰው ሲያዩ ይፈራሉ። ለእነርሱ እውነተኛ ወዳጅ በመሆን ፍርሃታቸውን እንዲተዉ ማድረግ ይቻላል።

መንፈሳዊ ዕድገት

በዚህ ቀዳማይ የህይወት ዘመን ሕፃናት የተነገራቸውን ነገር ሁሉ ያምናሉ፤ ደግሞም ማንም ሰው በቀላሉ ሊያታልላቸው ይችላል። ሕፃናት ትክክል የሆነውን ነገር ለማድረግ ወደ ኋላ አይሉም፤ በተለይ ደግሞ ፍቅርና ወዳጅነት ካሳየናቸው የምንለውን ነገር በደስታ ያደርጉታል። ሕፃናት እግዚአብሔርን ለመረዳት ያላቸው ችሎታ ውሱን ቢሆንም፥ መሠረታዊ መንፈሳዊ እውነቶችን

መረዳት ይችላሉ። እግዚአብሔር ልዩ ወዳጅ መሆኑን፥ ቤተክርስቲያን የተለየ ሰፍራ መሆኑን፥ እንዲሁም እግዚአብሔር የሚወዳቸውና የሚያስብላቸው አምላክ መሆኑን መረዳት ይችላሉ። ደግሞም ስለ እግዚአብሔር ከተማሩት ነገር በመነሣት እግዚአብሔርን ማምለክ ይችላሉ። መሠረታዊ የሆኑ የመጽሐፍ ቅዱስ ክፍሎችን በቀላሉ በቃላቸው መያዝ ይችላሉ። ለተረዱት ፍቅር ምላሽ መስጠትና ለእግዚአብሔር ፍቅር አጸፋውን መመለስ ይችላሉ።

(9). በቀዳማይ የህፃንነት ዘመን ካሉ ተማሪዎች ጋር የሚስማማውን እንቅስቃሴ የሚያመለክቱትን ፊደሉን በመከበብ አመልክት።

ሀ. ስለ እግዚአብሔር በደስታ መዘመር።
ለ. በትምህርቱ ክፍለ ጊዜ ሁሉ በጸጥታ እንዲቀመጡ ማዘዝ።
ሐ. ልጆቹ ጊዜያቸውን ሁሉ ከሌሎች ጋር እንዲጫወቱ ይፈለጋል።
መ. እንቅስቃሴ ያለበትን ተግባር በማካከል በየመሐሉ አጠር ያለ የጸጥታ ትምህርት ጊዜ ማድረግ።
ሠ. ልጆች ገና ትንንሽ ህጻናት በለሆኑ ስለ እግዚአብሔር ልንነግራቸው አይገባም።
ረ. ልጆቹ ለተወሰነ ጊዜ በትምህርቱ ጎን ለጎን እንዲጫወቱ መፍቀድ።
ሰ. ልጆቹ በአይናቸው እንዲያዩት በእጃቸው ግን እንዳይደርሱበት ዕቃዎቹን በከፍታ ሥፍራ ማስቀመጥ።
ሸ. እግዚአብሔርን እንደ አፍቃሪ ጓደኛ አድርጎ ማቅረብ።
ቀ. የጌታን ጸሎት በቃላቸው እንዲይዙ ማስተማር።
በ. ከትምህርቱ ጋር የሚሄዱ ቁሳቁሶችን በማቅረብ ልጆቹ እንዲነካኩት መፍቀድ።

10. በሦስትና በስድስት ዓመት እድሜ ክልል መካከል ያሉ ሕጻናትን ልብ ብለህ ተመልከት። ስለ እነርሱ ያስተዋልከውን ባህርያት በማስታወሻ ደብተርህ በመጻፍ በዚህ ትምህርት ከተማርከው ጋር አነጻጽር።

መካከለኛ የሕፃንነት ዘመን

ሕፃናት መደበኛ ትምህርት ሲጀምሩ ከቀዳማይ የሕፃንነት ዘመን ወደ መካከለኛ የሕፃንነት ዘመን ተሸጋግረዋል ማለት ነው። ይህ ወቅት በሕፃናት ሕይወት ላይ አያሌ ዕድገት የሚታይበት ወቅት ነው፤ በሕፃናት ላይ የሚታየው ዕድገት አሁንም ፈጣን ነው።

አካላዊ ዕድገት

በመካከለኛ የሕፃንነት ዘመን ሕፃናት በጣም ፈጣን ናቸው። ሩጫና ዝላይ የበዛበትን ጨዋታ በጣም ይወዳሉ፤ ሆኖም ቶሎ ይደክማቸዋል። ያላቸው ኀይል (ጉልበት) ሁሉ የሚውለው ለዕድገት ነው። አካላዊ ዕድገታቸው አንድ ወጥ (ኢደንባዊ/ ኢመደበኛ) አይደለም። በአንድ ወቅት ፈጣን ዕድገት ያሳያሉ፤ ሌላ ጊዜ ደግሞ ቀስ ብለው ያድጋሉ። በዚህ ወቅት ሌላው አካላቸው ፈጣን

ዕድገት ሲያሳይ ልባቸው ግን ቀስ ብሎ ነው የሚያድገው። ከዚህ የተነሣ ቶሎ ይደክማሉ። ይሁን እንጂ ሕፃናት ልዩ ልዩ ጨዋታዎችን እንደ ልብ ለመጫወት የሚያስችላቸው ትልቁና ትንሹ ጡንቻ ያድጋል፤ የሚያደርጉት ነገር ሁሉ ዓላማ ያለው ነው። ልዩ ልዩ ነገሮችን መፍጠር ይወዳሉ፤ በተለይም አስመስሎ መሥራት (እንደ መርከብ፥ መኪና፥ ቤት፥ ወዘተ) በጣም ይወዳሉ፤ የጨዋታ ፍላጎታቸውን ለማርካት አያሌ አዳዲስ ነገሮችን ይፈጥራሉ።

አእምሮአዊ ዕድገት

ሕፃናት በዚህ የህይወት ዘመን በአንድ ሐሳብ ላይ የማተኮር ችሎታቸው ከአሥር እስከ አሥራ አምስት ደቂቃ ያድጋል። የማስተዋልና የማመዛዘን ክህሎታቸው ሙሉ በሙሉ ባያድግም፥ የሚያዩትንና የሚሰሙትን ነገር በሚገባ ይረዳሉ። ዕውቀታቸውን የሚያዳብሩት ጥያቄ በመጠየቅ ሲሆን ይህ እንዱ መለያ ባሕርያቸው ነው። አብዛኛውን ጊዜ የራሳቸውን ዕውቀት ያዋድዳሉ።

በዚህ ወቅት ሕፃናት መጻፍና ማንበብ ይችላሉ፤ የሚያውቁአቸውም ቃላት ከበፊቱ ይጨምራሉ። በዚህ ምክንያት የቃላቱን ንበት በትክክል ቢችሉትም ባይችሉትም ሐሳባቸውን ከመግለጽ ወደ ኋላ አይሉም።

የሚያስቡትም ሆነ የሚረዱት ቀጥተኛ ነገርን ነው፤ በዚህ ወቅት ተምሳሌታዊና ውስጠ ወይራ አነጋገሮችን እንዲሁም ረቂቅ ነገሮችን አያስተውሉም። ከዕድገታቸው ጋር የሚመጣጠን መዝሙርና የመጽሐፍ ቅዱስ ጥቅስ እንዲያጠኑ ሲደረግ ግሩም የማስታወስና በቃል የመያዝ ችሎታ አላቸው።

በመካከለኛው የሕፃንነት ዘመን ሕፃናት ዋስትና አይሰማቸውም። ሁልጊዜ ማልቀስ ለእነርሱ አዲስ አይደለም። ማኅበራዊ ሕይወታቸው ሰፋ እያለ ስለሚመጣ ይህን ሁኔታ በከፋ ዐይን ይመለከቱታል፤ በዚህ የህይወት ዘመን የሚገኙ ሕፃናት ይህን ሁኔታ በከፋ ዐይን ስለ ሚመለከቱት ቀደም ሲል ያሳለፉትን የፍቅርና የከብካቤ ሕይወት ከቤተሰቦቻቸው፥ ከአስተማሪዎ ቻቸውና ከተከበሩ ሰዎች ሊሰጣቸው ይገባል።

ማኅበራዊ ዕድገት

በዚህ የህይወት ዘመን የሚገኙ ሕፃናት አሁን የሚውሉት ትምህርት ቤት በመሆኑ ማኅበራዊ አመለካከታቸው (አሲታቸው) እየሰፋ ነው። እስከ አሁን ድረስ ወዳጅነታቸው ከቤተሰቦቻቸው ጋር ብቻ ነበር፤ አሁን ግን በትምህርት ቤት ከሚያገኙአቸው ሌሎች ተማሪዎችና ከአስተማሪዎቻቸው ጋር ወዳጅነት መመሥረት ይጀምራሉ። ከሁለቱም ፆታዎች ማለትም ከወንድና ከሴት ጓደኞችን ይይዛሉ፤ በኅብረት መጫወትን ይማራሉ። ኀላፊነትን በመስጠትና በመቀበል ከሌሎች ልጆች ጋር መተባበርን ይለምዳሉ። የጨዋታ ሕይወታቸው ከግል ወደ ቡድን ይለወጣል። የሐቀኝነት ሥነ ምግባራቸው፥ የበጎና የመጥፎ

(የሰናይና የደግ) ሚዛናቸው ያድጋል፤ አለአግባብ የተበደሉ ሲመስላቸው በቀላሉ ይጎዳሉ።

መንፈሳዊ ዕድገት

በመካከለኛ የሕፃንነት ዘመን ሕፃናት ቀሎ የሚጎዳ ኅሊና፥ ግልጽ ያልሆነ እምነትና የመታዘዝ ፍላጎት አላቸው። ስለ እግዚአብሔር የተረዱትን እውነት ለመታዘዝና መንፈሳዊ ሰው በመሆን ዝግጁ ናቸው። ሊያውቁት የሚገባውን እውነት በታሪክ መልክ ሲማሩ በጣም ይገባቸዋል፤ በተለይ ደግሞ በመጽሐፍ ቅዱስ ውስጥ የሚገኙ ታሪኮችን በጣም ይወዱአቸዋል። በመጽሐፍ ቅዱስ ውስጥ የሚገኙ ታሪኮች ምግባራዊ እሳቤዎችን (ወይም መርሆችን) ለማስተማርና መጽሐፍ ቅዱስን ለማስተዋል ትልቅ መሠረት ናቸው። የሕፃናት ኅሊና ዘወትር ያድጋል፤ በመሆኑም ጥሩና መጥፎ (ወይም ሰናይና እኩይ) ተግባራት የአእምሮአቸውን ሰላም ያደፈርሰዋል። ባሕርያቸውን የሚያስተያዩት ከጎልማሶች ባሕርይ ጋር በመሆኑ ፈጥነው የሚከተሉት የጎልማሶችን አርአያ ነው። እዚህ ላይ ወላጆች ትልቅ ኀላፊነት አለባቸው፤ ደግሞም በልጆቻቸው ባሕርይ ላይ እዎንታዊ ተጽዕኖ የማድረግ ዕድል አላቸው። አስተማሪዎች የተከበረ ቦታ ስላላቸው የእነርሱ መንፈሳዊ ሕይወት መልካም ምሳሌ ሊሆን እንደሚችል ሊናቅ አይገባም። ተማሪዎች የአስተማሪዎቻቸውን ሕይወት በቅርብ ስለሚከታተሉ በአስተማሪዎቻቸው ኑሮ በቀላሉ ይማረካሉ። አስተማሪዎች ይህን ሁኔታ በቅጡ ማስተዋል አለባቸው። በተለይ ደግሞ ወላጆቻቸው ክርስቲያን ያልሆኑ ልጆች የእነርሱን ሕይወት በሚገባ ይመዝናሉ። ክርስቲያን ያልሆኑ ወላጆች፥ ልጆቻቸው መንፈሳዊ ሕይወትን እንዲከታተሉ ብዙም አይረዱአቸውም። በዚህ የህይወት ዘመን ውስጥ ያሉ ልጆች ክርስቶስን ለመቀበል ዝግጁ ናቸው። ዝግጁነታቸው ግን በቤታቸው ውስጥ በሚያዩት ሕይወት፥ በቤተ ክርስቲያን በሚያገኙት ትምህርትና በአስተማሪያቸው ላይ በሚያስተውሉት ሕይወት ላይ የተመሠረተ ነው።

(11). በመካከለኛ የህጻንነት የእድሜ ዘመን ያሉትን ልጆች በክርስቲ ያናዊ ምገባ ክፍል ውስጥ በማስተማር ጊዜ ተገቢ የሆነው ትምህርታዊ እንቅስቃሴ የትኛው ነው?

ሀ. የመጽሐፍ ቅዱስ መጽሐፍትን በትክክለኛው ቅደም ተከተል በቃላቸው እንዲያጠኑ ማስተማር።
ለ. ለረጅም ጊዜ የአካል እንቅስቃሴ ፕሮግራም መያዝና ለአካል ብቃት ትኩረት መስጠት።
ሐ. አብዛኛውን ጊዜ ታሪክ በመተረክ ማስተማር።
መ. ተማሪው ላይ ተጽዕኖ የማሳደር ኃላፊነትህ በክፍል ውስጥ ትምህርት ብቻ የተገደበ መሆኑን ግንዛቤ ውስጥ ማስገባት።
ሠ. በተለይ ልጆቹ ጌታን የግል አዳኛቸው አድርገው እንዲቀበሉ መንገር
ረ. በትክክለኛና በተሳሳተ ምርጫ መካከል ያለውን ልዩነት እንዲያውቁ የሚረዳቸውን የልጆቹን አእምሮ የሚያሳድግ ትምህርታዊ ጨዋታ ማጫወት።

(12). በስድስትና በዘጠኝ ዓመት ዕድሜ መካከል ያሉ ሁለት ወይም ሦስት ህጻናትን በጥንቃቄ ተመልከት። ያስተዋልከውን ባህሪያት በማስታወሻ ደብተርህ ላይ አስፍር። በዚህ ክፍል ከተማርከው ትምህርት ጋርም አነጻጽረው።

ዳኅራይ የሕፃንነት ዘመን

ከወጣትነት ዘመን በፊት ያለ ሕይወት በጣም የሚያስደስትና ብዙ ፈተና የበዛበት ሕይወት ነው። ልጆች በየትኛውም የህይወት አቅጣጫ ያላቸው ክህሎት እጅግ ትልቅ ነው። በጣም ፈጣንና በጥባጭ ናቸው፤ ሕይወት ለእነርሱ በኳር ናት። ፍላጎታቸውና ምኞታቸው ብዙና ልዩ ልዩ ነው።

አካላዊ ዕድገት

በዳኅራይ የሕፃንነት ዘመን ሕፃናት የማይደክም ጉልበት አላቸው። አሁን በቀዳማይ የሕፃንነት ዘመን ከነበራቸው ይልቅ የበለጠ ጉልበት አላቸው፤ ሆኖም አካላዊ ዕድገታቸው ከቀድሞው ዝግተኛ ነው። ጥሩ የምግብ ፍላጎት በላላቸው ብዙ ምግብ ይበላሉ፤ ከዚህ በተጨማሪ የፀሐይ ብርሃን፣ ንጹሕ አየርና ዕረፍት ይፈልጋሉ። የጡንቻቸው ዕድገት ከምንጊዜውም ይልቅ የተሻለ በለሆነ በጣም ረቂቅ የሆኑ ሥራዎች ለመሥራት ብቁ ናቸው። በዚህ ወቅት ለሰውነት ንጽሕና የሚሰጡት ቦታ ዝቅተኛ ነው። ከዚህ የተነሣ ለግል ንብረቶቻቸው ጥንቃቄ አያደርጉም፤ ልብሶቻቸውን፣ መጽሐፎቻቸውንና ሌሎችንም ዕቃዎች በጥንቃቄ አይዙም። ተገቢ ምክርና ምሪት ከተሰጣቸው ጉልበታቸውን ፍሬና ጥቅም ላለው ነገር ማዋል ይቻላል።

አእምሮአዊ ዕድገት

በዚህ ደረጃ ላይ ያሉ ሕፃናት በጣም ጠያቂና መርማሪ ናቸው። በትክክል ማሰብና ማሰላት የሚጀምሩበት ወቅት ነው። አዳዲስ እውነቶችን ለመማር ንቁና ፈጣን ናቸው። የተለያዩ ነገሮችን መሰብሰብ በጣም ያስደስታቸዋል፤ ከመጻሕፍትና ከማስታወቂያዎች ላይ የተለያዩ ሥዕሎችን እንዲሁም ቴምብሮችን፣ ቆርኪዎችን፣ ድንጋዮችንና ነፍሳትን (እንደ ቢራቢሮ ያሉ) መሰብሰብ ይወዳሉ። ለነገሮች ያላቸው ግምት ወደ ፈጠራ ያመራቸዋል፤ በመሆኑም ከወረቀትና ከወዳደቁ ዕቃዎች የተለያዩ የመጫወቻ መሣሪያዎች ይሠራሉ። አብዛኛውን ጊዜ ቀላል ንባብና ጀብዱ የተሞላበት ታሪክ ይወዳሉ። ስለ ሚሲዮናውያን የተጻፉ መጻሕፍትና አዳዲስ ቦታዎች ስሜታቸውን ይነካዋል። በዚህ የህይወት ዘመን የሚገኙ ሕፃናት አብዛኛውን ጊዜ ከታሪኩ ዋና ገፀ ባሕርይ ጋር ራሳቸውን ያስተያያሉ። አንድን ነገር በቃላቸው ቶሎ የማጥናትና ረቂቅ እሳቤዎችን የመረዳት ችሎታ አላቸው። ሙሉ በሙሉ ባይረዱትም እሳቤዎችን መልሶ የመናገር ችሎታ አላቸው። ራሳቸውን እያወቁ ቢመጡም ስሜታቸው ስስ ነው፤ በመሆኑም ፈጥነው እጅ ይሰጣሉ። ለመከራከርና ለመጨቃጨቅ ፈጣን ናቸው፤ ቶሎ ይረበሻሉ፤ ሆኖም ፈጥነው ይበርዳሉ፤ ቂም መያዝ የሚባል ነገር አያውቁም። በዚህ የህይወት ዘመን ውስጥ

የሚገኙ ልጆች ውሉን በሆኑ መረጃዎች ላይ ቆመው ውሳኔ ለመስጠት ጊዜ አይወስድባቸውም። ወደ ውሳኔ ከመምጣታቸው በፊት በቂ መረጃ እንዲያሰባስቡ ልናስተምራቸው ይገባል።

በዳኅራይ የሕፃንነት ዘመን ሕፃናት በአብዛኛው ስስ ባሕርይ (ቶሎ የማዘን፣ የመቆጣት፣ የመበሳጨት፣ የመወሰድ) አላቸው፤ ደፋር ቢመስሉም ፈሪ ናቸው። እውነተኛ ስሜታቸውን ይደብቃሉ። ጨዋታና ቀልድ በጣም ይወዳሉ፤ ለሚያዩትና ለሚሰሙት ቀልድ ትልቅ ቦታ ይሰጣሉ።

ማኅበራዊ ዕድገት

በዚህ የህይወት ዘመን የሚገኙ ሕፃናት የወላጆቻቸውን እርዳታ ፍለጋ ዘወትር ወደ ወላጆቻቸው ቢሮጡም ከጥገኝነት ነጻ ለመውጣት ግን ይፈልጋሉ። በእነርሱ የዕድሜ ክልል የሚገኙ ሕፃናት ምን እንደሚፈልጉ ያውቃሉ፤ ማለትም በእነርሱ የዕድሜ ክልል ባሉ ሕፃናት ዘንድ ታዋቂ የሆነው ነገር ምን እንደሆነ ያውቃሉ። ካገኙት ኅብረት ጋር ለመቀላቀል ጊዜ አይወስድባቸውም፤ በእነርሱ የዕድሜ ክልል ያሉ ሕፃናትን የሚያቅፍ ቡድንና ክበብ ማደራጀት ይሆንላቸዋል። ሰዎችን ያደንቃሉ፤ የሚያደንቋቸውን ሰዎች ይከተላሉ። ከጎልማሳ መሪ ይልቅ በእነርሱ ዕድሜ ከሚገኙ ሕፃናት ጋር ውድድር በጣም ይወዳሉ፤ የቡድንም ሆነ የግል ውድድር እጅግ ያስደስታቸዋል። በማንኛውም ነገር ውስጥ የሚሳተፉት በሙሉ ስሜት በመሆኑ ውጤቱን የሚጠባበቁት በናፍቆት ነው። ይሁን እንጂ በዚህ ወቅት የጾታ ልዩነት በጉልህ ይስተዋላል። ለምሳሌ ሴቶች፣ ወንዶች ባሉበት ቡድን (ክበብ) ውስጥ መግባት አይችሉም።

መንፈሳዊ ዕድገት

በዚህ የህይወት ዘመን የሚገኙ ሕፃናት «ጀግና አምላኪ» በመሆናቸው በመጽሐፍ ቅዱስ ውስጥ የሚገኙ የእምነት አባቶችን ታሪክ እንዲያጠኑ መደረግ አለበት። በዚህ ዕድሜ ላይ የሚገኙ ልጆች በአብዛኛው ጌታን ለመቀበል ዝግጁ ናቸው፤ ሆኖም ከእግዚአብሔር ጋር ያላቸውን ግንኙነት ሊያፈርሱ አይችሉም የሚል እምነት ሊያድርብን አይገባም። በዚህ ወሳኝ የህይወት ዘመን ስለ እግዚአብሔር የደኅንነት ዕቅድ፣ ስለ ኃጢአትና ኃጢአትን ተናዞ ይቅርታ ስለ ማግኘት ብዙ ልናስተምራቸው ይገባል። መንፈሳዊ ትምህርቶች፣ የቤተክርስቲያን አስተምህሮዎችን፣ ክርስቲያናዊ ሥነ-ምግባርንና መጽሐፍ ቅዱሳዊ መርሆችን የማስተማሪያው ትክክለኛ ጊዜ ይህ ጊዜ ነው። ምክንያቱም አዳዲስ እውነቶችን ለመጨበጥ በሚያስችል መልኩ የቀረበላቸውን መንፈሳዊ እውነት በምሳሌና በአብነት ተደግፎ ከቀረበላቸው በሚገባ ያስተውሉታል። ጥቅሶችን እንዲያጠኑ ማድረግ አስፈላጊ ነው። መጽሐፍ ቅዱስን ማንበብና መጸለይ አስፈላጊ መሆኑን በአንጽንዖት መንገር ተገቢ ነው፤ እንዲሁም ክርስቶስን መምሰልና ማገልገል በትልቁ ሊያስቡበት የሚገባ ጉዳይ መሆኑን ማስገንዘብ ያስፈልጋል።

(13). ከዳህራይ የህጻንነት ዕድሜ ዘመን አንጻር ለክርስቲያናዊ ምግባ ጥሩ አጋጣሚ የሆነው የትኛው ነው።

ሀ. በቤተ ክርስቲያን ኃላፊነት ወጣ ብለው በክረምት የሚሰባሰቡበት ፕሮግራም።
ለ. መጽሐፍ ቅዱስን በቃል የሚያጠኑበት ክለብ።
ሐ. መጽሐፍ ቅዱስ በእግዚአብሔር መንፈስ ለለመጻፉ ተከታታይ ገለጻ ማቅረብ።
መ. የቤተ ክርስቲያን አለተምህሮ የሚጠናበት ክፍል።
ሠ. ጠቃሚና አበደሳች ታሪኮችን የያዙ መጻሕፍት ያሉበት ቤተ መጻ ሕፍት በቤተ ክርስቲያን ውስጥ ማቋቋም።
ረ. የልጆች የወንጌል ሥርዓት ትልቅ ስብሰባ።
ሰ. የአልኮል መጠንን ጉዳት በተመለከተ የፓናል ውይይት ማዘጋጀት።

(14). በአሥርና በአሥራ ሁለት ዓመታት ዕድሜ ክልል ውስጥ ያሉ ሁለት ወይም ሦስት ልጆችን ልብ ብለህ ተመልከት። በማስታወሻ ደብተርህ የተመለከትከውን ባህርያት ከጻፍክ በኋላ በዚህ ትምህርት ውስጥ ከተገለጸው ጋር አወዳድረው።

የወጣትነት ዘመን

በሕፃንነት ዘመን ሰዎች የሚያሳዩትን ለውጥና ዕድገት በቀላሉ መለየት ይቻላል፤ በተለይ ደግሞ በመካከለኛና በዳኅራይ የሕፃንነት ዘመን ከሚታየው ለውጥና ዕድገት ይልቅ በቀዳማይ የሕፃንነት ዘመን የሚታየውን ለውጥና ዕድገት በቀላሉ ማስተዋል ይቻላል። በወጣትነት ዘመን ሰዎች ምንም እንኳ በተመሳሳይ የዕድሜ ደረጃ ላይ ቢሆኑም በአካላዊ፥ በማኅበራዊ፥ በመንፈሳዊና በአእምሮአዊ የሚያሳዩት ዕድገት ከሰው ሰው ይለያያል። በተመሳሳይ የዕድሜ ደረጃ ላይ የሚገኙ ወጣቶች በተመሳሳይ መንገድ ባሕርያቸውን ይገልጻሉ ብሎ መናገር በጣም ያለችግራል። ይህን የዕድገት ደረጃ ስናጠና በተወሰነ የዕድሜ ደረጃ ላይ የሚከሰተውን ውሉን ለውጥ ትተን በአጠቃላይ የዕድገት አኪያሄድ ላይ ብቻ እናተኩራለን። እርግጥ ነው በተመሳሳይ የዕድሜ ደረጃ ላይ የሚገኙ ወጣቶች በርካታ ተመሳሳይ ነገር አላቸው፤ ሆኖም በሕፃንነት ዘመን ከሚታየው ይልቅ በወጣትነት ዘመን የሚታየው ልዩነት ትልቅ ነው።

ቀዳማይ የወጣትነት ዘመን

የወጣትነት ዘመን ከሕፃንነት ዘመን ወደ ጉልምስና ዘመን መሸጋገሪያ ነው። በወላጆች ላይ ጥገኛ ከመሆን ራስን ወደ መቻል እንዲሁም እንደ ሕፃን በሌላ ሰው ከብካቤ ሥር ከመሆን በራስ ሐሳብና ውሳኔ መመራት የመሸጋገሪያ ዘመን ምልክት ነው።

ቀደም ሲል እንደተመለከትነው፥ ቀዳማይ የወጣትነት ዘመን ከአሥራ ሁለት ዓመት እስከ አሥራ አምስት ዓመት ድረስ ያሉትን ወጣቶች ያካትታል። ይህ

ዕድሜ ትልቅ ለውጥ የሚታይበት ዕድሜ ነው፤ በተለይ ደግሞ በአካላዊና በማኅበራዊ ሕይወት ረገድ ከፍተኛ ለውጥ የሚከሰትበት ዕድሜ ነው። በብዙ አገሮች እንደሚታየው፥ በዚህ ዕድሜ ላይ የሚገኙ ወጣቶች የመለስተኛ ሁለተኛ ደረጃ ተማሪዎች ናቸው።

አካላዊ ዕድገት

ወጣቶች በአካል ያድጋሉ። ወጣት ሴቶች በቀዳማይ የወጣትነት ዘመን በጉልምስና ዘመን የሚኖራቸውን ቁመት ይይዛሉ። ወጣት ሴቶች በዚህ የዕድሜ ደረጃ ላይ ሲደርሱ ዕድገታቸው ከወጣት ወንዶች ከሁለት እስከ አራት ዓመት ይቀድማል። በዚህ ወቅት ዐበይት የሆኑ የሰውነት ክፍሎቻቸው ያድጋሉ፤ ልባቸው በሁለት እጥፍ ያድጋል፤ ሳንባቸው ያድጋል፤ ዕጢዎቻቸው ሥራቸውን አቀላጥፈው መሥራት ይጀምራሉ። የአጥንታቸው ዕድገት ከዕድሜያቸው ዕድገት ጋር ስለማይመጣጠን ቅርጻቸው ላይስተካከል ይችላል፤ ይህም ያሳፍራቸዋል። የወጣቶች ሀብለ ድምፅ ስለሚጎረንን አብዛኛውን ጊዜ ድምፃቸውን መቆጣጠር ሲያቅታቸው ይታያል።

በቀዳማይ የወጣትነት ዘመን ለአካል መጠን መድረስን የሚያሳዩ ምልክቶች መታየት ይጀምራሉ። በዚህ ወቅት የሩካቤ ሥጋ ዕጢዎች ያድጋሉ፤ እንዲሁም ለሩካቤ ሥጋ ብቁ የሚያደርጉ የአካል ክፍሎች ያድጋሉ። የወጣት ሴቶች አካላዊ ቅርጽ በጉልምስና ዘመን የሚኖራቸውን አካላዊ ቅርጽ ይይዛል፤ የወጣት ወንዶች አካላዊ ቅርጽ ደግሞ ተባዕታዊ ቅርጹን ይይዛል። በአንዳንድ ማኅበረሰቦች ውስጥ ከሕፃንነት ወደ ወጣትነት መሸጋገራቸውን ለማሳየት የተለዩ ሥርዐቶችን ያደርጋሉ፤ ወይም የንባብ ክፍሎችን ያነባሉ።

አእምሮአዊ ዕድገት

የወጣቶች የማሰብ ክህሎት ያድጋል። ጥልቅ ሐሳቦችን ለማሰብ ብቁ ናቸው፤ ሆኖም አብዛኛውን ጊዜ ተቺና ተጠራጣሪ ናቸው። ይህም የራሳቸውን ነጻ ሐሳብ ለማሰብ የሚያስችል ትልቅ ዕድገት ነው። በዚህ ዕድሜ ላይ የሚገኙ ወጣቶች/ ራሳቸውን ነጻ ለማውጣት ሲሉ ራሳቸውን በብዙ ነገር ይጎዳሉ። አብዛኛውን ጊዜ ከህሎታቸውን፥ መልካቸውን፥ አካባቢያቸውን፥ ቤተሰባቸውን ወይም ለየት የሚያደርጋቸውን ግላዊ ነገሮቻቸውን አይቀበሉትም። ስለ ራሳቸው ባላቸው አመለካከት ላይ ለውጥ እንዳላቸው ያስተውሉታል። በዚህ ዕድሜ ላይ የሚገኙ ወጣቶች አእምሮአቸውን በሚገባ መጠቀም ስለሚጀምሩ ሐሳባዊነት ያጠቃቸዋል፤ በሌላ አነጋገር ሕልመኞች ናቸው።

ማኅበራዊ ዕድገት

በቀዳማይ የወጣትነት ዘመን ወላጆች በልጆቻቸው ላይ የሚኖራቸው ተጽዕኖ (ቁጥጥር) ስለሚቀንስ ወላጆች ከልጆቻቸው ጋር የሚኖራቸው ግንኙነት የላላ ይሆናል። በዚህ ዕድሜ ላይ የሚገኙ ወጣቶች ተቀባይነትን በእጅጉ ይሻሉ። ዝነኛ መሆን ትልቁ ምኞታቸው ነው። ሕይወት ስትጠነክርባቸው ቁጡ

ይሆናሉ። ሆኖም ራሳቸውን ነጻ ለማውጣትና ከእኩዮቻቸው ጋር የሰመረ ግንኙነት ለመፍጠር በሚያደርጉት ትግል ውስጥ ብቸኞች ይሆናሉ። በዚህ ጊዜ የሚወዳቸውንና የሚያስብላቸውን ሰው ከምንጊዜውም በላይ ይሻሉ። የበሰሉና የህይወትን ትግል ያሸነፉ ሰዎች የእነርሱን ትግል እንዲያውቁላቸው ይመኛሉ፤ በተለይ ደግሞ ወላጆቻቸው እንዲረዱአቸው ይፈልጋሉ። ተቀባይነት ለማግኘት ሲሉ የማይሆን ነገር ውስጥ ይገባሉ፤ እንዲሁም እኩዮቻቸው የሚያደርጉትን ነገር (ለምሳሌ አደንዛዥ ዕጾችን መውሰድ፥ ከተቃራኒ ጾታዎች ጋር ወዳጅነት መመሥረት፥ መጠጣት) እነርሱም ያደርጋሉ። አዳዲስ ነገሮችን ለማየት ከሚያድርባቸው ጉጉት የተነሣ ሐሰተኛ ትምህርት ውስጥ ይገባሉ፤ ኢክርስቲያን የሆነ ትምህርት ይከተላሉ። ይህ ዕድሜ በወጣቶቹም ሆነ ለቤተሰብና ለኅብረተሰብ ወሳኝ ዕድሜ ነው።

መንፈሳዊ ዕድገት

በቀዳማይ የወጣትነት ዕድሜ ላይ የሚገኙ ወጣቶች በሕይወታቸው የሚገጥማቸው ተስፋ መቁረጥና ጥርጣሬ በመንፈሳዊው ዓለም ሊታይባቸው ይችላል። ራሳቸውን የሚጠሉ ወጣቶች እነርሱን የፈጠረ እምላክ ሰዎች የሚወድና ለሰዎች የሚያስብ እምላክ መሆኑን መቀበል ያዳግታቸዋል። በዚህ ዕድሚ ላይ ልዩ ክብካቤና ጥንቃቄ ሊደረግላቸው ያስፈልጋል። ወላጆችና አስተማሪዎች እንደ ባሕርያቸው ወይም እንደ ማንነታቸው ሊቀበሏቸውና ወጣቶች ሊታመኑባቸው በሚችል መልኩ ግንኙነት መመሥረት ይኖርባቸዋል። በክፍልም ሆነ ከክፍል ውጭ ከእነርሱ ጋር ስትገናኝ በትግላቸው ወቅት ብቻቸውን መጓዝ እንደ ሌለባቸው ልታስተምራቸው ይገባል። ሕይወታቸውን ለኢየሱስ ከሰጡ የድል ሕይወት እንዲኖሩ የእርሱን ኀይል ሊሰጣቸው እንደሚችል አሳያቸው፤ ኢየሱስ ሊያጽናናቸውና ከጎናቸው ሆኖ ሊረዳቸው ዘወትር ዝግጁ እንደሆነ ግለጥላቸው። በሕይወታቸው የሚገጥማቸውን ችግር ከመጽሐፍ ቅዱስ መርሆዎች አኳያ እንዲያጤኑት እሳስባቸው።

መካከለኛ የወጣትነት ዘመን

መካከለኛ የወጣትነት ዘመን ከአሥራ አምስት ዓመት እስከ አሥራ ስምንት ዓመት ድረስ ያሉትን ያካትታል። በብዙ አገሮች በዚህ ዕድሜ ላይ የሚገኙ በከተማ አካባቢ የሚኖሩ ወጣቶች የከፍተኛ ሁለተኛ ደረጃ ትምህርት ቤት ተማሪዎች ናቸው። በገጠር አካባቢ የሚኖሩ ወጣቶች ደግሞ ቤተሰቦቻቸ ውን ለመርዳት በጉልበት ሥራ ላይ ይሰማራሉ። አራት የዕድገት ዐይነቶችን እንመለከታለን።

አካላዊ ዕድገት

በመካከለኛ የወጣትነት ዘመን ላይ የሚገኙ ወጣቶች ማደጋቸውን ይቀጥላሉ። በአጠቃላይ ሲታይ ወጣት ሴቶች በጉልምስና ዘመን ከሚኖራቸው ቁመት ላይ ሲደርሱ ወጣት ወንዶች ደግሞ በመካከለኛ የወጣትነት ዘመንም ሆነ በዳኅራይ የወጣትነት ዘመን ማደጋቸውን ይቀጥላሉ። ወጣት ወንዶችም ሆኑ ወጣት

ሴቶች በአካላዊ ዕድገታቸው ላይ ለውጥ ያሳያሉ። ወጣት ወንዶች ጡንቻቸው ያድጋል። ከወጣት ሴቶች የተሻለ ጉልበትና ጽናት አላቸው። ወጣት ወንዶች ጢም ማብቀል ይጀምራሉ፤ ወጣት ሴቶች በእንስታዊ ገጽታ ማደጋቸውን ይቀጥላሉ። በዚህ ዕድሚ ላይ የሚገኙ ወጣቶች እንቅስቃሴ የበዛበት ተግባር በጣም ይወዳሉ፤ በፈቃደኝነት በሚሳተፉበት ተግባር ላይ መልካም አቋም ያሳያሉ። ወጣት ወንዶችም ሆኑ ወጣት ሴቶች ስለመልካቸውና ላሰባበሳቸው ይጨነቃሉ፤ ከዚህ የተነሣ ራሳቸውን በማስማመር ብዙ ጊዜ ያጠፋሉ።

አእምሮአዊ ዕድገት

በቀዳማይ የወጣትነት ዘመን ላይ የነበራቸው ብርቱ የማሰብ ችሎታ በመካከለኛ የወጣትነት ዘመን የበለጠ እየበሰለ ይሄዳል። የአስተሳሰብ ክህሎታቸውና ብያኔአቸው ያድጋል። ሌሎች ሰዎች የሚሰጡአቸው መልስ አያጠግባቸውም። ወጣቶች የራሳቸውን አእምሮአዊ ችግር ራሳቸው መፍታት አለባቸው። በዚህ ጊዜ ወደፊት መሆን በሚፈልጉት ነገር ላይ ማተኮር ይጀምራሉ።

በሕልም ዓለም የመኖር ባሕርያቸው አሁንም እንዳለ ነው። ብያኔአቸው በአብዛኛው የሚመሠረተው ለእነርሱ አመክንዮአዊ በሚመስላቸው ነገር ላይ ነው። በዚህ ዕድሜ ላይ የሚገኙ ወጣቶች በእነርሱ ሐሳባዊና ሕልማዊ ሐሳብና በዓለም ውስጥ በሚገጥማቸው እውናዊ ነገር መካከል ልዩነት ለማድረግ ያቅታቸዋል።

ማኅበራዊ ዕድገት

ማኅበራዊ አስተሳሰባቸው የሚያድገውና በኅብረተሰቡ ውስጥ ተቀባይነት ለማግኘት ደፋ ቀና የሚሉት በዚህ ዕድሜ ላይ ነው። በኅብረተሰቡ ውስጥ የእነርሱ ቦታ ምን እንደሆነ ለማወቅ ከፍተኛ ጉጉት አላቸው። ራሳቸውን ከሌለው ነጥለው መመልከት ይጀምራሉ። ይህም ራሳቸውን ልዩ አድርገው እንዲመለከቱ ያደርጋቸዋል። እያንዳንዱ ወጣት ራሱን ከሌላው የሚለየው ምን እንደሆነ እየተገነዘበ ይመጣል፤ ለምሳሌ እነርሱ የሚወዱትና የሚጠ ሉት ምን እንደሆነ፥ የእነርሱ ችሎታ፥ ግብ፥ ምኞትና ሕይወታቸውን የሚመሩበት አቅጣጫ ምን እንደሆነ ያውቃሉ።

በዚህ ዕድሜ ላይ የሚገኙ ወጣቶች ስለ ወደፊት ዕጣ ፈንታቸው በጣም ይጨነቃሉ። ይህም ለእነርሱ አዲስ ሕይወት ነው። በዚህ የሽግግር ወቅት ባሕርያቸው ተለዋዋጭና የማይጨበጥ ሊሆን ይችላል።

መንፈሳዊ ዕድገት

ለሁሉ ነገር መልስ የሚፈልገውና ስል የሆነው የወጣቶች ኅሊና አንዳንድ ጊዜ የእግዚአብሔርን መኖር ሊጠራጠር ይችላል። «የመኖር ትርጉሙ ምንድን ነው?» «እግዚአብሔር እስ?» የእውነትና የሐሰት ብቸኛ መለኪያ ምንድን ነው? የሚሉ ጥያቄዎችን ይጠይቃል። የእነዚህን ወጣቶች መልስ የመፈለግ

ፍላጎት ወደ ቅዱሳት መጻሕፍት በመመለስ፥ እግዚአብሔር ሰዎችን እንዴት እንደሚወድና በመጽሐፍ ቅዱስ ውስጥ የሚገኙት የህይወት መመሪያዎች ምን እንደሆኑ እንዲያጠኑ ልንረዳቸው እንችላለን። ይህን ነገራቸውን በመጠቀም የእግዚአብሔርን ፈቃድ ለይተው እንዲያውቁና ሕይወታቸውን ሙሉ በሙሉ ለጌታ እንዲሰጡ የበለጠ ልናግዛቸው እንችላለን። የእግዚአብሔርን እርዳታ በማግኘት ሲጸልዩ፥ መጽሐፍ ቅዱስን ሲያጠኑና በክርስቲያናዊ አገልግሎት ላይ ሲሳተፉ በዚህ ምድር ሰዎች ለሚያነሱአቸው ታላላቅ ጥያቄዎች መልስ ሲያገኙ እንደሚችሉ መንገዱን ልንጠቁማቸው እንችላለን።

ዳኅራይ የወጣትነት ዘመን

ከአሥራ ስምንት ዓመት እስከ ሃያ ዓመት ድረስ ያለው ዘመን የወጣትነት የመጨረሻው ዘመን ነው። ይህ ዘመን ወደሚቀጥለው ዐቢይ የህይወት ዘመን መሸጋገሪያ ነው። በሠለጠኑ አገሮች በዚህ ዕድሜ ላይ የሚገኙ ወጣቶች የኮሌጅ ወይም የዩኒቨርስቲ ትምህርታቸውን ለማጠናቀቅ የሚቃረቡበት ዕድሜ ነው። ባልሠለጠኑና ሰገጠር አካባቢዎች የሚገኙ ወጣቶች ደግሞ ቤተሰቦቻቸውን ለመርዳት ሥራ የሚፈልጉበት ዕድሜ ነው።

አካላዊ ዕድገት

በዳኅራይ የወጣትነት ዘመን ላይ የሚገኙ ወጣቶች በአካላዊ ዕድገታቸው የመጨረሻው የዕድገት ጣሪያ ላይ የሚደርሱበት ወቅት ነው። ስዚህ ወቅት ሰርካታ የአካል ክፍሎች ዕድገታቸውን ይጨርሳሉ፤ ሆኖም አካላዊ ብቃታቸው አስተማማኝ ደረጃ ላይ ይደርሳል። ስእጠቃላይ ሲታይ በዚህ ዕድሜ ላይ የሚታየው አካላዊ ለውጥ ቀደም ባለው ዕድሜ ላይ ከሚታየው አካላዊ ለውጥ ጉልህ አይደለም።

አእምሮአዊ ዕድገት

በዚህ ዕድሜ ላይ የሚገኙ ወጣቶች በትምህርት ቤት ረጅም ዘመን ስላሳለፉ በአእምሮአቸው ይበስላሉ። ከሕይወት ከተማሩትና ከትምህርት ቤት ከገበዩት ዕውቀት የተነሣ ጥሩ ውሳኔ መወሰን ይችላሉ። ተምኔታዊ ሐሳብ ቢታይባቸውም ከሕይወት የሚያገኙት ልምድ ይህን ባሕርያቸውን ያስጥላቸዋል።

ወጣቶች ወደ ጉልምስና ዘመን እየተጠጉ ሲሄዱና ጎልማሶች የሚሠሩትን ሥራ እንዲሁም ጎልማሶች የሚወስዱትን ኀላፊትነት እነርሱም እየሠሩና እየወሰዱ ሲመጡ ከገሃዱ ዓለም ጋር የሚጣጣም አመለካከት እያዳበሩ ይመጣሉ። ተምኔታዊ የሆነ ሐሳብ ማሰባቸውንና ስሕልም ዓለም ውስጥ መኖራቸውን ቢቀጥሉበትም፥ አስተሳሰባቸውን ከሚኖሩበት አካባቢና ከሚሠሩት ሥራ ጋር እያጣጣሙት ይሄዳሉ።

ማኅበራዊ ዕድገት

በአንዳንድ አገሮች የሚገኙ ወጣቶች የሁለተኛ ደረጃ ትምህርታቸውን ሲጨርሱ የወደፊቱን ኑሮአቸውን ማሰብ ይጀምራሉ። ትምህርታችንን እንቀጥል? ወይስ ሥራ እንያዝ? የሚለው ጥያቄ አፋጦ ይይዛቸዋል። በሌሎች አገሮች ለሚገኙ ወጣቶች እነዚህ ጥያቄዎች ግልጽ መልስ አላቸው። በዚህ ዕድሜ ላይ የሚገኙ ወጣቶች ከቤተሰባቸው ተለይተው መኖር አያስፈልጋቸውም፤ የራሳቸውን ቤት መሥራት አያስፈልጋቸውም፤ ስለ ወደፊቱ ዕጣ ፈንታቸው መጨነቅ አያስፈልጋቸውም።

ወጣቶች የሚገጥማቸው ሌላው የህይወት ገጽታ ታማኝነት ወይም እውነተኛነት ነው። በወጣትነት ዘመን ታማኝነት ትልቁ ፈተና ነው። ሆኖም በዚህ ዕድሜ ፈተናው ዕልባት ያገኛል። ወጣቶች ለአካለ መጠን ሲደርሱ የታማኝነት ሕይወትን እያሳደጉ ይመጣሉ። ይህ የታማኝነት ሕይወት የትዳር ጓደኛ እንዲያጩ መንገድ ይጠርግላቸዋል። ከዚህ በተጨማሪ አንድ ጎልማሳ ሰው የሚኖረውን ሕይወት እንዲኖሩ ዕድል ይሰጣቸዋል።

ከሕፃንነት ወደ ወጣትነት የተሸጋገረ ሰው በሕይወቱ ብዙ ለውጥ ያያል። በወላጆቹ ላይ ጥገኛ የነበረ ሕፃን አሁን ብዙውን ነገር በራሱ ከማድረግ ኀላፊነት ከሞላበት ውሳኔ ላይ ይደርሳል፤ ከዚያም ጎልማሶች የሚወስዱትን ኀላፊነት በመውሰድ ራሱን ስትዳር ያዘጋጃል። በዚህ ወቅት ሰዎች ራሳቸውንና አካባቢያቸውን በሚገባ እያወቁ ይመጣሉ፤ ከዚህም በላይ በጉልምስና ዘመናቸው የሚደርሱበትን የህይወት ደረጃ ከወዲሁ እየተገነዘቡ ይሄዳሉ።

መንፈሳዊ ዕድገት

በዳኅራይ የወጣትነት ዘመን ላይ የደረሱ ወጣቶች ብዙውን ነገር የሚመለከቱት በእነርሱ ከሚሰጠው ጠቀሜታ አንጻር ነው። በሌላ አነጋገር ራሳቸውን የሚሰጡት «ወቅታዊነት» ላለው ነገር ነው። ወጣቶችን የምናስተምረው ይህን እያሰብን ከሆነ በሕይወታቸው ስሚገጥሙአቸው ማኅበራዊ፥ መንፈሳዊና ምግባራዊ ጥያቄዎች ትክክለኛውን መልስ እየሰጡ እንዲጓዙ ልንረዳቸው እንችላለን። በዚህ ዕድሜ ላይ ለሚገኙ ወጣቶች የሚሰጠው ባሕላዊ መልስ (ዝንተ ዓለም ሲነገር የቆየ ብሂል ወይም ሲሠራበት የቆየ ስልት) አያጠግባቸውም፤ የድሮ ነገር ብዙም አያስደስታቸውም፤ እነርሱ የሚፈልጉት አሁን ባሉበት ሁኔታ ውስጥ ከእነርሱ ጋር አብሮ ሲሄድ የሚችል ብሂልና አሠራር ነው። በዚህ የህይወት ዘመን ላይ የደረሱ ወጣቶችን ለማስተማር አቀራረብህን ልትቀይር ወይም ዝግጅትህን የተሟላ ልታደርግ ትገደድ ይሆናል፤ ሆኖም ትምህርቱን የምትሰጥበት መንገድ፥ ተማሪዎችን በቡድን ከፍለህ በማወያየት፥ የፓናል ውይይቶችን በማዘጋጀት፥ ወዘተ. . . ሲሆን ይችላል። እነዚህና ሌሎችም መንገዶች ጥሩ የማስተማሪያ መንገዶች ናቸው።

(15). ቀደም ሲል ከተገለጹት ባህርያት አንጻር ክርስቲያናዊ ምግባን ለወጣቶች ለመስጠት አመቺው እንቅስቃሴ የትኛው ነው? እመቺ የሆነውን ቁጥር 1 ያልሆነውን ደግሞ ቁጥር 2 በመስጠት ለይ።

ሀ. ራስን ስለመቀበል ተከታታይ ትምህርቶች መስጠት።
ለ. ስለ መጽሐፍ ቅዱስ ታላላቅ ሰዎች ተከታታይ ታሪኮች መተረክ።
ሐ. ፍቅርን፣ እምነትንና ጋብቻን በተመለከተ ተከታታይ ትምህርት መስጠት።
መ. አካልን መንከባከብ አሳሰፈሳጊ መሆኑን የሚቃወም ተከታታይ ትምህርት መስጠት።
ሠ. የቃሉን ትምህርት በሕይወት ስለመተግበር ተከታታይ ትምህርት ማስተማር።
ረ. ስለ እርስ በእርስ ግንኙነት መጽሐፍ ቅዱሳዊ ተከታታይ ትምህርት ማስተማር።
ሰ. የዘመኑን የባህሪ ጽንሰ ሐሳቦችንና ህብረተሰቡ የሚጠብቅባቸውን ባህርያት እንዲለማመድ በተከታታይ ማስተማር።
ሸ. ወጣቶችና ወላጆች ስተገኙበት የሁለቱን ግንኙነት በተመለከተ በተከታታይ ማስተማር።
ቀ. የእግዚአብሔርን ፈቃድ ስለማወቅ ተከታታይ ትምህርት መስጠት።
በ. በአእምሮ በእውቀት ማደግ ጥቅም የሌለው መሆኑን የሚገልጽ ተከታታይ ትምህርት መስጠት።

የጉልምስና ዘመን

በመጨረሻ የምንመለከተው ዐቢይ የህይወት ዘመን የጉልምስናን ዘመን ነው። ይህ የህይወት ዘመን ከግማሽ ምዕተ ዓመት በላይ የሆነን ዘመን ይይዛል። ቀደም ሲል እንደተመለከትነው የሕፃንነትና የወጣትነት ዘመን «የትምህርት ዘመን» ናቸው። የጉልምስና ዘመን «የገቢ ዘመን» ሲባል ይችላል። የጉልምስና የመጨረሻው ዘመን «የትዝታ ዘመን» ነው፤ ወደኋላ ተመልሶ ሕይወትን የመገምገሚያና የመቃኛ ዘመን ነው፤ ደስታንና ኀዘንን በትዝታ የማስታወሻ ዘመን ነው። ይህ የጉልምስና ዘመን በሦስት የህይወት ዘመኖች ሲከፈል ይችላል፤ በእያንዳንዱ የህይወት ዘመን ላይ የሚታዩ (የሚከሰቱ) ልዩ ባሕርያት አሉ። ይሁን እንጂ በተመሳሳይ የህይወት ዘመን ላይ የሚገኙ ሰዎች አንድ ዐይነት ባሕርይ ያሳያሉ ማለት አይቻልም። አሁን ሰዎች የሚያድጉትም ሆነ የሚለወጡት በፈቃደኝነት በምርጫ እንጂ በአካላዊ ዕድገት ብቻ አይደለም። በዚህ ዕድሜ ላይ የሚገኙ ሰዎች አካላዊ ለውጥ ያሳያሉ፤ ሆኖም ለውጡ በሕፃንነትና በወጣትነት ዘመን እንደሚታየው ለውጥ ፈጣን አይደለም።

ቀዳማይ የጉልምስና ዘመን

ቀዳማይ የጉልምስና ዘመን የሚጀምረው በሃያ ዓመት ግድም ላይ ሲሆን በዚህ የህይወት ዘመን ላይ የሚገኙ ሰዎች የትዳር ጓደኛ ሲፈልጉ፥ የራሳቸውን ኑሮ ሲመሠርቱና ልጅ ሲያሳድጉ ይታያሉ። ጎልማሶች ሥራ መሥራት፥ በሚኖሩበት ኅብረተሰብ ውስጥ ስማቸውን መትከልና ልጅ ማሳደግ ይጀምራሉ።

አካላዊ ዕድገት

ጎልማሳ ማለት «ያደገና የበሰለ» ማለት ነው። ጎልማሳ ሰው አካላዊ ዕድገቱን ከሚጨርስበት የመጨረሻው ደረጃ ላይ ደርሷል። በዚህ ዕድሜ ላይ ጽኑ የሚሆነው ጉልበቱ በዳግራይ የጉልምስና ዘመን ላይ መድከም ይጀምራል። ሰዎች ብርቱ ጉልበትንና መልካም ጤንነትን የሚጠይቁ ተግባራትን ለማከናወን ሲነሡ አካላዊ ዕድገታቸው ከመጨረሻው ትልቁ አካላዊ ዕድገት ጋር መድረሉ ነው።

አእምሮአዊ ዕድገት

ብዙ ትምህርት ሲያገኙና ከሕይወትም ብዙ ነገር ሲማሩ የቆዩ ሰዎች ጥሩ ውሳኔ ለመስጠት ከሚችሉበት ደረጃ ላይ ይደርሳሉ። በዚህ ዐይነት ያደጉ ሰዎች የበሰለ አስተሳሰብና የጠራ አመለካከት ይኖራቸዋል። ከዚህ በተጨማሪ ወደፊት ለመሆን የሚፈልጉትን (ለመሥራት የሚያስቡትን ሥራ) ለይተው ይጨርሳሉ። በወጣትነት ዘመን የነበራቸው ጥርጣሬ ሁሉ መስከን ይጀምራል፤ በዚህ ወቅት የረጉና ኀላፊነት የሚሰጣቸው ሰዎች ይሆናሉ።

ማኅበራዊ ዕድገት

በጉልምሰና ዘመን ከቤተሰብ ጋር የሚኖረው ግንኙነት ትልቅ ቦታ አለው። በቀዳማይ የጉልምስና ዘመን ላይ የሚገኙ ወጣቶች ግንኙነትን የሚመሠርቱት በጽኑ ወዳጅነት ላይ ነው። ከወላጆቻቸው ጋር ያላቸው ግንኙነት ያድጋል፤ እንዲሁም የጠበቀ ግንኙነትና ወዳጅነት ያስደስታቸዋል። በአንድ ነገር ላይ ለመወሰን የወላጆቻቸው ጥገኛ መሆን አያስፈልጋቸውም፤ ወይም ደግሞ የወላጆቻቸውን ፈቃድ ማግኘት አያሻቸውም። እየበሰሉ ሲሄዱ ለወላጆቻቸው ያላቸው ፍቅርና ከወላጆቻቸው ጋር ያላቸው ግንኙነት እየጠበቀ ይሄዳል። በዚህ ዕድሜ ላይ የሚገኙ ጎልማሶች ከእነርሱ ጋር ተመሳሳይ ግብና ፍላጎት ካላቸው ሰዎች ጋር ግንኙነት መመሥረት ይፈልጋሉ። ጓደኝነትና ወዳጅነት ከሥራ ቦታ፥ ከቤተክርስቲያን፥ ከጎረቤት ወይም ከትምህርት ቤት ሊገኝ ይችላል። ጎልማሶች ለብቻቸው ተነጥለው ከመኖር ይልቅ ከሚኖሩበት ኅብረተሰብ ጋር መተሳሰር አስፈላጊ መሆኑን ይረዳሉ።

መንፈሳዊ ዕድገት

በሕፃንነትና በወጣትነት ዘመናቸው ሁሉ በክርስቲያን ቤተሰብ ውስጥ ክርስቲያናዊ ትምህርት እየተማሩ ላደጉ ጎልማሶች ይህ ዕድሜ፥ ቀደም ሲል የተማሩትን ትምህርት በሥራ ላይ የሚያውሉበት ዕድሜ ነው። ለጎልማሶች ይህ ዕድሜ በክርስቲያናዊ አገልግሎት ውስጥ ንቁ ተሳትፎ የሚያደርጉበት ዕድሜ ነው። አንዳንድ ጎልማሶች በክርስቲያን ቤተሰብ ውስጥ ስላላደጉ ወይም በቂ ክርስቲያናዊ ምገባ ስላላገኙ ለክርስቲያናዊ አገልግሎት ዝግጁ አይደሉም። ያም ሆነ ይህ ጎልማሶች ለመንፈሳዊ ነገር ቅድሚያ እንዲሰጡ መበረታታት ያስፈልጋቸዋል። አዲስ ቤተሰብ መሥራች (ወይም አዲስ ጎጆ ወጪ) እንደ

መሆናቸው መጠን የቤተሰብ የመጽሐፍ ቅዱስ ጥናት ጊዜ እንዲሁም መንፈሳዊ ሕይወታቸውን የሚመግቡበት የተለየ ጊዜ መመደብ እንደ ሚያስፈልጋቸው ሊያውቁ ይገባል። ጎልማሶች ከሚኖሩበት የጥድፊያ ዓለም የተነሣ ከመንፈሳዊ ሕይወት ይልቅ ለምድራዊ ሕይወት ቅድሚያ የሚሰጡበት ጊዜ ሊኖር ይችላል። ይህ እንዳይሆን ኑሮአቸውን በመንፈሳዊ ሕይወት ዙሪያ እንዲያደላድሉ መርዳት ይገባል።

መካከለኛ የጉልምስና ዘመን

ጎልማሶች ከ35 እስከ 40 ዓመት ላይ ሲደርሱ ወደ ሌላ የህይወት ዘመን ይሸጋገራሉ፤ ይህ የህይወት ዘመን «መካከለኛ የህይወት ዘመን» ተብሎ ይጠራል። በዚህ የህይወት ዘመን ላይ የሚገኙ ጎልማሶች ቀደም ሲል ካሰቡት ነገር ወይም ዓላማ ላይ የደረሱ ሰዎች በመሆናቸው በብዙ ነገሮቻቸው የተደላደሉ ናቸው። ሆኖም ለሌላ አዲስ ሕይወት ራሳቸውን ማዘጋጀት አለባቸው።

አሁን ልጆች አድገው ትምህርታቸውን ጨርሰዋል፤ በብዙ የሠለጠኑ አገሮች ልጆች ራሳቸውን ችለው ከቤት የሚወጡበት ሰዓት ነው። ልጆቻቸውን ለማስተማርና ለማሳደግ የሚመድቡት ገንዘብ እንዲሁም ጊዜና ጉልበት አሁን አይኖርም። በዚህ ወቅት ወላጆች ባዶነትና ብቸኝነት ሊሰማቸው ይችላል። ምክንያቱም ወልደው ያሳደጉአቸው ልጆች አሁን ካጠገባቸው የሉም። ባልና ሚስት እርስ በርስ ያላቸውን ግንኙነት በአዲስ መልክ እንደገና ሊያደራጁት ይገደዱ ይሆናል። በመካከለኛ የጉልምስና ዘመን ላይ የሚገኙ ሰዎች የወደፊት ኑሮአቸው ሊያሳስባቸውና በጥያቄ ሊሞሉ ይችላል። ያሳለፉትን የህይወት ዘይቤ ሙሉ በሙሉ ሊለውጡም ይችላሉ።

በዚህ ዕድሜ ላይ ከሚገኘው ጣፋጭ የህይወት ገጠመኝ ውስጥ አንዱ የልጅ ልጆችን ማየት ነው። የልጅ ልጆች የተለየ በረከት ያመጣሉ፤ ከልጅ ልጆች ጋር ግንኙነት መፍጠር አንድ ራሱን የቻለ አዲስ ገጠመኝ ነው። በዚህ የህይወት ዘመን ላይ የሚገኙ በርካታ ጎልማሶች ወላጆቻቸውን በሞት የሚያጡበት ወቅት ነው። ይህም ራሱን የቻለ አዲስ የህይወት ገጠመኝ በመሆኑ ሌላው የሚታሰብበት ጉዳይ ነው።

አካላዊ ዕድገት

መካከለኛ የጉልምስና ዘመን በወንዶችም ሆነ በሴቶች ላይ አካላዊ ለውጥ ያስከትላል። ወደ መካከለኛ የጉልምስና ዘመን የሚሸጋገሩ ወንዶች ሰውነታቸው ይሰፋል። ዕድሜ ሲገፋ ጉልበት እየከዳ እንደሚመጣም ያስተውላሉ። ሴቶች ደግሞ የወር አበባቸው ይቆማል። እንደ ወንዶች ሁሉ እነርሱም ሰውነታቸው ሊሰፋ ይችላል፤ እነርሱም የእርጅና ምልክት ለምሳሌ የፀጉር መሸበትና የቆዳ መጨማደድ ሊታይባቸው ይችላል። በአሁኑ ጊዜ በርካታ ሴቶች በወጣትነት ዘመናቸው የነበራቸውን የሰውነት አቋም ለመመለስ የአካል ብቃት እንቅስቃሴ ያደርጋሉ።

አእምሮአዊ ዕድገት

በመካከለኛ የጉልምስና ዘመን ላይ የሚገኙ ሰዎች በሕይወት ዘመናቸው ሁሉ ያጎለበቱትን አእምሮአዊ ክህሎት በሥራ ላይ የሚያውሉት አሁን ነው። በዚህ የህይወት ዘመን ላይ የሚገኙ ጎልማሶች የሚሰጡት ፍርድ በአብዛኛው ትክክለኛና ታማኝ ነው፤ ይህም በራሳቸው እንዲተማመኑና ብቁ ነኝ እንዲሉ ያደርጋቸዋል። ሰዎች ብዙ ሥራ የሚሠሩትና ፍሬ የሚያፈሩት በዚህ የህይወት ዘመን ነው። ምናልባት በብዙ መሥሪያ ቤቶች ውስጥ የምታያቸው ኀላፊዎች በመካከለኛ የህይወት ዘመን ላይ የሚገኙ ሰዎች ናቸው። ይህ የሆነበት ምክንያት ብዙ ልምድና ችሎታ ስላላቸው ነው።

ማኅበራዊ ዕድገት

በመካከለኛ የጉልምስና ዘመን፥ በበሰሉ ጎልማሶች ሁሉ ላይ ሌሎችን ሰዎች የመከባከብ ባሕርይ ይታይባቸዋል። የሌሎች ሰዎችን ጉዳይ የራሳቸው ጉዳይ በማድረግ ዕውቀታቸውንና ልምዳቸውን ማካፈል ደስ ይላቸዋል። ሌሎችን ሰዎች በመመገብና በማስተማር ደስታና እርካታ ይሰማቸዋል። በዚህ ዕድሜ ላይ የሚገኙ ጎልማሶች የእነርሱን ሕይወት የባረከውን እውነት ለልጆቻቸው ለማካፈል ከፍተኛ ፍላጎት አላቸው። በሕይወታቸው ዘመን ያዩአቸውን ባሕሎችና ሥርዐቶች እንዳለ ጠብቆ ለማስተላለፍ ጽኑ ምኞት አላቸው።

መንፈሳዊ ዕድገት

በዚህ የህይወት ዕድሜ ላይ ቁሳዊ በሆኑና ሁለተኛ ደረጃ በሚሰጣቸው ጉዳዮች ላይ የመጠመድ አዝማሚያ ሊኖር ይችላል። አብዛኛውን ጊዜ እነዚህ ነገሮች የሰዎችን መንፈሳዊ ሕይወት እያቀረቀዙ ጊዜአቸውን፥ ጉልበታቸውንና እውነተኛ ራእያቸውን ይነጥቃሉ። በንጻሩም በመካከለኛ የጉልምስና ዘመን ላይ የሚገኙ ሰዎች ጥልቅና ጽኑ እምነት ሊኖራቸው ይችላል።

በዚህ ዕድሜ ላይ የሚገኙ ጎልማሶች አእምሮአዊ ክህሎታቸው እጅግ የዳበረ በመሆኑ፥ ከደረጃቸው ጋር ተስማሚ የሆነ መንፈሳዊ ምግብ መመገብ ያስፈልጋቸዋል፤ እንዲሁም ትርጉም ያለው ክርስቲያናዊ ኑሮ እንዲኖሩና አገልግሎት እንዲሰጡ ሊበረታቱ ይገባል። በዚህ ዕድሜ ላይ ለሚገኙ ሰዎች የሚዘጋጀው ትምህርት የሚያመራምር ከመሆኑም በላይ በቂ ዝግጅት የተደረገበት መሆን አለበት። እነዚህ የቤተክርስቲያን አዕማዶች የሚያስፈልጋቸው ትምህርት ጠንካራ ትምህርት ብቻ ሳይሆን የተማሩትን ትምህርት ትርጉም ባለው መንገድ እንዲጠቀሙበት መበረታታት ያሻቸዋል።

ዳኅራይ የጉልምስና ዘመን

ዳኅራይ የጉልምስና ዘመን የሚጀምረው ከስልሳ እስከ ስልሳ አምስት ባለው የዕድሜ ክልል ነው። በዚህ በመጨረሻው የህይወት ዘመን ላይ የሚገኙ ጎልማሶች፥ ተስፋ የሚያደርጉትትንና የሚያልሙትን ነገር ለመፈጸም የቀራቸው

ዘመን ጥቂት እንደሆነ መረዳት ይጀምራሉ። የልጅ ልጆቻቸው በቤተሰባቸው ውስጥ ትልቁን ስፍራ ይይዛሉ። አብዛኛውን ጊዜ ወጣቱን ትውልድ የማዘጋጀት ኀላፊትነት ይሰማቸዋል። እነዚህ ሰዎች ሞት ከደጃቸው ሆኖ ስለሚያፋጥጣቸው ሞትን ለመቀበል ውስጥ ውስጡን ዝግጅት ያደርጋሉ።

አካላዊ ዕድገት

ጎልማሶች እያረጁ ሲሄዱ በሽታ በቀላሉ ያጠቃቸዋል፤ እንዲሁም የመገጣጠሚያ አካሎች ቁርጥማትና ሕመም ብዙ ጊዜ ያስቃያቸዋል። እነዚህ አካላዊ ችግሮች አካላዊና አእምሮአዊ ዝግጅት ያስፈልጋቸዋል። ጉልበታቸው ውሰን እንደሆነና ሥራ መሥራት የሚችሉት ጤናማ እስከሆኑ ድረስ ብቻ እንደሆነ መቀበል አለባቸው።

አእምሮአዊ ዕድገት

ጎልማሶች ከሥራ ዓለም ሲሰናበቱ ከግማሽ ምዕተ ዓመት በላይ ያዳበሩት ዕውቀትና ልምድ አላቸው። በኖሩበት ዘመን የበኩላቸውን አስተዋጽኦ አበርክተዋል፤ ትውልዳቸውን መርተዋል፤ በተሰማሩበት የሥራ መስክ ፍሬያማ ተግባር አከናውነዋል። ሽማግሌዎች ለቤተሰባቸው፥ ለቤተ ክርስቲያናቸውና ለኅብረተሰባቸው ትልቅ ሀብት ናቸው፤ ምክንያቱም ከሕይወት ከተማሩት ነገር የበሰለ ምክር መስጠት ይችላሉ። በሕይወት ዘመናቸው ያዳበሩት ዕውቀትና ልምድ በሌሎች የህይወት ዘመኖች ላይ ለሚገኙ ሰዎች ትልቅ በረከት ሊሆኑ ይችላሉ።

ማኅበራዊ ዕድገት

ዳኅራይ የጉልምስና ዘመን ሰዎችን ወደ መጨረሻው የህይወት ዘመን ያሸጋግራቸዋል። በዚህ የህይወት ዘመን ላይ ከሚታዩት ዐበይት ባሕርያት ውስጥ አንዱ አስተዋይነት ነው። የበሰሉ ሰዎች ሕይወታቸውን ወደ ኋላ ተመልሰው በመመልከት አሁን ላሉበት ሕይወት ትርጉም ያለው ነገር መስጠት ይችላሉ። ውጤታማ የሆኑበት ነገር ያስደስታቸዋል፤ በጊዜው ሳይሠሩት ያስፋት ነገር ያስቆጫቸዋል። ለወጣቶች ብዙ ምሳሌ የሚሆን የህይወት ገጠመኝ አላቸው።

ሽማግሌ ሰዎች በርካታ የተለያዩ ማኅበራዊ ጉዳዮች ያፋጥጧቸዋል። ምናልባት በሕይወታቸው ዘመን ከሚገጥማቸው ነገር ሁሉ ሊሸከሙት የማይችሉት ነገር ቢኖር የእነርሱ ጥገኛ በሆኑ ልጆቻቸው ላይ እነርሱም ጥገኛ መሆናቸው ነው። ስለዚህ ይህን ሁኔታ እንዴት መቀበል እንዳለባቸው ራሳቸውን ማዘጋጀት አለባቸው። ሌላው ሊሸከሙት የማይችሉት ነገር የትዳር ጓደኛን በሞት ማጣት ነው። ሽማግሌ ሰዎች በማኅበራዊ ሕይወት ውስጥ ለሚያስፈልጋቸው ነገር ልዩ ትኩረት መስጠት ያስፈልጋል፤ በተቻለ መጠን ልናስታውሳቸው፥ ልናሞግሳቸውና በሕይወታችን ውስጥ ቦታ ልንሰጣቸው ይገባል።

መንፈሳዊ ዕድገት

በዳኅራይ የህይወት ዘመን ላይ የሚገኙ ሰዎች ከመቼውም ጊዜ ይልቅ ለጸሎት፥ መጽሐፍ ቅዱስን ለማጥናትና ለክርስቲያናዊ አገልግሎት ሰፊ ጊዜ አላቸው። እነዚህ ሰዎች በሕይወታቸው የሚገጥማቸውን ፈተና ለመቋቋም እንዲችሉ አገልግሎት ልንሰጣቸው ይገባል። ከክርስቲያኑ ኅብረተሰብ መገለልም ሆነ ከእንግዲህ በኋላ ምንም አስተዋጽኦ ሊያደርጉ እንደማይችሉ መቆጠር የለባቸውም። የምናዘጋጀው ፕሮግራም መልካሙን ውጊያ የተዋጉትን እነዚህን መንፈሳዊ ወረኞች ሊያካትት ይገባል። አስፈላጊ በሆነ ጊዜ ሁሉ የእነዚህን ሰዎች ችሎታ፥ ስጦታና ጥበብ ልንጠቀምበት ያስፈልጋል። በዕድሜ ለገፉ ሰዎች እንዲህ ያለ ቦታ ስንሰጥ እነርሱም ይደሰታሉ፤ የክርስቶስ አካል የሆነችው ቤተክርስቲያንም ትባረካለች።

(16). እውነት ከሆነው ዐረፍተ ነገር ፊት ያለውን ፊደል አክብብ።

ሀ. በህጻንነትና በወጣትነት ዘመን የሚታየው የእድገትና የመለወጥ ሂደት ወደ ጉልምስና ሲገባ ይቆማል።
ለ. በመካከለኛ የጉልምስና ዘመን አንድ ሰው ቀደም ሲል የያዘው በርካታ ዓላማዎቹ ስለሚሳኩ ብዙ ማስተካከያዎች ማድረግ ይኖርበታል።
ሐ. አንድ ሰው ወደ ጉልምስና ዘመን ሲገባ ከወላጆቹና የጋራ ዝንባሌና ግብ ካላቸው ከሌሎች ሰዎች ጋር አዲስና የበሰለ ግንኙነት ይመሠርታል።
መ. የመካከለኛ የጉልምስና ዘመን አንዱ ባህሪ ሌሎችን በመመገብና በማስተማር የሚገለጽ ለሌሎች የማሰብ ባህሪ ነው።
ሠ. አንድ ሰው ወደ መካከለኛ የጉልምስና ዘመን ሲገባ በተሳካ ሁኔታ ቤተሰብ ሲመሰርት በሙያውና በትዳር ሕይወቱ ውስጥ ችግር መከሰት ያልተለመደ ነው።
ረ. የክርስቲያናዊ ምግባ ትምህርት ከጋብቻና ከትዳር ጓደኛ ጋር ለለመላመድ የሚረዱ ርዕሶችን ማንሳት የለበትም።
ሰ. የክርስቲያናዊ ምግባ ትምህርት ጎልማሶችን በክርስቲያን አገልግሎት እንዲሳተፉ በማዘጋጀት ሊረዳቸው ይገባል።
ሸ. ቤተክርስቲያን በዳህራይ ጎልማሳነት የዕድሜ ዘመን ላይ የሚገኙትን ሰዎች ማኅበራዊ ፍላጎት የሚመልስ አገልግሎት ማኪያሄድ አለባት፣
ቀ. በዳህራይ የጉልምስና ዘመን ላይ ያሉ ሰዎች አካላዊ ዕድገታቸው እያሽቆለቆለ ያለ በመሆኑ ለቤተ ክርስቲያን የሚያበረክቱት ብዙ ቁም ነገር የለም።
በ. ጎልማሶች ጌታን እንደ ግል አዳኛቸው ለመቀበል ጊዜው አልፎባቸዋል፡
ተ. ጎልማሶች ስለ መንፈሳዊ ነገር እንዲገነዘቡና ቅድሚያ እንዲሰጡ ማስታወስ ያስፈልጋል።

መደምደሚያ

እንግዲህ ክርስቲያናዊ ምግባ በሰዎች ሕይወት ላይ የሚከናወነውን ለውጥ ከግምት ውስጥ ማስገባት አለበት። ሰዎችን በደረጃና በዕድሜ ከፋፍለን

ብናስተምርም፥ ዓላማችን ሰዎች ሙሉና ፍጹም እንዲሆኑ መርዳት ነው። ዓላማችን ሰዎች የመጽሐፍ ቅዱስ ዕውቀት እንዲኖራቸው መርዳት ሳይሆን ሕይወታቸው በየጊዜው እየተለወጠና ክርስቶስን እየመሰለ እንዲሄድ መርዳት ነው። ዓላማችን የሰዎች ሁለንተና እንዲያድግና እንዲበስል ነው። ስለዚህ የምናስተምራቸውን ሰዎች እድገትና ባሕርይ በሚገባ ማወቅ እንዲሁም በእነርሱ ዕድሜ ክልል ካሉ ሰዎች ጋር የሚመሳሰሉበትንና የማይመሳሰሉበትን ነጥብ ማስተዋል ያስፈልጋል።

በክርስቲያናዊ ምገባ አማካይነት የእያንዳንዱ ክርስቲያን አዲስ ሕይወት እንዲያድግ እናደርጋለን። የሰዎችን ሕይወትና አስተዳደግ ይበልጥ ባወቅን ቁጥር እነርሱን ለመርዳት የምናደርገው ጥረት ይበልጥ ፍሬያማ ይሆናል። የተማሪዎችን ሕይወት ለማሳደግ፥ የምናስተምራቸው ነገር በሚገባ መዘጋጀትና መነደፍ አለበት።

የሙከራ ፈተና

ከቁጥር 1 - 9 የተገለጹትን የሕይወት ዘመን ክፍሎች ከ"ሀ" እስከ "ቀ" በፊደል ተራ ከተቀመጡት የተማሪዎች ባሕርያት ጋር አዛምድ።

1. ቀዳማይ የህጻናት ዘመን
2. መካከለኛ የህጻንነት ዘመን
3. ዳኅራይ የህጻንነት ዘመን
4. ቀዳማይ የወጣትነት ዘመን
5. መካከለኛ የወጣትነት ዘመን
6. ዳኅራይ የወጣትነት ዘመን
7. ቀዳማይ የጉልምስና ዘመን
8. መካከለኛ የጉልምስና ዘመን
9. ዳኅራይ የጉልምስና ዘመን

ሀ. ሴቶችም ሆነ ወንዶች በአካላዊ ዕድገታቸው ለውጥ ያሳያሉ። የእስተሳሰብ ክህሎታቸውና ብያኔአቸው ያድጋል። በህብረተሰቡ ውስጥ የእነርሱ ቦታ ምን እንደሆነ ለማወቅ ጉጉት አላቸው። ባህርያቸው የማይጨበጥና ተለዋዋጭ ይሆናል።

ለ. በጣም ፈጣን ናቸው። ሆኖም ቶሎ ይደክማቸዋል። በአንድ ሐሳብ ላይ የማተኮር ቀልባቸው ያድጋል። መጻፍና ማንበብ ይችላሉ። የመጽሐፍ ቅዱስ ታሪኮችን ይወዳሉ፤ ህሊናቸውም ያድጋል።

ሐ. በአካላዊ ዕድገት የመጨረሻ ጣርያ ላይ ይደርሳሉ። በአእምሮ ይበስላሉ። ተምኔታዊ ኃሳብ ይታይባቸው እንጂ የሚያገኙት ልምድ ከገሐዱ ዓለም ጋር የሚጣጣም አመለካከት እንዲያዳብሩ ይረዳቸዋል ለአካለ መጠን በመድረስ የታማኝነትን ሕይወት እያሳዩ ይመጣሉ።

መ. ይህ ዘመን የትዳር ጓደኛ የሚፈልጉበት፣ የራሳቸውን ኑሮ የሚመሰርቱበትና ልጆች ማሳደግ የሚጀምሩበት ነው። አካላዊ ዕድገታቸው

የመጨረሻ ደረጃ ላይ ይደርሳል። የበሰለና የጠራ አስተሳሰብ ይኖራቸዋል። በማህበረሰቡም ውስጥ ሆነ በቤተ ክርስቲያን ግንኙነትን መመሥረት ይፈልጋሉ።

ሠ. ሕይወታቸውን ወደ ኋላ ተመልሰው የሚመለከቱበትና የማስተዋል እድሜ ዘመን ነው። የበሰለ ምክር መስጠት ይችላሉ። ያዳበሩት ዕውቀትና ልምድ ለሌሎች በረከት መሆን ይችላል።

ረ. ረቂቅ የሆኑ ሥራዎችን መሥራት አይችልም። ሁሉን ነገር የመነካ ኩት ፍላጐት አለው። በአንድ ሐሳብ ላይ ያለው ትኩረት በጣም ውሱን ነው። ቀላል መዝሙርና አጭር ጥቅስ በቃሉ ሊያጠና ይችላል።

ሰ. ሴቶች በጉልምስና ዘመን የሚኖራቸው ቁመት ላይ ይደርሳሉ። ለአካለ መጠን መድረስን የሚያሳዩ ምልክቶች ይታያሉ። ጥልቅ ኃሳቦችን ለማሰብ ብቁ ናቸው። ስለ መንፈሳዊ ነገር ጥርጣሬ ያድርባቸዋል።

ሸ. ቀደም ሲል በነበሩዋቸው ዓላማዎች ላይ ይደርሳሉ። ያካበቱትን እእምሮአዊ ክህሎት በሥራ ላይ የሚያውሉበት ዘመን ነው። ብዙ ሥራ የሚሰሩበትና የሚያፈሩበት ዘመን ነው። የኃላፊነት ስሜት ከማዳበራቸውም በላይ ሌሎችን ይንከባከባሉ።

ቀ. የማይደክም ጉልበት አላቸው። ጥሩ የምግብ ፍላጎትና ስለ ሰውነታ ቸው ንጽህና ግድየለሽነት ይታይባቸዋል። ጠያቂና ተመራማሪ ናቸው። በትክክል ማቡብና ማሰላት ይችላሉ። የተለያዩ ነገሮችን መሰብሰብ ያስደስታቸዋል። ስመከራከር ፈጣን ናቸው። ቂም መያዝ የሚባል ነገር አያውቁም። ወንዶችና ሴቶች ለየብቻ ሆነው ይታያሉ። ጀግና ወዳድና ጌታን ለመቀበል የተዘጋጁ ናቸው።

የጥናት ማጠናከሪያ ጥያቄዎች መልስ

9. ሀ፣ መ፣ ረ፣ ሸ እና በ

1. ሀ. እውነት
   ለ. እውነት
   ሐ. እውነት
   መ. ሐሰት
   ሠ. ሐሰት
   ረ. እውነት

10. የአንተ መልስ። እኔ እንዳስተዋልኩት በዚህ ዕድሜ ላይ ያሉ ልጆች ሲጫወቱ፣ ስዕል ሲስሉና ቀለም ሲቀቡ አካላዊ ብቃታቸው የተቀነባበረ እይደለም። ወዲያና ወዲህ ይንቀሳቀሳሉ። የቃላት ችሎታቸው ውስን ሲሆን ለማለት የፈለጉትን በሰውነታቸው እንቅስቃሴና በፊታቸው ይገልጻሉ። ጥሩ እድርገው ታሪክ መተረክ ይችላሉ። ከዚህም ሌላ ሰውን የሚያምኑና የሚወዱ ናቸው።

2. ለ

11. ሀ፣ ሐ፣ ሠ እና ረ

3. ሐ

12. የአንተ መልስ። በጫወታ ጊዜ አካላዊ እና አካላዊ ያልሆነው እንቅስቃሴያቸው ሚዛናዊ መሆኑን ተመልክቻለሁ። ወንዶችና ሴቶች ልጆች በአንድ ቡድን ውስጥ አብረው ሲጫወቱ ይታያሉ። ቃላትን አዛብተው ሲናገሩ ይሰማሉ። "አይሆንም" ወይም "ትክክል አይደለም" ሲሉ መስማት የተለመደ ነው። በአንዳንድ ምክንያት የሚያስቅሉ ልጆችም ይታያሉ። በመጽሐፍ ቅዱስ ትምህርት ጊዜ በንቃትና በጉጉት ይማራሉ፣ የሚማሩትን እውነት በጥሩ መንፈስ ይቀበላሉ። ክርስቶስን የግል አዳኛቸው አድርገው እንዲቀበሉ በሚቀርብላቸው ጥያቄ ጥሩ ምላሽ ሲሰጡ ይታያል።

4. ሀ

13. ሀ፣ ለ፣ መ፣ ሠ እና ረ

5. ሀ

14. የአንተ መልስ። በዚህ ዕድሜ ላይ ያሉ ልጆች ከታናናሾቻቸው ይልቅ ጨዋታ በሚጫወቱበት ጊዜ ጥሩ ክህሎት ያሳያሉ። ጉልበት እንዳላቸውና በሙሉ ልባቸው እንደሚጫወቱ ያስታውቃሉ። ሙከራ ማድረግ፣ የመስክ ጉዞና በአስተማሪያቸው ተመልካችነት በራሳቸው የሚያከናውኑት ሥራዎች በጣም ያስደስታቸዋል። የተማሩትን እውነት ከራሳቸው ሕይወት ጋር ሲያዛምዱና እንደ ክርስቲያን ለመሆን ሲጥሩ ይታያሉ። በስሜታቸው የተረጋጉና ከእኩዮቻቸው ጋር ጥሩ የተጎዳኙ ቢመስሉም ከሌላ ሰው ማበረታታትንና ምክርን የሚፈልጉ ናቸው። ወንዶችና ሴቶች ለየብቻ ተለያይተው ሲቀመጡ ትመለከታለህ።

6. ለ

15. ሀ. 1 ሐ. 1 ሠ. 1 ሰ. 2 ቀ. 1
ለ. 2 መ. 2 ረ. 1 ሸ. 1 በ. 2

7. ሐ

16. ሀ. ሐሰት መ. እውነት ሰ. እውነት በ. ሐሰት
ለ. እውነት ሠ. ሐሰት ሸ. እውነት ተ. እውነት
ሐ. እውነት ረ. ሐሰት ቀ. ሐሰት

8. ሀ. እውነት ሐ. ሐሰት ሠ. እውነት
ለ. ሐሰት መ. እውነት ረ. ሐሰት

6 ተማሪ አስተማሪውን ይመስላል

ትምህርት

አንድ ምሽት ላይ ግርማ ከእርሻው ሲመለስ ፀሐይ እጅግ ደስ ብሏት ነበር። ምክንያቱም በዚያ ምሽት ልጇ አማኑኤል ለመጀመሪያ ጊዜ ተናግሮ ነበር። ግርማ በዚያ ምሽት የሆነውን ሲያይ እርሱም ደስ አለው። አማኑኤል የሚሰማቸውን ቃላትና ትርጉማቸውን እንዴት ፈጥኖ እንደሚያውቅ ሲያዩ ተገርመዋል። በወላጆቹ እርዳታ አማኑኤል የዕቃዎችን፣ የሰዎችንና የቦታዎችን ስም በትክክል መለየት ቻለ። ባጭር ጊዜ ውስጥ ቃላትን ገጣጥሞ አጫጭር ዐረፍተ ነገሮችን መሥራት ቻለ። ግርማና ፀሐይ ብዙ ጊዜ የሚጠቀሙባቸውን ቃላት አማኑኤል ሲናገር ሲሰሙ በጣም ይገረማሉ። ግርማና ፀሐይ ትንሹ ልጃቸው ብዙ ጊዜውን የሚያጠፋው በንግግር እንደሆነ ተረዱ። ሐሳቡን የመግለጽ ችሎታ አለው፤ እርሱን በሚያስደስተው ነገር ላይ መነጋገር በጣም ያስደስተዋል።

«ታዲያ ይህ ምን ያስደንቃል? ምንስ አዲስ ነገር አለው?» ትል ይሆናል። እውነት ነው፤ ሕፃናት በዚህ ዕድሜያቸው የንግግር ችሎታቸውን ያዳብራሉ። እዚህ ላይ ልብ ልንለው የሚገባው ነጥብ አማኑኤል አሁን እየተናገረው ያለው ቋንቋ የተለየ ቋንቋ ሳይሆን ቤተሰቦቹ ሁሉ የሚናገሩትን ቋንቋ ነው። ቤተሰቦቹ የሚወዱትን ምግብ መመገብ ችሎአል፤ እንዲሁም ቤተሰቦቹ ያሉበት ዓለም የሚኖረውን ሕይወት እርሱም መኖር ጀምሮአል። ይህ እንዴት ሊሆን ቻለ? ለዚህ ጥያቄ ልንሰጠው የምንችለው ምክንያታዊ መልስ፥ ከቤተሰቦቹ ተጽዕኖ የተነሣ ነው፤ ከቤተሰቦቹ ጋር የቅርብ ግንኙነት ስላለው አመለካከቱ፥ ፍላጎቱና ባሕሪው የቤተሰቦቹን ሊመስል ችሎአል።

ኢየሱስ ሲናገር እንዲህ አለ፦ «ተማሪ ትምህርቱን በደንብ ከተማረ እንደ አስተማሪው ይሆናል» (ሉቃ. 6፥40)። ይህም ማለት ተማሪ ከአስተማሪው ሕይወት ብዙ ይወስዳል። እንግዲህ መደበኛ ያልሆነ ክርስቲያናዊ ምገባ፥ ክርስቲያናዊ ዕድገትን ለማምጣት ትልቅ ሚና አለው። በዚህ ትምህርት ውስጥ መደበኛ ስላልሆነ ክርስቲያናዊ ምገባ ባሕርይ ትማራለህ። ከሌሎች ጋር በመነጋገርና (በመወያየትና በመጫወት) አብሮ በመዋል እንዴት መማር እንደሚቻል ትማራለህ። ከዚህ በተጨማሪ በክርስቲያናዊ ምገባ ውስጥ ትልቅ ምሳሌ ሊሆኑ የሚችሉት ሰዎች እነማን እንደሆኑ ትገነዘባለህ።